

1
סריקת - ספרים - חוברות

1013

מדינת ישראל

משרד הממשלה

משרד המשפטים -

לשכת סגן הנגיד - אשה נוספת

משרד

ועדה שנים - ינואר

7.1980 - 1.1978

מס' תיק מקורי

מחלקה

בלי תיק נושא נסים - ועדת שרים - ירושלים

7002 / 7002/5-א

311174 מס סדר R0005ybd

02/12/2020 תאריך הדפסה 11-4-312-3

מדינת ישראל

משרדי הממשלה

אצרת שכיב ירושלים

78-79-80

לשכת מכתבים

**"ATARAH LE'YOSHNAH"
ORGANIZATION**

**FOR THE REVIVAL
OF TORAH INSTITUTIONS
AND THE JEWISH
SETTLEMENT
OF THE OLD CITY OF
JERUSALEM**

**FOR THE STUDY OF
THE LAWS CONCERNING
THE TEMPLE AND SACRIFICES
AND THE REBUILDING OF
JERUSALEM**

P.O.B. 15027
TEL. 02-287229
02-284148

31 RECHOV HEBRON
(MA'ALOT HALADIYAH)
THE OLD CITY
JERUSALEM

אגודה להחזרת
"עטרה ליושנה"
של מוסדות תורה
והישוב היהודי
בירושלים העתיקה

*
ללמוד הלכות
הקודש והמקדש
ובנין ירושלים

*
ת.ד. 15027
טל: 02-287229
02-284148
רח' חברון
(מעלה חלדיה) 31
ירושלים העתיקה

"ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדיו - עיר שמחברת ישראל זה לזה."
(ירושלמי, בבא קמא ד'ו')

APPEAL TO WORLD
JEWRY FROM
THE LATE RABBI
"HAFETZ HAYIM"

All Jews believe in the coming of the Messiah and that the prophet Elijah will announce his arrival. In every prayer we ask G-d to send the Messiah soon and that the Temple be rebuilt speedily in our days.

The true purpose of the building of the Temple is that the glory of G-d should be revealed to us as it was in the past Temples, and that we should bring the sacrifices that are mentioned in the Torah. We pray for this in a special blessing in the silent prayer (the "Shemone Esrey"), three times a day; "and restore the service to the oracle of Thy house," "and may the service of Thy people Israel be ever acceptable to Thee" and also after finishing the prayer we repeat: "may it be Thy will that the Temple be rebuilt," "and there we will serve Thee with awe" "as in the days of old and ancient year."

As a rule there is no prayer or wish that we express for the coming of the Messiah of which the main intention is not that we should be able to offer the sacrifices as written in the Torah.

It is well known that the service of the sacrifices requires priests ("cohanim") who are descendants of Aaron and that nobody else is permitted to perform the service even if he were to be as great a Torah scholar as the prophets. Our history has no man greater than Moses and even he was not allowed to perform the service since he was not a priest, a "cohen." The only exception to this rule was during the seven days of the consecration of the tabernacle, on which occasion Moses performed the service after being specifically commanded to do so by G-d, and even then he did not serve in the priestly clothes but in a plain white coat.

So, brothers and friends, if the prophet Elijah and the Messiah were to come in our days we would have to start the sacrifices and the rest of the Temple service immediately. To do that we need cohanim who know the laws of the sacrifices, and without priests armed with this knowledge the rebuilding of the Temple has no purpose. Today we do not have even one cohen who knows the laws of the sacrifices as he should. Imagine our shame then, when it will become clear that our prayers and supplications for the coming of the Messiah were without meaning, because if we had really wanted him to come we would have been prepared for him and in fact we will not be prepared.

Already in the prior exile, in Babylon, after the destruction of King Solomon's Temple and before the building of the Second, the prophet Hagai was given Divine instructions to test the priests on the laws appertaining to the Temple and the sacrifices, in preparation for the building of the Second Temple. I am sure that if we would have a prophet today, he too, would be commanded by G-d to test the priests on these laws and to encourage their study.

For these reasons it is imperative that we prepare ourselves, as much as possible, in the knowledge of the laws of the Temple and the sacrifices, and especially the priests and the levites since they will be the first to be called to account as to why they did not do so, as it is they who have to carry out the Temple service. Torah scholars, although not able to perform the Temple service, will also be needed to answer any questions on points of law that arise in the course of the service, in the same way as, in the time of the First and Second Temples, the supreme rabbinical court used to sit within the Temple precincts for this purpose. Another factor is that when Elijah comes he will find many cohanim who have forgotten their priestly descent due to the length of the exile, so that the possibility exists that any Jew, may, in fact, belong to the priestly tribe.

In conclusion, all of us have a duty to prepare ourselves through the study of the laws of the Temple and the sacrifices so that we will not be put to shame by the coming of the Messiah. And if we are so prepared we will be able to demand of the Alm-ghty that He send us the Messiah, since we will be able to tell Him that we are truly ready for his coming. Then He will certainly send Elijah the prophet and our righteous Messiah speedily in our days, Amen.

אדר א' תרפ"ז

הנה כלל ישראל מאמינים בכיאת המשיח ושיבוא אליהו הנביא לכשרנו מקודם על בואו, ובכל תפלה ותפלה אנו מתפללים לה' שישלח לנו משיח צדקנו במהרה ושיכנה בית המקדש במהרה בימינו.

והתכלית הנרצה מבנין בית המקדש היא, שיתגלה לנו כבוד ה' כמו שהיה במקדש מלפנים שנקריב קרבנות כמו שכתוב בתורה, ועליוהו אנו מתפללים בכרכה מיוחדת כשמונה עשרה: והשב את העבודה לדביר ביתך וכו' ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך, וכן אחר סיום תפלת שמונה עשרה אנו אומרים: 'הי רצון שיכנה בית המקדש וכו' ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות. כללו של דבר, אין לנו שום תפלה ובקשה שהננו מתפללים על כיאת משיח צדקנו שלא יהא המכון והעיקר שנוכל להקריב סדר הקרבנות כמו שכתוב בתורה.

והנה זה ידוע שעבודת הקרבנות צריכה כהנים, וזר פסול לעבודה אפילו אם הוא גדול בתורה כאחד הנביאים, ואין לנו גדול ממש רבינו ע"ה וגם הוא היה אינו ראוי לעבודה באשר הוא זר (חוץ משבעת ימי המילואים שהיתה אז הלכה מפי ה' באותה שעה, וגם זה לא בבגדי כהונה כי אם בחלוק לבן בלבד). ואם כן אחי ורעי, לפי דברנו אלה, לו יהא שאפילו אם יבוא אליהו הנביא וגם משיח צדקנו בימינו, הלא נהיה צריכים להתחיל תיכף בעניני הקרבנות ושאר העבודות שבמקדש, ולזה הלא נחוצים לנו כהנים שידעו דיני הקרבנות, ובלא כהנים אין לנו תועלת בבנין המקדש, ולבסוף אין מצוי לנו לע"ע אף כהן א' שידע דיני הקרבנות כראוי, כמה מהכרשה והכלימה תשיגנו או ואנה גולית את חרפתנו, שאז יודע שתפלותינו ובקשותינו לביאתו היו רק מהשפה ולחוץ ולא באמת ובתמים ובלב שלם, כי לו חפצנו באמת שיבוא הלא היה לנו להיות מוכנים לזה, ואמנם אין הדבר כן.

וכבר מצינו גם כן בגלות בכל קודם בנין בית שני, שהיתה נבואה מאת ה' ביד חגי הנביא שישאל את הכהנים תורת הקודש והמקדש, וברור לי שאם היה לנו נביא כזמן הזה בודאי גם לו היתה נבואה מה' שישאל את הכהנים תורה ולזרזם על זה.

על כן אחי ורעי, עלינו להכין את עצמנו בכל מאי דאפשר בידיעת הקודש והמקדש, ובפרט הכהנים והלוויים עליהם המצוה והחובה הזאת

ביתר שאת, שהם הם יהיו הנתבעים הראשונים מדוע לא הכינו את עצמם לעבודת הקרבנות. וגם הישראלים התלמידי חכמים צריכים לדעת דיני הקרבנות כדי שיהיה לכהנים ממי לשאול דיני הקודש והמקדש כמו שהיה לפני אצל הסנהדרין יושבי לשכת הגזית, וגם כשיבוא אליהו ימצא הרכה כהנים בתוך הישראלים שנתערכו בתוך הגלות המר הזה.

היוצא מדברינו, שחובה עלינו להכין את עצמנו בלימוד דיני הקודש והמקדש ודיני הקרבנות, כדי שנוכל להראות לפני משיח צדקנו ולא נבוש ממנו. ואז נוכל באמת לתבוע מהקב"ה שישלח לנו משיח צדקנו. כי כבר אנו מוכנים לבואו, ואז בודאי ישלח את אליהו הנביא ומשיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

DESTRUCTION AND REVIVAL

At the beginning of this century, life in the Old City of Jerusalem was relatively peaceful (apart from the riots of 1920 and 1921) and its Jewish population grew steadily in numbers. In that part of the City designated by the British as the "Moslem Quarter" there lived some 10,000 Jews, young as well as old. Religious and social institutions grew rapidly.

Following the riots of 1929 the Jewish residents of the Quarter began to leave it and by 1936 there were hardly any left. The buildings of the institutions were vacated and no repairs or maintenance was carried out, although most of the Jewish property was still fit for occupation.

Eleven and a half years after the Six-Day War a number of enthusiasts tried to persuade Rabbis and Yeshivah students to return to the Quarter and to revive the study of the Torah there by day and by night.

On Rosh Chodesh Tevet 5739-1978 (co-inciding with Shabbat Chanukah) the "Torat Cohanim" Yeshivah was re-established in the building of the Moroccan Community, being the first institution to revive the ancient traditions in this area. In the spring of 1979 the Yeshivah was expanded into a centre for higher learning with particular attention being given to the laws and regulations of the Jewish Temple.

The sponsors of this revival are still not satisfied since there are as yet no residents in the Quarter. Plans are now going ahead for a rebuilding operation that will enable the continuation of Jewish residence in the part of the city closest to the Temple Mount. Rebuilding means starting afresh, commencing with the foundations and includes the installation of facilities such as drainage, water and electricity.

"... עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים
ואיש משענתו כידו מרוב ימים, ורחובות העיר
ימלאו ילדים וילדות משחקים ברחובותיה"
(זכריה ח' / ד-ה').

בסוף המאה הקודמת למנייננו, ישבה ירושלים שבית החומות בטח (למרות מאורעות הדמים של תר"פ ותרפ"א - 1920 ו-1921), ורבו תושביה היהודים. ברובע הנקרא על-ידי הבריטים "הרובע המוסלמי", גרו כ-10,000 נפש יהודים, בני כל הגילים. עשרות בתי-מדרש, תלמודי-תורה, ישיבות, בתי-כנסת ומוסדות חסד ורפואה ואחרים, היו כאן. רק עם מאורעות תרפ"ט (1929), החל התדרדרותו של רובע יהודי נאה זה, ורוב היהודים עזבו את המקום. למרות שחלק חזר לתקופה של 5 עד 7 שנים נוספות, פחות ופחות נשאר, עד שבתחילת מאורעות תרצ"ו (1936) אפסו יהודים מאזור זה. מוסדות התורה והחסד נחרבו בחלקם הקטן, ובאחרים התיישבו ערבים. בדק בית לא נעשה. בתים החלו מטים לפול, אך עדיין רוב בתי-היהודים ומוסדותיהם ראויים ליישוב.

11 שנה ושבעה חדשים, אחרי מלחמת ששת הימים, באיחור רב, החלו מספר "משוגעים-לדבר". לדרכן תלמידי-ישיבות ורבנים, לבוא ולשבת, ללמוד וללמד במקום שקול התורה נשמע כל כך בעבר. כר"ח טבת תשל"ט, שבת חנוכה - הוקמה מחדש ישיבת "תורת כהנים" בבית עדת המערביים הי"ו, ובוה זכו להיות הראשונים להחזיר עטרה ליושנה.

בראש חודש אייר תשל"ט קרמה הישיבה עור וגידים, והחלה בפעולתה כשיבה גבוהה, בעיקר להלכות הקודש והמקדש. כמ"כ החלנו לחפש אחר מקומות נוספים להקים בהם ישיבות, בתי-כנסת, שיכונים ולמעשה - להחזיר - לרובע הנזכר את צביונו הקודם מלפני כחמישים שנה.

הודות לבעלי מוסדות התורה והתלמוד, ציבוריים כפרטיים, עומדים אנו כעת בפרק הבנין, ולפי גודל השתתפות הצבור במתנת-ידו, תרבינה פעולתינו, ויגדל הישוב היהודי בין החומות, ובעיקר בקרבת הר-הבית וסביב לו.

כל פעולת תיקון ובניין, אף הקטנה ביותר, צריך להתחילה מן היסוד, כי יש להתקין צנורות מים, השמל, ביוב ושאר אביזרים שבלעדיהם היום לא ניתן לישב אנשים כדי שילמדו מתוך הרוחה.

עבר
והווה

PROPERTIES BEING RESTORED BY "ATARAH LE'YOSHNAH" ORGANIZATION

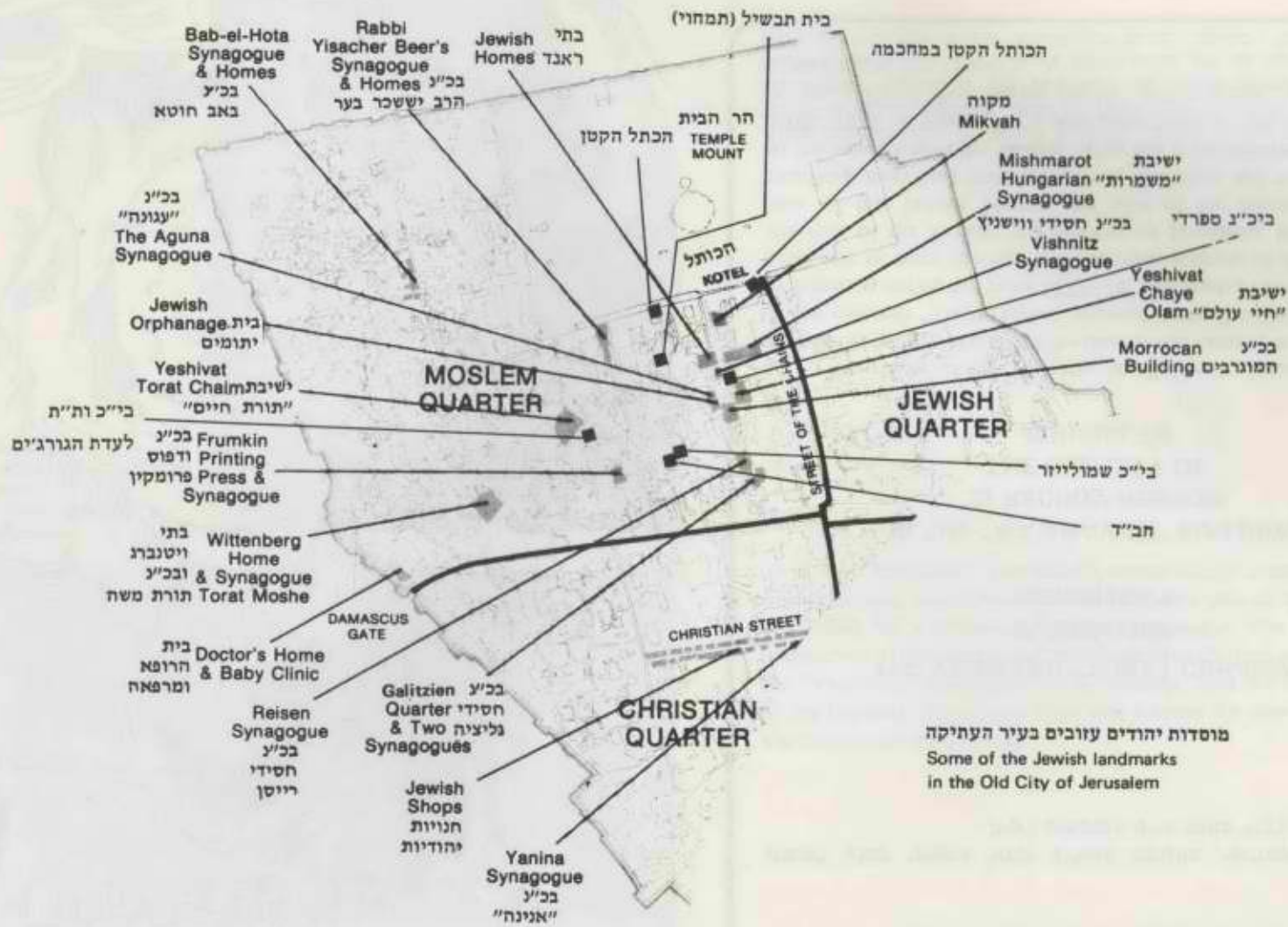
"MOGRABIM" BUILDINGS

KOLLEL GALICIA

"HAYE OLAM"

"CHABAD" BUILDINGS

AND OTHERS

המקומות שבטפול אגודת עטרה ליושנה

בית המוגרבים

כולל גליציה

חיי עולם

בית חב"ד

ועוד...

מסודות יהודים עזובים בעיר העתיקה
Some of the Jewish landmarks in the Old City of Jerusalem

"על אגף עמך שישקו
 עקבות תולדת צורת-הקו,
 וגבך קריאתך שישקו עקבות דב,
 מעלה אני עליהם כאלו הם לסוקים דגני-הדב."

לימוד "תורת כהנים" במסגרת זו, החל בכנסים לעיון בהלכות המקדש,
 אשר התקיימו ברגלים בשיבת תורת-חיים בעיר העתיקה החל מחוה"מ
 פסח ה'תשל"ח.

בכנסים הללו השתתפו מאות בחורי ישיבות (כהנים לויים וישראלים),
 כאשר נושאי הכנס היו בעיקר, הלכות בית הבחירה, קדושת ירושלים
 גבולות הר הבית ודיניו, קרבנות וכהונה בזמן הזה ולעתיד לבא במהרה
 בימינו.

לאחר הכנס השלישי, בחנוכה תשל"ט הוחל בהמשך קבוע לעסוק
 בתורה זו ברוח דברי החפץ חיים המובאים לעיל.

**THE YESHIVAH "TORAT COHANIM"
 SYNAGOGUE
 DORMITORY**

**IN THE "MA'ARAVIIM" BUILDING
 31 RECHOV HEBRON
 THE OLD CITY OF
 JERUSALEM**

The study of the "priestly laws" in our institution, started
 with seminars for research on the laws of the Temple, these took place
 in the yeshivah "Torat Hayim" situated in the Old City of Jerusalem,
 at intervals, during the years 1977-78. Hundreds of yeshivah students
 took part in these seminars and the main subjects of discussion were
 the laws of the Temple, the sanctity of Jerusalem, the borders and
 laws of the Temple Mount, the laws of the priesthood and the
 sacrifices; both how these concern us nowadays and their application
 to the rebuilding of the Temple. After the third seminar, in the winter
 1978-1979 we started, on a permanent basis, the study of these laws
 in the spirit of the "Hafetz Hayim" in his appeal, which we have
 copied above.

ישיבת
 תורת כהנים

*
 בית הכנסת

*
 פנימיה

*
 בבית

עדת המערביים
 רח' חברון 31

בנין המערביים - כיום
 "תורת כהנים" - כשיפוץ,
 ישן וחדש כבר נוגע זה בזה.

*"Old Meets New"
 The building of the
 "Ma'aravim"
 today "Torat Cohanim" -
 after renovation*

עדת המערביים - כלומר יהודים עולי מרוקו, טוניס ואלג'יר - בנתה את
 מוסדותיה בחלק זה של העיר בשנת תר"כ 1860, עבור תלמוד תורה
 ובית כנסת. מנהיג העדה אז, היה הרב דוד בן שמעון, ובזמנו היו
 בישיבה כ-30 תלמידים אשר השתמשו בשני הקומות העליונות בבנין,
 וקומת הקרקע שמשה כמעון לאלמנות מחוסרות אמצעים, אשר שרתו
 את חצר התלמוד תורה.

The "Ma'aravim" community, comprised of Jewish immigrants from Morocco, established institutions in this part of the city in the year 1860 for a religious school and synagogue. The leader of the community at that time was Rabbi David Ben-Shimon, and in his time the "Yeshivah," catering for thirty students, used the top two floors of the building. The ground floor was a hostel for poor widows who also helped run the yeshivah.

KOLLEL FOR COHANIM
(STUDY GROUP
FOR COHANIM)

•
IN THE BUILDINGS
FORMERLY BELONGING
TO "KOLLEL GALICIA"

Cohanim in a study session

כולל
לכהנים
*
בבנין
כולל
גליציה
לשעבר

כהנים בלימודם

שריד בית־כנסת בכולל גאליציה

The remnants of the synagogue in Kolliel Galicia

כניסה ומשקוף בית־כנסת בכולל גאליציה -
שים לב למספר א בראש המשקוף

The entrance and lintel of the synagogue in Kolliel Galicia. Note the Hebrew letter "א" carved on the lintel.

במערב רחוב חברון (כיום נקרא מעלה חלדיה) נמצאות חצרות של "כולל גליציה". ביה"כ שבמקום שנקרא בזמנו "ציון המצוינת", עזוב חרב ומחולל. השכנים הערבים תולשים אבנים, אבני מזוזה או אבנים מסומנות בכתב עברי וכד' ופולשים לאט לאט לחדרי האתר.

עד שנת תרצ"ו גרו במקום כ-30 משפחות של בני הכולל. עם תחילת המאורעות של השנה ההיא, פונה הכולל לחלוטין ופסקה גם התפילה בבית הכנסת אשר נחרב, ולא שוקם מאז, כפי שרואים בתמונה הנראית כאן.

The courtyards and buildings originally belonging to the "Kollel Galicia" institution are to be found in the Old City, to the west of the Hebron Road (now known as Ma'alot Chaladiyah), defiled and ruined. The Arab neighbours have removed stones from the buildings which bear signs of past Jewish ownership (such as Hebrew writing, Mezzuzot, etc.) and are slowly taking over the houses.

Until 1936, about thirty families belonging to the "kolel" used to live in these buildings. When the riots of that year started the building was emptied and the services in the synagogue, which was destroyed, stopped. The synagogue has not been renovated since then as these pictures testify.

LETTER FROM RABBI AVIGDOR NEBENZAL –
RABBI OF THE OLD CITY OF JERUSALEM

Learning Torah is a great mitzva in every place and at all times. All the more so when it helps to build and strengthen Jerusalem, liberated from the *goyim*, when all the nations of the world want to shake our hold on it.

Therefore I ask you my brothers to act, each one according to his capabilities, for Yeshivat Torah Cohanim which strengthens our hold on Jerusalem and which prepares the Cohanim for their service, speedily in our days, to the rejoicing of your hearts and of all Bnei Israel.

כעתירת צעיר הלויים
אביגדר

דברי הרב אביגדר נבנצל, הרב בירושלים העתיקה

כס"ד א' דר"ח תמוז, ב' פ' "וממדבר מתנה"
ירושלים עה"ק תרכב"א

גדולה מצות תלמוד תורה בכל מקום ובכל זמן. עאכר"כ כאשר היא תורמת גם בעולם העשי' לבנינה ולבצורה של ירושלים המשוחררת מיד נכרים, אשר כל אומות העולם לוטשים עין להשמיט אחיזתנו בה ח"ו.

על כן את אחי אנכי מבקש, לפעול איש איש כברכתו למען ישיבת תורת כהנים, המרחיבה את גבול ישראל בירושלים, והמכשירה כהנים לעבודתם במהרה בימינו, לשמחת לבכם ולב כל ישראל.

כעתירת צעיר הלויים
אביגדר

**STUDY HALL FOR
YESHIVAH AND
KOLLEL FOR
"COHANIM"**

The foundation stone of the "Haye Olam" Yeshivah was laid opposite the Temple Mount in the Old City of Jerusalem, in 1876. In time the institution developed and a religious school and soup kitchen for orphans were set up. Neighbouring buildings were acquired to accommodate these facilities.

In 1913 the yeshivah had 400 students and despite periods of famine, the earthquake of 1927 and the Arab riots of 1929, the Yeshiva was enlarged. This process continued until they were forced to leave the area during the riots of 1936.

The floor which was being added to the yeshivah building, and whose construction was not completed, has been left in its half-built state until today, as the picture shows, waiting for attention.

Among the signatories on the list of founders we find Rabbi Y.L. Diskin (Chief Rabbi of Brisk in Lithuania), Rabbi S. Salant (Chief Rabbi of Jerusalem), Rabbi A.I. Ha'Cohen Kook (Chief Rabbi of Palestine, as it was called then), Rabbi J.C. Sonnenfeld, Rabbi C. Berlin, Rabbi B.Z. Uziel, Rabbi Y. Meir and others.

**IN THE BUILDING
FORMERLY
BELONGING TO
"HAYE OLAM"**

בשנת תרל"ו (1876) הונח היסוד לשיבה הגדולה שבירושלים בן החומות, "ישיבת חיי עולם", מול הר-הבית. כמשך הזמן צמח במקום גם תלמוד תורה לתשב"ר ובית תבשיל ליתומים ונקנו חצרות שכנים לכניני הישיבה הנוספים. בשנת תרע"ג (1913) היו בישיבה 400 תלמידים ולמרות תקופות קשות של רעב, פגע טבע, ורעידת אדמה שהיתה בתרפ"ז (1927) ומאורעות תרפ"ט התרחבה הישיבה. עד שנאלצו לעזוב את המקום במאורעות תרצ"ו (1936).

הקומה הנוספת של היכל הישיבה - אשר בנינה הופסק כאמצע - נשארה עד היום במצב חצי בנוי (וכך היא נראית בתמונה שלפנינו) ומחכה לגאולה.

בין החותמים על תעודות ראשי המייסדים קוראים אנו את השמות הבאים: הרב יהושע ליב דיסקין, הרב שמואל סלאנט, הרב אברהם יצחק הכהן קוק, הרב יוסף חיים זוננפלד, הרב חיים ברלין הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל, הרב יעקב מאיר ועוד.

בית המדרש
לישיבה
ולכולל
הכהנים
*

בבנין
"חיי עולם"
לשעבר

ליקירי לבב בכל אתרו

התבקשתי ע"י חביבינו מייסדי "תורת כוהנים" בעיקר'ת ירושלים תוכב"א להיות לפה לישיבה הק', ואע"פ שאיני כדאי חיבתי להם היא שגרמה כי יכתבו אלו הדברים.

מאורי הדורות, מאז חרב מקדשנו וניטל כבוד מבית חיינו, העירו ועוררו ע"ד החזרת עטרה של לימוד תורת הקודש והמקדש למכונה הראוי.

והאבן הראשה בתקופתנו מרן הכהן הגדול מאחיו הגה"צ בעל החפץ חיים זצוק"ל בקריאת קדשו ע"ד זה כותב לאמור:

"כי מצינו בגלות בכל קודם בנין בית שני שהיתה נבואה מאת ה' ביד חגי הנביא שישאל את הכהנים תורת הקודש והמקדש".

וממשיך בדברים חוצבי להבות ואומר: "... כרוך לי שאם היה לנו נביא בזמן הזה בודאי גם לו היתה הנבואה מאת ה', שישאל את הכהנים תורה ולזרזם על זה".

ומופנית קריאתו גם אל... "הישראלים ת"ח הצריכים לדעת דיני הקורבנות כדי שיהיה לכוהנים ממי לשאול דיני הקודש והמקדש. כמו שהיה לפנים אצל הסנהדרין יושבי לשכת הגזית, וגם כשיבוא אליהו ימצא הרבה כהנים אצל הישראלים שנתערכו בתוך הגלות המר הזה".

ואכן לפני יותר מיוכל שנים נוסדה בעיה"ק לפנים מן החומה במקום הנשקף אל מקום המקדש ישיבת "תורת כוהנים" אשר נשיא לה היה מרן מרא דארעא ישראל (כאשר עוד בצעירותו נקרא קריאת חיבה ע"י הח"ח זיע"א לעסוק בקודש ולהנהיג רבנותו) הגה"צ רבי אברהם יצחק הכהן קוק זצוק"ל.

בעת הקמתה פירסם מרן הרב זצ"ל דברים מופלאים ע"ד תכלית הישיבה וזה לשונו: "קול השופר של הגאולה כקול הברה נשמע הוא לנו, מפני השאון החילוני המקיף את כל מפעלנו, אבל כאשר אנו נגשים אל החוג הפנימי, כשאנו מקשיבים את המית הנשמה של כנסת-ישראל הנה קול שופר שומעת אזננו... לא החול הוא המקשר את נשמת הגוי לארצו... רק הקודש הוא הפועל את כל מפעלות התחיה... אל מקדשנו גאון עוזנו מוכן בית חיינו ומשרש תפארתנו, אל כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו אליו עינינו נשואות!"

הציפיה הפנימית לראות כהנים בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל כמעמדם זהו היסוד הנושא של כל התחיה כולה.

כמה וכמה זירוהין זירו מרן "החפץ חיים" זצוק"ל על דבר לימודי המקדש. ובאגרותיו כתב: "והנה חז"ל אמרו (שבת ל"א) ששואלין לו

לאדם צפית לישועה, וכ"ש בזמנינו שאנו רואים שנתקימו כל הסימנים שהובאו בגמרא בחלק (דף צ"ז צ"ח) לענין ביאת המשיח, בודאי יש לקוות לגאולה וצריך להזדרז להכין לעבודה והלכותיה".

והנה לצערנו חרבו בשעתם מקדשי המעט בתוככי ירושלים עיה"ק אך עתה כחסי ה' עלינו חזרו בחלקם ונתקדשו בכנינם המחודש ובהם גם ישיבת "תורת כהנים".

מופלא המקום המשקיף כאמור על פני המקום אשר בחר ה' ואשר שכינה לא זה ממנו לעולם כדברי הרמב"ם בפ"ו מהל' בית הבחירה (הל' ט"ז).

"לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה." צעירים כהנים לויים וישראלים לנים בה בעומקה של הלכה כדי שבעה"ת, כאשר במהרה בימינו נזכה לבנין בית הבחירה, ימצאו לנו כהנים היודעים סדר עבודתם, ולוים היודעים פרק בשירם וכומרים ותפקידם נכון בידם ע"י חכמי ישראל אשר ילמדו דעת קודש את עובדי עבודת הקודש.

ומה רבה זכות העוסק בסדר קודשים המשיך מרן בעל הח"ח זיע"א לאמור "והנה היום מסוגל כל אדם להשיג מעלת הכהן הגדול הנכנס לפני ולפנים, שהרי הבטיח הקב"ה לאברהם אבינו ע"ה כי לאחר החורבן יהיה נחשב לימוד הקרבנות כאילו הקריבו קרבנות על גבי המזבח".

ולזאת כל אשר ידבנו לבו אותו יקום ויעלה בהיכל ישיבת "תורת כהנים" המחזירה עטרה ליושנה.

אישי הישיבה ישמחו לארח לזמן ולאורך זמן כל המשתוקק להמצא בה להיות לנוכח פני ה' ולעסוק בקודש.

זכות גדולה היא להיות מסייע לביסוס הבית הגדול הזה שמגדלים בו תורה ותפילה והזקוק לסכומי כסף רבים ביותר לצורך התבססותו והתרחבותו המחודשת בלבה של עיר הקודש והמקדש. וכל שיקום וישתתף בתרומה נדיבה יזכה בזכות כבירה של שותפות בהקמת מפעל אדירים זה.

ונציג לסיום ברכתו של הכהן המברך באהבה מרן הראי"ה זצ"ל בברכתו לתומכי ישיבת תורת כהנים משכבר הימים אשר נתחדשה בימינו:

"ברכת ה' מהררי ציון, אשר שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם, ממכון בית חיינו מקום המקדש וההר אל הבא לכל המחזיקים במעוזה של הישיבה הק' הזאת שאחריתה מי ישורנו לכרכם בכל טוב. בימיהם וכימינו נזכה כולנו לראות בנין עם ה' כתפארת בית קדשנו ותפארתנו: ונכפיל ברכות לעושים ולמעשים את המעשה הגדול והקדוש הזה.

בברכת הנחמה ערב החדש שיהפך לששון ולשמחה ולמועדים טובים,

שמחה הכהן קוק,

"AND YOU SHALL SEEK
HIM IN HIS RESIDENCE"
(Deu. XII,5)

MODEL OF THE TABERNACLE

MODEL OF THE TEMPLE
AND TEMPLE MOUNT

EXHIBITION OF MODELS, PICTURES,
MAPS AND RESEARCH, THE
WORK OF ARCHITECT Y. YEHUDA
AND OTHERS

THE JERUSALEM AND
TEMPLE LIBRARY

לשכנו תדרשו...

דגם המשכן

*

דגם בית המקדש

והר הבית

*

תערוכת דגמים

תמונות ומפות ומחקרים

פרי עבודת

אדריכל יעקב יהודה

ואחרים

*

ספרית

המקדש וירושלים

יחזקאל מ'ג/י: "... הגד את בית ישראל את הבית.. ומדדו את תכנית."

"... DESCRIBE THE HOUSE TO THE CHILDREN OF ISRAEL ...
AND THEY SHALL MEASURE OUT THE PLAN" (EZ XLIII, 10)

A VOICE FROM JERUSALEM

The story, a parable, is told of a family in the diaspora which celebrated a wonderful Seder, until they reached its conclusion and began to sing "Next year in Jerusalem," at which point the wife began to cry. Her husband asked her, "Why are you crying? Wasn't the Seder carried out properly? Aren't you proud of our children? What's wrong? The wife answered, "Next year in Jerusalem? What will we do with the goat? How can we take all our possessions? Her husband replied, "Don't worry, next year we again will be here singing 'Next year in Jerusalem'..."

Isn't our attitude today towards the rebuilding of Jerusalem and of the Beit HaMikdash a similar one? Are our prayers for its reconstruction "speedily in our days" honest and sincere?

We mourn for Jerusalem, "Whose habitations have been destroyed and whose honor has been trod upon." Nevertheless, we are indifferent to the sight of Arab youths lounging in doorways which clearly bear the marks of mezuzot.

Is any notice taken of the many synagogues, yeshivot and charitable institutions which lie desolate, in the very heart of Jerusalem?

The answer lies in the words of R. Yehuda HaLevi, the author of the Kuzari "... Jerusalem will indeed be rebuilt, when the people of Israel desire it so much that they reclaim her stones and dust."

Dear reader — This appeal is of the greatest urgency! This is your opportunity to join in the spiritual and physical redemption of Jerusalem. At this stage of activity no less than 45 million lirot are required.

Join us in this great undertaking, for "one's heart follows one's actions." (*Sefer HaChinuch*)

Here are some suggestions for participation in this great undertaking:

- (1) A "Yissachar-Zevulun" partnership arrangement to support a Cohen-Yeshiva student.
- (2) Commemoration of beloved ones in the reconstruction of a synagogue, yeshivah, dormitory, etc.
- (3) Donations to the building fund.

For a free tour of the Old City, please call 02-287229/284148.

Architect — David Cassuto

Engineering Consultant — Meir Kuznitz

Construction Supervisor — Chaim Segal

Founders and Members of the Association

Rabbi Simcha HaCohen Kook, Chief Rabbi of Rechovot, President

Rabbi Avigdor Nebenzal, Rabbi of the Old City of Jerusalem

Rabbi Mordechai Ben Eliyahu

Rabbi Shlomo Min Hahar

Rabbi Nachman Kahane

Rabbi Moshe Segal

David Cohen

Matityahu HaCohen Dan

Aharon Bier

Israel Feuchtwanger

Shabtai Zecharye, Attorney

Account no. 417846, Mizrachi Bank, Old City Branch, Jerusalem.

מסופר, דרך משל, על בעל בית בגולה אשר ערך סדר כהלכתו, מתוך רוממות רוח כל בני הבית עד שהגיעו לסיום ושרו: לשנה הבאה בירושלים הבנויה... ואז התחילה האשה לבכות... שאלה בעלה: למה תבכי? הלא הסדר היה כמצוותו ובנינו כשתילי זתים סביב לשלחנו ובכן מה קרה? ענתה האשה: בשנה הבאה בירושלים? והיכן נשים את העז, וכיצד נעביר חפצינו וכו'... אל תדאגי - ענה לה בעלה - בשנה הבאה ג'כ נשיר כאן לשנה הבאה בירושלים...

האם מה שאנחנו חשים היום לגבי ירושלים ובנין המקדש אינו דומה? האם תפילותינו "ובנה אותה בקרוב בימינו בנין עולם" חלילה כצפוף הזרזיר?

הננו מתאבלים על ירושלים "החרבה ממעונותיה, והבוזיה מכבודה" ומאידיך אדישים למראה ילדי נכרים לרוב המתגלגלים בפתחי בתים שסימני המזוזות טרם נעקרו מהם? ואין שמים אל לב כיצד בתי כנסת ומוסדות תורה וחסד חרבים ומחוללים בלב ליבה של ירושלים עיה"ק!!!

התשובה היא בדברי ר' יהודה הלוי, בכוזרי ה'כ"ז: "... ירושלים אמנם תבנה כשיכספו בני ישראל לה תכלית הכוסף - עד שיחוננו אבניה ועפרה."

הראשון לציון הרב הראשי לישראל עובדיה יוסף בכנס הראשון לעיון כהלכות המקדש פסח ה'תשל"ח

The "Rishon Le'zion," the chief rabbi of Israel, Rabbi OVADIA YOSSEF. At the first seminar for the study of the Temple Laws, Spring 1978

תורם נכבד! השעה דוחקת מאד, הננו פותחים לפניך שער להיות בן נדיבי עם ולהשתתף בבנין ירושלים רוחני וגשמי.

מפעלנו זקוק לשלב זה בפעילותו ל-45 מליון לירות. היה נא שותף למעשה ואחרי הפעולות ימשכו הלבבות.

הנך מחמן לביקור באתרים הנזכרים פנה בטל: 02-284148/287229 לתאום פגישה.

- אם ברצונכם להושיט יד למפעל חלוצי זה תוכלו לעשותו בכמה דרכים:
- א. לקיים שותפות יששכר וחבולון על ידי קניית דירה עבור אברך - כהן בן תורה.
  - ב. להנציח שמות יקירכם בבנין, ביה"כ, ישיבה וכדומה.
  - ג. לתרום ככל יכולתכם לקרן הבנין.
  - ד. להפריש מעשר. כספים ע"י הוראת קבע חודשית לבנק.

אדריכלות - דוד קסטור
יעוץ הנדסי - מאיר קורניץ
פקוח בניה - חיים סגל

חברי האגודה והמייסדים:
הרב שמחה הכהן קוק, יו"ר
הרב אביגדר הלוי גבנצל
הרב שלמה מן'הר
הרב מרדכי בן אליהו
הרב נחמן כהנא
הרב משה סגל
מר דוד כהן
מתתיהו הכהן דן
אהרן ביר
ישראל פויכטונגר
עו"ד שבתאי זכריה

חשבון מס' 417846 בנק המזרחי סניף העיר העתיקה, ירושלים.

שַׁעַר הַחֲסִידוֹת
שַׁעַר הַחֲסִידוֹת
שַׁעַר הַחֲסִידוֹת

מַגְדוֹ הַחֲסִידוֹת
מַגְדוֹ הַחֲסִידוֹת

הַר הַמּוֹרִיָּה
(הַר הַבַּיִת)
כַּפֶּת הַסַּעֵף

הַר הַמּוֹרִיָּה
(הַר הַבַּיִת)
כַּפֶּת הַסַּעֵף

הַכּוֹתֵל
הַמַּעֲרָבִי

מַסְגֵּד אֵל אַקְצָא

אוֹרוֹת שְׁלֵמָה

מִדְּוַשׁ עֲבֹתָה

הַיְחִיד הַשֵּׁנִי
הַמְשׁוֹלֵשׁ הַשֵּׁנִי

- א הקדש כוללות העדה המערבית—
- ב ישיבת "גורת כהנים"
- ג ישיבת "חיי-עולם"
- ד ישיבת "תורת-חיים"
- ה כולל "שומרי-החומות"
- ו "עזרת נשים"
- ז בית-היתומים "דיסקון"
- ח בית-הכנסת "כולל-רייסין"
- ט בית-הכנסת ות"ת לעדת הגורגים
- י בית-מדרש "הענוגה"
- יא בית-התבשיל — תמחוי
- יב בית-הכנסת "תפילה-למשה"
- יג כולל-נאליציה
- יד בית-הכנסת "שמוליוזר"
- יז בית-הכנסת ליד חבס-אלדס
- יח בית-הכנסת לחסידי וזניץ
- יט בית-כנסת ספרדי
- כ הכותל-הקטן — במחכמה
- כא הכותל-הקטן

מַצְבַּת זְכוֹר
לַחֲדִי צְהִיָּד

כָּל הַנְּמִים

בַּיִת יְהוֹשֻׁפָּט
יַד אַבְשָׁלוֹם
זִכְרֵי בְּנֵי חִיזִיר
זִכְרֵי זְכוֹרִיָּה

הַר הַזֵּיתִים

עֹבֵד הַסֶּפֶה אֶסְרוּ בֵּית

דרום נוה יעקב

1

1:20000

6000 - 3000 1500 - 1000

נחל שמואל

נחל שמואל

נחל שמואל

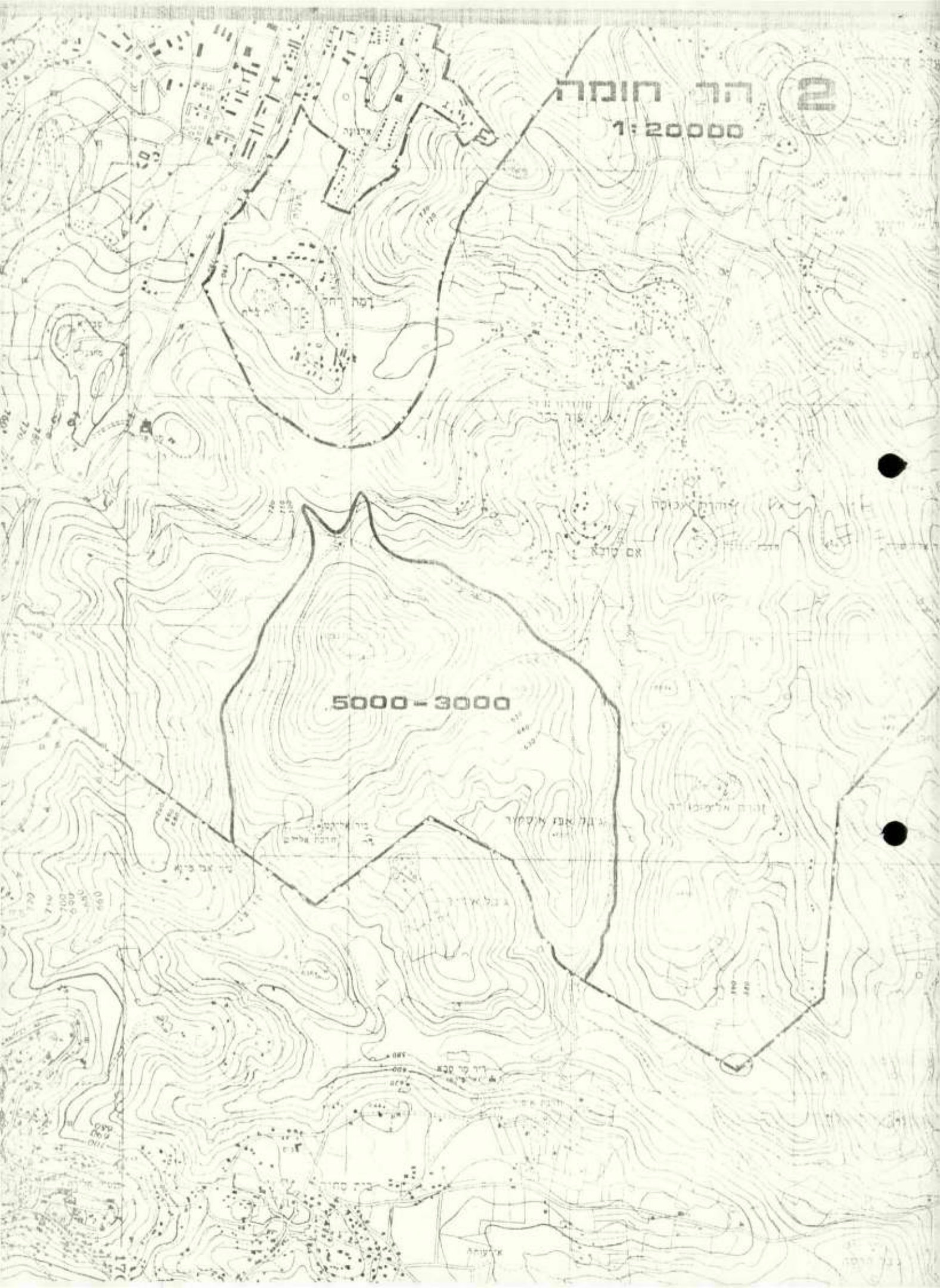
נחל שמואל

הר חומה

2

1:20000

5000 - 3000

טריטוריה

3

1:20000

720
740

740
760
780
800

840
850
870
880
890

700
720
740
760
780

720
740
760
780
800
820

1800
770

1500

1000

820
830

740
750

נבעת שאול ב

4

1:20000

הר אחיום

מרכז לרפואה

הר נזר

הר קנאר

מרכז בריאות

נעלה

הר סביב

סוצא עזית

סוצא

3200

נעלה

נבעת ברושים

תל אביב

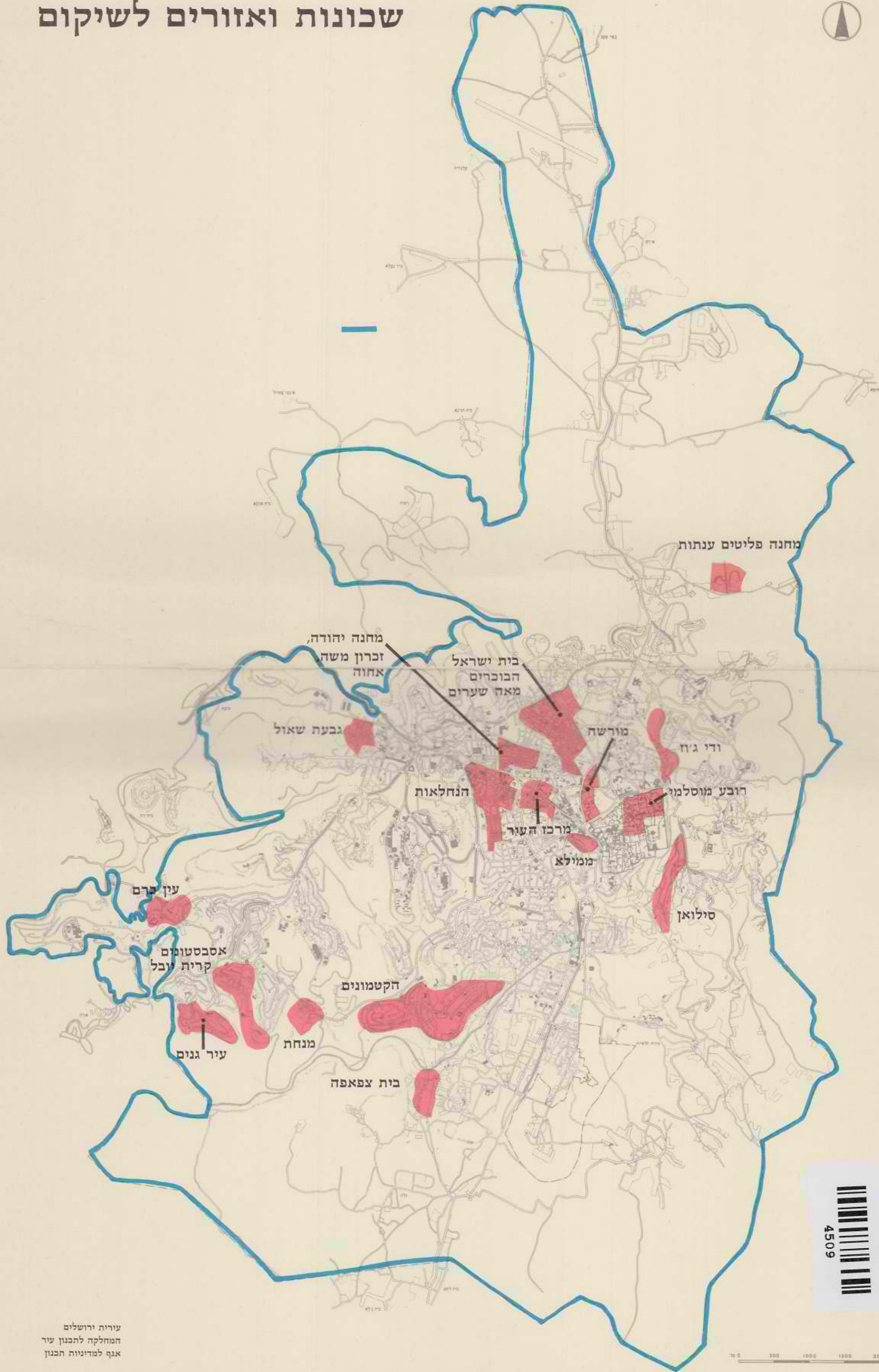
הר נזר

הר נזר

הר נזר

נעלה

ירושלים שכונות ואזורים לשיקום

עיריית ירושלים
המחלקה לתכנון עיר
אגף למדיניות תכנון

0 500 1000 1500 2000

משורר לאיחוד ירושלים כ"ח אייר תשל"ז

הזכר ע"י החברה לשקום ולכיתוח הרובע היהודי בעידן השתיקה בירושלים בשנים תד. 1402 נח 1977

הרובע היהודי בירושלים

העיר העתיקה נחצית לשניים ע"י רח' דוד ורחוב השלשלת. משער יפו פונה רחוב דוד מזרחה ופוגש ברחוב השלשלת, הנמשך לעבר הר הבית. מצד צפון מצויים הרבעים המוסלמי והנוצרי, ומצד דרום הרבעים הארמני והיהודי.

הרובע היהודי נמצא בחלקה הדרומי-מזרחי של העיר העתיקה, ותחומיו: רחוב השלשלת בצפון, רחוב אררט במערב וחומת העיר והכותל המערבי מדרום ומזרח. משלושה שערים קיימת אפשרות נוחה להגיע לדובע היהודי. משער יפו, משער ציון ומשער האשפות. ליד שלושת השערים האלה נבנו חניוני רכב לנוחיות הצבור. אוטובוס מס' 1 היוצא מהתחנה המרכזית, נכנס לעיר העתיקה, עובר בשולי הרובע היהודי ויוצא משער האשפות.

הולדות הרובע

החל בתקופת הבית הראשון, בימי המלך חזקיהו, החלה ההתיישבות הנרחבת על הגבעה המערבית בירושלים, אזור הרובע היהודי והארמני בימנו. לאחר שיבת ציון בימי הבית השני, הפך אזור זה לרובע המגורים של אצולת ירושלים. במרומי הגבעה המשקיפה אל מול הר הבית ובית המקדש, ועל מדרונותיה, בנו אנשי ירושלים את שכונות המגורים המפוארות ואת מוסדות הצבור. שרידים ארכיאולוגיים רבים ומגוונים נחשפו בחפירות הנערכות תוך כדי שיקומו של הרובע. התגלויות מוסיפות נדבכים רכי השיבות בחקר ירושלים של התקופות הללו, ימי הבית הראשון והשני. רבים מהם נשמרו במרתפי בתים ובשטחים פתוחים. בעתיד הקרוב הם ישוקמו ויוכשרו כאתרי ביקור לצבור הרחב.

במאות הראשונות לספירה היתה ירושלים עיר רומית ואח"כ נוצרית. בתקופות אלו נגעו השלטונות מיהודים לגור בירושלים ואף אסרו בקוריים בעיר. במאה השישית פרחו ירושלים. בניה רבתי נעשתה בה, ושרידים מאותם ימי עבר נחשפים בחפירות הארכיאולוגיות שברובע. לדוגמה "הקדרו", רחוב מרכזי אשר חצה את ירושלים משער שכס בואכה הר ציון, ורחובו 22 מ'. לאחר הכיבוש הערבי (שנת 638) ועם ראשית הבניה הערבית בחר הבית בוטלש הגורח על מגורי יהודים בירושלים. המוסלמים היו זקוקים לבעלי מלאכה מעולים, ושבעים משפחות יהודיות מטבריה עברו לגור בירושלים לבקשת השלטונות.

ומאז ועד למלחמת השחרור וכיבוש הרובע בידי הלגיון הירדני, לא פסק ישוב יהודי באזור. במאה הקודמת מהווים יהודי הרובע את היסוד הבולט בהרכב אוכלוסיית ירושלים, ופרקי זמן שונים היו רובה של אוכלוסיית העיר. שרידים למריחה זו הם עשרות בתי הכנסת, בתי המדרש והשיבות שנבנו ברובע. אלו נפגעו בודדן וברשעות עם נפילתו של הרובע היהודי לידי חיילי הלגיון הירדני.

1. חצר חיישוב חישן.
2. בית כנסת הבית.
3. הקדרו.
4. ישיבת י"ע חיים.
5. שרידי בית כנסת "החורבן".
6. בית כנסת "הרמב"ם".
7. מסגד.
8. בית כנסת "הקראים".
9. שרידי בית כנסת "המפארת ישראל" (ישן כנף).
10. שרידי הכנסת העליונה.
11. ישיבת "חיי עולם".
12. אומברטוסית בן אילן.
13. משעב קנים.
14. די 20 צבי.
15. בית הכנסת "המקראים".
16. בית רבי ברוך.
17. בית כנסת "בית אל".
18. ארבעת בתי הכנסת המערביים.
19. בית רוטשילד ומסדרו התורה לשוקים הרובע היהודי.
20. בית המספר.
21. המתיבתא.
22. מניסית אשכול.
23. בית חיינו הרבני.
24. נלעדי להללי תורת.
25. בית יחזקאל.

בשנת תרמ"ח (1845) נקרא ע"ש ר' ישראל מירושלם, בתפוזת מלחמת השחרור ועם כיבוש הרובע נרס בית כנסת זה בצורה קשה ועזרה מסגרו נרס תחתית על שלוש דלתותיה. גם שרידי משעב זה מלמד על אופיו של הבנין בהתאמתו.

ישיבת "גורת יוסף"
 ישיבת זו הייתה "גורת יוסף" בשנת תרפ"ד (1914) בתחומה נדלה על יוסף אביבום שלום שבלולתה שכתבה. עם סיומה התמלא אל מול הר הבית מבנה רב תיחס ובו בית כנסת, בית מדרש ובתי מגורים להמשי תורת עוב מלחמת השחרור המסורת חילל את ישראל. לאחר נפילת הרובע העתיק חילל הלגיון את כעסם עליו והסיטו על היסוד. לאחר מלחמת ששת הימים הגיעה אכן תורה לבנין תחדש. מרי התבונן על האחדות משה ספרית.

בן ארכיאולוגי - הכנסית העליונה (10)
 במקום זה נחשף מבולד על כנסית בית החרוה ובית הוללים של אביבום שלום גרמניים האתר שנתבר שוקם כן צבדי וכו עיים ופרחים.

בית הכנסת הב"ד - גמב עק (2)
 נבנו בשנת תרל"ט (1878) בתחומה של יהודי עמיר מבוצבו שפחדו. לאחר מלחמת השחרור נפלה אילו משפחה ורבות וכן הוא נרצל בפרים. דברו שוקל על שיקומו כמרכז תורני בעיר העתיקה.

בית כנסת "גורת יוסף" (19)
 נבנו בתי כנסת ובית מדרש חיי יוצאי חלדל וגמורת קבוצת בתים שמוסדה חיי יוצאי חלדל בלא"ח. ביות ולכן נקרא המקום "יער דהישראל בלא"ח". ביות הבנין ומפוזן לו הסבר המבניות של הרובע - כנר בתי המספר.

מסרת לכנר ומצא בית הרטפילר. שוקים בתחומה הבנין ויחידים סדר רטפילר מבראקטוסית חיים מגלים מסדרו התורה לשוקים ומתור הרובע היהודי.

הכנסת עבד, בית הכנסת "אר חיים" ובית כנסת "האר" במקום רובו כולם. רחוקט ואביבום אחרים המשתדלים את חיי התורה הרובע במאת הקדמת ובראשית המאה ה-20 המרשים ואשכנזים כאחר.

ארבעת בתי הכנסת המערביים (18)
 ייתכן כי יבוא מירושלם האיסטנבול, אלוהת תבוא ובית הכנסת המרכזי. רחוקט בתי הכנסת שורחו לרי מספר פסקים שמוצאו מיר לאחר מלחמת ששת הימים בתחומה למספר רחוקט שן רובע המוסלמי. חסם הובאו כשדל לאחר כיבוש הרובע בידי היהודים. ארבעת המזרים הובאו מבתי כנסת באיסטנבול.

בית כנסת הרמב"ם (8)
 לאחר שנים רבות של גומה וקבוצת מתחת לקיי סגולת נחשף חוקים בית הכנסת הרמב"ם. ראשון הוא לכתי הגמלה ברובע החיילי ומכובו למעשה רובע הרמב"ם את הקהילה היהודית ברובע במאת השלוש עשרה.

חורבת רבי יוסף המסור (5)
 "החורבת", בית הכנסת המרכזי האשכנזי של הרובע עד לחרושה בשנת 1948. בשנת 1700 עלה רבי יהודה המסור בראש קבוצת יהודים לירושלים. מטרות חותה לקיים את תואלה כסיוסוף (בצומת) עם בוא החיל בביתו בית כנסת זה. תחומה רבות מתארץ. ומתחיל יוסף למעלה זה. בבית כנסת זה היו שפורים דגלי החרדים העשירים שהשתתפו בן חתמי אלכסי בניבוש העיר במלחמת העולם הראשונה. כיום מקום את בית הגמל המייסדות הקדוה ומשקמים או אלו מחלקי המקדשים.

בתחובו משמש הוא עזרת ארלפת לארצות שערבר על הרובע החיילי במלחמת השחרור.

המפתח ישראל ווסן (25)
 בית כנסת "המפארת ישראל המוסר כיתים בגן ווסן

שיקום הרובע ומיתוחו
 מיר לאחר מלחמת ששת הימים, הקטת חברה צבאית "החברה לשקום ופתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים". מטפסקדת חיה לתכנן, לבנות, לשקם, ולאכלס את הרובע.

הבית האב שוקם תחברת. עיקרה חיה למסור על אופיו של הרובע על מסטאותיו ועל אידותו המיוחדת. עירוב חישן בחדש, ביה כנסת, ישיבות מוסדות עיבור אחרים אשר אפיינו את הרובע היהודי בעבר שוקמו אף הם. ומתחילים למקום את כיוונו החדש. לער אלו סוכס שאין רובע יהודי ללא תושבים. אסנס דורות המגורים ומכובו המסחר עניקים הם מפרותיה הראשונים של הבנייה עד שיש אמות וחסימים מספחות תגורה ברובע לאחר נפר השוקים והבניה בעיר התועה המרכזיים בבכיות הקטנות ובסמטאות. נבנות תחיות וסדאות עזרת לאמנים ורחוקט שיעוקו לרובע חיים ובעב כפי ישיו צבנר כשלוש אמות משפחות כנר מאלכסית את הרובע וראשיתו בתי השקם ומדנות הוצרים. תחומות לתחיותם מוסס בימים אלה.

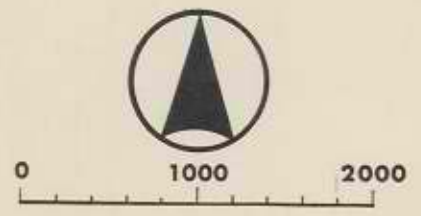
בא שפיר ברובע חיתוח

על אף שכלאבת הבניה ברובע בעיית בעיצומה שיקור התכנון למתח הרובע האפשר לעיבור הרובע לתחת כבמה בן חוקים שכנר שופנז חוקים וואה ולעיר נבמת האחרים. כדאי לצאת ולקיים במטאיות רבאשית, להכנת למבניות ולעצרים המספחים. תובל לראות שיקום של העזרת ומבנים עתיקים חיי ארכיטקטורה חישנית, לראות תכנון השוקים של מפרותיה חישן והמשמר את עיים הקדום, לתוף כמת ארמים מוסלמיים.

התיישבות חישן (13)
 ביתו עם מלחמת הרובע הארתי שוקמו על בתי

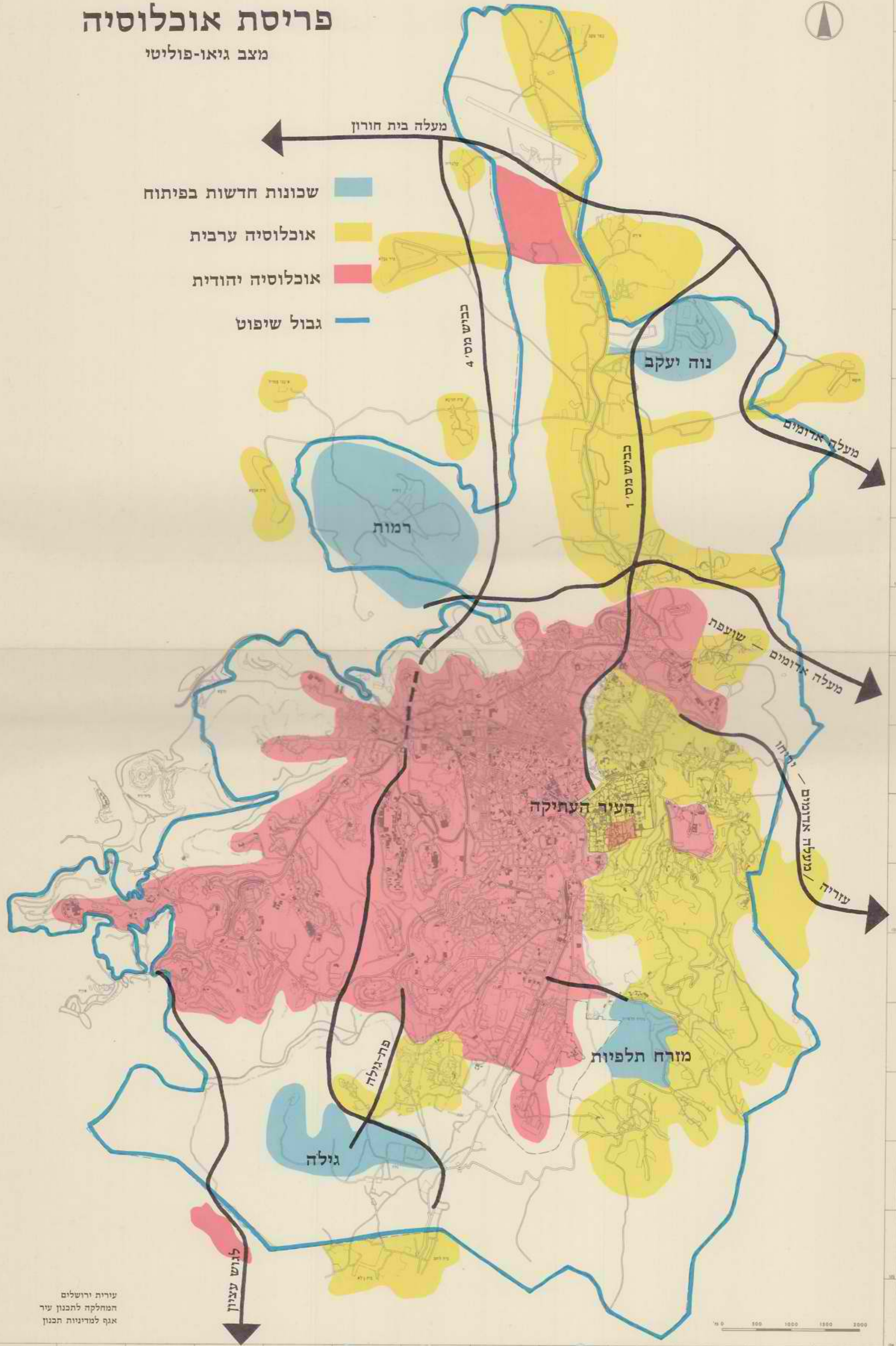
4

מפת הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים

ירושלים פריסת אוכלוסיה

מצב גיאו-פוליטי

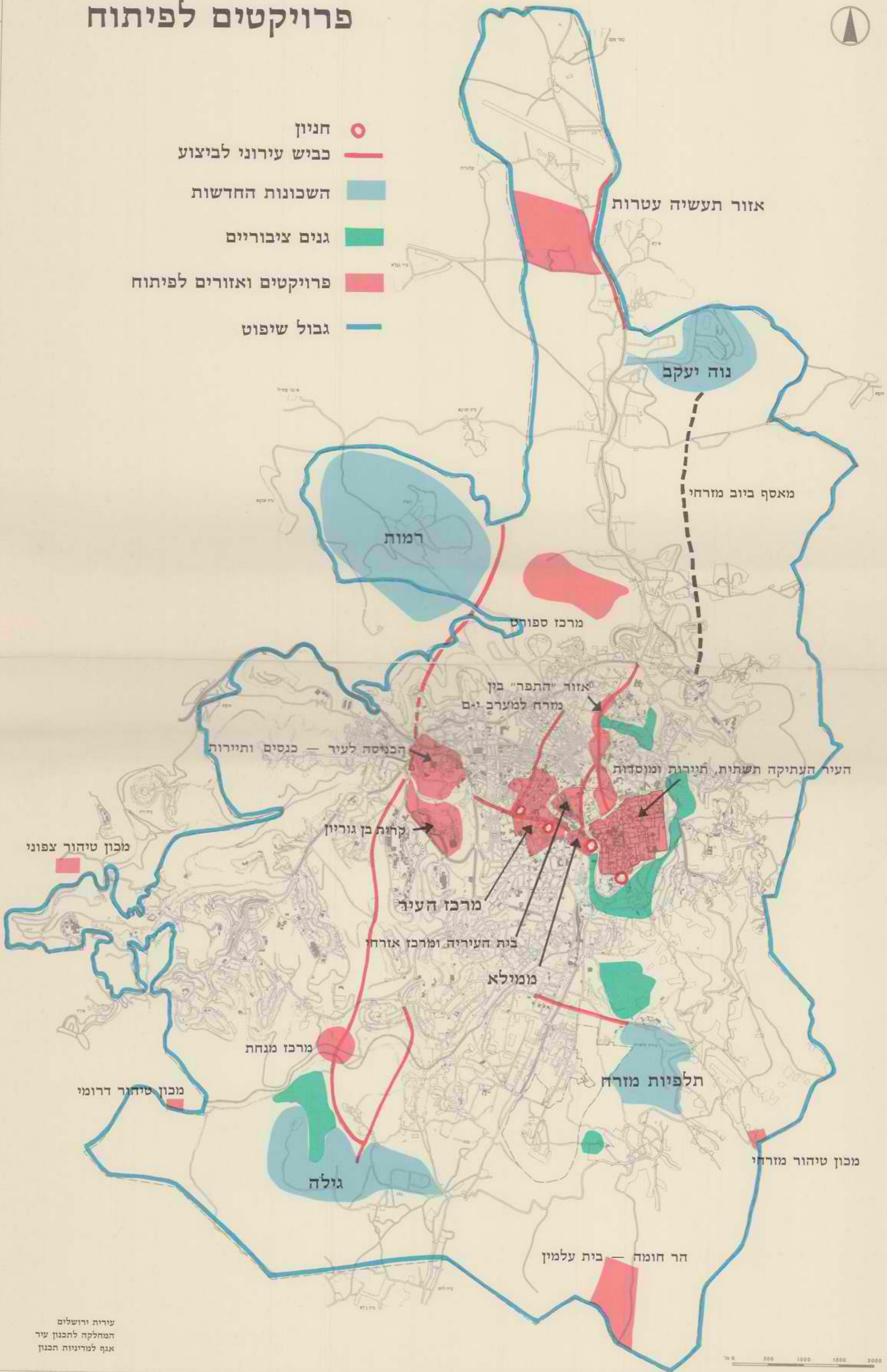

- שכונות חדשות בפיתוח
- אוכלוסיה ערבית
- אוכלוסיה יהודית
- גבול שיפוט

ירושלים פרויקטים לפיתוח

- חניון
- כביש עירוני לביצוע
- השכונות החדשות
- גנים ציבוריים
- פרויקטים ואזורים לפיתוח
- גבול שיפוט

עיריית ירושלים
המהלקה לתכנון עיר
אגף למדיניות תכנון

0 500 1000 1500 2000 מ'.

סיור ירושלים

נקודות התייחסות

1. מעלה בית חורון
 — השקעות בסלילה, בניה ערבית החוסמת צירים
 כביש מס' 4 — בעיות ביצוע, הפקעות, תקציב תעשייה עטרות: עידוד תנאים לפיתוח תעשייה, פיתוח אזורי תעשייה חדשים
 — בעיות חברת חשמל מזרח ירושלים
 מגורים לערבים — סיוע בבניה — דוגמת שיכוני נוסיבה

2. עבוי מערך בנוי יהודי
 — השלמת פיתוח בשכונות החדשות
 — הפקעות קרקע — דרום נוה יעקב
 — תכנון האזור מחדש
 כביש 1 — חיבור נוה יעקב עם גבעת שפירא
 פליטים — מחנה ענתות, ביוב, מצוקת דיור

3. בטול שטח ההפקר לשעבר
 כביש מס' 1
 — הפשרת קרקעות מינהל לפיתוח מזורז
 — פיתוח מוסדות ותיירות
 — תכנון מפורט לאזור
 ודי ג'וז
 — פינוי תעשייה (הפקעות)
 — בניית אזור תעשייה חדש בראס חמיס

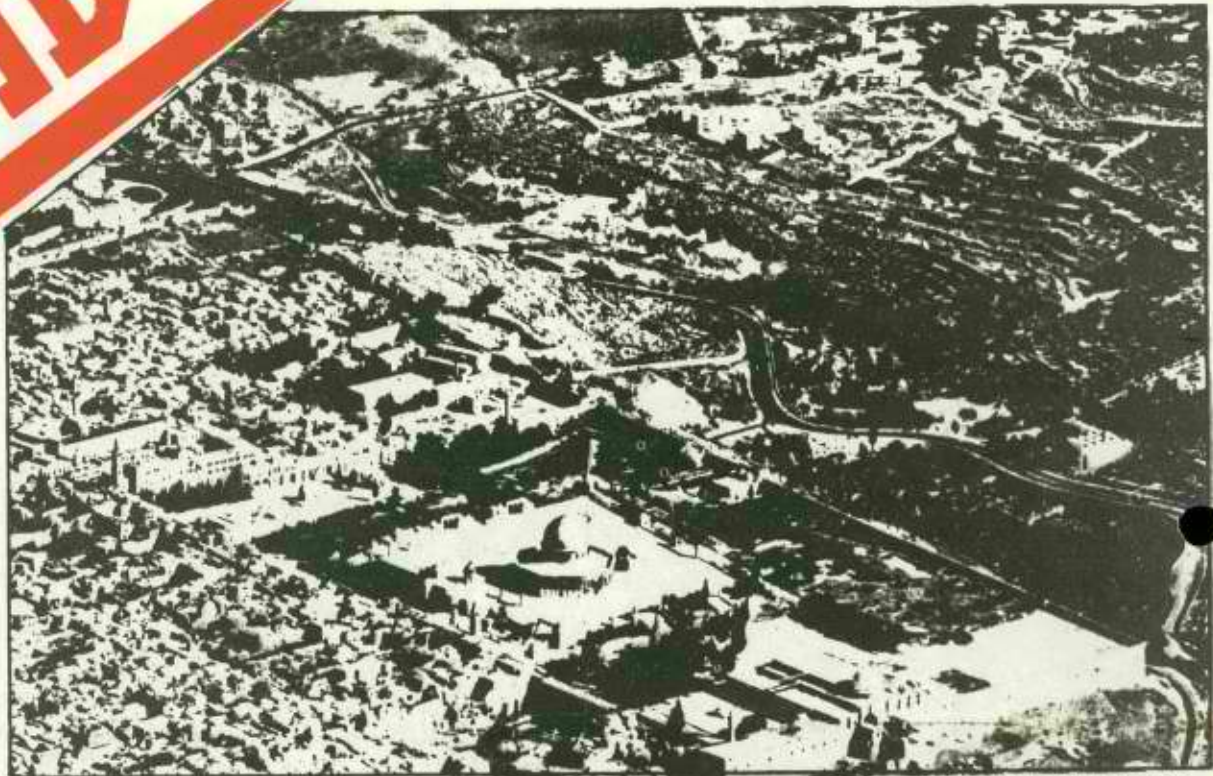
5. ממילא ומרכז העיר
 — קשר בין מזרח העיר ומערבה
 — פיתוח אזור "התפר"
 — בניית הפרוייקט
 (חניון + סיוע לפינויים)

4. העיר העתיקה, סילוואן, והסביבה
 — שרותי תשתית, כבישים
 — שיקום כפרים
 — פיתוח תירות ושימור (חומות העיר)
 — גישה תנועה וחניה לעיר העתיקה
 — גנים ציבוריים
 — מכון טהור מזרחי

דה עמידה

לפי ההצעה של יעקב חזן

יולי 1980

1980 להחלטות הוועידה ה-8

השלום ורוחב לב לגבי הדתות והעמים המעוררים כיום בסכסוך זה ומשום בשורה גדולה לעולם — בשורת השלום — לא יצלה כאן כל פתרון. כל נסיון אשר יבוא מבחוץ, כשכונותיו לפתור את כל הבעיות הללו תוך כדי שלילת זכותו של העם היהודי לירושלים המאוחדת כבירת מדינתו, יקומם את העם היהודי כולו. כל נסיון להתכחש לזכותנו זו מנפנים יביא את עמנו אל ספה של מלחמת אורחים, לסף החורבן של הבית השלישי.

ירושלים עלולה לשמש מחסום מסוכן ביותר בדרכנו אל השלום. אבל היא עשויה גם להיות מנוף רב-עוצמה, שבעזרתו ייקל עלינו לפרוץ את מעגלי-הבדידות הנוכח ונסגר עלינו, היא עשויה לסייע לנו במאמצינו להרחיב ולהעמיק את האהדה למאבקנו על עתידה ובטחונה של ישראל והמשך הגשמתה של הציונות. הפתרון נותן שאנו נציע עשויים להקל את מאבקנו על עתידה של ירושלים כבירת ישראל. הפתרונות אשר יובילו לקראת זה ידרשו מאתנו — היהודים — מעוף מדיני, אידיאולוגי, מוסרי, חורג מתחומיהם של הסדרים פוליטיים פראגמטיים-שיגרתיים. כל זה תוך דבקות בלתי-מתפשרת במטרה שהיא שלמותה של ירושלים ואחידותה כבירתה של מדינת ישראל.

אם לא נשכיל לנוהג כך יתקיים בנו הפסוק הנפלא — החכם והעצוב עד כדי טרגיות — של חכמינו ו"ל: „רבוננו של עולם שהוא מלך השלום, מסר את ירושלים שהיא קיר השלום

על כל זרמיה. גם כאן פועלות מעבר לחשבונות פוליטיים חולפים, דוגמות דתיות מקודשות. אלו נפגעו קשה על-ידי חזרתם של היהודים לשל-טון בירושלים. עולם דתי זה, בייחוד חלקו הקא-תולי, עוד עלול להפתיענו בעמדותיו, כשכל מגמתו תהיה להוציא את ירושלים — או לכל הפחות את לבה, את העיר העתיקה — מתחום שלטונה של מדינת ישראל.

חומרתן של כל העמדות הללו היא בהיותן רוויות מתח לאומי ודתי עמוק. בהתחבר שני אלה מיון המתח הדתי — גם בדורנו — את המתחים הלאומיים. הוא גורם גם בזמננו להתפרצות חוזרת ונשנית של מעשי איבה ואלימות, התורסים את הגשרים המובילים אל השלום. זיווג זה של המתח הלאומי והדתי באזורנו מסוכן לשלום יותר מאשר בכל מסום אחר.

אנחנו היהודים, אשר חזרנו לירושלים כל-בירתה של ישראל, חייבים תשובה לכל הבעיות הסבוכות הקשורות בעתידה. בפתרון של בעיות אלו תלוי עתידו של השלום. הפתרון היחיד האפשרי כאן הוא זה המנסה לספק את תביעו-תיהם הצודקות של כל הגורמים המעורבים, ללא הפרד, בחייה של ירושלים מבלי לפגוע ככל האפשר בעמדותיו הצודקות של הכול. זה נראה לגבי ירושלים כריבוע העיגול. אבל דבר שהוא בלתי אפשרי בגיאומטריה הוא אפשרי בפוליטיקה. כל זה בתנאי שפתרונות אלו יחרגו מתחום ההסדרים הפוליטיים השיגרתיים. ללא פתרונות שיהיה בהם משום העזה שמקורה בחזון

במערכה על השלום תהווה שאלת ירושלים ועתידה אחת הבעיות החמורות, אם לא החמורה ביותר. הסיבה: אין היא פרי ניגודים מדוימים או מאבקים ותככים פוליטיים חולפים. שורשיה נעוצים עמוק בנבכי חייהם של שני העמים היהודי והערבי ובהוויותיהן של שלוש הדתות המונותאיסטיות הגדולות.

המערכה על אחדותה של ירושלים כבירתה של מדינת ישראל מלכדת ומאחדת, יותר מאשר כל דבר אחר, את כל חלקי עמנו. ליהודים ה-רתיים היא המקום המקדש מכול. ליהודים, החי-יניים כלדתיים, היא התגלמות עצם קיומנו ה-לאומי-העצמאי. בימי גלותנו הארוכים לא התפלגו „כשנה הבאה בארץ ישראל“ כי אם: „בשנה הבאה בירושלים“. הננו העם היחיד — חוץ מהצלבנים, שמדינתם צצה וקמלה מבלי להשאיר אחרים יורשים — שלו שימשה ירו-שלים, לא רק מרכז דתי מקודש, כי אם עיר בירה — סמל חי ומרכז חייו הלאומיים המדי-ניים העצמאיים.

לערבים היא מקום קדוש, המקום המקודש אחרי קמבה ומדינה, לעולם המוסלמי כולו. הווי-תור על זכותם לשלוט על המקומות הקדושים שעל הר הבית, הוא לגביהם חמור מכל ויתור טריטוריאלי, הנדרש מהם כדי להבטיח לישראל גבולות בטוחים מאלה של 1967.

העולם הנוצרי הדתי מתייחס — עדיין בחל-קו — בהסתייגות לאפשרות, שישראל תהיה השליטה על המקומות הקדושים לדת הנוצרית

לעם ישראל שהוא עם השלום — ואין שוים.

א. הנתת היסוד

ירושלים המאוחדת היא בירתה של ישראל.
ב. אירגונה הפנימי של ירושלים רבתי

1. עיריית ירושלים הגדולה תחולק לעיר ריזת מישנה, אשר תתנהלה על-ידי נבחרתה על יסוד חוקתה ובהתאם לסדרים ולנהלים הי מחייבים של עיריית ירושלים הגדולה. בידיה של עיריה זו יהיה מרוכז הניהול הכללי של ירושלים רבתי.
2. החלוקה לעיריות-מישנה תבצע, בין היתר בהתחשב בנתונים הדמוגרפיים-הלאומיים של תושבי ירושלים — היהודים והערבים.
3. למועצות הנבחרות של העיריה או של עיריות המישנה, שבהן יהיה רוב ערבי, תובטח אוטונומיה רחבה בניהול העיריה בתחום התברתי, התרבותי והחינוכי ובכל תחום אחר, אשר לא יפגע בתיכנונה הכללי של ירושלים ובכוחותיהם האזרחיות של כל תושביה, ללא הבדל דת ולאום. הכול בגבולות חוקתה של ירושלים רבתי.
4. התנאי היחיד לקיומה של האוטונומיה החינוכית המלאה, בעיריה או בעיריות המישנה הערביות, הוא חינוך הילדים ברוח של לויאליות למדינת ישראל, אזרחות טובה, סובלנות הדדית והעמקת שיתוף הפעולה בין שני העמים.

ג. מעמדם של בני העם הארמני

מן הדין היה להבטיח לעדה הארמנית — בני העם הארמני החיים בירושלים — את אירגון וניהול חיהם בתוך תחומיה של עיריית-מישנה מיוחדת. אך דבר זה נראה להיות בלתי-אפשרי בהתחשב במספרם הקטן ומקום ריכוזם של בני העדה הזאת. לפיכך יש להבטיח לבני העדה הזאת את האפשרות להקים אירגון ערתי פרסונאלי אוטונומי בכל תחומי החיים התברתיים, התרבותיים והחינוכיים.

ד. הנתיונת של תושבי ירושלים הערביים ומעמדם בירושלים ומדינת ישראל

1. לתושביה הערביים של ירושלים תישמר הזכות לבחור בין הנתיונת הישראלית לבין זו של המדינה הערבית אשר ממזרח למדינת ישראל.
2. לתושביה הערביים של ירושלים, אשר יבחרו בנתיונת הערבית, תישמרנה כל הזכויות האזרחיות במדינת ישראל, וזאת הזכות להשתתף בתוצירות לכנסת ישראל.
3. לתושבים ערביים אלו יובטח שיווי-זכויות מלא בחיים העירוניים של ירושלים. לכל תושבי ירושלים הערביים, בעלי הנתיונת הערבית, אשר יהיו בה ביום חתימת חוזה השלום, תישמר זכות הבחירה האקטיבית והפסיבית לעיריות המישנה הערביות ולעיריית ירושלים הגדולה וזכות זו תובטח גם לפליטי ירושלים הערביים משנת 1967, אשר יוסכם על חזרתם לירושלים. זכות זו תישמר גם לצאצאיהם של הערבים הנ"ל, אשר ירצו להמשיך ולקיים את נתיונתם הערבית.
4. לתושביה הערביים של ירושלים, בעלי הנתיונת הישראלית והערבית כאחת, תישמר הזכות — ככל שהדבר יהיה תלוי בישראל — למעבר חופשי למדינה הערבית והחזרה ממנה מצב או קיומיה כל עוד לא יהיו הגבולות המוכרים והמוסכמים בין שתי המדינות לגבולות פתוחים בפני כל אזרחי שתי המדינות — יהודים וערבים כאחד.

ה. מעמדה של העיר העתיקה

כאן צפון גרעינה הקשה של הבעיה. בין חומותיה של העיר העתיקה מרוכזים המקומות המקודשים שלוש הדתות המונותאיסטיות הגדולות, מקומות אשר קדושתם חורגת מתחומי המקום וחובקת ורועות עולם. לעמנו היא סמלה החי של עצמאותנו הלאומית, שנגדעה עם חורבן הבית השני. בהיפתח

שערי ירושלים העתיקה במלחמת ששת הימים לפני צה"ל ובתגוע לוחמי לכותל המערבי, היה זה כאילו נקשר שוב החוט — חוט עצמאותנו הלאומית — אשר נותק עם ראשית גלותנו הירוקה. כאן נשמטה היתרה של שיבת ציון.

הנה דווקא כאן נדרש מאתנו — היהודים — מעשה גדול למען השלום — מעשה שלא יהיה בו משום ויתור על שלמותה של ירושלים ועל העיר העתיקה כחלק בלתי נפרד של מדינת ישראל, אך יחד עם זאת יהיה בו משום בשורת-שלום גדולה לעולם, שלום אשר ביטויו הממשי כאן הוא השלום בין הדתות הגדולות. בכווננו להפוך את ירושלים מעיר של מלחמות וחורבן חזרים ונשנים — למשה שהיא נועדה להיות: לעיר של בשורת השלום והאחיבה והאנושית בעולם.

1. העיר העתיקה שבין החומות תוכרו בקריית השלום של שלוש הדתות המונותאיסטיות הגדולות.
2. כדי להבטיח ולקיים את מעמדה זה — את דבר היותה קריית השלום של שלוש הדתות — תוקם בה מועצה דתית של שלוש הדתות. מועצה זו תהיה מורכבת משלוש חטיבות דתיות שוות במספר.
3. חברי המועצה של שלוש הדתות ייקבעו על-ידי מוסדותיה המרכזיים של כל דת או בכל צורה אחרת אשר יוסכם עליה וללא התערבות של מוסדות הדת האחרים.
4. המועצה הדתית תהיה אחראית לניהול העיר בכל אשר נוגע לקיום צביונה הדתי והתרבותי של העיר. היא תהיה אחראית להבטחת ולקיום מעמדם של האתרים הדתיים בעיר.
5. לאתרים הדתיים המרכזיים של האיסלם והנצרות יובטח מעמד אקסטרטוריאלי. כי"כ של כל אחת משלוש הדתות שבתוך המועצה הדתית של העיר יהיו אחראים לניהולם של האתרים הדתיים של אמונתם.
6. כל החלטותיה של המועצה הדתית — להוציא את אלו הנוגעות ישירות לניהול המקומות הקדושים של כל דת ודת — תתקבלנה בהסכמה כללית ודת מדת לא תעצם.
7. עניינה האזרחיים-החילוניים של העיר העתיקה כעיריית-מישנה ושהיא יחד עם זאת ליבה של ירושלים, יתנהלו על-ידי ועדה מיוחדת אשר תוקם על-ידי העיריה המרכזית של ירושלים רבתי. בוועדה זו ישותפו חברים ערביים באחוז שאינו נופל מאחוזם בתוך היישוב כולו של ירושלים הגדולה.

8. מדינת ישראל תהיה אחראית לקיום החוק והסדר בעיר העתיקה, לרבות אתרים דתיים אקסטרטוריאליים. לא תהיה לה כל סמכות לגבי ניהולם של האתרים הללו וסדריהם הפנימיים.
9. עתידו של הר הבית לגבי הר הבית קיימות שתי עמדות — ערבית ויהודית — שונות מהותית זו מזו. העמדה הערבית היא כולה דתית ויחד עם זאת ממשית מאוד. כאן המרכז הדתי השני בקדושתו לאיסלם. זהו מרכז פעיל והי בדמותם של שני המסגדים הגדולים. אין זה מרכז דתי ערסילאי, כי אם מרכז אשר דופק חייו הוא דופק העולם המוסלמי כולו.
10. העמדה היהודית הדתית היא בניגוד לכך כולה מעוגנת בחוקי אחרית הימים. היא מותרת מלכתחילה על ימוש תקוותיה עד בוא המשיח. ליהודים הדתיים אף אסורה, על פי המסורת, העלייה על הר הבית, שמא ידרכו רגליהם על המקום שם שכן קודש הקדשים.

ליהדות החילונית זהו מקום רווי מסורת יהודית נעלה וצורבת. חורבנו של בית-המקדש היה לחורבנה של עצמאות ישראל. ליהדות הדתית זהו המקום המקודש ביותר. כאן חברו יחדיו האמונה הדתית והחוויה הלאומית-החילונית. אבל גם אצל היהדות הדתית-הציונית ניתקה המסורת הדתית את תחיתה של עצמאות ישראל

אל מתקומתו של המרכז הדתי — בניין בית

המקדש. דווקא האמונה הדתית היא השוללת כל רעיון של תקומה חילונית של המרכז הדתי המקודש מכול. הוא יקום ויבנה רק בבוא המשיח: „אם די לא יבנה בית שווא עמלו בניו בני" (תהילים קכ"ו, א).

כל זה הופך את מדינת ישראל, למעשה, לשומר בלתי-רצוי, ומבחינה ערבית — עריון לקדושת האיסלם. זהו שומר המקבל על עצמו את כל הסיכון שבשמירה הזאת, המעוררת בתוך העולם המוסלמי שנאה דתית ולאומית חמורה, כשאין בצידה של שמירה זו שום תמורה, לא חילונית ולא דתית.

והסיכונים הם גדולים. די להוכיח את הצתת אל-אקצה. בימינו, ימים רוויי טירוף טרוריסטי, החודר לכל תחומי החיים האנושיים, כאשר אדם מסוגל להרים ידו על הפיטה של מיכלאנג'לו, קל לתאר לעצמנו מטורף ממש, המוסת על-ידי האווירה הזאת או פרובוקאטור-מטורף-פוליטי, אשר ינסה בדרך זו או אחרת לנצל את שלטונו על הר הבית כדי להצית שוב ושוב את השנאה בינינו לבין העולם הערבי.

המסקנות

1. עלינו להקנות להר הבית פולו מעמד אקסטרטוריאלי. מובלעת זו, לא תהיה כרוכה בה שום סכנה לאחדותה של ירושלים כבירתה של ישראל. לעומת זאת יתרום הדבר לחיסולו של אחד ממוקדי האיבה המוסכמים ביותר בין העולם הערבי לבין העם היהודי ומדינת ישראל.
2. החלק המוסלמי של המועצה הדתית של העיר העתיקה, הוא אשר יהיה אחראי לניהולו של האתר הדתי הזה והבטחת שלומו.
3. ישראל תבטיח מעבר חופשי לעולי הרגל המוסלמיים מכל הארצות למקום קדושתם זה.
4. אם המוסדות הדתיים היהודיים יקבלו את קביעתו של הרב הראשי, הרב גורן, אשר פסק בשעתו שאכן קיים על הר הבית מקום שם מותר ליהודים חרדים לעלות ולהתפלל, יש להוציא את המקום הזה מהתחום האקסטרטוריאלי של הר הבית, להקים סביבו סככה התואמת את הדרת המקום ולהבטיח את זכות התפילה של היהודים שם.
5. לאחר מכן על שני הצדדים — הערבי והיהודי — להתחייב שלא להכניס שום שינויים במצבו הקיים של הר הבית.

ז. חוק ירושלים

יש לחוקק חוק מיוחד — „חוק ירושלים" — כחלק של חוקי היסוד של מדינת-ישראל, בו ייקבע מעמדה המיוחד של ירושלים כבירתה של ישראל וכל ההסדרים הנ"ל יקבלו תוקף חוקי.

ח. קונפדרציה ישראלית-ערבית

1. אם וכאשר תקום קונפדרציה ישראלית-ערבית בין מדינת ישראל והמדינה הערבית אשר ממזרח לה, יובטח בתוך שטחה של ירושלים רבתי מרכז מתאים להקמתם של המוסדות המרכזיים של הקונפדרציה הזאת, היא קריית ה' קונפדרציה.
2. מרכז זה יוצא מתחום שלטונה של ישראל ויעבר לשלטונה של הקונפדרציה הישראלית-ערבית. מעמדו של המרכז הזה יסמל את השלום ואת השאיפה של העמקת שיתוף הפעולה בין שתי המדינות.
3. הסדר בשטח זה יובטח על-ידי יחידת משטרה יהודית-ערבית פאריטיטית הכפופה למוסדות השלטון של הקונפדרציה.

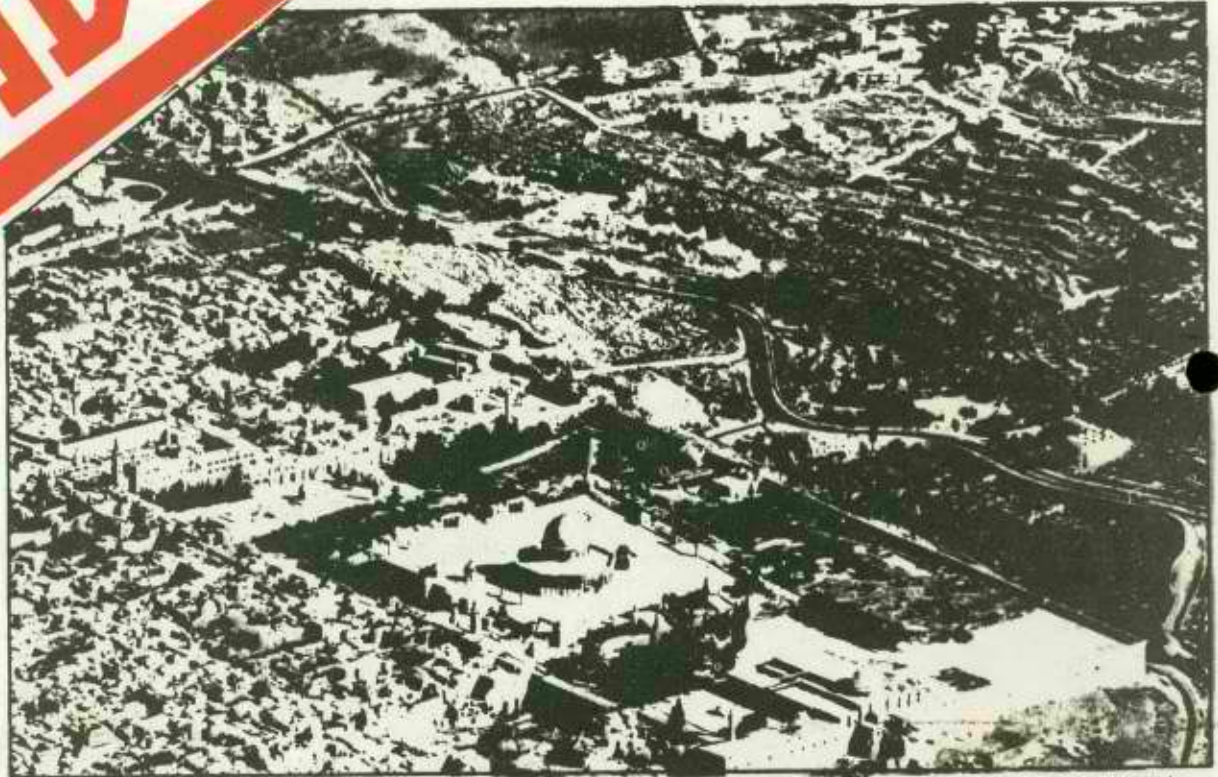
דה עמדה

עתיד

1. ירושלים והשלום

לפי ההצעה של יעקב חזן

יולי 1980

1980 להחלטות הוועידה ה-8

השלום ורוחב-לב לגבי הדתות והעמים המעוררים בים בסכסוך זה ומשום בשורה גדולה לעולם — בשורת השלום — לא יצלה כאן כל פתרון. כל נסיון אשר יבוא מבחוץ, כשכונותיו לפתור את כל הבעיות הללו תוך כדי שלילת זכותו של העם היהודי לירושלים המאוחדת כבירת מדינתו, יקומם את העם היהודי כולו. כל נסיון להתכחש לזכותנו זו מביא יבוא את עמנו אל ספה של מלחמת אזרחים, לסף החורבן של הבית השלישי.

ירושלים עלולה לשמש מחסום מסוכן ביותר בדרכנו אל השלום. אבל היא עשויה גם להיות מנוף רב-עוצמה, שבעזרתו ייקל עלינו לפרוץ את מעגל-הבדידות ההולך ונסגר עלינו, היא עשויה לסייע לנו במאמצינו להרחיב ולהעמיק את האהדה למאבקנו על עתידה ובטחונה של ישראל והמשך הגשמתה של הציונות. הפתרון נותן שאנו נציע עשויים להקל את מאבקנו על עתידה של ירושלים כבירת ישראל. הפתרונות אשר יובילו לקראת זה ידרשו מאתנו — היהודים — מעוף מדיני, אידיאולוגי, מוסרי, החורג מתחומיהם של הסדרים פוליטיים פראגמטיים שיגרתיים. כל זה תוך דבקות בלתי-מתפשרת במטרה שהיא שלמותה של ירושלים ואחידותה כבירתה של מדינת ישראל.

אם לא נשכיל לנהוג כך יתקיים בנו הפסוק הנפלא — החכם והעצוב עד כדי טרגיות — של חכמינו ז"ל: „רבנו של עולם שהוא מלך השלום, מסר את ירושלים שהיא עיר השלום

על כל זרמיה. גם כאן פועלות מעבר לחשבונות פוליטיים חולפים, דוגמות דתיות מקודשות. אלו נפגעו קשה על-ידי חזרתם של היהודים לשל-טון בירושלים. עולם דתי זה, בייחוד חלקו הקא-תולי, עוד עלול להפתיענו בעמדותיו, כשכל מגמתו תהיה להוציא את ירושלים — או לכל הפחות את לבה, את העיר העתיקה — מתחום שלטונה של מדינת ישראל.

חומרתן של כל העמדות הללו היא בהיותן רוויות מתח לאומי ודתי עמוק. בהתחבר שני אלה מיון המתח הדתי — גם בדורנו — את המתחים הלאומיים. הוא גורם גם בזמננו להתפרצות חזרת ונשנית של מעשי איבה ואלימות, ההורסים את הגשרים המובילים אל השלום. זיווג זה של המתח הלאומי והדתי באזורנו מסוכן לשלום יותר מאשר בכל מסום אחר.

אנחנו היהודים, אשר חזרנו לירושלים כל-בירתה של ישראל, חייבים תשובה לכל הבעיות הסבוכות הקשורות בעתידה. בפתרון של בעיות אלו תלוי עתידו של השלום. הפתרון היחיד האפשרי כאן הוא זה המנסה לספק את תביעותיהם הצודקות של כל הגורמים המעורבים, ללא הפרד, בחייה של ירושלים מבלי לפגוע ככל האפשר בעמדותיו הצודקות של הכולל. זה נראה לגבי ירושלים כריבוע העיגול. אבל דבר שהוא בלתי אפשרי בגיאומטריה הוא אפשרי בפוליטיקה. כל זה בתנאי שפתרונות אלו יתורגמו מתחום ההסדרים הפוליטיים השיגרתיים. ללא פתרונות שיהיה בהם משום העזה שמקורה בחזון

במערכה על השלום תהווה שאלת ירושלים ועתידה אחת הבעיות החמורות, אם לא החמורה ביותר. הסיבה: אין היא פרי ניגודים מדוימים או מאבקים ותככים פוליטיים חולפים. שורשיה נעוצים עמוק בבני חייהם של שני העמים היהודי והערבי ובהוויותיהן של שלוש הדתות האבות-אבות.

המערכה על אחדותה של ירושלים כבירתה של מדינת ישראל מלכת ומאחדת, יותר מאשר כל דבר אחר, את כל חלקי עמנו. ליהודים הירושלמים היא המקום המקודש מכול. ליהודים החיצוניים כלדתיים, היא התגלמות עצם קיומנו הלאומי-העצמאי. בימי גלותנו הארוכים לא התפלגנו „כשנה הבאה בארץ ישראל“ כי אם: „בשנה הבאה בירושלים“. הננו העם היחיד — חוץ מהצלבנים, שמדינתם צצה וקמלה מבלי להשאיר אחרים יורשים — שלו שימשה ירושלים, לא רק מרכז דתי מקודש, כי אם עיר בירה — סמל חי ומרכז חייו הלאומיים המדיניים העצמאיים.

לערבים היא מקום קדוש, המקום המקודש אחרי קפה ומדינה, לעולם המוסלמי כולו. הווייתור על זכותם לשלוט על המקומות הקדושים שעל הר הבית, הוא לגביהם חמור מכל זיתור טריטוריאלי, הנדרש מהם כדי להבטיח לישראל גבולות בטוחים מאלה של 1967.

העולם הנוצרי הדתי מתייחס — עדיין בחל-קו — בהסתייגות לאפשרות, שישראל תהיה השליטה על המקומות הקדושים לדת הנוצרית

לעם ישראל שהוא עם השלום — אין שום.

א. הנחת היסוד

ירושלים המאוחדת היא בירתה של ישראל.
ב. אירגונה הפנימי של ירושלים רבתי

1. עיריית ירושלים הגדולה תחולק לעיר רינת מישנה, אשר תתנהלנה על-ידי נבחריהן על יסוד חוקתה ובהתאם לסדרים ולנהלים הי מחייבים של עיריית ירושלים הגדולה. בידיה של עיריה זו יהיה מרוכז הגיהול הכללי של ירושלים רבתי.

2. תחלוקה לעיריות-מישנה תתבצע בין היתר בהתחשב בנתונים הדמוגרפיים-הלאר-מיים של תושבי ירושלים — היהודים והער-בים.

3. למועצות הנבחרות של העיריה או של עיריות המישנה, שבהן יהיה רוב ערבי, תוב-טח אוטונומיה רחבה בגיהול העיריה בתחום החברתי, התרבותי והחינוכי ובכל תחום אחר, אשר לא יפגע בתיכוננה הכללי של ירושלים ובזכויותיהם האזרחיות של כל תושביה, ללא הבלד דת ולאום. הכול בגבולות חוקתה של ירושלים רבתי.

4. התנאי היחיד לקיומה של האוטונומיה החינוכית המלאה, בעיריה או בעיריות המישנה הערביות, הוא היגוך הילדים ברוח של ליאליות למדינת ישראל, אורחות טובה, סובלנות הדדית והעמקת שיתוף הפעולה בין שני העמים.

ג. מעמדם של בני העם הארמני

מן הדיון היה להבטיח לעדה הארמנית — בני העם הארמני החיים בירושלים — את אירגון וניהול חייהם בתוך תחומיה של עיריית-מישנה מיוחדת. אך דבר זה נראה להיות בלתי-אפשרי בהתחשב במספרם הקטן ומקום ריכוזם של בני העדה הזאת. לפיכך יש להבטיח לבני העדה הזאת את האפשרות להקים אירגון ערתי פרסנאלי אוטונומי בכל תחומי החיים החבר-תיים, התרבותיים והחינוכיים.

ד. הנתינות של תושבי ירושלים הערביים והמעמדם בירושלים ומדינת ישראל

1. לתושביה הערביים של ירושלים תיש-מר הזכות לבחור בין הנתינות הישראלית לבין זו של המדינה הערבית אשר ממזרח למדינת-ישראל.

2. לתושביה הערביים של ירושלים, אשר יבחרו בנתינות הערבית, תישמרנה כל הזכויות האזרחיות במדינת ישראל, וזאת הזכות להש-תתף בבחירות לכנסת ישראל.

3. לתושבים ערביים אלו יובטח שיווי-זכויות מלא בחיים העירוניים של ירושלים. לכל תושבי ירושלים הערביים, בעלי הנתינות הער-בית, אמר יהיו בה ביום חתימת חוזה השלום, תישמר זכות הבחירה האקטיבית והפסיבית לעיריות המישנה הערביות ולעיריית ירושלים הגדולה. זכות זו תובטח גם לפליטי ירושלים הערביים משנת 1967, אשר יוסכם על חזרתם לירושלים. זכות זו תישמר גם לצאצאיהם של הערבים הנ"ל, אשר ירצו להמשיך ולקיים את נתינותם הערבית.

4. לתושביה הערביים של ירושלים, בעלי הנתינות הישראלית והערבית כאחת, תישמר הזכות — ככל שהדבר יהיה תלוי בישראל — למעבר חופשי למדינה הערבית והחזרה ממנה. מצב זה יקויים כל עוד לא יהיו הגבולות המוכ-רים והמוסכמים בין שתי המדינות לגבולות פתו-חים בפני כל אזרחי שתי המדינות — יהודים וערבים כאחד.

ה. מעמדה של העיר העתיקה

כאן צפון גרעינה הקשה של הבעיה, בין חומותיה של העיר העתיקה מרוכזים המקומות המקודשים לשלוש הדתות המונותאיסטיות הי גדולות, מקומות אשר קדושתם חורגת מתחומי המקום וחובקת זרועות עולם. לעמנו היא סמלה החי של עצמאותנו הלאר-מית, שנגדעה עם חורבן הבית השני. בהיפתח

שערי ירושלים העתיקה במלחמת ששת הימים לפני צה"ל ובהגיע לוחמיו לכותל המערבי, היה זה כאילו נקשר שוב החוט — חוט עצמאותנו הלאומית — אשר נותק עם ראשית גלותנו הי ארוכה. כאן נשמתה היתרה של שיבת ציון.

והנה דווקא כאן נדרש מאתנו — היהודים — מעשה גדול למען השלום — מעשה שלא יהיה בו משום ויתור על שלמותה של ירושלים ועל העיר העתיקה כחלק בלתי נפרד של מדי-נת ישראל, אך יחד עם זאת יהיה בו משום בשורת-שלום גדולה לעולם, שלום אשר ביטויו הממשי כאן הוא השלום בין שלוש הדתות הגדולות. בכוחנו להפוך את ירושלים מעיר של מלחמות וחורבן חזרים ונשנים — למה שהיא נועדה להיות: לעיר של בשורת השלום והאחי-וזה האנושית בעולם.

1. העיר העתיקה שבין החומות תוכרו כקריית השלום של שלוש הדתות המונותאיס-טיות הגדולות.

2. כדי להבטיח ולקיים את מעמדה זה — את דבר היותה קריית השלום של שלוש הד-תות — תוקם בה מועצה דתית של שלוש הד-תות. מועצה זו תהיה מורכבת משלוש חטיבות דתיות שוות במספר.

3. חברי המועצה של שלוש הדתות ייקבעו על-ידי מוסדותיה המרכזיים של כל דת או בכל צורה אחרת אשר יוסכם עליה וללא התערבות של מוסדות הדת האחרים.

4. המועצה הדתית תהיה אחראית לניהול העיר בכל אשר נוגע לקיום צביונה הדתי והי תרבותי של העיר. היא תהיה אחראית להבטחת ולקיום מעמדם של האתרים הדתיים בעיר.

5. לאתרים הדתיים המרכזיים של האיסלם והנצרות יובטח מעמד אקסטריטוריאלי. כי"כ של כל אחת משלוש הדתות שבתוך המועצה הדתית של העיר יהיו אחראים לניהולם של האתרים הדתיים של אמנתם.

6. כל החלטותיה של המועצה הדתית — להוציא את אלו הנוגעות ישירות לניהול המקו-מות הקדושים של כל דת ודת — תתקבלנה בהסכמה כללית ודת מדת לא תעצם.

7. ענייניה האזרחיים-החילוניים שי העיר העתיקה כעיריית-מישנה ושהיא יחד עם זאת ליבה של ירושלים, יתנהלו על-ידי ועדה מיוחדת אשר תוקם על-ידי העיריה המרכזית של ירושלים רבתי. בוועדה זו ישותפו חברים ער-ביים באחוז שאינו נוסף מאחוזם בתוך היישוב כולו של ירושלים הגדולה.

בוועדה זו ישותפו גם חבר אחד — בן העדה הארמנית.

8. מדינת ישראל תהיה אחראית לקיום החוק והסדר בעיר העתיקה, לרבות אתרים דתיים אקסטריטוריאליים. לא תהיה לה כל סמ-כות לגבי ניהולם של האתרים הללו וסדריהם הפנימיים.

ו. עתידו של הר הבית

לגבי הר-הבית קיימות שתי עמדות — ערבית ויהודית — השונות מהותית זו מזו. העמ-דה הערבית היא כולה דתית ויחד עם זאת ממשית מאוד. כאן המרכז הדתי השני בקדושתו לאיסלם. זהו מרכז פעיל וחי בדמותם של שני המסגדים הגדולים. אין זה מרכז דתי ערטילאי, כי אם מרכז אשר דופק חיוו הוא דופק העולם המוסלמי כולו.

העמדה היהודית הדתית היא בניגוד לכך כולה מעוגנת בחזון אחרית הימים. היא מותרת מלכתחילה על מימוש תקוותיה עד בוא המשיח. ליהודים הדתיים אף אסורה, על פי המסורה, העלייה על הר הבית, שמא ידרכו רגליהם על המקום שם שכן קודש הקדשים.

ליהדות החילונית זהו מקום רווי מסורת יהי-דית נעלה וצורבת. חורבנו של בית-המקדש היה לחורבנה של עצמאות ישראל. ליהדות הדתית זהו המקום המקדש ביותר. כאן חברו יחדיו האמונה הדתית והחוויה הלאומית-החילונית. אבל גם אצל היהדות הדתית-הציונית ניתקה המסורת הדתית את תחיתה של עצמאות ישראל

אל מתקומתו של המרכז הדתי — בניין בית המקדש. דווקא האמונה הדתית היא השוללת כל רעיון של תקומה חילונית של המרכז הדתי המקודש מכול. הוא יקום וייבנה רק בבוא המשיח: „אם די לא יבנה בית שווא נעמלו פתיו פוי“ (תהילים קכ"ו, א).

כל זה הופך את מדינת ישראל, למעשה, לשומר בלתי-רצוי, ומבחינה ערבית — עריון לקדושת האיסלם. זהו שומר המקבל על עצמו את כל הסיכון שבשמירה הזאת, המעוררת בתוך העולם המוסלמי שנאה דתית ולאומית חמורה, כשאין בצידה של שמירה זו שום תמורה, לא חילונית ולא דתית.

והסיכונים הם גדולים. די להוכיח את הצתת אל-אקצה. בימינו, ימים רוויי טרוף טרוריסטי, החודר לכל תחומי החיים האנושיים, כאשר אדם מסוגל להרים ידו על הפיטה של מיכלאנג'לו, קל לתאר לעצמנו מטורף ממש, המוסט על-ידי האווירה הזאת או פרובוקאטור-מטורף-פוליטי, אשר ינסה בדרך זו או אחרת לנצל את שלטונו על הר הבית כדי להצית שוב ושוב את השנאה בינינו לבין העולם הערבי.

המסקנות

1. עלינו להקנות להר הבית פולו מעמד אקסטריטוריאלי. מובלעת זו, לא תהיה כרוכה בה שום סכנה לאחדותה של ירושלים כבירתה של ישראל. לעומת זאת יתרום הדבר לחיסולו של אחד ממוקדי האיבה המסוכנים ביותר בין העולם הערבי לבין העם היהודי ומדינת ישראל.

2. החלק המוסלמי של המועצה הדתית של העיר העתיקה, הוא אשר יהיה אחראי לניהולו של האתר הדתי הזה והבטחת שלומו.

3. ישראל תבטיח מעבר חופשי לעולי הרגל המוסלמיים מכל הארצות למקום קדושתם זה.

4. אם המוסדות הדתיים היהודיים יקבלו את קביעתו של הרב הראשי, הרב גורן, אשר פסק בשעתו שאכן קיים על הר הבית מקום שם מותר ליהודים חרדים לעלות ולהתפלל, יש להוציא את המקום הזה מהתחום האקסטרי-טוריאלי של הר הבית, להקים סביבו סככה התואמת את הדרת המקום ולהבטיח את זכות התפילה של היהודים שם.

5. לאחר מכן על שני הצדדים — הערבי והיהודי — להתחייב שלא להכניס שום שינויים במצבו הקיים של הר הבית.

ז. חוק ירושלים

יש לחוקק חוק מיוחד — „חוק ירושלים“ — כחלק של חוקי היסוד של מדינת-ישראל, בו ייקבע מעמדה המיוחד של ירושלים כבירתה של ישראל וכל ההסדרים הנ"ל יקבלו חוקף חוקי.

ח. קונפדראציה ישראלית-ערבית וירושלים

1. אם וכאשר תקום קונפדראציה ישראלית-ערבית בין מדינת ישראל והמדינה הערבית אשר ממזרח לה, יובטח בתוך שטחה של ירושלים רבתי מרכז מתאים להקמתם של המוסדות המר-כזיים של הקונפדראציה הזאת, היא קריית הי-קונפדראציה.

2. מרכז זה יוצא מתחום שלטונה של יש-ראל ויועבר לשלטונה של הקונפדרציה הישרא-לית-ערבית. מעמדו של המרכז הזה יסמל את השלום ואת השאיפה של העמקת שיתוף הפעולה בין שתי המדינות.

3. הסדר בשטח זה יובטח על-ידי יחידת משטרה יהודית-ערבית פאריטיטית הכפופה ל-מוסדות השלטון של הקונפדראציה.

ירושלים, ט"ו מנחם אב תש"ם
28 ביולי 1980

לכבוד
מר יובל אלוני
ראש המועצה מסה יהודה
בית המושבים
רח' אהליאב 29
ירושלים

מר אלוני הנכבד,

השר משה נסים קיבל את תזכירך בענין מיקום בית-הקברות
לעיר ירושלים ולקח תוכנו לתשומת לבו.

בכבוד רב,

רפה רייט
מנחלת לשכת השר

የገንዘብ ስጦታ ለገንዘብ ስጦታ
ደንበኞች ለገንዘብ ስጦታ

የገንዘብ ስጦታ
ለገንዘብ ስጦታ
የገንዘብ ስጦታ
የገንዘብ ስጦታ
የገንዘብ ስጦታ
የገንዘብ ስጦታ

የገንዘብ ስጦታ

የገንዘብ ስጦታ ለገንዘብ ስጦታ ለገንዘብ ስጦታ
የገንዘብ ስጦታ ለገንዘብ ስጦታ ለገንዘብ ስጦታ

የገንዘብ ስጦታ

የገንዘብ ስጦታ
የገንዘብ ስጦታ

מועצה אזורית מטה יהודה

ירושלים כט' בתמוז תשי"מ
13 ביולי 1980

מספרנו:

לכבוד,
השר משה נסים
הקריה
ירושלים

א.נ.נ.,

מצו"ב חומר רקע בנושא בית הקברות לעיר ירושלים באזור אורה ועמינדב, נושא שהוקפא והוחזר לתחיה לאחרונה בחפזה.

המועצה האיזורית רואה בחומרה רבה את האיתור בשל הפגיעה החמורה בתושבים, הבזבוז בכספי צבור הנובע מהפיתוח, וגרירת פיתוח העיר ירושלים מערבה במקום לנצל את שטח השיפוט הנרחב והבלתי מנוצל של העיר לכוון מזרח.

חוסר ההגיון בפיתוח האתר זועק, הן המועצה והן רשויות ממלכתיות יתקשו לעמוד בלחצם הצודק של תושבי האזור, באשר פיתוח בית הקברות ימיט שואה על עמלם ומפעלם החקלאי שנבנה בעשרות שנים של מאמץ מפרך.

בכבוד רב,

יובל אלוני
ראש המועצה

Handwritten note:
הוא קרא את המכתב ונראה שיש לו חשש מהפיתוח
הוא יואל
לדעתי יש להקפיד על שמירת המורשת
החקלאית והעירונית
במקום זה

- אברגוש
- אביעזר
- אבן ספיר
- אדרת
- אורה
- אשתארל
- בית זיה
- בית מאיר
- בית נקופת
- בקרע
- בריגורה
- נבעת יערים
- נבעת ישעיהו
- נפן
- הראל
- זכריה
- זכוח
- טלז סטון
- טלישחר
- ישעי
- יד השמונה
- כפר אוריה
- כסלון
- לוחית
- מבוא ביתר
- מצא
- מחסייה
- מסילת ציון
- מטע
- מעלה החמישה
- גדה אילן
- נחם
- נחשון
- נס הרים
- נחבי הל'ה
- עגור
- עין נקובה
- עין רפה
- עמינדב
- עוכה
- עלפון
- צפרורים
- צרנה
- קרית ענבים
- רוגלית
- רמת רויאל
- רמת רחל
- שדות מיכה
- שואבה
- שורש
- חירוש
- תעוז
- תרום
- תרכיזים איוריים
- אבן העזר
- גינו
- הר טוב
- ליאון
- עין כרם
- עור הרסה

חומר רקע בנושא בית הקברות לעיר ירושלים בעמינדב יולי 1980

1. אתור

בית הקברות המוצע נמצא במרחק של כ- 3 ק"מ מצומת אורה-הדסה על הכביש המוביל ליד קנדי.

אתורו דרומית למושב עמינדב, במדרון דרום מזרחי. האתר גובל בשטח שייעודו נופש (מעייין וולגיה) וחודר בחלקו לגן לאומי מוכרז. השטח הוא כ- 290 דונם במדרון חזק בקרקע סלעית עם כיסוי אדמה נמוך.

2. הליכי אישור

תולדת אתור השטח בשנים שלפני מלחמת ששת הימים ובאילוצי המחסור בשטח של אותן שנים.

ההמלצה להפקדת התכנית נעשתה ב- 15.4.65 כאשר התכנית הראשונית הציעה שטח בן כ- 500 דונם שלאחר דיונים הוקטן לשטח הנוכחי בן כ- 290 דונם. כאן המקום לציין כי תכנית זו הוגשה שלא כדין כיוון שיוזמת התכנית הייתה עיריית ירושלים לגבי שטח שאינו בתחומה.

כבר בשנת 65 הובעה התנגדות נמרצת ביותר לאיתור המוצע ע"י מר בנימין כהן - ראש המועצה האזורית מטה יהודה וראש הועדה לבנין ערים דאז וכן ע"י ארגון המועצות האזוריות, המושבים אורה ועמינדב, תנועת המושבים, והמרכז החקלאי.

אף הועדה לשמירה על קרקע חקלאית החליטה בתאריך 4.5.65 שלא לאשר את ייעוד השטח.

בשנת 1971 הצטרפה הקרן הקיימת למתנגדים בשל הפגיעה בנטיעות, ומאוחר יותר רשות שמורות הטבע בשל הפגיעה באתר וולגיה.

המועצה האזורית אף הציעה איתור חילופי בקרבת סטף אך משום מה לא נתקבלה ההצעה.

דיון במתן תוקף לתכנית ע"י הועדה המחוזית התקיים בתאריך 30.1.76 דהיינו
11 שנה לאחר ההפקדה והתכנית אושרה. כל זאת ללא דיון מקדים עם הועדה המקומית
או המועצה האזורית. בהתאם הביע מר בנימין כהן את מחאתו התקיפה.

השטח מופיע בתכנית המתאר מ.י.200 מטה יהודה כשטח לבית עלמין וזאת בשל החלטת
הועדה המחוזית.

בתאריך 23.3.80 החליטה הועדה המקומית להמליץ על בטול התכנית, והפיכת השטח
לשטח חקלאי.

3. פגיעה במושבים אורה ועמינדב

הקרקע סווגה עד לאחרונה כבלתי מתאימה לעיבוד חקלאי. לאור נסיונות שנעשים
בהצלחה רבה בתחום מטה יהודה בפיתוח חקלאי של קרקעות שוליות, סידניות, בעלות
כסוי אדמה נמוך וכו', ישנה אפשרות, ואף הוחל בתכנון מפורט, לטעת את השטח.
ערכו החקלאי של השטח בערכי סוף שנת 1979 הוא כדלהלן:
פדיון שנתי של כ- 70.000 ל"ד/דונם - 20.000.000 ל"י.
רווח נטו שנתי 15.000 ל"ד/דונם - 4.350.000 ל"י.
לישובים יש מכסות מים משורינות לצורך זה.
ישובי ההר הגבוה מתוכננים לקיט ונופש ביתי כענף ייצור מרכזי.
אין להעלות על הדעת דו-קיום של בית הקברות עם קיט ביתי כאשר גם אתרי הנופש
הסמוכים - יד קנדי, הגן הלאומי, אתר וולג'יה יפגעו כתוצאה מפיתוח בית הקברות.
ידוע מצבם הקשה, שהחמיר לאחרונה, של ישובי ההר הגבוה ויש להניח כי פתוח בית
העלמין יהיה גורם שימוטט לחלוטין את ההישגים שהושגו בישובים אלה במשך שלושים
שנה של מאמץ.

4. היבט תחבורתי

ההיבט התחבורתי של אתר בית הקברות הנו חמור ביותר. האתור יגרום להעמסת הציר
רוממה - הדסה בתוך העיר ירושלים, ציר שהוא עמוס ביותר ומהווה כיום אחד הצירים
העמוסים ביותר בעיר.

הקטע מצומת אורה ועד השטח המיועד לבית עלמין צר, ונדרשת הרחבה של לפחות 5 מ'
לאורך של כ- 3 ק"מ בשטח הררי קשה לצורך הכשרתו לעומס התחבורה המתחייב מבית
העלמין.

אין ציר חליפי ובעת ההלויות תהיה סתימה של הציר ליד קנדי ולמושבנים.
יש להניח שיהיו אנשים שינסו להשתמש בכבישים הפנמיים של המושבים כאלטרנטיבה -
צעד המהווה סיכון בטחוני חמור ביותר.
לא נראית אפשרות ריאלית ליצירת החניה הנדרשת לבית הקברות בשל התנאים הטופוגרפיים
הקשים בשטח.

5. אי התאמתו של האתר לייעודו - היבטים תכנוניים

הטופוגרפיה הקשה תאלץ ניצול נמוך ביותר של השטח והשקעות גדולות מאד בתשתית -
כבישי גישה, שבילים, חניה.
יהיו קשיי נגישות להולכי רגל בשל הצורך לרדת ולעלות בואדי, דבר שיקשה במיוחד
לקשישים ונכים.
הקרקע הזאת סלעית וכסוי האדמה בה נמוך - מה שמחייב חציבה של אתרי הקבורה.

חמורה ביותר היא העובדה שע"פ אמדן הבקוש שנערך ע"י עיריית ירושלים - האגף למדיניות
תכנון, הביקוש לשטח קבורה לאוכלוסייה יהודית עד שנת 1995 הוא כ- 580 דונם -
כפליים מהשטח המצוי באזור המוצע. כך ששמוש אינטנסיבי בשטח ייעשה רק במשך
כ-6 שנים - ועלותו מבחינת ההשקעה בתשתית והפגיעה הקשה בישובים תפתור את
הבעיה רק לתקופה קצרה ביותר. האגף למדיניות תכנון המליץ על אתר הר חומה כאתר מועדף.

היחידה לבטחון לאומי (מחלקת תכנון התשתית) במשרד הבטחון בדעה כי האתר המוצע
באורה - עמינדב אינו מתאים ויש לאתר את בית הקברות בהר חומה בדרום מזרח ירושלים,
זאת מסיבות של מדיניות לאומית.

המועצה הארצית לתכנון ובניה בחנה את הנושא לאחרונה והמליצה להחליט בין שלש
אלטרנטיבות הר חומה, עמינדב, הרחבת הר הזיתים וזאת בשל הבעיות של האתר המוצע
בעמינדב.

המועצה האזורית מטה יהודה רואה חשיבות רבה להפסיק בשלב זה את הטיפול באתר עמינדב
ולהתחיל בתכנון מידי של אתר הר-חומה או אתר אלטרנטיבי אחר, זאת לפני שהוחל באופן
מעשי בהכנון מפורט של אתר עמינדב.

המועצה האזורית מטה יהודה מתריעה על ההשקעות הרבות הנדרשות על מנת לפתח את אתר עמינדב - בתכנון, פתוח תשתית יקרה ביותר ופגיעה שאינה ניתנת לתיקון במושבים אורה ועמינדב וכל זאת על מנת לפתור פתרון ביניים למספר שנים מצומצם ביותר בירושלים.

לא עתה הזמן להגרר להרפתקאות המחייבות בזבוז עצום של משאבים צבוריים וזאת בשל הדבקות להחלטה שרשיה בתקופה בה תחום המחיה של מדינתנו היה הקו הירוק תוך הריסה של שני מושבים ובאופן המנוגד לחוות דעת של כל המתכננים המקצועיים שפסקו בפרשה זו.

= = = = =

מזכירות הממשלה

ש מ ו ר

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת ועדת השרים לענייני ירושלים
ח' באב תש"ם - 21.7.80

נכחו חברי ועדת השרים : י. בורג-יו"ר, י. הורביץ, י. ידין, מ. נסים, א. שרון
נעדרו חברי ועדת השרים : א. אבוחצירא, ד. לוי, ג. פת, א. שוסטק, י. שמיר

ט. קולק	-	ראש העיר ירושלים
י. אגסי	-	משרד הפנים
ג. איזנרייך	-	לשכת מרכז ועדת השרים לענייני ירושלים
א. אללוף	-	לשכת סגן ראש הממשלה י. ידין
ד. בר-חיים	-	משרד האוצר
ז. ברקאי	-	משרד הבנוי והשכון
מ. וידמן	-	משרד האוצר
ר. חקלאי	-	משרד האוצר
נ. טל	-	משרד הבנוי והשכון
א. לנדאו	-	לשכת שר החקלאות
י. מירון	-	משרד הבטחון
א. נטף	-	משרד הבנוי והשכון
ש. שטנר	-	משרד האוצר
א. שילה	-	מרכז ועדת השרים לענייני ירושלים
מ. ששון	-	משרד החוץ
א. זהר	-	מזכיר הועדה

סדר היום: ים/1 העברת משרדי הממשלה לירושלים

בפרוטוקול זה 2 דפים

העברת משרדי הממשלה לירושלים י/ם 1

שר הפנים פותח.

מרכז ועדת השרים לעניני ירושלים מר א. שילה מדווח לחברי הועדה על מצב בצוע ההחלטות בענין העברת משרדי הממשלה לירושלים.

כדיון משתתפים השרים: י. בורג, א. שרון, י. הורביץ וה"ה ט. קולק, מ. וידמן, ז. ברקאי, וא. שילה.

מ ח ל י ט י ם:

א. בהתאם להחלטה מס. י/ם 3 של ועדת השרים לעניני ירושלים מישיבתה ביום 20.12.76 ובהתאם להחלטות נוספות של ועדת השרים, לרשום את הודעותיהם של שרי החקלאות והבנוי והשכון בדבר העברת יחידות המטה הארציות של משרדיהם לירושלים, לבנינים המיועדים לכך. שרי החקלאות והבנוי והשכון ינקטו באמצעים הדרושים על מנת להחיש העברת משרדיהם.

ב. שר האוצר יקצה הכספים הדרושים להעברת המשרדים והעובדים בהתאם לתנאים שנקבעו על ידי אגף התקציבים.

שר האוצר ינחה את נציגיו במשא ומתן עם העובדים המיועדים להעברה להחיש המשא ומתן במגמה לסיימו תוך זמן סביר.

ג. חובת העברת יחידות מטה ארציות תחול גם על חברות ממשלתיות, כפוף לחוק החברות הממשלתיות ובתאום עם משרד האוצר.

ד. ועדת השרים רושמת לפניה הודעת משרד הבנוי והשכון בדבר החלטת מועצת המנהלים של חברת "עמידר" להעביר משרדיה הראשיים לירושלים, לבנין ששופץ ויועד לצורך זה.

הישיבה ננעלת

הגב' חנה רות

הצעה לסדר-היום 5011
הדאגה לירושלים קודמת לחשבונות תעמולה
(של חבר-הכנסת ס. תלמי)

היו"ר ש. ארבל-אלמנזליב: חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצעה מס' 5011, הדאגה לירושלים קודמת לחשבונות תעמולה, של חבר-הכנסת מאיר תלמי.

מאיר תלמי:
(המערך)

גבתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, בארצות אירופה מנהלכות אגדות ילדים

על חיבוקו של הדב ועל הסכה האכזרית לידיד כדי לגרש זבוב מטריד סמצחו. האגדות היהודיות הן יותר מעודנות. הן מספרות על האהבה העזה לפרח שמחבקים אותו ללב עד חנק, על הגנת האור המלבב של הנר שסוככים עליו הרמטית עד גסיסת האור.

לא קם עדיין הסופר שיסיר את האגדת

הפוליטיקה הישראלית בימינו. לא קם עדיין הכשרון שיחאר כיצד בסחון עצמי בסופר-פטריוטיזם מעביר אנשים על דעתם, תופסים מרובה ואינם תופסים. ומרוב אהבת ישראל מוכנים להוריד סכות על ראשה. מי יגלה עפר מעיניו של קפקא וסי יספר על הקפקאיות המהלכת זקופה, כמובן, בחצרות מדיניותנו.

ליום ירושלים הגישה לנו סיעת "התחיה"

את הצעתה לחוק ירושלים. החוק אינו מחדש דבר, כי ביוני 1967 נתקבל כמעט על-ידי כל הבית חוק ירושלים הבלתי מחולקת כבירת ישראל. אבל מה לעשות, אוהבים את ירושלים. ואין זה שוקל רבות כנראה שבחיבוק הדב מגישים סכה נוספת לענין ישראל וירושלים בזירה הבין-לאומית.

לחברת-הכנסת גאולה כהן יכולה להיות

לי למעשה רק טענה אחת. הנה שמענו לא אחת מחבריה כי דין חברון כדין ירושלים, וגם זה שירת מאד בזירה הבין-לאומית. אבל מצדה, מבחינתה,

מן הדין היה להגיש הצעת חוק שתכלול את ירושלים ואת חברון.

גם זה יבוא.

גאולה כהן:
(התחיה-בנא"י)

מכל שכן שעל הדרך הזאת אפשר היה לשבש
עוד יותר את מצבנו הבין-לאומי ואת

מאיר חלמי:
(הסערך)

המסא-ומתן לשלום.

תחליט, אתה מפחד מהשלום?

גאולה כהן:
(התחיה-בנא"י)

חברת-הכנסת גאולה כהן, תקשיבי בשקט.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

יש קונסנזוס לאומי רחב בענין ירושלים.

מאיר חלמי:
(הסערך)

מה שקרה כאן היה, שבניצול לרעה

קפצה הכנסת לדום והצעתך נחקלה ברוב גדול. היו שרטנו, היו שהבינו

שהם עושים עוול לישראל ולענין ירושלים, אך התרגיל הצליח. והוא עשה

את שלו.

למה זה תרגיל?

שרה שטרן-סטן:
(חזית דתית לאומית)

סועצת הבטחון לא גינתה אותנו כבר

מאיר חלמי:
(הסערך)

כמה שבועות - - -

וזה לא עוזר.

גאולה כהן:
(התחיה-בנא"י)

אני בערך יודע את קריאות הביניים

מאיר חלמי:
(הסערך)

ואת יודעת את התשובות. תני לי

לדבר.

דו-לאומיות.

גאולה כהן:
(התחיה-בנא"י)

סועצת הבטחון לא גינתה אותנו כבר

מאיר חלמי:
(הסערך)

כמה שבועות. ספס צער בעלי חיים.

סוף סוף גלגלנו לידה הזדמנות לעסוק בענין ירושלים. סיכומה העויין,
כרגיל, מזכיר החלטות קודמות לגבינו, מוסר את המספרים וסעיפים שונים:
252, 267, 271, 298, 465. החלטה אחת הם סלהזכיר, החלטת 242. אני
חייב לומר שנציג ארצות-הברית ציין זאת בנאום שלו, אבל יש לארצות-
הברית אינטרסים מסובכים משלה והיא התלבטה בין הצבעת הימנעות ובין
הטלת וטו. שגריר ישראל בארצות-הברית - - -

היא לא יכלה לישון בלילה.

גאולה כהן:
(התחיה-בנא"י)

אני מבקשת אותך.

היו"ר ש. ארבל-אלמזליג:

שגריר ישראל בארצות-הברית עשה
עבודה, הלובי פעל, נציגנו באו"ם
החרוצץ, וכולם בעצה אחת עם ממשלת ישראל פעלו למען השיג את הוטו.

מאיר תלמי:
(הסערך)

אך קפא זה קפא, מה יש לדבר וקפא במדיניותנו הסוב ביותר. בני
ישראל כידוע רחמנים הם. גילינו יוירות אמת והגשנו לארצות-הברית
שילה כיצד היא יכולה באופן אלגנטי להשתחרר מלבטיה. העיתונות מספרת
כי במהלך ההתייעצות של הנשיא קרט וסגנו סונדייל בענין ההצבעה,
הגיש לבית הלבן הודעה על החלטת ועדת החוקה של הכנסת בענין חוק
ירושלים והכריעה את הכף. יש סדר ויש תיאום זמנים ראויים לציון.

מר בלום, נציגנו באו"ם השמיש בכלי
התקשורת בשפה דיפלומטית מאד כי החלטת הוועדה לא הקלה על מלאכתו. באדיבות
כי רבה הוסיף דברי הערכה לסדרי חיינו בהם מקפידים בחלוקת הסמכויות
בין הרשות המבצעת והרשות המחוקקת.

זה נוסח נחמד והוא מצא מאד חן
בעיניו של השר בורג. השר בורג היה המשיב להצעת חוק גאולה כהן מעל
במת הכנסת ובשם הממשלה הוא כך מיכם את דבריו: "בגלל חשיבות הענין
ובגלל אמונתו - אמונתנו שמביב ירושלים קיים קונצנזוס לאומי מקיף
ביותר, רחב ביותר, אני מציט להעביר את ההצעה לוועדה."

השר בורג הוא כידוע אדם מחונן בחוש
הומור. לאחר ברכת הדרך שהוא נתן להצעה, מתוך הלבטים שנמצא בהן בארצות-
הברית התייצב ללא חיוך מול מסך הטלוויזיה והעביר: מה טוב הוא אוהליך
דמוקרטיה ישראלית, ואין הממשלה מתערבת בפעולותיה של הכנסת. מה אפשר
לעשות, שר האוטונומיה שכח את נאמו של שר הפנים. זה קורה.

ממתי קובעים סקטיקה ושיתוי בפיק-
ברכיים?

גאולה כהן:
(החזיה-בנא"י)

חברת-הכנסת גאולה, אני אמרתי בדברי
שאין פיק ברכיים, איך בכלל בזקיפות

מאיר תלמי:
(המידך)

קומה הקפאיות מתולכת בחזרוחינו.

רבותי חברי הכנסת, אני אמשיך ואומר,

כאשר לחצו על סר החוץ, כישיבה בה השתתפתי, ושאלו אותו למה לא התערב
בריוני ועדת החוקה, למרות שהזמן להשתתף ולמה הממשלה לא מנעה את
הריון בוועדה - הוא לא השיב דבר.

זה פיק ברכיים.

שמואל טוליראנו:
(התנועה לשינוי ויזמה)

לי יש הסבר ועוד אעסוק בו. כל

טאיר חלמי:
(המערך)

הנימוקים הפסברו-דמוקרטיים אינם

אלא מיסודיים לילדים טובים. לא אחת קורה שהממשלה מבקשת לדחות
ריון ודוחים. הדבר ניתן היה הפעם ללא כל קושי. אבל זוהי הממשלה.
זוהי הממשלה וזו ררכה. כאילו פשוט נדברו לחייב אותנו מדי שבוע לקום
ולזעוק בשטר בח-רבים את האמת המרה: אין ממשלה בארץ הזאת. זוהי האמת
של חיינו.

מה בכל זאת קרה? למה חברי הוועדה

עצמם לא הפטילו את הגירונם? של פי הסודלף בייחונות מישיבות הממשלה
אמר אשר ארליך, כי לו שנין החוק היה מגיע לשולחן הממשלה - הוא היה
מצביי נגדו ולא היה נלכד למגמתה של חברת-הכנסת גאולה כהן להביך את
הממשלה. מר ארליך צדק, אך כדאי היה שגם יסביר כיצד, ככל זאת, קרה
שחבריו לקואליציה לממשלה ובכנסת נלכדו על נקלה. ואין מקרה בדבר הזה.
התשובה איננה מסובכת. בחימולת ההחזרות, בהפגנות הפטריוטיזם והנאמנות
לירושלים לא רצו חבריו למסור את הבכורה לגברת כהן. כל חתנה יחידה
מהיבוק של הדב. החשבון הצר, הראגה לחימולה המופגנת גברה על הראגה
לענין ירושלים וישראל.

לא בדקתי את חשבונותיה של מיטת

החחיה, אבל מספרים שבינתיים מסודרים פלבימציט יממי של דחומכים בחוק
האוריגינלי, הנלתי רגיל, הקולומביני מסש. ומי יודע, אולי גם אנגרים
כרטיסיה לקראת ימים יבואו, ואחרי כל אלה ודאי יפנו אלינו בשם הקונצנטוס
דלאומי.

במשך שנים היינו קובנות של הכרטיסיות שלכם.

גאולה כהן:
(התחיה-בנא י)

אגב, חברת-הכנסת גאולה כהן, אני רוצה להגיד לך שאני מתהלך בהרגשת

מאיר חלמי:
(המסדר)

דיכאון שלא פונים אלי בשם הקונצנזוס הלאומי בשנין נוסף. מתקבל הרושם כי בשיחה אחת בין ראש הממשלה והשגריר האמריקאי שיבשו את חריצותו של מנכ"ל מסדר הממשלה בשנין הישרת המסדר לירושלים המזרחית. משהו כאן לא בסדר במנגנון התגובות. לו ה"חחיה" היחה מזייקה, הקואליציה היחה ודאי שומרת על הפרופיל הלאומי הגבוה.

אני אשאר אותך עם סימני השאלה.

גאולה כהן:
(התחיה-בנא י)

משהו לא בסדר אצלך, חברת-הכנסת כהן.

מאיר חלמי:
(המסדר)

אפילו את זה אתה לא מביין.

גאולה כהן:
(התחיה-בנא י)

אני מצטער מאד על הבנתי כי דלה.

מאיר חלמי:
(המסדר)

אף פים לא הבנת.

גאולה כהן:
(התחיה-בנא י)

רבותי חברי הכנסת, ככל שהעניינים מחמירים יותר, כן קשה יותר, לצערי,

מאיר חלמי:
(המסדר)

לדבר עליהם ברצינות. וככל שהעניינים מחמירים יותר, כך הם מכאיבים ומראיגים יותר, ולא של נקלה אני מדבר במנגנון כפי שאני מדבר בו, כי מגייעים מים יוד נפש. כבר לא ברור באיזו שפה אפשר לדבר על מנת שתבינו. לכו ליים. לכו לעם וחשמיזו כמה הימיקה הדאגה למצב הרברים המידורר, כמה העמיקה ההרגשה כי המשכה של הממשלה הוא ממש אסון לאומי.

מי הצביע בשביל התכנית הזאת?

גאולה כהן:
(התחיה-בנא י)

אח.

שלמה הלל:
(המסדר)

מי אחראי לתוצאות? עכשיו רק הממשלה
אססה? אתה הצבעת בשביל התכנית,

גאולה כהן:
(התחיה-בנא י)

הבר-הכנסת תלמי.

אני קוראת אותך לסדר פעם ראשונה,
הבר-הכנסת גאולה כהן.

ביו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

את לא הצבעת בעד הליכוד?

יוסי שריד:
(המערך)

מטולם לא הצבעתי בעד ממשלת בגין,
את יכולה להיות שקטה. את השתתפת

מאיר הלמי:
(המערך)

בבחירות למען בגין, לא אני.

כתחום השני הנדון של ירושלים אגיד

עוד רק זאת, אם יש עוד אפשרות כלשהי לדבר ברצינות למען העיר ואם יש

דאגה כנה - - -

כנה מאד.

גאולה כהן:
(התחיה בנא י)

לעחידה של ירושלים, הגיעה העת לרדת
מבטח המליצות והניסוחים הפטטיים

מאיר הלמי:
(המערך)

ולחפש דרך כיצד להבטיח את עתידה של העיר, הבלתי מחולקת כבירת ישראל,
אבל בחנאים קונקרטיים נתונים, שחי בה ציבור של רבבות רבות של ערבים
ורגיש לה עולם ערבי של מיליונים; ורגישות להשלוש דתות גדולות בעולם.
הריבורים והניסוחים התקיפים האלה אינם אלא סימנים של חולשה, לא יותר
מזה. אנשים כיעקב חזן, כטרי קולק ואישים נוספים, המתאמצים לחשוב על
חשובות של סמט ראויים לדברי הערכה! אך לא לדברי הערכה הם מחכים.

אחרי כן רב

הם ורבים כמותם מצפים לשעת רצון בה ייגמר הסירוף חסר הסעם אחר טיסטאות
וחשבונות תעמולתיים על-חשבון גודלו של העם וייעשה מאמץ כן להפח מוצא
וחשובה.

חברי הכנסת, באתי להציע כי מליאת הכנסת

תקיים דיון בכל השאלות האלה כדי למנוע את המסך גלגולו של החוק וכדי
לחבוע לאלתר כי ייעשה מאמץ אינטלקטואלי רציני ועל סמך קונסנסוס אמת
שישנו כאן בעניין ירושלים תוכן תכנית רצינית, קונסטרוקטיבית, לפתרון
הבעיות הסבוכות והכאובות.

היו"ר ש. א. רבלי-אלפונז לינו: רשות הדיבור לשר נסים לדברי תשובה.

הצעה לסדר-היום 5011

הדאגה לירושלים קודמת לחשבונות תעמולה

(של חבר-הכנסת ס. תלמי)

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו: חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצעה מס' 5011, הדאגה לירושלים קודמת לחשבונות תעמולה, של חבר-הכנסת מאיר תלמי.

מאיר תלמי:
(המערך)

גבתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, בארצות אירופה סתהלכות אגדות ילדים על חיבוקו של הדב ועל המכה האכזרית לידיד כדי לגרש זבוב מטריד מסצחו. האגדות היהודיות הן יותר מעודנות. הן מספרות על האהבה העזה לפרח שמחבקים אותו ללב עד חנק, על הגנת האור המלבב של הנר שסוככים עליו הרמטית עד גסיסת האור. לא קם עדיין הסופר שי שיר את האגדת הפוליטיקה הישראלית בימינו. לא קם עדיין הכשרון שיתאר כיצד בסחון עצמי בסופר-פטריוטיזם מעביר אנשים על דעתם, תופסים מרובה ואינם תופסים. ומרוב אהבת ישראל מוכנים להוריד מכות על ראשה. מי יגלה עפר מעיניו של קפקא וסי יספר על הקפקאיות המהלכת זקופה, כסובן, בחצרות מדיניותנו.

ליום ירושלים הגישה לנו סיעת "התחיה"

את הצעתה לחוק ירושלים. החוק אינו מחדש דבר, כי ביוני 1967 נחקבל כמעט על-ידי כל הבית חוק ירושלים הבלתי מחולקת כבירת ישראל. אבל מה לעשות, אוהבים את ירושלים. ואין זה שוקל רבות כנראה שבחיבוק הדב מגישים מכה נוספת לענין ישראל וירושלים בזירה הבין-לאומית.

לחברת-הכנסת גאולה כהן יכולה להיות

לי למעשה רק טענה אחת. הגה שמענו לא אחת מחבריה כי דין חברון כדין ירושלים, וגם זה שירת מאד בזירה הבין-לאומית. אבל מצדה, מבחינחה,

מן הדין היה להגיש הצעת חוק שתכלול את ירושלים ואת חברון.

גם זה יבוא.

גאולה כהן:
(התחיה-בנא"י)

מכל שכן שעל הדרך הזאת אפשר היה לשבש עוד יותר את מצבנו הבין-לאומי ואת

סאיר חלמי:
(הסערך)

המשא-ומתן לשלום.

תחליט, אתה מפחד מהשלום?

גאולה כהן:
(התחיה-בנא"י)

חברת-הכנסת גאולה כהן, תקשיבי בשקט.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

יש קונסנסוס לאומי רחב בענין ירושלים.

סאיר חלמי:
(הסערך)

מה שקרה כאן היה, שבניצול לרעה

קפצה הכנסת לדום והצעתך נתקלה ברוב גדול. היו שרטנו, היו שהבינו

שהם עושים עוול לישראל ולענין ירושלים, אך התרגיל הצליח. והוא עשה

את שלו.

למה זה תרגיל?

שרה שטרן-קסטן:
(חזית דתית לאומית)

מועצת הבטחון לא גינתה אותנו כבר

סאיר חלמי:
(הסערך)

כמה שבועות - - -

וזה לא עוזר.

גאולה כהן:
(התחיה-בנא"י)

אני בערך יודע את קריאות הביניים

סאיר חלמי:
(הסערך)

ואת יודעת את התשובות. חני לי

לדבר.

דו-לאומיות.

גאולה כהן:
(התחיה-בנא"י)

מועצת הבטחון לא גינתה אותנו כבר

סאיר חלמי:
(הסערך)

כמה שבועות. מסש צער בעלי חיים.

סוף סוף גלגלנו לידה הזדמנות לעסוק בענין ירושלים. סיכומה העויין, כרגיל, מזכיר החלטות קודמות לגבינו, מוסר את המספרים וסעיפים שונים: 252, 267, 271, 298, 465. החלטה אחת הם סלהזכיר, החלטת 242. אני חייב לומר שנציג ארצות-הברית ציין זאת בנאום שלו, אבל יש לארצות-הברית אינטרסים מסובכים ששלה והיא התלבטה בין הצבעת הימנעות ובין הסלת וטו. שגריר ישראל בארצות-הברית - - -

היא לא יכלה לישון בלילה.

גאולה כהן:
(התחיה-בנא"י)

אני מבקשת אותך.

הינ"ר ש. ארבל-אלטון זלינו:

שגריר ישראל בארצות-הברית עשה עבודה, הלובי פעל, נציגנו באו"ם התרוצץ, וכולם בעצה אחת עם ממשלת ישראל פעלו למען השיג את הוטו.

סאיר תלמי:
(הסערך)

אך קפקא זה קפקא, מה יש לובר וקפקא במדיניותנו הטוב ביותר. בני ישראל כידוע רחמנים הם. גילינו ידירות אמת והגשנו לארצות-הברית שילה כיצד היא יכולה באופן אלגנטי להשתחרר מלבטיה. העיתונות מספרת כי במהלך ההתיישבות של הנשיא קרטז ומננו סונדייל בענין ההצבעה, הגיע לבית הלבן היריעה על החלטת ועדת החוקה של הכנסת בענין חוק ירושלים והכריעה את הכף. יש סדר ויש תיאום זמנים ראויים לציון.

מר בלום, נציגנו באו"ם השמיט בכלי התקשורת בשפה דיפלומטית מאד כי החלטת הוועדה לא הקלה על מלאכתו. באדיבות כי רבה הוסיף דברי הערכה לסדרי חיינו בהם מקפידים בחלוקת המטכונים בין הרשות המבצעת והרשות המחוקקת.

זה נוטה נחמד והוא מצא מאד חן בעיניו של השר בורג. השר בורג היה המשיב להצעת חוק גאולה כהן מעל במת הכנסת ובשם הממשלה הוא כך מיכם את דבריו: "בגלל חשיבות הענין ובגלל אמונתו - אמונתנו שמביב ירושלים קיים קונצנזוס לאומי מקיף ביותר, רחב ביותר, אני מציץ להסביר את ההצעה לוועדה."

השר בורג הוא כידוע אדם מחונן בחוש הומור. לאחר ברכת הדרך שהוא נתן להצעה, מתוך הלבטים שנמצא בהן בארצות-הברית החייצב ללא חיוך מול מסך הטלוויזיה והמביר: מה טוב הוא אוהליך דמוקרטיה ישראלית, ואין הממשלה מתערבת בפעולותיה של הכנסת. מה אפשר לעשות, שר האוטונומיה שכח את נאמו של שר הפנים. זה קורה.

ממתי קובעים סקטיקה ועיתוי בפיך-
(החזיה-בנא"י)
ברכייה?

חברת-הכנסת גאולה, אני אמרתי בדברי
שאין פיק ברכייה, אין בכלל בזקיפות
מאיר תלמי:
(המירד)

קומה דקפקאיות מתהלכת בחצרותינו.

רבותי חברי הכנסת, אני אמשיך ואומר,

כאשר לחצו על שר החוץ, כישיבה בה השתתפתי, ושאלו אותנו למה לא התערב
בריוני ועדת החוקה, למרות שהיוזמן להשתתף ולמה הממשלה לא מנסה את
הריון בוועדה - הוא לא השיב דבר.

זה פיק ברכיים.

שמואל טולידאנו:
(התנועה לשינוי ויזמה)

לי יש המכר ועוד אעסוק בו. כל

מאיר תלמי:
(המסדר)

הנימוקים הפסברו-דמוקרטיים אינם

אלא סיפורים לילדים טובים. לא אחת קורה שהממשלה מבקשת לדחות

ריון ודוחים. הדבר ניתן היה הפעם ללא כל קושי. אבל זוהי הממשלה.

זוהי הממשלה וזו ררכה. כאילו פשוט נדברו לחייב אותנו מדי שבוע לקום

ולזעוק בשער בת-רבים את האמת המרה: אין ממשלה בארץ הזאת. זוהי האמת

של חיינו.

מה בכל זאת קרה? למה חברי הוועדה

עצמם לא הפעילו את הגיונם? של פי הטולף בייחובות מישיבות הממשלה

אמר השר ארליך, כי לו שנין החוק היה מגיע לשולחן הממשלה - הוא היה

מצביי נגדו ולא היה ולכד למגמתה של חברת-הכנסת גאולה כהן להביך את

הממשלה. מר ארליך צדק, אך כדאי היה שגם ימביר כיצד, נכל זאת, קרה

שחבריו לקואליציה לממשלה ובכנסת ולכדו על נקלה. ואין מקרה בדבר הזה.

התשובה איננה מסובכת. בחימולת ההחזרות, בהפגנות הפטריוטיזם והנאמנות

לירושלים לא רצו חבריו למסור את הבכורה לגברת כהן. בל תהנה יחידה

מהחיוק של הרב. החשבון הצד, הראגה לחשמולה המופגנת גברה על הראגה

לשנין ירושלים וישראל.

לא בדקתי את השבונותיה של מיטת

התחיה, אבל מספרים שבינתיים מסדרים פלבימצים עממי של החומכים בחוק

האוריגינלי, הבלתי רגיל, הקולומביני מסש. ומי יודע, אולי גם אנדרים

כרטיסיה לקראת ימים יבואו, ואחרי כל אלה ודאי יפנו אלינו בשם הקונצנזוס

הלאומי.

במשך שנים היינו קרבנות של הכרטיסיות
שלכם.

גאולה כהן:
(התחיה-בנא"י)

אגב, חברת-הכנסת גאולה כהן,
אני רוצה להגיד לך שאני מתהלך בהרגשת

מאיר חלמי:
(המסדר)

דיכאון שלא פונים אלי בשם הקונצנמוס הלאומי בשנין נוסף. מתקבל הרושם
כי בשיחה אחת בין ראש הממשלה והשגריר האמריקאי שיבשו את חריצותו של
מנכ"ל מסדר הממשלה בשנין היברת המסדר לירושלים המזרחית. משהו כאן
לא בסדר במנגנון התגובות. לו ה"תחיה" היחה מזייקה, הקואליציה היחה
ודאי שומרת על הפרופיל הלאומי הגבוה.

אני אשאר אותך עם סימני השאלה.

גאולה כהן:
(התחיה-בנא"י)

משהו לא בסדר אצלך, חברת-הכנסת כהן.

מאיר חלמי:
(המסדר)

אפילו את זה אתה לא מכין.

גאולה כהן:
(התחיה-בנא"י)

אני מצטער מאד על הבנתי כי דלה.

מאיר חלמי:
(המסדר)

אף פעם לא הבנת.

גאולה כהן:
(התחיה-בנא"י)

רבותי חברי הכנסת, ככל שהעניינים
מחמירים יותר, כן קשה יותר, לצירי,

מאיר חלמי:
(המסדר)

לדבר עליהם ברצינות. וככל שהעניינים מחמירים יותר, כך הם מכאיבים
ומדאיגים יותר, ולא של נקלה אני מדבר במגנון כפי שאני מדבר בו, כי
מגיירים מים יד נפש. כבר לא ברור באיזו שפה אפשר לדבר על מנת שתבינו.
לכו ליטם. לכו לעם וחשמיו כמה הימיקה הדאגה למצב הרברים המידורר,
כמה העמיקה ההרגשה כי המשכה של הממשלה הוא ממש אסון לאומי.

מי הצביע בשביל התכנית הזאת?

גאולה כהן:
(התחיה-בנא"י)

אח.

שלמה הלל:
(המסדר)

מי אחראי לתוצאות? עכשיו רק הממשלה
אשמה? אתה הצבעת בשביל התכנית,

גאולה כהן:
(התחיה-בנא"י)

חבר-הכנסת חלמי.

אני קוראת אותך לסדר פעם ראשונה,
חברת-הכנסת גאולה כהן.

הינד ש. ארבל-אלמנזלינו:

את לא הצבעת ביד הליכוד?

יוסי שריר:
(המערך)

מסולם לא הצבעתי ביד ממסלת בגין,
את יכולה להיות שקטה. את השתתפת

מאיר הלמי:
(המערך)

בבחירות למען בגין, לא אני.

כתחום השני הנדון של ירושלים אגיד

עוד רק זאת, אם יש עוד אפשרות כלשהי לדבר ברצינות למען הסיר ואם יש

דאגה כנה - - -

כנה מאיר.

גאולה כהן:
(התחיה בנא"י)

לעחירה של ירושלים, הגיעה העת לרדת

מאיר חלמי:
(המערך)

מבמת המליצות והניסוחים הפטטיים

ולחפש דרך כיצד להבטיח את יחידה של העיר, הבלתי מחולקת כבירת ישראל,

אבל בחנאים קונקרטיים נתונים, שחי בה ציבור של רבבות רבות של ערבים

ורגיש לה עולם ערבי של מיליונים; ורגישות להשלוש דתות גדולות בשולם.

הרציונים והניסוחים החקיפים האלה אינם אלא מימנים של חולשה, לא יותר

מזה. אנשים כייקב חזן, כסרי קולק ואישים נומפים, המתאמצים לחשוב על

חשובות של ממש ראויים לדברי הערכה! אך לא לדברי הערכה הם מחכים.

אחרי כן רב

הם ורבים כמותם מצפים לשעה רצון בה ייגמר המירוץ חזר הטעם אחר מיסמאות
וחשבונות תעמולתיים על-חשבון גורלו של העם וייעשה מאמץ כן להגש מוצא
ותשובה.

חברי הכנסת, באתי להציע כי מליאת הכנסת
תקיים דיון בכל השאלות האלה כדי למנוע את המשך גלגולו של החוק וכדי
לתבוע לאלתר כי ייעשה מאמץ אינטלקטואלי רציני ועל סמך קונסנזוס אמת
שישנו כאן בעניין ירושלים תוכן תכנית רצינית, קונסטרוקטיבית, לפתרון
הבעיות הסבוכות והכאובות.

היו"ר ש. א. רבלי-אלטווליצין: רשות הדיבור לשר נסים לדברי תשובה.

אחרי כן מ. נסים - רב

השר ס. נסים:

גברתי היושבת-ראש, כנסת בכבודה,
יש לנו כשרון שאולי אינו מצוי באף אומה
ולשון, כשרון/הלקאה עצמית. זוהי תכונה שעמנו כנראה נחונ בה ^{לפי} ~~במסורת~~
בלתי שכיחה. עומד חבר-הכנסת ^{ענייני} תלמי המיוחד על במה זו - אני אומר זאת
מתוך אמונה תמה והערכה אל האיש, ~~חבר-הכנסת תלמי - רבא, לפעשה,~~
לחת' גושפנקה לעילות ותירוצים, שהם עילות ותירוצי שווא, ^{לפי} אומות בין
שהן ירירות ~~של~~ ישראל ובין שאינן ירירות ~~של~~ ישראל. לפעשה, עיקר
דבריו/היה שבוצע החוק בדבר היותה של ירושלים בירת ישראל יש משום נזק
לירושלים, והראיה: החלטת מועצת הבטחון. ^{מ"פ} אני מבקש לשאול, בכל הכנות,
כ"י סדובר על ירושלים. אני גם מבקש תשובה, בכל ההגינות, ~~כי סדובר על~~
~~ירושלים. כי איזה נושא חשוב לנו - - -~~

יוסי שריד:
(המערך)

אולי תאמר סוף סוף מהי עמדת הסמשלה
בעניין הצעת החוק הזאת?

השר ס. נסים:

מה ^{לפי} ~~הוא~~ הנושא החשוב לנו, בחיינו המדיניים
והרוחניים, יותר מאשר ירושלים?

שולמית אלובני:
(תנועה לזכויות האזרח)

עם ישראל חי.

חייקה גרוסמן:
(המערך)

אם זה כל-כך חשוב, למה - - -

השר ס. נסים:

עוד לא שמעת מה אני רוצה להגיד על החוק
הזה. אני שואל את חבר-הכנסת תלמי ~~שאלה~~

ואשמח לשמוע תשובתו. ^{דבריו} פניד אומר מהי השאלה. ~~ביקשת גם תשובה, מתוך~~
כנות. אני טאמין שהכנות טובעה בך. אין זה חשוב מהי השקפתך ומהי

השקפתי לגבי הצורך בחוק ירושלים. מהי השקפתך, חברת-הכנסת חייקה גרוסמן,
אני יודע. קראתי את הצעתו של חבר-הכנסת לשעבר חזן. ^{בית נשיאות} ~~זהו ניסוח להחלטות~~
ועידת ספ"ם. שם נאמר שצריך לחוקק חוק יסוד: ירושלים. זאת אומרת, עצם
חקיקת החוק אינה דבר פסול מעיקרו. הראיה - ספ"ם תובעת זאת.

תלוי איזה חוק.

קריאה:

אני מדבר על החוק כעקרון. לא חשוב לי אם

השר ס. נסים:

איזה חוק. יש הגורסים שאין צורך בחוק

ויש הגורסים שיש צורך בחוק. זה לא דבר פסול. ^{למעשה} עיקר הצעתך, ^{אם תלוי}

היא כתב-אישום. למעשה, כתב אישום זה איננו על הממשלה, אם כי

דיברת על הממשלה, אלא על כל המצביעים בכנסת. ^{אתה שייך לטיעת} סיעתך - ^{היא}

המערך - הצביעה כולה בעד הצעת החוק.

הנה ונבחן לפחות מקרה זה. האם ההחלטה

שנתקבלה בטוענת הבטחון לפני כמה ימים, בשבוע שעבר, בשאלת ירושלים,

היתה החלטה ראשונה שנתקבלה בנושא ירושלים? התשובה היא, כידוע, לא.

ב-1 בסרט 1980, כאשר הצעת החוק של חברת-הכנסת גאולה כהן עדיין לא

הועלתה מעל במת הכנסת, האם ^{לא} נתקבלה החלטה דומה בטוענת הבטחון?

החלטה דומה, כמעט מלה במלה?

אבל שגריר ישראל באו"ם אמר - - -

אמנון רובינשטיין:
(התנועה לשינוי ויזמה)

ארצות-הברית לא ^{נסנעה} ^{היא} בגלל חקר

השר ס. נסים:

בתקשורת הצביעה בעד. למה אנחנו יודעים

להלקות את עצמנו? האמת לאמיחה היא שעמדת ארצות-הברית לגבי ירושלים

לא השתנתה. הצבעתה בטוענת הבטחון היתה ^{היא} אותה הצבעה, בין שהיתה להצעה ^{היא} ^{היא} של חברת-הכנסת גאולה כהן ^{היא} ^{היא} לפנייה.

פרופסור בלום אמר להיפך.

אמנון רובינשטיין:
(התנועה לשינוי ויזמה)

אתה טועה, איש לא אמר זאת.

השר ס. נסים:

הוא אמר.

אורי אבנרי:
(מחנה שלי)

לפחות בעניין ירושלים הואילו לדייק. בסופו

השר ס. נסים:

של דבר מדברים על עניין ירושלים.

מה הוא אמר?

אורי אבנרי:
(סחנה שלי)

לא היה ולא נברא.

השר ס. נסים:

שמענו כולנו בטלוויזיה.

אורי אבנרי:
(סחנה שלי)

ארצות-הברית, ב-1 במרס, הצביעה בעד הצעה

השר ס. נסים:

אולי יותר חריפה מזו, ^{נהא} עכללה גם את ירושלים, ^ל

בלי הצעת החוק הזאת. ^{עניין} למה נלקה את עצמנו? איזו תכונה נפסדת. ^{היא} 15 ?

הוא ידע יפה מאוד שהיו התלבטויות עד הרגע
האחרון.

שמואל טולידאנו:
(התנועה לשינוי ויזמה)

אתה אומר דבר לא מבוטס.

השר ס. נסים:

האם שמעת מה שאמרת?

שמואל טולידאנו:
(התנועה לשינוי ויזמה)

אמרת שהיו התלבטויות.

השר ס. נסים:

אצל האמריקאים.

שמואל טולידאנו:
(התנועה לשינוי ויזמה)

אתה טועה. אינך יודע את העובדות.

השר ס. נסים:

אתה אומר דברים שאינם מבוטסים.

חבר-הכנסת תלמי, שאלתי שאלה. האם אתה

סוכן לענות עליה?

מה השאלה?

קריאה:

בעניין התכונה של הלקאה עצמית.

השר ס. נסים:

מדוע חבר-הכנסת קורפו הציע להוריד את
הצעת החוק בהתחילה?

שמואל טולידאנו:
(התנועה לשינוי ויזמה)

השר ס. נסים: אמרתי. יש דעות שונות על הצעת החוק הזאת.

אפשר לגרום שהצעת החוק הזאת אינה דרושה.

מפ"ם, לפ"ס, ^{כפי לטעמי} סוברת שהיא דרושה. הצעת החוק הזאת עברה בכנסת על דעת כל

הסיעות חוץ מסתי סיעות ידועות, לא גדולות; על דעת כל סיעות הבית.

אינני רוצה כעת לחוות דעה אישית. אינני בא להגיב באופן אישי. במקום

שאנחנו נהדוף את הטענות ואת העילות שהן בגדר תירוץ שווא, אנחנו

מתבטאים באופן שאומר לעולם כאילו יש מורך-לב בקרבנו או כאילו הדבר ^{הוא} ~~הוא~~ ^{הוא} ~~הוא~~

עשוי לשנות את עמדתנו בשאלת ירושלים. ^{זה מה שנעשה} ~~זה מה שנעשה~~ בשבועות האחרונים

מבית, לא מחוץ. מבית. זה הכשרון שלנו.

משה עמאר:
(המערך) אפשר לשאול שאלה? למה לא הופיע אף אחד

מהשרים בוועדת החוקה, חוק ומשפט?

הם היו עטופים.

מרדכי וירשובסקי:
(התנועה לשינוי ויזמה)

חבר-הכנסת וירשובסקי יכול להמשיך

השר ס. נסים:

ולהתלוץ כדרכו.

ובכן, המסמלה הודיעה שהיא לא תתערב

בתהליך החקיקה בכנסת.

עושים צחוק.

אמנון רובינשטיין:
(התנועה לשינוי ויזמה)

יכול להיות בעיניך ^{לד"ר} ~~ה~~ עדיין לא הופך

השר ס. נסים:

את העניין לצחוק. ~~היגבד~~ על הצעת החוק

הפרטית, ^{בין היתר} ~~לכן~~ ^{לכן} ~~למען~~ של חבר-הכנסת תלמי שבא למצוא סתירה בדברי

ד"ר בורג, שר הפנים, אין שחר. לא אמרנו שלא הבענו דעה. יותר מזה,

שר הפנים אמר שהמסמלה עצמה עומדת להגיש חוק יסודי: המדינה ושם ייקבע

מעמדה של ירושלים. הוא אמר את זה. מעל בכת הכנסת.

זה מחייב.

אמנון רובינשטיין:
(התנועה לשינוי ויזמה)

(אחרי כן מא)

השר ס. נסים:

הממשלה לא תעשה שום צעד להחליט על הצבעה
הממשלה לא שלא הביעה דעה בעת הגשת הצעת החוק - ויש הבדל תהומי ~~אם~~ בין זה לבין
~~הממשלה רוצה להתערב בזירוז התהליך או באי-זירוזו - - - - -~~ *עצם הצבעה על גבי החוק*

אבל היא הוזמנה להופיע בוועדת החוץ משה עמאר:
(המערך)

והבטחון ולא הופיעה. השר שהיה צריך

להופיע, לא הופיע.

השר משה נסים:
השר לא היה צריך להופיע, כי השאלה
שעמדתם לשאול אותו היתה, האם לזרז
את החקיקה אם לא, האם לקבל החלטה באותו יום או לא. ^{החלטת} והממשלה החליטה
שלא תתערב בזה, לא תתערב בענין זירוז הדיון בחוק או דחייתו.

זה נעשה במחתרת? משה עמאר:
(המערך)

אפשר לשאול שאלה? משה שחל:
(המערך)

מה השאלה? היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

משה שחל:
(המערך)
אדוני השר נסים, בוועדה היתה שאלה
בקשר לעיתוי. מאחר ובאותו יום פורסם
שגריר ישראל בווינגסטון פנה לנשיא ארצות-הברית להטיל וטו, ביקשנו
מהממשלה שתיתן תשובה, האם ההצבעה בוועדה באותו יום עלולה לשמש תירוץ
אם לאו. נציגי הממשלה, היועצים המשפטיים, היו במבוכה. איש מהם לא
יכול היה לענות. לא יתכן שממשלה אחראית, לא תהיה לה עמדה בשאלת
העיתוי לגבי ההצבעה. זו שאלה שעדיין מחכה לתשובה. מישהו צריך היה
לבוא ולומר, האם צריך להצביע או לא.

(קריאות מספסלי הליכוד והתחיה-בנא"י)

חברת-הכנסת גאולה כהן, אני קוראת אותך
לסדר בפעם השניה.

היו"ר ש. ארבלי-אלסוזלינו:

אני מבקש שחברי-הכנסת השואלים לפחות
יאותו לשמוע תשובה.

השר ס. נסים:

השאלה הזאת, אם לדחות ^{לשעה 11:00} לשעתיים או ליום,

היא שאלה משנית בחשיבותה. הבעייה היא, האם לחוקק חוק עכשיו או לא.
נניח שהיתה באה ~~הממשלה~~ ^{הממשלה} והיתה אומרת: אתם יודעים, ואין דברים שהם בגדר
סוד - היום יש הצבעה במועצת הבטחון, תעשו כך שהוועדה תתכנס מחר בבוקר,
אחרי ההצבעה. ^{נכון ביחס למה שהיה אמור להיות} זה מכובד, אני שואל אתכם? אז היתה אומר שזו מדיניות
אחראית? איזו תבונה היתה לבוא להשיב על ^{השאלה} [?] נניח שהתשובה היתה
כזאת כפי שאמרת, איזו תבונה היתה זו לבוא ולהגיד ^{בנועדה}: תמתינו,
תנו שהחלטה תעבור, שהרי מועצת הבטחון קיבלה החלטות מיום זה ופידם
זה ופידם זה. אם ההחלטה בוועדת החוקה היתה מתקבלת למחרת היום,
ארצות-הברית לא היתה אומרת שרימינו אותה? באמת, אתם צריכים להבין
שבנושאים כאלה מוטב לא לשחק. ^{הבין בלשון} דחיית ^{של} ^{שעתיים} שלוש שעות של הדין
~~בנועדה~~, זה היה דבר לא כל כך נכבד. בוודאי שהממשלה לא היתה צריכה
להופיע למטרה זו בלבד.

שמואל טוליראנו:
(התנועה לשינוי ויזמה)

אתה יודע שהשאלה שלך איננה ראויה
לתשובה.

השר ס. נסים:

חברת-הכנסת תלמי, אתה דיברת על
קפקאיות המהלכת בחצרות מדיניותנו. אם זו קפקאיות, בנושא זה, הקפקאיות
הזאת - ואינני גורס כסוף - היא ^{הכיתה} נחלת כל אלה שהצביעו באותו יום בעד
הצעת החוק, כולם, כולל סיעת המערך. ואני רוצה לשאול אותך: האם מה

שאמרת היום הוא על דעת סיעתך? זו שאלה חשובה. האם סיעת המערך גורסת כ"מ
כמוך?

תראה בהצבעה.

אורי אבנרי:
(מחנה שלי)

השר ס. נסים:
ואשאל אותך שאלה נוספת: ב-1 באפריל
1980, אולי בסמוך לו, הפרלמנט המצרי
קיבל החלטה האומרת - אינני מדייק במלים, אבל זהו התוכן: ירושלים היא
לנצח נצחים בירת המדינה הפלשתינית. לא שמעתי אפילו תגובה שלך - - -

מאיר תלמי:
(המערך)
בהחלטה של מצרים הם ציינו במפורש שזו
תגובה מכוונת על - - -

אתה מותר על ירושלים?

דוד שטרן:
(הליכוד)

- - -

גאולה כהן:
(התחיה בנא"י)

מאיר תלמי:
(המערך)
אני רוצה להגיד לך: אני אישית שאלתי
את הנשיא סאדאת מה דעתו על ירושלים,
ואני שמעתי אותה לפני חצי שנה. אני שמעתי דעתו, והיא הושמעה לא רק
בשיחה בארבע עינים, אלא מה שאמר נתפרסם למחרת היום בדף הראשון של
"אל-אחרם". אבל אי-אפשר להניח שאנו נלך מהחלטה להחלטה, ונעשה כל מה
שעלה על דעתנו וסאדאת - - -

אתם מותרים על ירושלים?

דוד שטרן:
(הליכוד)

אנו רוצים לדעת אם סיעת המערך מותרת
על ירושלים.

רוני מילוא:
(הליכוד)

אמנון ליון:
(הלייכוד)
חבר-הכנסת תלמי, בתשובה לדברים שאתה
אמרת עכשיו, אני רוצה להזכיר לך ולכל
חברי הכנסת, כי כאן, מעל דוכן הכנסת, אמר הנשיא סאדאת דברים ברורים
על ירושלים, עוד לפני שנתקבלה ההחלטה בפרלמנט המצרי. מה שהוא אמר
כאן, זה בדיוק מה שנתקבל בפרלמנט המצרי. אם תשאל איך חתמנו אחרי-כן
על הסכם קמפ-דיוויד, זו שאלה לפני עצמה. אבל הוא אמר את הדברים מעל
דוכן זה.

השר ס. נסים: חבר-הכנסת תלמי, אני חייב לך תשובה.

לכאורה דבריו היו נכוחים, אלא שלא
שמת לב שאני הזכרתי ^{התאריך} שהוא ה-1 באפריל 1980 ולא ה-1 ביוני ולא
ה-15 ביוני 1980. ב-1 באפריל 1980 נתקבלה בפרלמנט המצרי החלטה פה-אחד
שהוגשה על-ידי הממשלה, ממשלת מצרים, והיא אומרת: ירושלים היא בירת
המדינה הפלשתינית לנצח נצחים. לא לפני שבועיים, לפני שבוע
או לפני כמה ימים, הפרלמנט המצרי קיבל החלטה זו פעם נוספת. ^{לפני}
שיש חבר הכנסת תלמי ומפני שיש דומים לו בפרלמנט הישראלי, ^{הנסיון} אמרו ^{לעצמם} שזו

תגובה - - -

אתה יודע שזה לא אמת.

מאיר תלמי:
(המערך)

אתה יודע שאני אומר דבר אמת. דאתה

השר ס. נסים:

אינך יודע או ששכחת את ההחלטה של

הפרלמנט המצרי מ-1 באפריל 1980.

אחרי-כן עה

השר מ. נסים:

היא ישנה בידינו, חבר-הכנסת תלמי. היא

ישנה בידינו. והחלטות כאלה במועצת הבטחון

ובפרלמנט המצרי מתקבלות מפני שבבית הזה יש קולות כאלה. מדוע לא בזעקת על

ההחלטה של הפרלמנט המצרי ב-1.4? מדוע? *לא ראיתי בהחלטה היא למקרה לפני חוק*
ישראל, ממשלת ישראל, חוקי המעור?

מאיר תלמי:
(המערך)

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

חבר-הכנסת תלמי, אני לא יכולה לתת לך כל

רגע לקום ולדבר.

השר מ. נסים:

אני רוצה לדעת - - -

מאיר תלמי:
(המערך)

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

חבר-הכנסת תלמי, תקשיב לי רגע אחד. אתה לא

יכול כל רגע לקום ולהשיב.

השר מ. נסים:

מדוע לפרלמנט מצרי שאיבנו קשור לירושלים,

שאינן לו זיקה ואינן לו טענה לזיקה לירושלים,

מותר לקבל החלטה על ירושלים - -

יוסי שריד:
(המערך)

אני אגיד לך מדוע.

השר מ. נסים:

ולפרלמנט הישראלי - - -

יוסי שריד:
(המערך)

אני אגיד לך מדוע, כי במצרים מאמינים שממשלה

כזו - - -

השר מ. נסים:

שזו עיר יהודית, שהיתה ושתהיה לעולמים;

שדורות על גבי דורות ואלפי שנים ^{כנא}בושאים

עינינו לירושלים. ^{לכד}לכד אסור לקבל החלטה על ירושלים? איזו הלקאה עצמית. איזה

כשרון, כמעט של התאבדות. אנחנו צריכים לקבט את עצמנו? אנחנו צריכים להלקות

את עצמנו כשאנחנו אומרים ירושלים בירת ישראל - - -

ירושלים בירת ישראל

למה לא באתם לוועדת החוקה?

שולמית אלובי:
(תנועה לזכויות האזרח)

כבר השבתי על השאלה הזו ודיי.

השר מ. נסים:

ובכן רבותי חברי הכנסת, שאלתי שאלת את
חבר-הכנסת תלמי ולא קבלתי תשובת על עוד כמה שאלות. אם ההצעה הזו מוצעת בשם
סיעת המערך בכנסת - - - ?

ברוב של 8 נגד 7.

אהוד אולמרט:
(הליכוד)

הוא ס' א' האגדה... תומכת בדעתו של חבר-הכנסת תלמי, שאין
צורך לחבק את ירושלים יותר מדי? אבל אני
רוצה לומר: ירושלים כן ללא שמץ של בושה, אנחנו מחבקים אותה, אבל לא רק במלים,
לא רק בחוקים, אלא גם במעשים.

השר מ. נסים:

אלא בטעויות.

מרדכי וירשובסקי:
(התנועה לשינוי ויזמה)

- - -

דוד שטרן:
(הליכוד)

אלא גם במעשים.

השר מ. נסים:

איזה מעשים?

זאב כ"ץ:
(המערך)

בירושלים, אני לא אומר...

השר מ. נסים:

תשמע חבר-הכנסת כ"ץ, אתה לא תצטער.

בשנת 1979 בנו מה שלא בנו במשך שלוש שנים.
בשנה אחת.

שר-הבינוי-והשיכון ד. לוי:

בירושלים בנו - - -

השר מ. נסים:

- - -

ז. כ"ץ:
(המערך)

- - -

שר-הבינוי-והשיכון ד. לוי:

חבר-הכנסת זאב כ"ץ, אני קורא אותך לסדר.
אדוני שר השיכון.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

שר-הניצוי-והשיכון ד. לוי:

- - - -

חייקה גרוסמן:
(המערך)

- - - -

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

חברת-הכנסת גרוסמן, אני קוראה אותך לסדר.
יש גבול להפרעות.

יוסי שריד:
(המערך)

מר לוי, זה במסגרת שיקום השכונות?

- - - -

שר-הניצוי-והשיכון ד. לוי:

אדוני השר דוד לוי, אתה לא עוזר, אתה מפריע.
אני מבקשת אותך, לפחות שהשרים יסייעו.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

- - - -

קריאות:

חברי הכנסת, נושא ירושלים מסעיר, אני
מבקשת אתכם לשמור קצת על קור-רוח.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

זה תלוי במשיב.

קריאה מספסלי המערך:

לא רק במשיב, אלא גם בחברי-הכנסת, תסלח לי.

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

איך אפשר לשמור על קור-רוח כששומעים דברים
כאלה מחברי המערך?

רוני מילוא:
(הליכוד)

ובכן, בירושלים - - -

השר מ. נסים:

אני מבקשת להפסיק. אני מבקשת גם ממך
להפסיק, חבר-הכנסת רוני מילוא. הוצאתם די

היו"ר ש. ארבלי-אלמוזלינו:

מרץ, אני מבקשת להפסיק.

בירושלים מאז שנת 1967 - חבר-הכנסת כ"ץ,

השר מ. נסים:

אל תתרגש - מאז 1967 כבר הוקמו ומאוכלסות

במזרחה של ירושלים כ-15,000 יחידות דיור. בתהליך של בניה עכשיו כ-6,000 יחידות

דיוור. וצודק שר הבינוי, בכל הכבוד. בשנת 1979/80 בלבד היו בירושלים 4,000 התחלות בניה. לא היה כזאת.

יורי שריד:
(המערך)

בראה את הסוף. אתם לא מסיימים שום דבר.

השר מ. בסיס:

וכן, ובראה את הסוף. באיכלוס.

עדיאל אמוראי:
(המערך)

אתם שלוש שנים בשלטון. מה עשיתם בירושלים?

שר- הבינוי- והשיכון ד. לוי:

- - -

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

השר דוד לוי, אני מבקשת שתתן לשר בסיס להשיב.

השר מ. בסיס:

למעשה שגיתי ^{ע. הנהגה} 4,500 יחידות דיוור.

זאב כ"ץ:
(המערך)

בחודש מרס הותחלו בירושלים 1,377 יחידות

דיוור. בכל השנה יחד התחילו 3,200. אלה

נתונים ממשרד השיכון, המחלקה למחקר.

השר מ. בסיס:

בירושלים יש היום תהליך בניה ללא תקדים.

יורי שריד:
(המערך)

- - -

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

חבר-הכנסת יורי שריד, אני קוראה אותך לסדר

בפעם השניה.

השר מ. בסיס:

והוא יימשך.

יורי שריד:
(המערך)

אני מציע לשאול את שמואלביץ.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני קוראת אותך בפעם השניה לסדר, חבר-הכנסת

שריד.

השר מ. בסיס:

4,500 יחידות, לא 4,000. ויש היום תשתית,

הכנה ובניה של מערכת שלמה של בתי ציבור,

ע"ק 25 ס"ל י"צ"ל אכ"מ

ושירותים, בתי-ספר, חנויות, מרכזים מסחריים, סופרמרקטים. תלעגו, העבודה בשטח

פעשית. הציבור רואה ומרגיש. כל הלגלוג הזה שלכם לא יועיל לכם כהוא זה. אתם
רק מדברים על ירושלים ופיכם מלא להג ולעג. קצת תחשבו ^{לך} ^{כי הלא} אתם מדברים לא רק אלי
או אל הממשלה, אל העולם אתם מדברים, ותחשבו על מה ועל מי אתם מדברים. ^{הלאן} ^{הלא}
תשקלו קצת, שקולו קצת.

מה ההצעה?

שמואל טולידאנו:
(התבועה לשיבוי ויזמה)

ובמזרח ירושלים יש בתי ממשלה.

השר מ. נסים:

משרד המשפטים.

אתם בביתם את זה?

זאב כ"ץ:
(המערך)

אתם בביתם את משרד המשפטים?

רובי מילוא:
(הליכוד)

לא. זוהי זכותו, הייתי אומר, כמעט זכותו

השר מ. נסים:

בלעדית של שר המשפטים דאז יעקב שמשון שפירא,

ואין להתכחש לכך.

ומתכננים להקים את בית המשפט העליון במזרחה של ירושלים. ומטה
המסטרה, אדוני שר המסטרה לשעבר, הוא בירושלים. לפני שש שנים -
אני בא רק לברך, לא להוריד ולא להפחית ממה שנעשה בתקופתכם - התחלתם
בתכנון של שלושה בנייני מסמלה גדולים. תבורכו ונבורך אנחנו על
שמסלימים את זה, כולנו יחד.

התעשיה בירושלים התרחבה, במערכה

ובמזרחה. יש עוד מאות פועלים עובדים ויש עוד רבנות של סטרים מרוכזים

במזרח ירושלים. במישור אדומים - 35 מפעלי תעשיה מלאים. ^{קניית היום} *הוא וכו' לא תקלו*

תעשה טובה, אל תמנה את כל ההישגים של
הממשלה הזאת. משה שחל:
(המערך)

אינני בא לומר מי השיג את זה, חבר- השר ס. נסים:

הכנסת שחל. אתם אינכם מסוגלים לחשוב

אלא במונחים של "מי השיג". חבר-הכנסת תלמי אמר שלא עושים. אינני
אומר שעושים מספיק, אין גבול ואין שיעור למה שאפשר וצריך לעשות
בירושלים. אבל להגיד שלא עושים ורק מדברים?

עושים, עושים. יוסי שריד:
(המערך)

נעשה בשטח המלונאות והתיירות, בשטח השר ס. נסים:

התעשיה, בבניה, בבתי-ציבור, באיכלוס.

ובכן, גברתי היושבת-ראש, בהצעתו של

חבר-הכנסת תלמי היה סממן גרוע מאוד, עד כדי כך שאפילו בסיעתו - - -

הסממן שהוא אומר את האמת, וזה ספריע לך. מרדכי וירשובסקי:
(התנועה לשינוי ויזמה)

אני יודע שאתה תוסך בו, זה עדיין לא השר ס. נסים:

הופך את הצעתו לטובה יותר. אתה יודע

זאת. אפילו סיעת המערך כנראה אינה שלמה עם הצעתו.

דוד שטרן:
(הליכוד)

היא מצביעה היום ברגלים.

השר מ. נסים:

ובכן הצעתו אינה טובה. אינני רוצה
להגיד שיש בה כוונות רעות, חלילה,

אבל היא אינה טובה משום שהיא מזיקה לענין שלנו בירושלים, משום שיש
בה תבוסנות, משום שיש בה חשש שהיא יוצרת ציפיות בעולם - - -

יוסי שריד:
(המערך)

- - -

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

חבר-הכנסת שריד, תזכור שקראתי אותך
פעמיים לסדר.

השר מ. נסים:

היא יוצרת ציפיות בעולם, בדעת הקהל
בעולם וגם בקרב ידידים שכאילו אנחנו

יכולים או סוכנים לתת לעצמנו לוותר כהוא זה על ירושלים המאוחדת
בירת ישראל, עם חוק או בלי חוק.

לכן, גברתי היושבת-ראש, מהטעם הזה

אני מבקש שהכנסת תסיר מסדר-היום את הצעתו של חבר-הכנסת תלמי.

גאולה כהן:
(התחיה-כנא"י)

למה אינך אומר שחבר-הכנסת תלמי מציע
שהעיר העתיקה תהיה קריית-שלום, ושתהיה

קואליציה ישראלית-ערבית בירושלים? זה מה שהוא רוצה בירושלים.

זו האמת.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת וירשובסקי
להצעה אחרת.

ישיבת מועצת הביטחון בנווודייק, שבה התקם לה החלטה המונח את ישראל על סיפת מדינת
ירושלים (הצלום אריפי)

נוסח החלטת מועצת הביטחון

להלן נוסח החלטה שתקבלה ביום 26 במאי 1949 של מועצת הביטחון של האו"ם:

הקדמה

מועצת הביטחון, בהתייחס למכתב מס' 26 במאי 1949 של נציג פלסטין, שהוא היורש הדרושי של ארגון הוועדה האיטליית, כמו של נכיל במסמך מס' S/13066 מה-28.5.49:

מאשרת מחדש את העיקרון של אי-יכולת שטחים בוכו; בהתייחס למעמד המיוחד של יושבים ולצורך להגן ולשמור על הימך הרוחני והדתי של המקומות הקדושים בעיר;

באשרת מחדש את החלטותיה הישנות לאופי המעמד של העיר היקדושה ירושלים, והיינו החללי סוף: 252 מה-21.5.68, 267 מה-3.7.69, 371 מה-15.9.69, 298 מה-25.9.71, 465 מה-1.3.80;

בנוסחה את אמנת זינוות ה-4 מה-12.8.49, הנוגעת להגנה על זכויות של אזרחים בעת מלחמה;

להגנה על זכויות אזרחים בתקופת מלחמה, ובמקומם גם מיכשול רציני להשגת שלום כולל, צודק ובריאות מא במזרח.

(4) מציינת מחדש שכל הצעות מסוג אלה ששנינו את האופי המדיסונרמי והמנומנות, ואת מעמד העיר הקדושה כנושלת, כבלים ומבוטלים, ויש לבטלה ב"הקאם להחלטות האמורות לעיל של מועצת הביטחון.

(5) קוראת בדחיפות לישראל, ה" כוח הכובש, לפעול בתאם להחלטה זו ולקדמות לה של מועצת הביטחון, ולחדול מעתה ואילך מהדברות העוישת במדיניות ובצעדים המש" פצים על אופיה ומעמדה של העיר הקדושה ירושלים.

(6) מאשרת מחדש את נחישות דעתה במקרה של אי-השגת מ"ש" הכל להחלטה זו, לבחון דברים ו" אמצעות משפטים להשגית את יו"ש" מה במלא של החלטה זו, בתאם לסעיפים המתאימים באמנת או"ם.

בנוסחה את העמדות של ישר" אל המשנה את האופי המדיסונרמי והמנומנות, ואת מעמד העיר הקדושה כבלים ומבוטלים.

מבטלת דאגה עוינה ומעודדת ה" חסיקתיים שיוכח בנסח "ישראל ב" מונח לשנות את האופי והמעמד של העיר הקדושה ירושלים, סעיפים

(1) מאשרת את הצורך העליון בפנים הכיבוש הנמשך של שטחים ערביים שכבשה ישראל ב-1967 ו" כבלים ומבוטלים.

(2) מוקיעה בחריפות את מנינוב המחמד של ישראל הכוח הכובש לעצרת להחלטות האמורות לעיל של מועצת הביטחון והעצרת הכללית.

(3) מאשרת מחדש כי כל הצע" דים החסיקתיים והאינוג'טלים שאמקה ישר"ל הכוח הכובש שמגמתם ל" שנות את האופי והמעמד של העיר הקדושה ירושלים, אנוס המקום י" בחינה חוקית ומתורם הפרה ב" לט" של אמנת זינוות ה-4, הנוגעת

המשטרה תבקש להאשים

האשם של העם כידו

הידועה המרה הגיעה לבית ה" משפחה שלטום בלילה. ההורים, שזו אותה שעה בבית ידידיה, ראו לשוב בדחיפות. הם מ" כמה מדובר ולמפקד מ" תל"אבים, ניצב מ" נותר א"י מ" חלש

ידידתו, ומכאן כבורים החוקרים, כי הכור היטב את האוויר וניצל את הדבר כדי להימלט. לאחר שתפץ את שקית הכסף, נמלט לאורך תע" לה המוליכה מכביש השרון לעבר הישוב והעוברת בסמוך לבית הורו הידודה, הוא נכנס לחצר, הסתיר את שקית הכסף בבור שאותו הכין, כנראה, מבעוד מועד והסתתר ב" נותר א"י מ" חלש

(סוף בעמוד 1) מות בנה אחד בימים אלא את העם בישראל, ניצב טימוקין הוסיף, כי ה" השוד עקב אחר תנועת מש" פחת וידון בשלב הכנון החטי" לא יצר עימה מנע.

בק

בהלה ביפאן כ לרעידת אדמה רבת-עוצמה

טוקיו, 1 יופי"ש). מאות מגדלים עתה דנו שפמון בא או כבורית מים, כדי שיוכ" צעוהם לחוות רעידת אד" עוצמה. השלטונות הושיש" רעש שעלול לגרום למותם מיליון איש ולהריסת מאות בתים.

יפאנים ותושבים זרים כ הסתערו היום על תנוות הגדולות בטוקיו כדי לאגור חירום. בירת יפאן, שבה חיים 1.6 ליון אר"ו, וועדה ביום א' מ" אדמה בעוצמה של 6.7 מעלות סולם ריכטר, בשבועיים שקדם הורגשו מאות זעזועים קלים. השלטונות החלו היום לנקוט צעים לקראת אפשרות של ר" אדמה, בדומה לזו שהרסה את קיו ב-1923, וגרמה למותם של 140 אלף אר"ו. עוצמתה של דה זו היתה 8.3 מעלות בסולם ט"ר.

עלי" אנדה שאותה מספרים ילדי יפאן, נחה ארצם על גבו שפמון ענקי הנם על חרסנית אוקיאנוס, ברגע שדג זה נע ב דמרו, מורגשת רעידת אדמה...

ממשלת ישראל

החלטת מועצה - התעלמות מהמציאות

ממשלת ישראל ויהדות אר"ו דרו אתמול את החלטת מועצת הביטחון, בנואשינגטון השמיני, גורמים תגובות פושרות על חוהם של הנשיא קא"ר צעת הביטחון. ישראל דוחה הביטחון ואי"ת תיה החלטה ארובה של שבעה המתע... יתר

ס
-
ה
ה
אחד
זאת

שיל
הסת
הסר
אלי על
כ" שאף
משכו

גומה מור

סתכם ה
של אלי
השנים עד
שר התח
ל את פער

על-על ש
יוון דולה
וליון דר
משרד ה
לליסל 30
טר.

תפ
תגור
את
פדר
גבית
לאו"
כי
ה

◀ כשאתה מסובב לאחרונה את העיתון

כי לזלזול חי עשה את המעורבות

שאלת אקד?

למה שאלת אקד? אקד ששואל את השאלות

ארבעת מטוסי נ הראשונים ינחתו ה

היגוי בנוכחות שרים, הרמטכ"ל,
מפקד חיל-האוויר ומזכ"לים
רבים.

מאת ספרו הצבאי
של "הארץ"

ארבעת מטוסי האף-16 הראי
שונים של ישראל אמורים לנחות
היום בארץ בבסיס של חיל-
האוויר. עם בואם ייפרד טכס

היום ושנים נושאים את איזו שני איזו ירון לקבורה בסיבת-העלמותו מספרו. משמאל: הרון עינים ופנינה, ומאחוריהם -
(תצלום: עוזי קרן)

מזרה תבקש להאשים החשוד בחטיפה * היום יוחל בשיחזור מצולם

ים התחנן בארץ מסתובב ממקרה
החטיפה. אתמול, לאחר הלוויית בן
נת, אמרה פנינה ירון, כי קשה לה
סאד, אך היא יודעת שגם
בארץ קשה לה יודעת שגם
שיחזרו ולא ערבות
אתמול הובאו השניים
מיוזמים והתחנן
שם ירון
מאד

ירושלים, כד' תמוז תש"מ
8.7.80

שמ/0036/014

לכבוד
השר משה נזיסים
שר בלי תיק
משרד ראש הממשלה
ירושלים.

כבוד השר,

הנדון: נתונים על התעשיה בירושלים.

במענה לבקשתך הננו מצרפים בזאת נתונים על
התעשיה בירושלים בשנת 1980.

הנתונים כוללים:-

סה"כ מספר המפעלים, שטח רצפה בנוי, מספר המועסקים,
הענפים העיקריים, השינויים בשנתיים האחרונות והכניה של
החברה הכלכלית היום.

בכבוד רב
נ. ויץ

מצב התעשיה בירושלים 1980

הנתונים: תעשיה ומלאכה מעל 2 מועסקים למפעל.

רוממה, גבעת-שאול, תלפיות, (קרית) עתירת מדע - סנהדריה, עטרות, מישור אדומים.

איזורי תעשיה עיקריים:

	1,100	<u>סה"כ מספר המפעלים:</u>
במערב העיר	876	<u>מתוכם:</u>
במזרח העיר	180	
בקריית מישור אדומים	35	
בקריה לתעשיות עתירות מדע	9	
ממ"ר	580,000	<u>סה"כ שטח בנוי למפעלים:</u>
ממ"ר במערב העיר	513,000	<u>מתוכם:</u>
במזרח העיר	12,000	
בקריית מישור אדומים	32,000	
בקריית תעשיות עתירות מדע	23,000	
איש	16,700	<u>סה"כ המועסקים בתעשיה:</u>
במערב העיר - מתוכם 3,400 ערבים	14,800	<u>מתוכם:</u>
במזרח העיר - כולם ערבים	700	
בקריה במישור אדומים - מתוכם 200 ערבים	700	
בקריה לתעשיות עתירות מדע - כולם יהודים	500	

הענפים העיקריים במערב העיר:

מזון ומשקאות	91 - מפעלים
עץ ומוצריו	" 93 -
דפוס והוצאה לאור	" 125 -
מוצרי מתכת	" 97 -
מוסכים	" 101 -

הענפים העיקריים במזרח העיר:

עור ומוצריו	32 - מפעלים
עץ ומוצריו	" 32 -
מוסכים	" 60 -

בשנתיים האחרונות במערב העיר -:

מפעלים	50	בשטח כולל של	17,000	ממ"ר	<u>נוספו:</u>
"	5	" " "	2,700	"	<u>נסגרו:</u>
"	25	" " "	10,000	"	<u>התרחבו:</u>

מתוך המפעלים החדשים - 12 של עולים חדשים.

בבניה כיום ע"י החברה הכלכלית -:

ממ"ר	39,400	<u>בירושלים:</u>
"	7,600	<u>בקריית תע"מ:</u>
"	8,000	<u>במישור אדומים:</u>
ממ"ר	55,000	<u>סה"כ:</u>

*****

תאריך
 הכנסת לביקור סטריא - 16.000 ל"ד
 הכנסת תע"מ לביקור סטריא - 5.000 ל"ד
 הכנסת אנטא - קריית תע"מ - 8.000 ל"ד
 הכנסת כ- 10.000 ל"ד
 הכנסת כ- 10.000 ל"ד

ירושלים

רשומות

הצעות חוק

7 ביולי 1980

1464

כ"ג בתמוז תש"ם

צמוד		
286	. . . . .	חוק מס מעסיקים (תיקון מס' 2) (תיקון), תש"ם-1980
286	. . . . .	חוק השופטים (תיקון מס' 5), תש"ם-1980
287	. . . . .	חוק-יסוד: ירושלים בירת ישראל ✓

הממשלה מודעת להחלטת הכנסת בדבר ירושלים כעיר הבירה והיא מתכוונת להגיש חוק יסודי המבטיח את מעמדה כבירת ישראל. החוק יבטיח את מעמדה כבירת ישראל ויגדיר את סמכויות הממשלה והרשות המחוקקת ביחס לעיר.

הממשלה מודעת להחלטת הכנסת בדבר ירושלים כעיר הבירה והיא מתכוונת להגיש חוק יסודי המבטיח את מעמדה כבירת ישראל. החוק יבטיח את מעמדה כבירת ישראל ויגדיר את סמכויות הממשלה והרשות המחוקקת ביחס לעיר.

הממשלה מודעת להחלטת הכנסת בדבר ירושלים כעיר הבירה והיא מתכוונת להגיש חוק יסודי המבטיח את מעמדה כבירת ישראל. החוק יבטיח את מעמדה כבירת ישראל ויגדיר את סמכויות הממשלה והרשות המחוקקת ביחס לעיר.

חוק מס מעסיקים (תיקון מס' 2) (תיקון), תש"ם-1980

- 1. בסעיף 4 לחוק מס מעסיקים (תיקון מס' 2), תש"ם-1980: (להלן - החוק העיקרי) במקום "הכנסת עבודה המשתלמת" יבוא "הכנסה המשתלמת בעד עבודה שנעשתה".
- 2. תחילתו של חוק זה ביום תחילתו של החוק העיקרי.

תיקון סעיף 4

תחילה

דברי הסבר

אחת המטרות לתיקון חוק מס מעסיקים היתה לפטור מעסיק בענפי התעשייה, החקלאות, התיירות או הבניה, מחשולם מס מעסיקים בעד עבודה שנעשתה החל מחודש ינואר 1980. במקביל לכך הועלה שיעור מס המעסיקים בענפי השירותים מ-4% ל-7% על הכנסת עבודה בעד עבודה שנעשתה החל מאותו חודש.

שינויים רבים חלו במהלך הדיונים בתיקון החוק

1 ס"ח תשי"ג, 961, תש"ם, עמ' 68.

חוק השופטים (תיקון מס' 5), תש"ם-1980

- 1. בסעיף 17א לחוק השופטים, תשי"ג-1953: -
- (1) במקום "מקום ששר הוסמך" יבוא "מי שהוסמך";
- (2) המלה "השר", פעמיים - תימחק;
- (3) במקום "ויצא לגימלאות" יבוא "ויצא לקצבה".

תיקון סעיף 17א

דברי הסבר

(א) בהתאם לסעיף 17א לחוק השופטים, תשי"ג-1953, רשאי שר, שהוסמך בחוק לקבל למנות שופט או מי שכשיר להיות שופט ליושב ראש של ועדה או של נוף אחר, למנות לאותו תפקיד גם מי שהיה שופט ויצא לגימלאות או פרש. סמכות זו נתונה רק לגבי ועדות או גופים אחרים המתמנים בידי שר.

לאחרונה נתברר כי הצורך במיני שופטים בדימוס

1 ס"ח תשי"ג, עמ' 149; תשי"ט, עמ' 134; תשכ"ד, עמ' 140; תשכ"ט, עמ' 98; תשל"ה, עמ' 22.

חוק-יסוד: ירושלים בירת ישראל

- 1. ירושלים היא בירת ישראל.
- 2. שלמותה ואחדותה של ירושלים רבתי, בגבולותיה שלאחר מלחמת ששת הימים, לא ייפגעו.
- 3. נשיא המדינה, הכנסת, הממשלה ובית המשפט העליון - מקום מושבם הקבוע הוא ירושלים.

ירושלים - בירת ישראל

שלמותה של ירושלים

מקום מושבם של הנשיא, הכנסת, הממשלה ובית המשפט העליון

דברי הסבר

ביום כ"ב בכסלו תשי" (13 בדצמבר 1949) אמר ראש הממשלה דאז, דוד בן-גוריון, דברים אלה: "למדינת ישראל היתה ותהיה רק בירה אחת - ירושלים הנצחית. כך היה הדבר מלפני שלושת אלפים שנה, וכך זה יהיה, כפי שאנו מאמינים - עד סוף כל הדורות".

עד היום הוה, אין שום חוק הקובע מפורשות את מעמדה של ירושלים כבירת ישראל, להבטיח את שלמותה ואת אחדותה ולרכז את ההוראות בדבר מקום מושבם של מוסדות ממלכתיים, הוראות שהן כיום מפורשות בחוקים שונים ואשר יבוטלו או יתוקנו עם קבלת החוק המוצע.

חברת הכנסת גאילה כהן

4
ירושלים, יוני 1980

לכבוד
ח"כ הנכבד
משכן הכנסת
ירושלים

הנדון: עיבוד רחבת הכותל

מכתב זה מופנה אליך אישית כנציג ונבחר העם מתוך אמונה ותקווה שתעשה כל שביכולתך לקדם את הטפול והפתרון של אתגר עיבוד רחבת הכותל.
הנושא הועלה לראשונה בכנסת בוועדת הפנים ולפני המליאה בדצמבר 1976 ומאז נפל בין הכסאות, כדברי ח"כ די"ר לוי ^{מנחם} בפני המליאה:

"הנושא העסיק את עיריית ירושלים, את החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי, את משרד הדתות ואת הרבנות הראשית. נדונו שתי תכניות - של האדריכלים פרג וספדי. יש וועדות ותכניות, את אין מימוש".

"די"ר לוי אמר כי מועצת הבטחון הזכירה לישראל, שאין תוקף חוקי למעשינו בעיר הבירה ואין ספק כי ירושלים היא מוקד ריב בינינו ובין הגויים. דחיה תתפרש כחולשה, ועלולה להיות בכיה לדורות.

הוא קרא לכל הגורמים, ובכלל זה לרבנים הראשיים ולמשרד הדתות, להחליט על תכנית מסגרת לעיבוד רחבת הכותל ולגשת למימושה ללא דיחוי.

עיבוד הרחבה עשוי להיות פרויקט לאומי שילהיב את יהודי הארץ והתפוצות ויעורר גלי התנדבות בנוער".

מתוך פרוטוקול הכנסת דצמבר 76.

בשנת 1978 הוצגה תכנית נוספת לשתי התכניות שנדונו בכנסת (של האדריכל ספדי ופרג יעקב). זוהי תכניתו של ארכי פישר. התכנית מציגה פתרון קונצפטואלי דומה לתכניתי, דהיינו שני מפלסים, לעומת זאת עיבודם של הפרטים המהותיים שונה מתכניתי.

תכניתי מחזירה את המתחם של רחבת התפילה האינטימית כשהיא ניצבת מול הכותל ותקרתה רצועת שמיים, ומאחוריה מבוא על תכניו המקודשים כשהוא פתוח לכל עבר ויוצר מקשה אחת של קדושה רצופה במפלס התחתון. בדרך זו נוצרת אווירת קדושה ברגע כניסת ההלך למבוא, מלווה ציפיה מאחר ורחבת התפילה הינה מוקד המשיכה ורק בהכנסות אליה מושגת תחושת התגמדות הפרט מול הכותל המתנשא מעלה בעוצמה ובהוד.

המפלס העליון בצורתו ההומגנית מאפשר התכנסות עם רבתי כשכולם שווים ניצבים מול הר הבית בכל האירועים הלאומיים, והכותל המערבי פרוס לפנייהם לרוחבו ועומקו.

שני המפלסים יוצרים את ההפרדה בין קודש לחול ומקימים את משאלתו של הרב קוק ז"ל "צריך להגדיר את גדרי הקודש וגדרי החול בכל מערכות ההווה, בכל חיי הפרט ובכל חיי הכלל. רק עם ההגדרה הנכונה עם ההבדלה המדויקת בין הקודש ובין החול תקום ההתאחדות שביניהם". ועוד אמר הרב קוק: "הקודש והחול יחד משפיעים הם על רוח האדם והוא מתעשר ע"י קליטתו מהם מכל אחד את הראוי".

מהאמור לעיל נמצאנו למדים כי ההבחנה הנכונה בין תחומי הקודש והחול תהווה את העיקר בתכנית צנועה היא לעם ישראל והתואמת את הסביבה.

בקשתי היא שתעיינו בכובד ראש בחומר הרב שהצטבר במשך חמש השנים האחרונות וביטא בצורה משמעותית את העקרונות לפיהם יש לעצב את רחבת הכותל. בין היתר פורסמו הכתובים הבאים:

הכותל המערבי - מטעם משרד החינוך והתרבות, המחלקה לתרבות תורנית ובהוצאת אגודת האינג' תשל"ו והארכיטקטים סניף ירושלים.

פרק חדש בתולדות הכותל המערבי - מטעם משרד הדתות, תשכ"ז, תשל"ג.

ועדת קונצפציה - שמונתה ע"י משרד הדתות והגישה את המלצותיה ב-3/79.

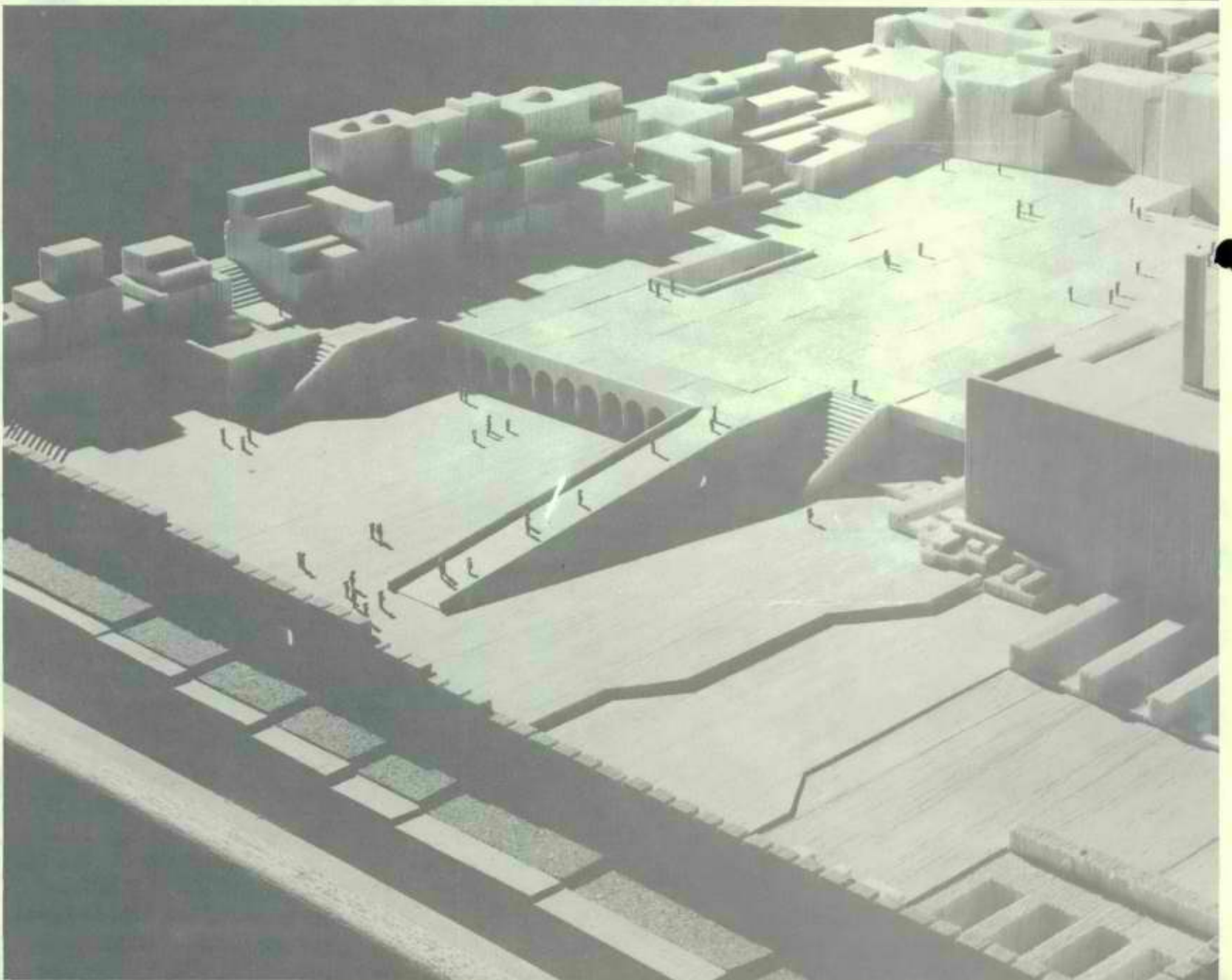
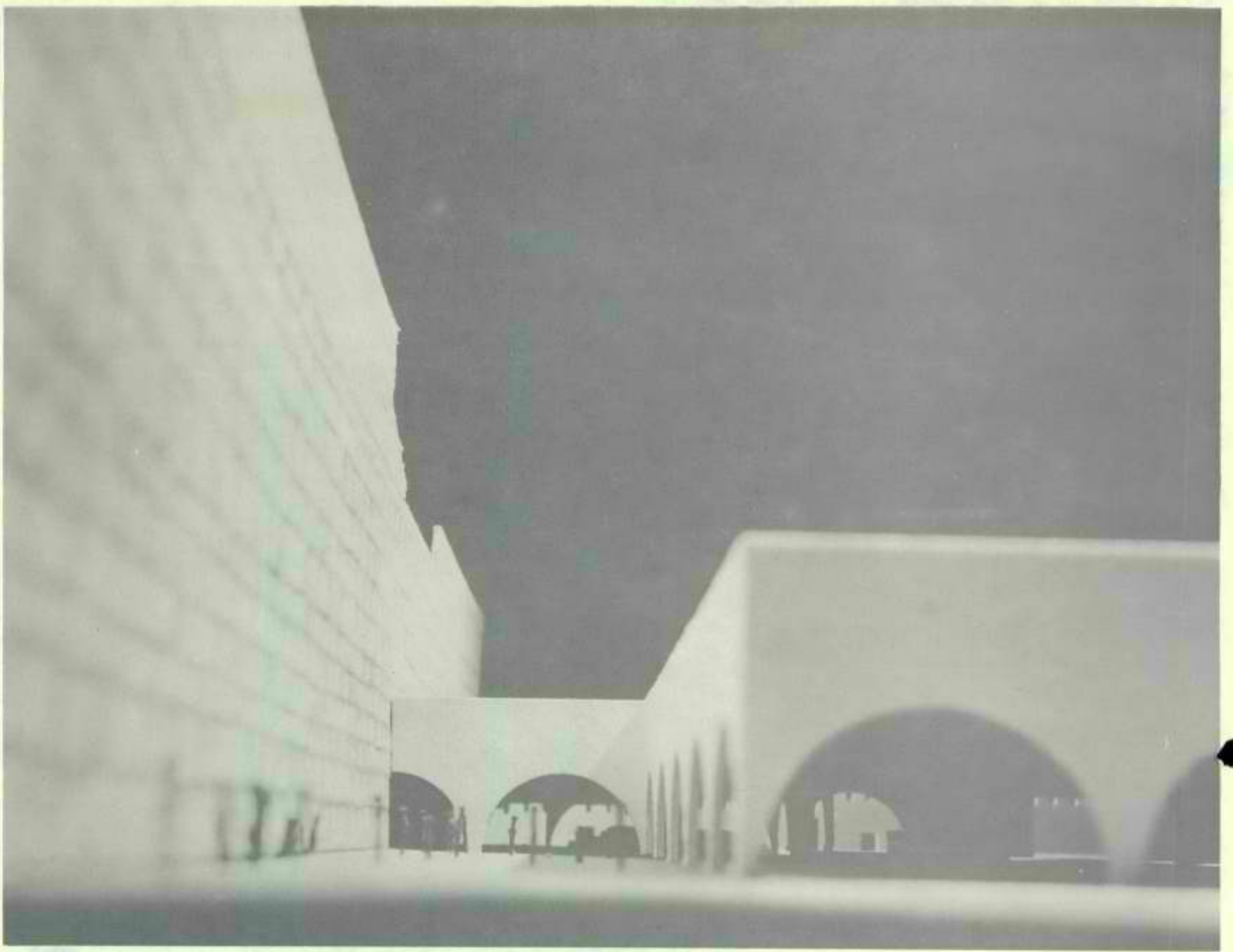
המלצותיה של ועדת שימרון - תשל"ח.

פרסומים אלה הם מבחר מכובד של דעות גדולי העם בכל התחומים, שהתייחסותם לנושא מיוחד זה, מהווה ללא צל של ספק בסיס איתן לבחירת תכנית מתאימה.

הכרה מעמיקה של החומר ולימוד כל התכניות לעצוב רחבת הכותל, תעזור לכל אחד מאתנו להגיע לשיפוט הנכון.

לסיום הנני מציע לזמן את כל המתכננים יחד לפני פורום מתאים, לשם הצגת התכניות והבהרת הנקודות הטעונות בירור ובדרך זו לקדם את הטיפול בנושא.

הרב
יעקב

רחבת התפילה המעומקת, מותחמת ומופרדת כבעבר,
מחזירה את התחושה החזותית המהממת ויוצרת הוויה
יחודית של הפרט הניצב לפני בוראו בתפילה "ממעמקים".

מבט על העליה לרחבה הלאומית כשבחזיתה ניצבים 12 השערים
שהם הכניסות למבוא ומסמלים את 12 השבטים "ושבו בנים לגבולם".

אשרים המשלים - לשון נחורים

המשלים

המשלים

המשלים

המשלים

המשלים

המשלים - המשלים המשלים

המשלים - המשלים המשלים

המשלים המשלים המשלים

המשלים המשלים המשלים

המשלים המשלים המשלים

המשלים

תחילת

80 - תחילת

2102 - תחילת

3678 - תחילת

5780

תחילת המרחק - תחילת

תחילת 60 - תחילת

תחילת 200 - תחילת

תחילת 2500 תחילת

תחילת 600 תחילת

300 תחילת

150 קלמן

260 בנימין

390 גדוהרן

120 דגל

130 רב

160 גדוהרן

170 בנימין

230 אהרן

20 גדוהרן

193.000 - פ'ת'ת' - 66 110

2650 - פ'ת'ת' ו'

197.750 - פ'ת'ת' - 67 110

70.900 - פ'ת'ת' ו'

287.300 - פ'ת'ת' - 79 110

110.800 - פ'ת'ת' ו'

פ'ת'ת'ת' - 67 110

67.600

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

הודעה לעתונות

ירושלים, כ"ח באייר תש"ם

14 במאי 1980

82/80

במלואת י"ג לאיחוד ירושלים:

אוכלוסיית הבירה - למעלה מ-400 אלף נפש

ביום מלואת י"ג לאיחוד ירושלים מונה אוכלוסיית הבירה כ-402 אלף תושבים בהם 290 אלף יהודים וכ-112 אלף לא-יהודים - כולל כ-100 אלף מוסלמים (89%) ו-12 אלף נוצרים לערך (11%).

מאז 1967 גדלה אוכלוסיית העיר ב-137 אלף נפש - גידול של 52%. האוכלוסייה היהודית גדלה ב-95 אלף נפש לערך (49%) והאוכלוסייה הלא יהודית ב-42 אלף נפש לערך (60%). על כך מסר דובר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בהסתמך על סיכומים ראשונים שנערכו ב"יום ירושלים" - בלשכה.

מחוק גידול האוכלוסייה ב-13 השנים מאז איחוד העיר - נוספו לאוכלוסייה היהודית כ-66 אלף נפש (70%) פריבוי טבעי (עודף הלידות על הפטירות). כ-29 אלף נפש נוספו ממאזן תנועות ההגירה (עולים לעומת "יורדים" ומעברים בין ירושלים וישובים אחרים במדינה). במשך תקופה זו השתקעו בירושלים (השתקעות ראשונה אחר העלייה ארצה) - קרוב ל-27,000 עולים ועולים בכוח. עוד אמר דובר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה כי לאוכלוסייה הלא-יהודית נוספו, בחקופה הנסקרת, פריבוי טבעי כ-38 אלף נפש (92%).

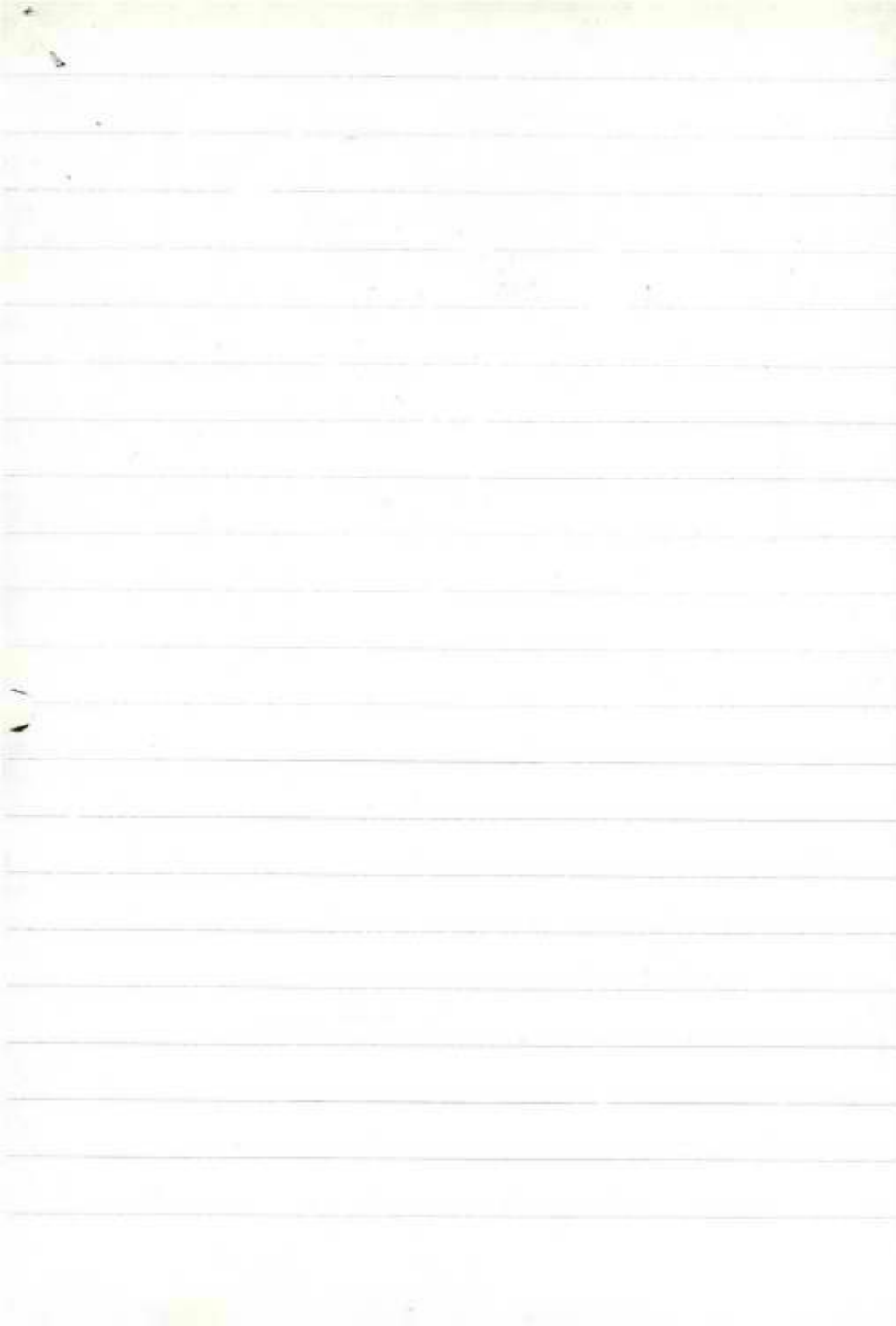
דמיאל - גולדבאג אברהם יוסף אברהם
 אברהם אברהם אברהם אברהם
 ביהודים אברהם אברהם אברהם
 קלב יבנה ביהודים אברהם אברהם

בנה - 1968 ביהודים אברהם אברהם
 אברהם אברהם אברהם אברהם
 סביבה, אברהם אברהם

אברהם אברהם אברהם אברהם

1970 ביהודים אברהם אברהם
 אברהם אברהם אברהם אברהם
 אברהם אברהם אברהם אברהם

אברהם אברהם אברהם אברהם
 אברהם אברהם אברהם אברהם
 אברהם אברהם אברהם אברהם
 אברהם אברהם אברהם אברהם
 אברהם אברהם אברהם אברהם

התקבלה הודעה 665

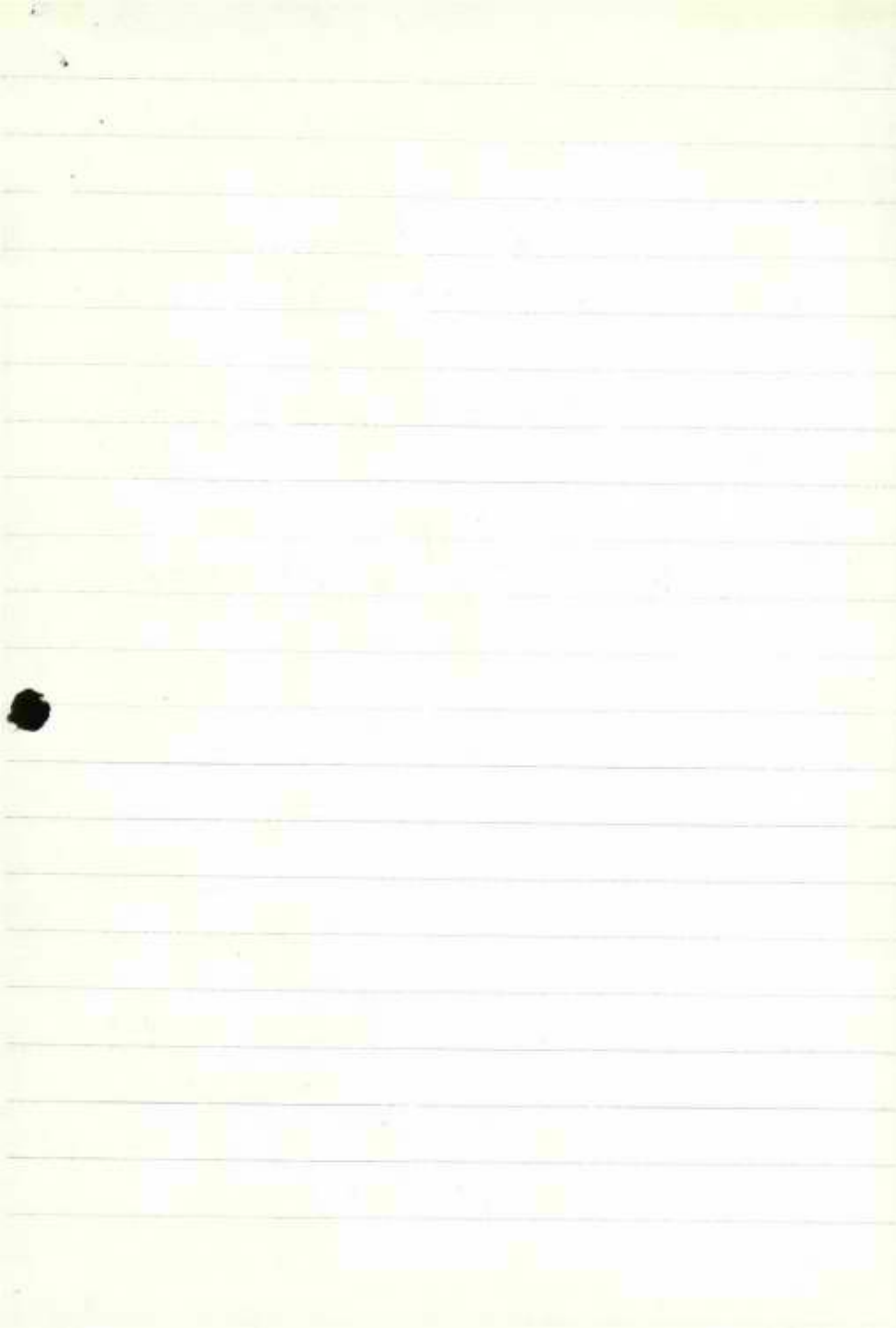
כיום נשלחה ב-6000 ש"ח
ע"י חברת הביטוח

(התקבלה)
79-80 - גרועים יותר
מישור ג'רמני 702 יחידה - 717
דלת בלגיקה 500 - 4492

התקבלה הודעה ב-7000 ש"ח
1380 - יחידה - 717 ב-700

הער

79-80 הודעה ב-7000 ש"ח
יחידה בלגיקה (7000 ש"ח)
717 - יחידה - 702 - יחידה - 717
717 - יחידה - 702 - יחידה - 717
717 - יחידה - 702 - יחידה - 717

~~הנה~~

79 - האנדרה בין נאה יעקב אקסו לוינה
הנה יחידה (10.000) - הנה יחידה (10.000)
הנה והנה

הנה

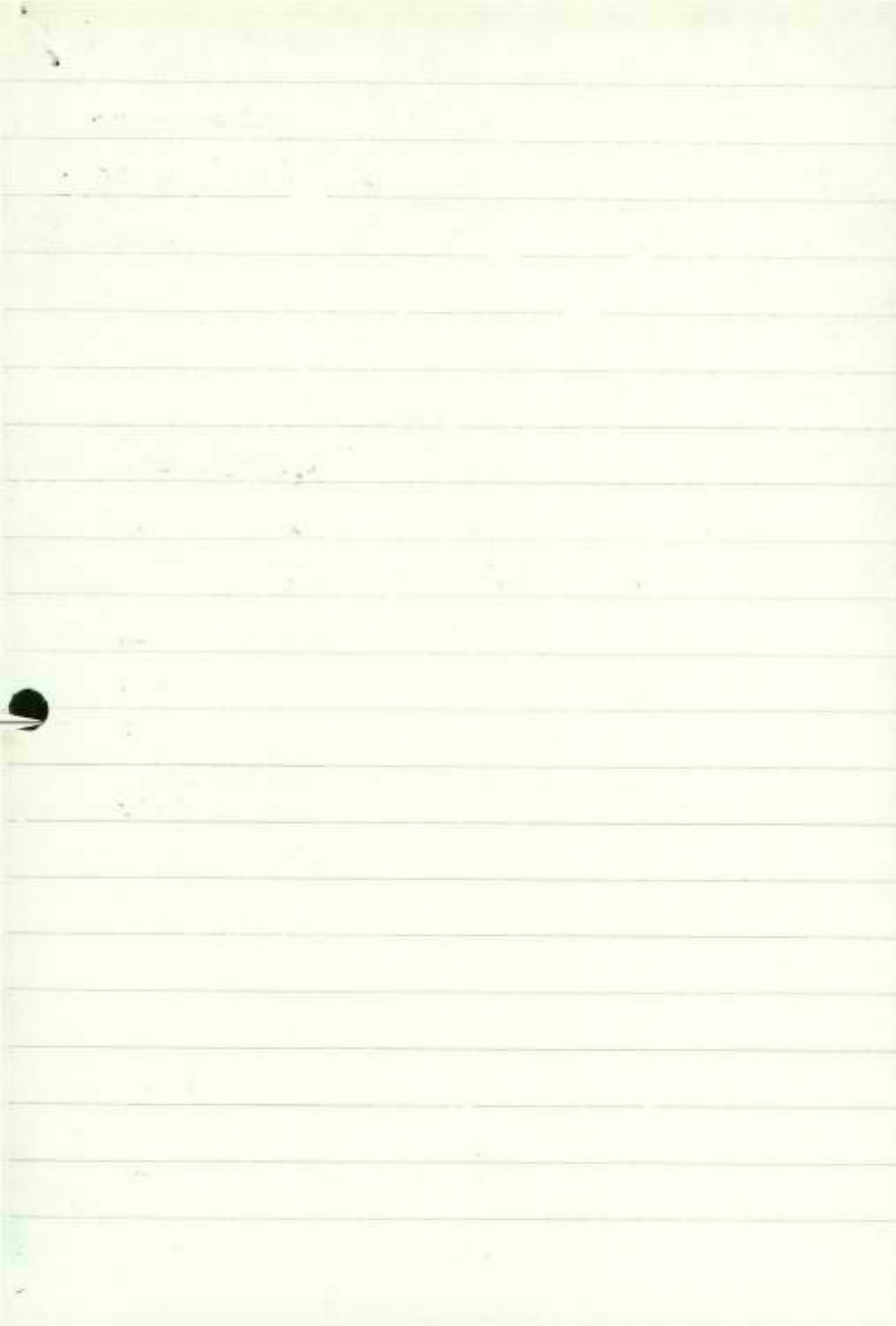
~~הנה~~

הנה יחידה, 2 הנה יחידה
הנה יחידה, הנה יחידה, הנה יחידה
הנה יחידה, הנה יחידה
הנה יחידה, הנה יחידה
הנה יחידה
הנה יחידה

הנה יחידה, הנה יחידה
הנה יחידה, הנה יחידה

הנה

הנה יחידה - הנה יחידה
הנה יחידה - הנה יחידה

ההוצאה הכוללת

הוצאה כוללת 12.000

הוצאה כוללת - הוצאה
(הוצאה כוללת, הוצאה כוללת - הוצאה)

הוצאה כוללת

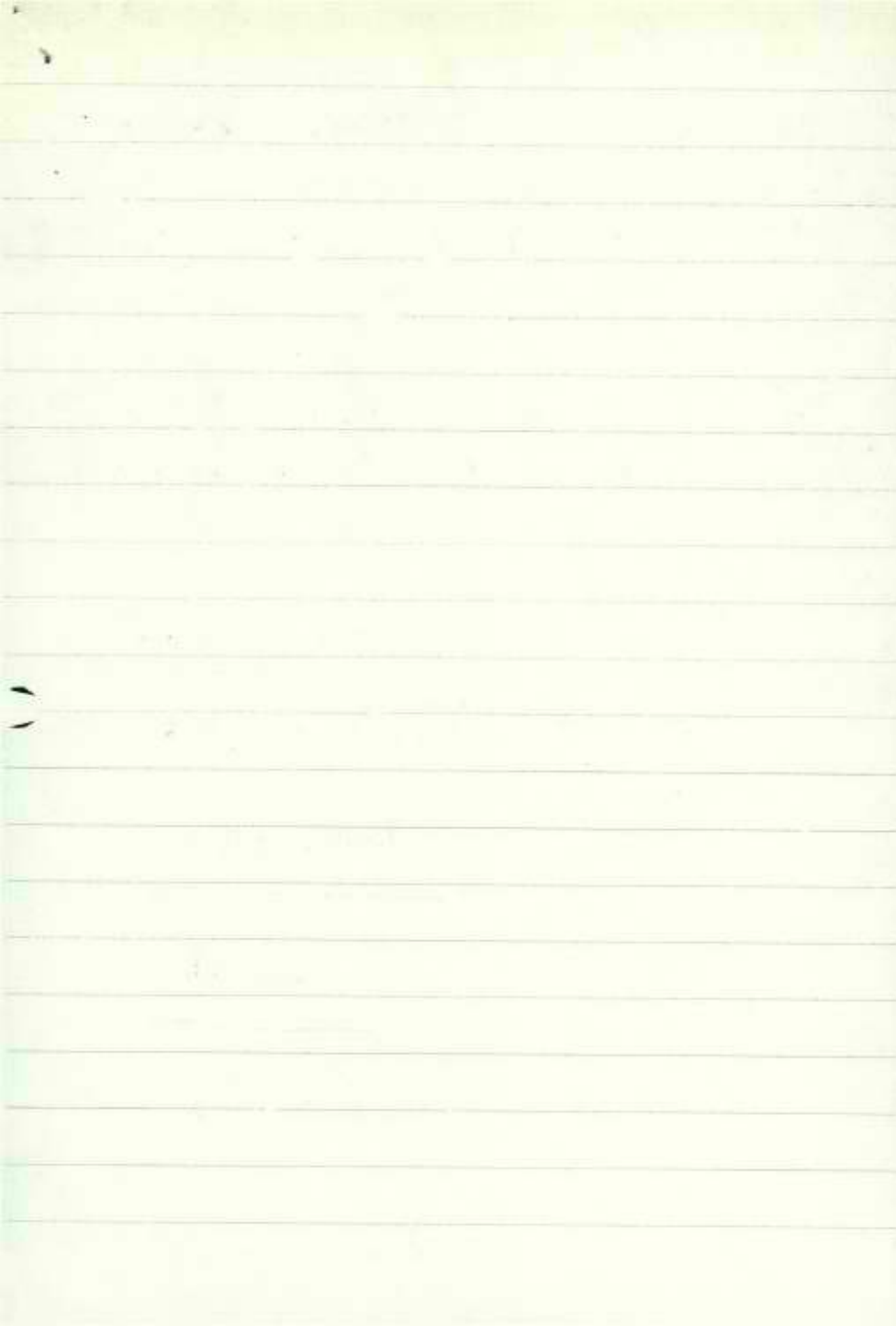
הוצאה כוללת - הוצאה

הוצאה כוללת

הוצאה

הוצאה כוללת

מזל טוב

הסקרת משכר התמורה בישראל בשנים 1978-1980

הסקרת המשכר בארצות הברת ובארץ ישראל בהסקרת המשכר בישראל בשנת 1980/81 ואין בישראל הן משכרות הקצבה חייבות. בשנת 1980/81 המשכר בישראל הוא 183% וזו היא גבול אווירי שלם בשנים האחרונות ע"י עובדי ישראל בישראל 70% ע"י משכר התמורה הן!

— בהתבטט ע"י הוצר ויצמן אמר כי מיליון אחרונה בישראל

— סתם בנק בארץ לא אכזב מזכות עם אשכול 38 200 י' צלילי ארבע ישרה.

— בהתבטט בנק הפלס אהבת האשה לצור האנושי

— מסבי פולקס אמר כי צומח התורה במרכז העיר כ"ה בן-סוכה וצומח כ"ה יבן-כ"ה.

הנולד אפולקס ציקים אלו ממן המשכר עולה האות המשכר

אבל הן הצבר הבנק, יחסיו הכיב הסור האם האמת העור וכן

הקצוב המשכר והפלס בשנים אלו בן יצקמן (מחזיק שופים)

ס"ה כוללים האות

10.0 34.5 44.5 1978

13.0 64.0 47.0 1979

17.0 28.5 45.5 1980

בשנים התמורה מתקנים לביצור הכלכלים האים!

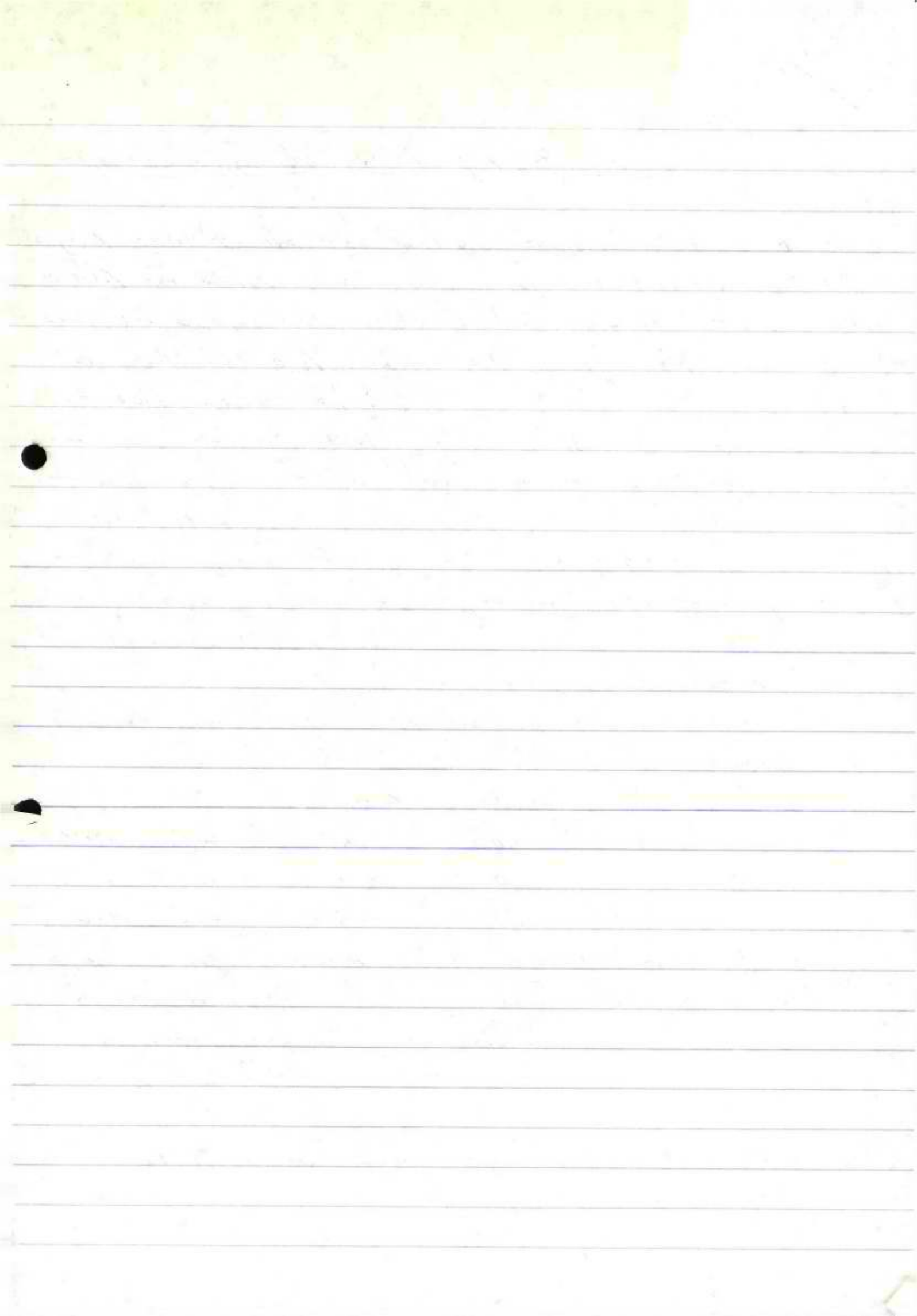
— עין האיש איכב הסור - כידם התמורה בצל אירש אלים וכ"ה

— כ"ה תבאים, הצנתים ומעית וישראל.

— התמורה כ"ה אלא ב-

התבטט המשכר והעלת התכונות התורה בתורה התבטטם שילדגב אהבת

במשכר.

י"א בשבט תשמ"ט-29.1.80

לכבוד,

מר מנחם בנין, ראש הממשלה. דר' יוסף בורג, שר הפנים. מר ש' המיר, שר המשפטים.
פרופ' יגאל ידין, סגן ראש הממשלה. מר יגאל אלון, ח"כ.

"תכנסה"
ירושלים

א"ש הרם,

הנדון: הצעה לפתרון בעיית ירושלים "בין החומות"-הרובע המוסלמי.

הרשה נא לי, להביא הצעה מעשית שאינה פוגעת בהגמוניה היהודית-הישראלית, לעומת זאת עלולה להשביע רצון שליטי ערב תאבי השררה בתוככי ירושלים.

אני יליד ירושלים, התחברתי לגבורות, דור שלישי "בין החומות", אני ההורים והסבים גרנו מלמני סאה שנה ברובע המוסלמי, באיזור הנקרא "באב א חוטה", בחצר של ר' יששכר בר צוובנר, (בנו של הרב שאב זצ"ל רבו של ר' חיים זונפלד) בטמון לבית הסוהר "האבס אל דם", החוחם עם "שער המשביח" המוליך ל"הר הביח".

כל השנים שגרנו בין החומות, היו בני המשפחה הענפה גרים בחצרות ברובע המוסלמי, כ"הזקה" יהודית וחרוב בבעלות ערבית, מחוץ שלוש ושכנות טובה. הורי גרו בחצר של משפחה נוסית (בחזקה יהודית) ברהוב הברון.

אני זוכר טוב מאד, עד היכן הגיעו היהודים כשיגרה יום בחוץ הרובע המוסלמי, והיכן שכמעט לא דוכה רגל יהודית מחוסר ענין.

ומכאן להצעה: יש להקציע את הרובע המוסלמי בתחומים מסויימים, נאמר: מהקטע בטווח "שער האריות" "שער הפרחים" ועד"התחנה הרביעית" של "דרך היסורים" צפונה מבנין "ישיבת תורת חיים" (בה למד אבא ז"ל וגם אני), להוציא את רחוב "דרך הגיא" המוליך משער שכט עד "הכותל המערבי". כל השטח החחום יהיה מקום לשגירות מדינות ערב על דגליהם השוגים.

אני משער ששגירות ירוץ תתפוס את המקום הגדול, ואם גם ארצות הברית היאות לקבל מקום שם ניהא

ועוד הצעה מעשית המשלבת יפה בהצעה הקודמת, וזאת להעביר את משרדי המשטרה לשטח הנקרא "סרייה", בטמון לרהוב הברון (כיום "מעלה הלדייה"), שלמי זכרוני היו בו הרבה הצרות של יהודים, ובתוכם בתי כנסת של "פרושים" ו"הסידים" ומשל העדה המרוקנית והגרוזינית.

בסרייה היו כל מוסדות השלטון (העותומני), בחי משפט, רישום קרקעות ומגורים ועוד, ובאורות אוכלסו הרבה פוסים בשביל הג' נדרמרייה (היילה)-"המשטרה הרוכבת", לפיקוח בכפרים של נפת ירושלים.

ההעברה הזאת יש לעשות במהרה ובלי הכנות של חשחיות, שטא נאחר

אני מוכן לתת לכל מי שירצה, הסבר רחב ומעשי, לזה שאיכפת לו הנושא הכאוב, והחותר לפתרון סביר.

בקרום יובא לדפוס ספרי הרביעי הדן בנושא "ירושלים עירי"-היני אנשי ירושלים". זה ספר אנציקלופדי (כ 600 עמ'), מיגוון פרקים ופרשיות מיום הלידה ועד יום הפטירה, המכסה את כל נימי החיים בשמחה ובעצב, בחרות ובשעבוד, בכריאות ובחולי וכו, וכו, משמע שעירי ירושלים חחומה על לבי.

אני עדיין נחנה מכריאות טובה, מהפקד במרץ בוועדות ציבוריות שונות, וחורט מאמרים מקצועיים לרבעוני רפואת אדם ורפואת בע"ח.

ויהי נועם ה' בכל אשר תעשה לבען העיר-עיר האלוהים.

בכל הכבוד הראוי,

אריה שושן
11.2.80
הגל א.מ.א. 2, ל.מ.א.
"תכנסה" ירושלים

ירושלים, י"ג בטבת תשי"ם
1 בינואר 1980

לכבוד
עו"ד שבתי זכריה, חבר הנהלת האגודה
מר אליהו שפירא, מזכיר האגודה
איגוד לוחמי ירושלים
בעיר העתיקה
ת.ד. 8397
ירושלים

א.נ.,

קיבלתי העתק מכתבכם מיום 10 בדצמבר 1979 אל ראש הממשלה,
עיינתי בכובד ראש בדבריכם ולקחתי תוכנם למלוא תשומת הלב.

בכבוד רב,

משה נסים

1947
1948

1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

1947

1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025

1947

1948

CONGREGATION WARRIORS
for Jerusalem
In the Ancient City of Jerusalem
ISRAEL

איגוד לוחמי ירושלים
בעיר העתיקה
ירושלים

ת.ד. 8397 P. O. B.

ב"ה
כ' בכסלו תשי"ט
10 בדצמבר 1979

ממטרות האיגוד:
לשפץ ולשכלל את
אולם ישיבת "תורת חיים"
ברחוב הגיא בעיר העתיקה.
לקיים תפילות באולם הישיבה.

לכבוד
ראש הממשלה
מר מנחם בגין
הקריה
ירושלים

כב' ראש הממשלה הנכבד,

הנדון: יהודים ומוסדות יהודיים, ברובע המוסלמי בירושלים העתיקה

הרינו ממציאים בזה לכב' חוברת בנושא "פרק מ-90 שנות היסטוריה יהודית ברובע המוסלמי בירושלים העתיקה" - שהוצאה לאור על ידי אגודתנו.

בחוברת, יש מעט מן ההיסטוריה של ישיבת "תורת חיים" ששכנה בעבר ברובע המוסלמי, בירושלים העתיקה. כן הוזכרו בחוברת מוסדות יהודיים נוספים שהיו קיימים באזור זה.

בנין ישיבת "תורת חיים" הוא אחד מהמוסדות היהודיים, ברובע המוסלמי, ששוקם לאחר מלחמת "ששת הימים". אגודתנו היא שטיפלה בשפוץ בנין הישיבה, אך יצויין כי המלאכה בנדון טרם הסתיימה.

יאמר בפני כבודו, ובפני כב' השרים והמוסדות, שהעתק ממכתב זה נשלח אליהם - (יחד עם החוברת) - כי באזור הנקרא "רובע המוסלמי", היו קיימים בעבר הלא רחוק, עשרות מוסדות יהודיים של "תורה וחסד" - בתי כנסת "כוללים" ו"תלמודי תורה". כמו כן היו ליהודים באזור "חצרות" ובתים רבים בבעלותם, ומאות משפחות יהודיות התגוררו במקום. כל אלה עד לפני כ-50 שנה. עד היום נשארו מוסדות ובתים אלה בבעלות יהודית, ובחלקם נמצאים בהנהלת האפוטרופוס הכללי, שע"י משרד המשפטים.

מוסדות אלה חרבו לצערנו ושממו, בפרעות נגד היהודים בשנים: תרפ"א, תרפ"ט, תרצ"ו. חלק מה"חצרות" והבתים עומדים עד היום בשממונם.

להלן מנויים חלק מהמוסדות האמורים:

1. כולל "שומרי החומות", ברח' הגיא, קרוב לרח' השלשלה.
2. חצר "כולל גליציה", בהמשך רח' חלדיה (רחוב "חברון" לשעבר).
3. חצר "כולל גליציה" בהמשך רח' חלדיה.
4. בנין ועד "העדה המוגרבית" ברח' חברון.
5. כולל "רייסין".
6. בתים ומוסדות בשכונת "באב-חוטא" שעל יד "שער האריות".

ועוד רבים כאלה.

הממשלה מצהירה, כי ירושלים הבירה תשאר שלמה ובלתי מחולקת, ולעולם לא תחולק וזו אמנם אמונתנו הנצחית.

אך לדעתנו, כדי שהבטוי "ירושלים השלמה" יהיה בעל משמעות ממשית, מן הנכון היה כי הממשלה, באמצעות מוסדותיה המתאימים, תקח על עצמה את המשימה לשפץ ולשקם את המוסדות והבתים היהודיים הנ"ל בירושלים העתיקה, ולהחזיר בכך "עטרה ליושנה". אין זה נכון ומוצדק שרק הרובע היהודי ישוקם.

לדעתנו, פעולות שקום הבתים והמוסדות היהודיים, במרחב ירושלים העתיקה, היא משימה חיונית ביותר. פעולות השקום האלה יחזקו ויבססו את ירושלים העתיקה, ואת מרחב ירושלים כולה. ירושלים העתיקה עיר הקודש והמקדש, היא לב האומה והמדינה.

ברצוננו לציין, כי לצורך קידום המטרה, נוסדה לאחרונה בירושלים, אגודה בשם "עטרה ליושנה". לשמחתנו הצליחה מעט האגודה בפעולותיה, אך יצויין כי לאגודה אין האמצעים הכספיים והאחרים הדרושים לכך. לדעתנו דבר זה צריך להיות בראש מעיניה של הממשלה - בתור שכזו.

אם דרושים פרטים נוספים, מוכנים אנו למסרם בכל עת. מצדנו תהיה הנכונות המלאה להגיש את הסיוע הדרוש בנדון.

נודה לכב' ראש הממשלה וכב' השרים והמוסדות המכותבים, על התשובה בנדון, ונשמח לשמוע על קדום העניין.

בכבוד רב,

אליהו שפירא
מזכיר האגודה

שבתי זכריה עו"ד
חבר הנהלת האגודה

העתקים:

שר הבטחון
שר הפנים
שר המשפטים
שר האוצר
שר השכון
שר החקלאות
שר החנוך והתרבות
שר התעשייה המסחר והתיירות
שר התחבורה
השר משה ניסים ✓
שר הדתות
סגן השר יורם ארידור
ראש עיריית ירושלים
לחברה לשקום הרובע היהודי, בירושלים העתיקה
לחברה לפתוח מזרח ירושלים
לאפוטרופוס הכללי
לאגודה "עטרה ליושנה", ירושלים העתיקה
רח' חברון 31.

מזכירות הממשלה

ירושלים, י"ט בכסלו תשי"מ
9 בדצמבר 1979

אל: חברי ועדת השרים לעניני ירושלים
מאת: מזכיר ועדת השרים

רבותי השרים,

הנדון: החלטות ועדת המנכ"לים לעניני ירושלים
מישיבתה ביום ה' בכסלו תשי"מ (25.11.79)

בהתאם להחלטה מס' ימ/15 של ועדת השרים לעניני ירושלים
מישיבתה ביום י' בטבת תשלי"ח (18.1.1978), מצ"ב סכום מישיבת
ועדת המנכ"לים לעניני ירושלים, שהתקיימה ביום ה' בכסלו תשי"מ
(25.11.79).

ב ב ר כ ה,

אריה זהר

העתק: יו"ר ועדת המנכ"לים לעניני ירושלים
מרכז ועדת השרים לעניני ירושלים

מדינת ישראל

משרד הפנים

ועדת מנכ"לים לעניני ירושלים - לשכת המרכז

סיכום דברים משיבת ועדת מנכ"לים לעניני ירושלים שהתקיימה ביום א' ה' בכסלו תש"מ
25.11.79

השתתפו חברי הועדה: מר ח. קוברסקי - מנכ"ל משרד הפנים - יו"ר.

משתתפים קבועים :
מר מ. שרון - משרד החוץ
מר י. מירון - משרד הבטחון
מר א. שילה - מרכז הועדה

חברי הועדה שנעדרו:
מר א. וינר - מנכ"ל משרד השיכון (מחלה)
מר ש. באמן - מנכ"ל משרד האוצר
מר י. ליפל - מנכ"ל משרד הדתות
מר י. גבאי - מנכ"ל משרד המשפטים
מר א. שילו - מנכ"ל משרד התחבורה
מר י. זיו - מנכ"ל תמ"ת
מר י. פינשטיין - מנכ"ל עיריית ירושלים

משתתפים קבועים שנעדרו: מר א. אללוף - לשכת ס/רוה"מ

מוזמנים לסעיף 1 : מר י. כהן אוריגד

נכחו בישיבה :
מר י. קולביק - משרד התחבורה
מר ע. רכסלר - עיריית ירושלים
מר ר. חקלאי - משרד האוצר
גב' ד. פלי - תכנון ויעוץ כלכלי בע"מ
מר י. לביא - משרד הפנים
מר ש. כהן - משרד הבינוי והשיכון
מר ש. בלקינד - מנכ"ל החברה הכלכלית לירושלים
מר ז. ברקאי - משרד הבינוי והשיכון
מר א. אלטמן - משרד תמ"ת
מר ג. שמיר - מנודי תמ"ת
מר י. דש - משרד הפנים
מר ג. איזנריין - משרד הפנים

1. תוכנית פיתוח לירושלים - 1983-1979 - מאמצעיות בתחום הבניה דיור ותעסוקה.

- מר י. כהן-אורגד : הציג בפני חברי הוועדה את עקרי הממצאים בדו"חות 2 ו-3 בנושאים הדיור הבניה והתעסוקה.
בדבריו הדגיש את העובדה שבמידה ורוצים לעמד ביעדי הפיתוח שהוצגו בדו"חות יש לקבל בדחיפות החלטות אופרטיביות על אתרי הפיתוח, סוגי התעסוקות הרצויות הקפן ואמצעי המדיניות על מנת להשיג את היעדים הרצויים.
- מר ח. קובנסקי : מודה למר י. כהן אורגד על סקירתו ומדגיש שהדיון שיתקיים יהיה לצרכי ברור והבהרה ורק לקראת הישיבה הבאה יוכנו המלצות לפעולה.
- מר ע. ויבסלר : א. הכללת אזורי בינוי מחוץ לגבול השיפוט העירוני מחייבת הכללת הלא יהודים בחישובים הסטטיסטיים של מאזן בין האוכלויה ואל היחס בין יהודים ללא יהודים אינו 724 אל מיל 27.6 אלא שונה לחלוטין.
ב. מציע לבדק מחדש את נושא הקצאת השטחים ליוזמים באזורי תעשיה.
ג. לבדק ולטפל בנושא הדירות הריקות בירושלים.
ד. מציע להפך חלקים מהאזורים בבעלות דם לקרית חיבור ובכך להסוך מליובי לירות לבבית בתי ספר מקיפים.
- מר ז. ברקאי : סקר את נושא הבניה בירושלים ועמד על הנקודות הבאות:
א. האתרים הקיימים כיום לבניה למגורים יתמלאו עד סוף 1981 (החללות בניה).
ב. יש כוונה להוציא בקרוב כ-2000 יח"ד לבניה פרטית ע"י קבלנים. (ברמות ובגילה).
ג. קיימת הגבלה תקציבית על בנית מוסדות ציבור בירושלים. במידה ולא יאפשרו לבנות מבני ציבור בשכונות החדשות יהיה קשה לאכלס אותן.
ד. יש לבנות יותר שטח עבור מספרים פרטיים בירושלים מזה הנבנה כיום. אי בנית משקים תגרם לפלישה לאזורי מגורים ותפיסת דירות מתפנות.
- מר י. מירון : התעשיה הצבאית והתעשיה האזרחית הן חברות שהשיקולים הכלכליים מכתיבים את דרך פעולתן. היות ויש קיצוצים בתקציב הבטחון קשה להניח שביתן יהיה לשכנע העברת מפעלים של החברות הנ"ל לירושלים. אולם הנושא יבחן שבית במערכת הבטחון.
- מר ש. בלקינד : אין ויכוח על סוגי המפעלים שיש לעודד. אולם קיימת בעיה לגבי גובה הסיוע שביתן לתת לאנשי מפתח במפעלים אלו. מבקש לבחן האם ביתן לשבות את גובה הסיוע.
- מר א. אלטמן : נווי להודיע עטר בין הביקוש להיצע של חדרים בבתי מלון באמצע שנות ה-80, היות וכיום קיימת הקפאה של בנית בתי מלון. כמו כן אין כיום בירושלים קרקעות זמינות להקמת בתי מלון חדשים.
- מר א. שרלה : התיחס בדבריו אל הנקודות הבאות:
א. מגורים: על אף הדגישה היחסית, כיום בתחום הדיור לא ברור כיצד משרד הבינוי והשיכון יצליח בטווח הקרוב לענות הן על צרכי השוק וקיימים והן על צרכי האוכלוסיה שאמורה להתווסף לירושלים.
ב. מעלה אדומים: מעלה אדומים אינה בכללת בתחום השיפוט העירוני והיות ולא עסקנו בנושא זה ישירות(הן בתכנון והן באיפיון התעשיות) אין לדון בו במסגרת זו של ירושלים.

ג. מגורים שהפכו למשרדים: אין מידע מדויק בנושא זה ולא ניתן כיום להעריך את היקף התופעה.

ד. אתרים לבניית מגורים: בעקבות ההמלצות שהוגשו בנושא האיזסטדיון ייתכן וגם דכס שרעפט עשוי להורות אתר חדש לפיתוח. יש להכין תכנית מפורטת לפיתוח אתרי בניה עם רשימת עדיפויות וקדימויות לפיתוח.

ה. מלובאות: הנושא חייב להדון עם משרד התיירות ולאחר מכן יש להכין תוכנית אופרטיבית לביצוע.

מ.ח. קוברסקי : מציע שלפגישה הבאה של ועדת המנכ"לים תוכנה טיוטות להצעות החלטה בשיחוף עם המשרדים השונים ע"מ להגישן לדרג המחליט.

ט ו כ ט

מרכז הוועדה מתבקש להכין ניירות עמדה לאחר תאום עם המשרדים הנוגעים בדבר לדיון ו/או החלטה בישיבה הקרובה של ועדת המנכ"לים לעניני ירושלים. ניירות אלו יוכנו בנושאים הבאים:

א. בניה למגורים : תוכן רשימה של אתרי הבניה למגורים וכוללת את הפרוט הבא:

1. רמת זמינות מבחינת הדליכים הסטנדרטיים והחכנוניים.
2. קדימויות פיתוח האתרים מבחינה אורבנית פוליטית וכלכלית.
3. טווח הזמן להכשרת האתרים מבחינת חבורם לתשתית העירונית.
4. היכולת לענות הן על מגוון הבקשים והן על צרכי הבניה הצבורית.

ב. העברת משרדי ממשלה:

שני הבנינים שהעלמתם מסתיימת בשיוח ג' ארח ובממילא מספיקים לכ-600 עובדים. כל עוד ואין החלטה להמשיך בניה הדי שדיעד להעברת 2700 עובדי ממשלה אינו דאלי בשווח הנידון. והוצאת מהקפאת בנית משרדים בירושלים הן:

1. הקפאת מעברת משרדי ממשלה.
  2. המשיך תפיסת דידות למגורים לצרכי משרדים ממעלתיים, עירוניים ופרטיים.
- הנושא יוצג ע"י נציגי משרד האוצר, אגף התקציבים ואגף החשב הכללי.

ג. העברת חבורת ממשלתיות: החבורה היחידה שהנולתה החליטה לעבר לירושלים היא "חברת עמידור", שבניהה הולך ונשלם על יד התחנה המרכזית. המד"מ עם נציגי העובדים הופסק עקב התערבות ועדת הכלכלה של הבנסת וחוסר תמיכה מספקת מצד הממשלה. השאלות המתבקשות הן: 1. מהם הדליכים בהם ניתן לנקוט ע"מ לגרם בכפוף לחוק החבורות, להעברת חבורת ממשלתיות לירושלים?

2. האם קיימת החלטה במשרד האוצר על סידע לחבורת הממשלתיות לשאת בהשקעת ובוצצצצצ העבודה?

3. בדומה למשרדי ממשלה קיימת בעית זמינות משרדים.

הנושא יוצג ע"י נציגי ועדת החבורות ואגף התקציבים במשרד האוצר.

- ד. תעשיר :
1. העברת או הרחבה על התעשיר בשחונית בירושלים.
  2. החלת הסדר השיוע שהופעל לגבי התעשיר שתירת ידע, גם על התעשיר הבשחונית.
  3. עזרון תכנית בנית שטחי תעשיר והתאמתה ליעדי איכלוס ותעסוקה.

סעיפים 1 ו-2 יוצקו ע"י מר י. מירון סמנכ"ל משרד בבשחון סעיף 3 יוצג ע"י מר י. בלקינד מנכ"ל החברה הכלכלית.

- ה. מלונארת :
- לפי תוכנית משרד התיירות לשנת 1985, לא יחסוד חדרים בבתי מלון בדרגה 4-5 כוכבים (בתנאי שלא תהיה הקפאת בניה). יהיה מחסוד בדרגות הנמוכות יותר. לאור בעית התעסוקה הערבית בענף, מהי ההצעה למיקום בתי מלון אלו? הנושא יוצג ע"י מר א. אלטמן - משרד תמ"ת.

- ו. תקציב :
- יש להכין הצעת תקציב לשנת 1980/1 הצעה זו לא תכלול את התקציב הדיגיל, פרט למענק בירה על הוצאות שרשפות מיוחדות. גם בתקציב לפתוח יכלול רק אותם הסעיפים הנגזרים מבעיותיה המיוחדות של ירושלים ומן היעדים היחודיים.
- אין הכוונה לפסוד את המשדדים היעודיים לזאג לצרכי הפיתוח של העיר כדין כל הרשויות במדינה.
- הצעת התקציב תוכן ע"י מר י. כהן אורגז בתאום עם עיריית ירושלים ואגף התקציבים במשרד האוצר.
- ברעת המנכ"לים יובא סיכום של רעת הדיגוי.

- ז. מסגרת ארגונית : מצע להפוך את החברה כלכלית לירושלים לחברת גג משותפת לממשלה ולעירייה ובה תתמקד הפעילות לחזוקה הכלכלי של העיר.

תרגש הצעה מוסכמת על משרד תמ"ת ועיריית ירושלים.

רשם: גדי אייזנברייך

מזכירות הממשלה

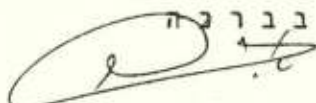
ירושלים, כ"ז באלול תשלי"ט
19 בספטמבר 1979

א ל: חברי ועדת השרים לעניני ירושלים
מאת: מזכיר הועדה

רבותי השרים,

הנדון: החלטות ועדת המנכלים לעניני ירושלים
מישיבתה ביום כ"ז באב תשלי"ט (20.8.79)

בהתאם להחלטה מס. ים/15 של ועדת השרים לעניני ירושלים,
מישיבתה ביום י' בטבת תשלי"ח (18.1.78), מצייב סיכום מישיבת ועדת
המנכלים לעניני ירושלים, שהתקיימה ביום כ"ז באב תשלי"ט (20.8.79).

ב ב ר נ ה

אריה זהר

העתק:

יו"ר ועדת המנכלים לעניני ירושלים
מרכז ועדת השרים לעניני ירושלים

ועדת מנכ"לים לעניני ירושלים - לשכת המרכז.

סיכום דברים משיבת ועדה המנכ"לים לעניני ירושלים
שהוקימה ביום יב' באב תשל"ט 20.8.79

השתתפו חברי הועדה

מר ה. קוברסקי - מנכ"ל משרד הפנים יו"ר
מר א. ויזר - מנכ"ל משרד השיכון.
מר ע. סירן - מנכ"ל משרד האוצר.
מר ר. פינשטיין - מנכ"ל עיריית ירושלים.

משתתפים קבועים

מר מ. ששון - משרד החוץ.
מר א. אללוף - לשכת ס/רנה"מ.
מר א. שילה - מרכז הועדה.

חברי הועדה שבעדרו

מר י. ליפל - מנכ"ל משרד הדתות (חו"ל)
מר מ. גבאי - מנכ"ל משרד המשפטים (חו"ל)
מר א. שילר - מנכ"ל משרד התחבורה
מר י. זיו - מנכ"ל משרד חמ"ת

משתתפים קבועים שבעדרו

מר י. מירון - משרד הבטחון (הודיע טלפנית על העדרות).

מוזמנים לסעיף 1

חברי צוות הסקר:

מר גלרזמן
גב' ר. פרידמן
מר א. החמימוב
ד"ר י. גיצת
מר ג. כפריץ

מוזמנים לסעיף 2

מר י. ויזברג - סמנכ"ל משרד הדתות
גב' ת. גולן - משרד המשפטים
מר י. בר-טלע - משרד המשפטים

נ כ ח ר ב ר ש י ב ב ה

- מר מ. עין מור - מ"מ
- מר י. מוזין - משה"בט - יחידה לבטחון לאומי
- מר א. שריד - עיריית ירושלים
- מר א. ניב - עיריית ירושלים
- מר א. ורמץ - משרד המ"ת
- מר ש. כהן - משרד הבנוי והשיכון
- אל"מ ד. סתור - משה"בט - יחידה לבטחון לאומי
- מר ד. חקלאי - משרד האוצר
- מר י. קורץ - משרד האוצר
- מר ג. איזנרייך - משרד הפנים

1. דיוור למעמד הערבי בירושלים

- מר ש. כהן: הציג את הנושאים שנבדקו ע"י צוות הסקר:
  - היחס בין הגידול היהודי והלא יהודי בירושלים.
  - היקף מצוקת הדיוור באוכלוסיה הלא יהודית בירושלים.
  - דרכים למנע מגמות פיתוח בלתי רצויות.

בהמשך הציגו חברי הצוות את ממצאיהם והמלצותיהם לצרכי פעולה.

מר ח. קוברסקי: מביע תודה לחברי הצוות על עבודתם.
מן הסקר שהוצג בולטות העובדות הבאות:

1. קיימת מצוקת דיוור קשה באוכלוסיה הערבית בירושלים.
2. אין כל שליטה על היקף הבניה של אוכלוסיה זו בתוך ומחוץ לגבולות השיפוט העירוניים, ובכך נפגעת יכולתו להבטיח שלא תקבענה עובדות בניגוד לחוק ובניגוד לאינטרסים מדיניים.

מר ד. פינטטיין: מחיחס למסקנות הסקר:

- א. יש לדעתו לברר מהם האחרים הרצויים להקמת שכונות ערביות בירושלים וסביבותיה. קרוץ לעיר או במרחק ממנה וזאת לאור תהליכי ההגירה של אותה אוכלוסיה אל העיר.
- ב. בנושא ההכנות - מתוך 17 אזוריים שנמסרו לתכנון עד סוף השנה יסתיים הכנות של מרבית האזורים.
- ג. לגבי הרבע המוסלמי יש לקבל החלטה אופרטיבית.
- ד. הסקר הוכן ע"י בסיס העובדות המדיניות הקיימת כיום. יש לבחון את המסקנות ביחס לאפשרות של שינויים בעובדות המדיניות כמו שנוי גבולות העיר.
- ה. מבקש לדעת מאנשי הסקר האם הם ממליצים על בנית שיכונים לערבים או התארגנות אחרת לצורך בניה. (הקמת אגודים לבניה; בניה פרטית וכו').

מר א. שילה: מבקש לקבל תשובה מנציגי העירייה לשאלה הבאה:

האם קיימת היום בחינה מחדש של היקף האוכלוסיה המוצע בתוכנית המתאר לכל אחד מ-17 המתחמים הערביים או שההיקף שנקבע בתוכנית המתאר הוא ההיקף הרצוי?

מר א. ניב: חכמת המתאר קבעה את פריסת האוכלוסיה והיא קבעה קיבולת מקסימלית לכל אחת מן השכונות. בחוכמות המפורטות מנסים לאמץ או לתקן את אותו היקף אוכלוסיה שנקבע לשכונות הערביות בתוכנית המתאר.

מר ז. קוברסקי: מכיון שהצוואה מוסיף המשך בידור ויש לצותח היטב את משמעות הפריסה של האוכלוסיה הלא יהודית מבחינה מדינית, משפטית, כלכלית, וחברתית, מציע להמשיך את הדיון בצוואה בישיבה הבאה ולנסות לגבש מדיניות ע"מ להציגה לדרג המדיני. כמו כן מבקש לקבל בישיבה הבאה דיווח על דרכי הפיקוח והשליטה על הבניה הערבית הן בירושלים והן בירוש"ט.

1. המשך הדיון על מסקנות הסקר בצוואה "דיוור למגזר הערבי בירושלים" והמלצות משרד הביצוי והשיכון יתקיים בישיבה הבאה של ועדת המבכ"לים לעצמיי ירושלים.
2. עיריית ירושלים ומפקדת יו"ש תדווחנה לוועדת המבכ"לים על מצב הפיקוח על הבניה הערבית הבלתי חוקית בירושלים וסביבותיה.
3. צוואה וקמה "מינהלת הר ציון" ידון בישיבה הבאה.

מדינת ישראל

משרד-הפנים

ועדת שרים לענייני ירושלים - לשכת המרכז

חמר רקע לקראת דיון
בועדת השרים לענייני ירושלים בנושא:

הערכות לקראת פיתוח אתרי בניה חדשים בירושלים

אב חש"ט
אוגוסט 1979

1950

1951

1952

1953

1954

1955

1956

החלטת ועדת השרים לעניני ירושלים
מישיבתה ביום י"ח באייר תשל"ט 15.5.79

יט/8 חכנית משרד הבינוי והשיכון לבניית מגורים לאכלוס
בירושלים בשנת 1979/80.

המנהל הכללי של משרד הבינוי והשיכון סוקר בפני חברי ועדת השרים את תכניות משרדו בתחום בניית מגורים ואכלוס השכונות בירושלים ואת יעדי הבניה המתוכננים לחמש השנים הבאות.

מ ח ל י ט י מ

- (א) ועדת השרים רושמת לפניה את הודעת המנהל הכללי של משרד הבינוי והשיכון כי המשרד נערך לשנוי משמעותי בכיוון של הגברת הבניה למגורים ביתם להתחלות הבניה בשנים קודמות.
- (ב) חכנית לאתרי בניה למגורים בירושלים, כולל את הזמינים כיום ואלה שיש להכשירם, חוגגש לוועדת השרים לעניני ירושלים בישיבתה הקרובה.
- חכנית זו, לאחר תאום עם משרד הפנים, משרד הבינוי והשיכון, מנהל מקרקעי ישראל ועיריית ירושלים, תקה בחשכון את האילוצים המדיניים בפריסת הפיזית של ירושלים וכן את לוח הזמנים להכשרת האתרים לבניה בהתאם ליעדי האכלוס.

CONFIDENTIAL

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

... ..
... ..
... ..

לוח מס' 1:

הבניה בשכונות החדשות בתכנון וביצוע
משרד הבינוי והשיכון - לתאריך 7/5/79 (1)

יתרה - להפעלה				בביצוע עבודות עפר ובניה	מאוכלס	קיבולת ביח"ד	השכונה
הפעלה מ-80 ואילך	הפעלה ב-1979	חולק לגורמי בניה ב-1978 אך טרם הופעל	הוקצה לגורמים שונים				
3,050	650	480	550	1,250	2,020	8,000	רמות
1,500	800	800	630	3,400	1,650	8,780	בילה
1,350	200	-	20	930	2,000	4,500	תלפיות מזרח
140	-	-	120	900	3,040	4,200	נוה יעקב
-	-	-	1,000	100	1,700	2,800 ⁽²⁾	גבעת שפירא
60	-	-	220	200	840	1,320	מעלות ופנה
			70	-	680	750	סנהדריה
6,100	1,650	1,280	2,610	6,780	11,930	30,350	

(1) מקור: משרד הבינוי והשיכון - מחוז ירושלים

(2) על סמך עדכון בלשכת התכנון המחוזית - משרד הפנים

מתוך הטבלא המוצגת לעיל מחברר:

א. מתוך סה"כ הקיבולת ביח"ד בכל השכונות החדשות (30,350 יח"ד), אוכלטו

ונמצאות בבניה 18,710 יח"ד.

ב. היתרה להפעלה מגיעה להיקף של 11,640 יח"ד וזאת בהנחה שאין מגדילים את

השטחים המיועדים לבניה.

ג. בהנחה שמשרד הבינוי והשיכון יתחיל מדי שנה בבניחן של 3,000 יח"ד הרי שחוך

3-4 שנים חנוצלנה כל עתודות הקרקע העומדות לרשות משרד הבינוי והשיכון

בשכונות החדשות. כל שינוי בהיקף החללות הבניה השנתיות יצמצם או יאריך את

טווח הזמן להשלמת הבנוי באחריט.

Tract No.	Acres	Original Grantee	Original Date	Original Purpose	Original Location	Original Section	Original Township	Original County
1	100	John Smith	1850	Homestead	Section 1	1	1	1
2	200	John Smith	1850	Homestead	Section 2	1	1	1
3	300	John Smith	1850	Homestead	Section 3	1	1	1
4	400	John Smith	1850	Homestead	Section 4	1	1	1
5	500	John Smith	1850	Homestead	Section 5	1	1	1
6	600	John Smith	1850	Homestead	Section 6	1	1	1
7	700	John Smith	1850	Homestead	Section 7	1	1	1
8	800	John Smith	1850	Homestead	Section 8	1	1	1
9	900	John Smith	1850	Homestead	Section 9	1	1	1
10	1000	John Smith	1850	Homestead	Section 10	1	1	1

(1) This tract was granted to John Smith on the 1st day of January, 1850, for the purpose of a homestead.

(2) This tract was granted to John Smith on the 1st day of January, 1850, for the purpose of a homestead.

(3) This tract was granted to John Smith on the 1st day of January, 1850, for the purpose of a homestead.

(4) This tract was granted to John Smith on the 1st day of January, 1850, for the purpose of a homestead.

(5) This tract was granted to John Smith on the 1st day of January, 1850, for the purpose of a homestead.

(6) This tract was granted to John Smith on the 1st day of January, 1850, for the purpose of a homestead.

(7) This tract was granted to John Smith on the 1st day of January, 1850, for the purpose of a homestead.

(8) This tract was granted to John Smith on the 1st day of January, 1850, for the purpose of a homestead.

(9) This tract was granted to John Smith on the 1st day of January, 1850, for the purpose of a homestead.

(10) This tract was granted to John Smith on the 1st day of January, 1850, for the purpose of a homestead.

קיבולת יח"ד בירושלים לפי אתרי בניה (1)

לוח מס' 2:

שם האתר	סה"כ קיבולת ביח"ד	יחידות דיור מאוכלסות בבניה	יתרת יח"ד לפיתוח
1. רמות	8,000	3,270	4,730
2. גילה	8,800	5,050	3,750
3. תלפיות מזרח	4,500	2,930	1,570
4. נוה יעקב	4,200	3,940	260
5. גבעת שפירא	(2) 2,800	1,800	1,000
6. מעלות דפנה	1,320	1,040	280
7. סנהדריה מורחבת	770	680	70
8.			
סה"כ	30,370	18,710	11,660
8. גבעת משואה	1,800	-	1,800
9. גבעת מנחה	1,500	100	1,400
10. מרכז מנחת	1,000	-	1,000
11. אזובסטוניט	100	-	100
12. גבעת שאול ב'	3,200	-	3,200
13. מחנה אלנבי	500-400	-	500-400
14. מחנה שנלר	100	-	100
15. רמת בית הכרם	1,700	-	1,700
16. עומריה	300	-	300
17. רמת שרת	(3) 1,640	540	1,100
18. מורדות בית רגן	-	-	(4) 500
19. תל ארזה	-	-	1,000
20. תלפיות	-	-	800
21. גבעת קומונה	-	-	1,000
22. עין כרם	-	-	200
23. מגרשים פנויים	(5) 4,000-2,000	-	4,000-2,000
סה"כ			18,700-16,600

Item	Description	Quantity	Unit	Price	Total
1	...	...	...	...	...
2	...	...	...	...	...
3	...	...	...	...	...
4	...	...	...	...	...
5	...	...	...	...	...
6	...	...	...	...	...
7	...	...	...	...	...
8	...	...	...	...	...
9	...	...	...	...	...
10	...	...	...	...	...
11	...	...	...	...	...
12	...	...	...	...	...
13	...	...	...	...	...
14	...	...	...	...	...
15	...	...	...	...	...
16	...	...	...	...	...
17	...	...	...	...	...
18	...	...	...	...	...
19	...	...	...	...	...
20	...	...	...	...	...
21	...	...	...	...	...
22	...	...	...	...	...
23	...	...	...	...	...
24	...	...	...	...	...
25	...	...	...	...	...
26	...	...	...	...	...
27	...	...	...	...	...
28	...	...	...	...	...
29	...	...	...	...	...
30	...	...	...	...	...
31	...	...	...	...	...
32	...	...	...	...	...
33	...	...	...	...	...
34	...	...	...	...	...
35	...	...	...	...	...
36	...	...	...	...	...
37	...	...	...	...	...
38	...	...	...	...	...
39	...	...	...	...	...
40	...	...	...	...	...
41	...	...	...	...	...
42	...	...	...	...	...
43	...	...	...	...	...
44	...	...	...	...	...
45	...	...	...	...	...
46	...	...	...	...	...
47	...	...	...	...	...
48	...	...	...	...	...
49	...	...	...	...	...
50	...	...	...	...	...
51	...	...	...	...	...
52	...	...	...	...	...
53	...	...	...	...	...
54	...	...	...	...	...
55	...	...	...	...	...
56	...	...	...	...	...
57	...	...	...	...	...
58	...	...	...	...	...
59	...	...	...	...	...
60	...	...	...	...	...
61	...	...	...	...	...
62	...	...	...	...	...
63	...	...	...	...	...
64	...	...	...	...	...
65	...	...	...	...	...
66	...	...	...	...	...
67	...	...	...	...	...
68	...	...	...	...	...
69	...	...	...	...	...
70	...	...	...	...	...
71	...	...	...	...	...
72	...	...	...	...	...
73	...	...	...	...	...
74	...	...	...	...	...
75	...	...	...	...	...
76	...	...	...	...	...
77	...	...	...	...	...
78	...	...	...	...	...
79	...	...	...	...	...
80	...	...	...	...	...
81	...	...	...	...	...
82	...	...	...	...	...
83	...	...	...	...	...
84	...	...	...	...	...
85	...	...	...	...	...
86	...	...	...	...	...
87	...	...	...	...	...
88	...	...	...	...	...
89	...	...	...	...	...
90	...	...	...	...	...
91	...	...	...	...	...
92	...	...	...	...	...
93	...	...	...	...	...
94	...	...	...	...	...
95	...	...	...	...	...
96	...	...	...	...	...
97	...	...	...	...	...
98	...	...	...	...	...
99	...	...	...	...	...
100	...	...	...	...	...

1,400	1,1,000	-	1,400(6)	24. מזרח נוה יעקב מחנה צבאי
	6,000-3,000	-	6,000-3,000	25. דרום נוה יעקב (א)
1,500-1,000		-	1,500-1,000	(ב)
5,000-3,000	5,000-3,000	-	5,000-3,000	26. הר חומה
		-		27. בית צפפא (7)
		-		28. רכט שעפט (8)
7,900-5,400	12,400-7,400			סה"כ
38,260-33,660	49,760-35,660			סה"כ כללי

- (1) מקורות: א. עיריית ירושלים - תכנית המתאר - 1975.
ב. משרד הבינוי והשיכון - מחוז ירושלים.
ג. מנהל מקרקעי ישראל - אגף תכנון ופרוגרמות.
- (2) על סמך עדכון בלשכת התכנון המחוזית - משרד הפנים.
- (3) בפרוגרמה לשכונת לא מופיע מספר יח"ד אלא רק סה"כ שטח למגורים, בהנחה שבדל יחידת דיור ממוצע 100 מ' הגענו ל-1640 יח"ד.
- (4) לגבי האתרים מורדות בית וגן, הל-ארזח, חלפיות, גבעת קומונה, עין כרט מוצג רק מספר יח"ד הנוספות שניתן לכנות ולא כלל הקיבולת.
- (5) בתכנית המתאר לירושלים - 1975 - בהחלטת מועצת העיר מתאריך 8/5/77 מדובר על הקמת כ-4000 יח"ד במגרשים פנויים ברחבי העיר.
- (6) בהנחה שעל שטח המחנה - צבאי יוקמו כ-600 - 700 יח"ד, ובמזרח נוה יעקב 700-1,000 יח"ד.
- (7) קיימות שתי תוכניות לאתר שמציגות קיבולת שונות ביח"ד (ממ"י - 4,200) (עירייה 3300) הנושא נמצא בבדיקה מחודשת ע"י עיריית ירושלים ע"מ להגיע לתאום עם ממ"י.
- (8) יש מקום ל-1000 - 2000 יח"ד בנוסף למרכז הספורט - הנושא נמצא בברור בין העירייה, ממ"י ומשרד השיכון.

Date	Description	Debit	Credit

- (1) ...
- (2) ...
- (3) ...
- (4) ...
- (5) ...
- (6) ...
- (7) ...
- (8) ...
- (9) ...
- (10) ...

אתרי בניה בירושלים

כאמור בסעיף ג' לעיל, מלאי הקרקעות בעיר לבניה ציבורית הינו מוגבל ומסתכם בכ-17,000 יח"ד והם:

היתרה להפעלה בשכונות החדשות	11,660
דרום מערב העיר	4,300
רמות שרת	1,100

כנוסף לכך מופעל האתר גבעת שאול ג' (3,200 יח"ד) לבניה פרטית ע"פ הסכם בין מינהל מקרקעי ישראל וארגון הקבלנים בירושלים. מבחינה מסויימת יש לאתר זה מאפיינים של בניה צבורית מאחר וההסכם כולל פרוגרמה של היקף וקצב בניה.

המוצג לדיון: דרום נוה-יעקב והר החומה, המקוד בהט נובע מן האילוצים המדיניים המכתיבים פריסה שתשמש את השליטה היהודית. בחלקי העיר שחוברו לה עם שחרורה ב-1967 וקביעת מחסומים פיזיים למניעת הזחילה הפרברית הלא יחודית באיזורים רגישים.

ובפרט:

- א. חזק נוה יעקב וחבורה ע"י רצף יהודי לגבעת שפירא.
- ב. שכונה יהודית בעלת כושר עמידה עצמית מבחינת גודל וקיום שרותי צבור באתר הר החומה, בפניה הדרום מזרחית של העיר כמשלימה רצף בין תלפיות מזרח וגילה.

Memorandum

TO : SAC, [Illegible]

FROM : [Illegible]

SUBJECT: [Illegible]

RE: [Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

[Illegible]

פירוט האחרים

1. דרום ומזרח נוה-יעקב

השטח המכונה "דרום נוה יעקב" תחום בין שכונת נוה יעקב בצפון, גבול השיפוט העירוני במזרח, כביש שועפט **ענתא** בדרום וקו גבול הבינוני המופיע בתכנית המתאר החדשה במערב. גודל השטח מגיע לכ-7,400 דונט. בתכנית המתאר החדשה לעיר מוגדר שטח זה **פעחורה**, בשטח זה קיימים שני שטחים בבעלות יהודית פרטית אחת במזרח נוה יעקב (500 ד') והשני בסמוך לגבול השיפוט צפון מערבית לענתא (700 ד'). יתרת השטח הינו בבעלות לא יהודית, פרט למטפר מובלעות קטנות במרחבי האתר, היות והבעיה המרכזית באזור זה הינה המגמה ליצירת קשר פיזי בין השכונות נוה יעקב וגבעת שפירא מן הקשיים בהפקעה מוגשות שתי האלטרנטיבות:

1. הכרזת האתר כולו כפרויקט שכונ עירוני - אורבני לאוכלוסייה היהודית והערבית. האוכלוסייה היהודית תשוכן במזרח האתר והערבית במערבו בהמשך חבניה הזוחלת לכל אורך כביש **רמאללה** - ירושלים ומזרחה: היקף ההפקעה הנדרשת, מספר יח"ד שיוקצבו לכל אחת משתי האוכלוסיות ומיקום הקו החוצה בין שתיהן ישקלו לאור:

- א. פרופורציה חורמת להצגת הפרויקט כעירוני-אורבני לשתי האוכלוסיות.
- ב. צמצום מירבי של נחיתות טופוגרפית לאיזור המגורים היהודי.
- ג. תנוחתו של כביש מספר 1 התוצר את השטח מצפון לדרום שאמור היה לענות גם על תחושת הנתוק של תושבי נוה-יעקב.

2. אתר הבניה לשכונ יחודי יצומצם ל-700 דונט בבעלות יהודית פרטית הנמצא במרכזו של השטח וצמוד לקו גבול השפוט במזרח. ע"מ להגיע לרצועת רצף שתחבר את שכונות נוה יעקב לגבעת שפירא ניתן להשיג תוספת של 200-300 דונט ע"י הסדר חלופי קרקע במובלעות של אדמה יהודית בחלקים האחרים של האתר, יתכן, ובזדקק להפקעה של 100-200 דונט, אדמות טרשיים, לצרכי כביש מחבר בין שתי השכונות ולימ"ת שיועתק ממקומו כיום, בכניסה לנוה-יעקב ודרוש להרחבת נוה-יעקב, באלטרנטיבה זו ניתן להגיע לבניה של 1,000-1,500 יח"ד.

2. הר-חומה

הר חומה מצוי מדרום לקיבוץ רמת רחל ובסמוך לגבול השיפוט העירוני. על פי תכנית המתאר החדשה לעיר, אזור "הר חומה" מיועד לשמש כאזור נוף פתוח. שטח האתר כולל את הר חומה וג'בל אבו סוקור ומגיע לכ-2,000 ד' כשחלק ניכר מן הקרקעות נמצא בבעלות יהודית (פרטית+ציבורית). באזור זה, על האדמה בבעלות יהודית, ניתן להקים 3,000 - 5,000 יח"ד.

בשני אתרים אלה הכוונה שהכשרת הקרקע תחל בשנת 1981 ואילו הבניה עצמה בשנים 1983-4.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

לוח מס' 3: מטפר יח"ד לבניה ציבורית ליהודים
לפי אתרים

שם האתר	אלטרנטיבה א'	אלטרנטיבה ב'
1. נוה יעקב	260	260
2. מזרח נוה יעקב + מחנה צבאי	1,400	1,400
3. דרום נוה יעקב	6,000 - 3,000	1,000 - 1,500
4. רמות	4,730	4,730
5. תלפיות מזרח	1,570	1,570
6. דרום מערב	4,300	4,300
7. גילה	3,750	3,750
8. הר חומה	5,000 - 3,000	3,000 - 5,000
9. ראשון	1,700	1,100
סה"כ	28,190 - 23,110	23,610 - 21,110

בהנחה שמשרד הבינוי והשיכון יבנה 3,000 יח"ד לשנה חספקנה עבודות אלו
ל-7-9 שנים.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO LIBRARY

4

מונירות הממשלה

ש מ ר

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת ועדת השרים לענייני ירושלים
כ"א באב תשל"ט - 14,8,79

נכחו חברי ועדת השרים : י. בורג - יו"ר, ד, לוי, א, אבוחצירא, ג. פת, מ. נסים
א. שרון

נעדרו חברי ועדת השרים : י. ידין, ש, ארליך, ע, ויצמן, א. שוסטק, מ. דיין

- ד. הגואל - המנהל הכללי, משרד האנרגיה והתשתית
- א. וינר - המנהל הכללי, משרד הבנוי והשכון
- ח. קוברסקי - המנהל הכללי, משרד הפנים
- ט. קולק - ראש העיר ירושלים
- א. אללוף - לשכת סגן ראש הממשלה
- א. אלטמן - משרד התעשיה, המסחר והתיירות
- ג. איזנרייך - לשכת מרכז ועדת השרים
- ש. בלקינד - מנכ"ל החברה הכלכלית לירושלים
- ז. ברקאי - משרד הבנוי והשכון
- י. בר סלע - משרד המשפטים
- י. דרקסלר - מנהל מקרקעי ישראל
- ר. חביב - משרד האנרגיה והתשתית
- ש. כהן - משרד הבנוי והשכון
- א. ניב - מהנדס העיר ירושלים
- י. רונשטיין - משרד האנרגיה והתשתית
- י. לביא - משרד הפנים
- א. שילה - מרכז ועדת השרים
- מ. ששון - משרד החוץ
- מ. ניר - המשנה למזכיר הממשלה

סדר היום:

- 11/ם אספקת חשמל
- 12/ם תעשיות עתירות מדע
- 13/ם תכנית לאתרי בניה למגורים בירושלים
- 14/ם הזמנת מומחים לשיבות ועדת השרים

11/ים אספקת חשמל

שר האנרגיה והתשתית פותח,
בדיון משתתפים השרים: י, בורג, א, שרון, ג, פת ומר י. בר-סלע.
ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה,

12/ים תעשיות עתירות מדע

שר התעשייה, המסחר והתיירות פותח,
מ ח ל י ט י ם להעניק לתעשיות עתירות מדע בירושלים הטבות כמקובל
לאזור פתוח א', כדלקמן:
א. מתן מענק השקעה בשעור 35%.
ב. מימון התשתית להקמת המפעלים (חשמל, מים, ביוב, ישור שטח).

13/ים תכנית לאתרי בניה למגורים בירושלים

מרכז ועדת השרים פותח,
בדיון משתתפים השרים: ד, לוי, א, שרון, ג, פת, א. אבוחצירא,
וה"ה ג. איזנרייך, ט, קולק, ש, כהן ומ. ששון.
ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה,

14/ים הזמנת מומחים לישיבות ועדת השרים

יושב ראש הועדה מזכיר לחברי הועדה כי לפי סעיף 63(ג) בתקנון לעבודת
הממשלה, שר רשאי רק באשור יו"ר ועדה להזמין לישיבה עובד של משרדו
או מומחה, שיהא נוכח בשעת הדיון בסעיף מסוים,

הישיבה ננעלת

מוכירות הממשלה

ס מ ר ר

ס ד ר ה י ר ם
לישיבת ועדת השרים לענייני ירושלים
כ"א באב תשל"ט - 14.8.79

השר המגיש

מס. הנספח

התעשייה, המסחר
והתיירות

7ים

א. תעשיות עתירות מדע

ב. תכנית לאתרי בניה למגורים
בירושלים

מחיר היוהרה של השר בורג

מאת עקיבא אלדר

בינות להכרזות על חשיבותה של "בירת ישראל הנצחית", מתרוצץ ד"ר בורג בין הרצליה לחיפה, לשביעות רצונם של המצרים * מזכיר ועדת השרים לענייני ירושלים אינו מסתיר את אכזבתו מיחסם של השרים לעיר

דבר לא נעשה, אף פרומט משני מילוארד הלוי לא הוקצבה לירושלים לים.
אם לא די בכך מתברר כי גם בטובעו של שר הפנים און ד"ר בורג משמש מופת למשרדים האחרים בהתייחסותו לבירתו, עיריית ירושלים כירעת תחת נטל החובות ור נאלצת לצמצם בהדרגה את השרים רותים לאוכלוסיה. משרד הפנים אינו נו מקפיד להעביר במועד לקופת העירייה את התקציבות השוטפת הי מגיעות לה כלכל עיר אחרת בי ישראל.

מזכיר היוהרה
מזכיר הוועדה חש עצמו כואב בודד שנאלץ לדחוק אחר פקידים האוטמים את מוחם לבצירת הרגלי שות של בירת ישראל. "טדי צודק כשהוא טוען כי גם בנושאים שיש לגביהם קונסנזוס בממשלה, כמו חיזוק הקשר בין מורה העיר למען רבה - זוכה וירושלים ליחס שי אינו שונה במאופה מזה שמקבלת ה"ל"אביב".

קולק אינו מסתיר את יאושו מדי יחסם של השרים לבירה, "אין טעם לדבר עם שרים בממשלה הזאת. פשוט חבל על הזמן, טאו ימי יעקב שמשון שפירא לא היה מישהו שי יעשה מאמץ אמיתי לקדם את הבני יות הרבות שירושלים עומדת בפי גיהם.
ראש העירייה קורא לשרים לי בטל את הוועדה אם כבודם יקר להם - כך לפחות לא יהיו לנו יותר ציפיות ואשליות נכזבות שי הממשלה תבוא ישועה לירושלים".

קולק ממשיך לשגר מכתבים לי שרים ולמנכ"לים ובהם הוא מתי לונג על תופעות המורות כמו היע דר שלפונים ב"24 שכונות ערביות. לדי"ר בורג יהיה עתה קשה להצי בייע בפני המצרים על הישגים בתחום השוואת השירותים בין יהו דים לערבים בירושלים. הצלחה ב תחום זה עשויה היתה לטמש את הממשלה בדיונים על ירושלים. הכרזות והרצאות אינן כרוכות במאמצים, הן גם אינן עולות בכסף. דומה כי האימרה "תפסת מרובה לא תפסת" אינה מתאימה בימים אלה ליאיש יותר מאשר לדי"ר בורג. חבל שירושלים והעם היהודי יאלצו ל שלם את מחיר יוהרתו של השר אשר ידו בכל.

רות בגדה המערבית. קולק ידע לי התאים את דרישותיו ליעדים המי קובלים על די"ר בורג וחבריו ומנה אותם אחד לאחד:
* הגדלה משמעותית של האר כלוסיה היהודית בירושלים. קצב הגידול של האוכלוסיה היהודית בי שנים האחרונות הוא קטן מהרצוי כשלעצמו (2.5 אחוזים לשנה) וכי וודאי שאינו מספיק בהשוואה ל עיריית בטוח השנים אליו מתייחס מסמך זה. יש לראות כיצד הניתן להשגה תוספת של 70,000 נפש לאוכלוסיה היהודית בעיר.
* חיזוק מעמדה הכלכלי על ידי הבטחת תעסוקה המתאימה לגידול דיפרנציאלי של האוכלוסיה היהודית והלא יהודית.
* חיזוק העיר כמרכז לישובים היהודיים בסביבה.

* העלאת רמת השירותים לי לאוכלוסיה בכללותה, כדי לחזק את המוטיוואציה בקרב כל התושב בים להמשיך ולשמור על הישגיו האחרות שהושגו עד כה. אסור להתעלם מהעובדה שירושלים היא עיר מעורבת. היא עיר יהודית היא בירת ישראל, אך יש בה גם אוכלוסייה ערבית. חיזוק מעמדה של ה עיר מחייב טיפוח האוכלוסיה ה ערבית והעלאת רמת השירותים לי אוכלוסיה זו על מנת להקטין את הרצון של האוכלוסיה הזו להתחור לניתוק.
* לפעול לחיזוק מעמד ירושלים כמרכז משיכה תרבותי ודתי וכעיר תירות והעלאת את רמת השירותים הקשורים לעניין זה.

* ליצור תנאים כלכליים ותנאי חיים כאלה שישמרו מפני הגירה של הושבי ירושלים, בעיקר זוגות צעירים, מירושלים אל מחוץ לעיר. השר בורג מיהר להכריז כי מסך סך קולק מקובל עליו ועל ועדת השרים לענייני ירושלים. עתה, שי מונח הודשים אחר כך מתוודת אפ רים שילה, האיש הממונה על המע קב אחר ביצוע החלטות הוועדה, רה ובהתנחלויות ספוראיות את

את רוצ הנזירה, השיב מר שילה במבוכה - "בורג היה טרוד במצ רים וארליך היה עסוק עם אר לר".
די"ר בורג לא התרע מעולם נגד חולול שמפנינים השרים דיון, ויצ" מן וארליך בוועדה שבראשה הוא עומד. בהיעדרם של אלה, וכעיקר נוכח יחסו של שר החוץ לוועדה ויתרו שאר השרים על שארית יוקרתו של גוף חסריאונות זה. רשימת הנשואים שהועלו לדיון ב ישיבות הספקות מלמדת כי גם ועדת השרים לענייני ירושלים מת המקת מלעסוק בבעיות הפוליטיות כבדות המשקל שיעסיקו את כל החרדים לשלמות הבירה. גם אחרי עיון מעמיק בפרוטוקולים הסודיים של הוועדה, לא מצאתי זכר לנושי אים כמו גבולות ירושלים, הצעות להסדרים במקומות הקדושים לגו צרים ולטוסלמים בתנאי"שלים, ליה סי"הגומלין בין ירושלים לישובים המתוכננים סביב לה, או הגירה סמויה של ערבים לשכונות במזרח העיר.

היערים

ההתפתחויות המדיניות פדאיות את ראש עיריית ירושלים וכבר לו הוא פונה לוועדת השרים לר קולק יודע כי די"ר בורג איננה האיש שי ישנה את יחסה של הממשלה לצורך בהערכות רצינית לקראת הפג"ם ה קשה הצפוי לה בנושא ירושלים. לפני שמונה חודשים ביי מר קר לק מדי"ר בורג לדון בהיפחות בעי דעים לחיזוק מעמדה של ירושלים כבירתה המאוחדת של ישראל. מ אהורי פנייתו זו של ראש עיריית ירושלים, ופניות דומות לאיין ספור שהגיש בעבר לממשלה, מס תהרה התיוה הקובעת, כי מדיניות חסרת פשרות חייבת להיות מלווה בקביעת עובדות בשטח. תיוח זו מסובלת כידוע על הממשלה, המיי שמת אותה הלכה למעשה באלון מר רה ובהתנחלויות ספוראיות את

הפרטים שבו ראוי היה ללבן את בעיותיה של ירושלים, ובחזק כך גם לכבש נזירות עמדה לקראת ה מדיני המדיני, היא ועדת השרים לענייני ירושלים, בראש ועדה זו עומד שר הפנים, די"ר יוסף בורג וחברים בה 11 שרים ובהם סגן ראש הממשלה, שר הביטחון, שר החוץ ושר האוצר. הטענה שהשר בורג שי קוצ בענייני האוטונומיה המסלגה ואינו מתפנה לטפל בבעיות פנים ומסורה - טענה זו היתה באה רונה למשוששת מעט. אולם אי אפשר לא לשוב אליה, כשמבקשים לבחון את פועלו של השר רביהתא רים למען ירושלים.

לפני כשנתיים, בישיבתה הרא

די"ר בורג בשיחות האוטונומיה: "תפסת מרובה, לא תפסת"

סוי" במיטור המעשי. מוטב היה לו שתקו השרים, אומר טדי קולק בכאב. ההכרזות הללו גורמות לנו נזק עצום, הן נאלצות את ארה"ב להסתובב ואז המצרים אינם יכולים להישאר שקטים, ומגיבים בתקי פות רבה יותר הפלשתינאים וירי כי מצרים מודרזים להציג עמדה קיצונית יותר, וכך גורמת הממשלה במרפיה להסלמה מיותרת בנושא עיין זה היקר לכולנו".

מאחורי הצהרות הנאמנות לירי שלים מסתתרת הנחה הרווחת כמעט בין כל שרי הממשלה - ההנחה כי ירושלים, מונחת בכיסנו, איש מהם אינו מוכן להעלות את הגו שא לדין, ולו בפורום פנימי, שמא יאשימו אותו בנכונות לוותר על הבירה המאוחדת. השבוע נשמע ב חופת צליל שצגם את אוזניהם של חברי משלחת האוטונומיה - העיר אינה קדושה רק ליהודים, אלא לכל שלוש הדתות, טען מוסטפה חליל, ראש ממשלת מצרים. המצרים, וכי מותם גם האמריקאים, לא יסתפקו מן הסתם בהרצאה סאלפת של הדי"ר בורג באוניברסיטת קהיר בנושא ירושלים. במקומם אי במאוחר (כי נאה במקומם) יעלה נושא זה במ לוא כובדו על שולחן הדיונים שבו אין מקום לטיעונים של קתראות.

גוף חסריאונות

מזכיר הוועדה, אפרים שילה, אינו מסתיר את אכזבתו מיחסם של השרים לירושלים ומהתנגותו של מר בורג. התפקודה הכושל של הוועד זה אינו מטריד את מנהלתו. לפני זמן קצר כשאשר שר האוצר (שי הוא כאמור חבר בוועדה) את הצעו תו של נציב שירות המדינה להפ סיק את הליכי העברתם של עובדי מדינת לירושלים - אחת ההחלטות היחידות שנפלו בוועדה. לשאלתי - האם יור הוועדה גישה להסיר

מזכיר הוועדה, אפרים שילה, אינו מסתיר את אכזבתו מיחסם של השרים לירושלים ומהתנגותו של מר בורג. התפקודה הכושל של הוועד זה אינו מטריד את מנהלתו. לפני זמן קצר כשאשר שר האוצר (שי הוא כאמור חבר בוועדה) את הצעו תו של נציב שירות המדינה להפ סיק את הליכי העברתם של עובדי מדינת לירושלים - אחת ההחלטות היחידות שנפלו בוועדה. לשאלתי - האם יור הוועדה גישה להסיר

בעיני

ניגוד לדעה המקו
פח בלימודי ההי
חה ולנשים עדי

ביי קיבלה את המס
בדירוג.
ניסיון אחר של ד"ר
כי עמד על המיחסות ה
ערכי לאוניברסיטה בא

הת שבת" באוניברסיטת ה
רת שאלות בקשר לה
הערבי, מתי מתגרים
הלאומיים שלה? העלו
אחוז מכלל המדגם של
הם השים התגרות
תר" ברנשותיהם הלאום
מוכרים את הערכים
לילית. במקום השני
תשובה, כאשר מוכיר
את אש"ף, ובמקום
כאשר דנים בנושא
התשובה, כאשר משבח
יהודים" דורגה במקום
מתי מוכרים לערבי
באוניברסיטת המספר
של הסטודנטים קבעו ב
הסטודנטים הערבים
בעת ההרשמה אפרו 43
כתה (42 אחוז) ובמגע
רים והתנהלה (38 אחוז)

מה רוצים לשנו
ד"ר נחלה ניסה ללמ
סם של צעירים ערבים
ברה ממנה באו. אחת מ
שאלות ניסתה למצוא ת
שאלה — מי שולט, לד
פרים מהם באוז במקום
לדעתם עומדים אנשים

[Faint, mostly illegible text from a document or newspaper page, possibly containing a letter or an article.]

ירושקים, ולציון על גבי המעטפה מוכרו למנהל.
(בשל התקלות בדואר, נא לשלוח את ההצעות
בדואר רשום דחוף).

עלת
ת.ר. 19 רמתגן
למפעלנו דרושים:
1. חרוצי

זל
זקלאיות
יובדי צרפתיה,
ים קטנים
א לפנות בצירוף
יב, עבור מס/ 10

מזכירות הממשלה

4
ירושלים, י"ז באב תשל"ט
10 באוגוסט 1979

(4)

אל: חברי ועדת השרים לעניני ירושלים

מאת: סגן מזכיר הממשלה

הנדון: חומר לישיבת ועדת השרים לעניני ירושלים

מז"ב חומר לישיבת ועדת השרים לעניני ירושלים שתתקיים ביום

ג', כ"א באב תשל"ט (14.8.79) בשעה 08:30 במזכירות הממשלה.

ב ב ר כ ה
אהרון ליסנסקו

מדינת ישראל

משרד-הפנים

ועדת שרים לעניני ירושלים - לשכת המרכז

חמר רקע לקראת דיון
בועדת השרים לעניני ירושלים בנושא:

הערכות לקראת פיתוח אתרי בניה חדשים בירושלים

אב חש"ט
אוגוסט 1979

החלטת ועדת השרים לעניני ירושלים
מישיבתה ביום י"ח באייר תשל"ט 15.5.79

תכנית משרד הבינוי והשיכון לבניית מגורים לאכלוס
בירושלים בשנת 1979/80.

המנהל הכללי של משרד הבינוי והשיכון סוקר בפני חברי
ועדת השרים את תכניות משרדו בתחום בניה מגורים ואכלוס
השכונות בירושלים ואת יעדי הבניה המתוכננים לחמש השנים
הבאות.

מ ח ל י ט י מ

(א) ועדת השרים רושמת לפניה את הודעת המנהל הכללי של
משרד הבינוי והשיכון כי תמשרד נערך לשנוי משמעותי
בכוון של הגברת הבניה למגורים ביחס להתחלות הבניה
בשנים קודמות.

(ב) תכנית לאתרי בניה למגורים בירושלים, כולל את הזמינים
כיום ואלה שיש להכשירם, תוצג לוועדת השרים לעניני
ירושלים בישיבתה הקרובה.

תכנית זו, לאחר תאום עם משרד הפנים, משרד הבינוי והשיכון,
מנהל מקרקעי ישראל ועיריית ירושלים, תקח בחשבון את האילוצים
המדיניים בפרוסה הפיזית של ירושלים וכן את לוח הזמנים
להכשרת האתרים לבניה בהתאם ליעדי האכלוס.

MEMORANDUM FOR THE RECORD

DATE: 10/15/54
SUBJECT: [Illegible]

[Illegible text]

[Illegible text]

(a) [Illegible text]

(b) [Illegible text]

[Illegible text]

לוח מס' 1:

הכניה בשכונות החדשות בתכנון וכיצוע
מסד הבינוי והשיכון - לתאריך 7/5/79 (1)

י ת ר ה - ל ה פ ע ל ה				בביצוע עבודות עפר ובניה	מאוכלס	קיבולת ביח"ד	השכונה
הפעלה מ-80 ואילך	הפעלה ב-1979	חולק לגורמי בניה ב-1978 אך טרם הופעל	הוקצה לגורמים שונים				
3,050	650	480	550	1,250	2,020	8,000	רמות
1,500	800	800	630	3,400	1,650	8,780	גילה
1,350	200	-	20	930	2,000	4,500	תלפיות מזרח
140	-	-	120	900	3,040	4,200	נוה יעקב
-	-	-	1,000	100	1,700	2,800 ⁽²⁾	גבעת שפירא
60	-	-	220	200	840	1,320	מעלות דפנה
			70	-	680	750	סנהדריה
6,100	1,650	1,280	2,610	6,780	11,930	30,350	

(1) מקור: מסד הבינוי והשיכון - מחוז ירושלים

(2) על סמך עדכון בלשכת התכנון המחוזית - מסד הפנים

מתוך הטבלא המוצגת לעיל מחברר:

א. מתוך סה"כ הקיבולת ביח"ד בכל השכונות החדשות (30,350 יח"ד), אוכלסו ונמצאה בבניה 18,710 יח"ד.

ב. היתרה להפעלה מגיעה להיקף של 11,640 יח"ד וזאת בהנחה שאין מגדילים את השטחים המיועדים לבניה.

ג. בהנחה שמסד הבינוי והשיכון יתחיל מדי שנה בבנייתן של 3,000 יח"ד הרי שתוך 3-4 שנים תנוצלנה כל עתודות הקרקע העומדות לרשות מסד הבינוי והשיכון בשכונות החדשות. כל שינוי בהיקף התחלות הבניה השנתיות יצמצם או יאריך את טווח הזמן להשלמת הכנוי באחריים.

Description	1955		1954		1953		Total
	Assets	Liabilities	Assets	Liabilities	Assets	Liabilities	
Current Assets	100.00	50.00	100.00	50.00	100.00	50.00	300.00
Fixed Assets	200.00	100.00	200.00	100.00	200.00	100.00	600.00
Other Assets	50.00	25.00	50.00	25.00	50.00	25.00	150.00
Current Liabilities		100.00		100.00		100.00	200.00
Fixed Liabilities		150.00		150.00		150.00	300.00
Other Liabilities		25.00		25.00		25.00	50.00
Total	350.00	275.00	350.00	275.00	350.00	275.00	1025.00

The following table shows the assets and liabilities of the Corporation as of December 31, 1955, 1954, and 1953. The assets are classified into current, fixed, and other assets. The liabilities are classified into current, fixed, and other liabilities. The total assets and liabilities are shown in the last column of the table.

The assets of the Corporation consist of cash, accounts receivable, and other current assets, property, plant, and equipment, and other fixed assets. The liabilities consist of accounts payable, notes payable, and other current liabilities, long-term debt, and other fixed liabilities.

The Corporation has a working capital of \$75,000 as of December 31, 1955, compared with \$75,000 as of December 31, 1954, and \$75,000 as of December 31, 1953. The working capital is calculated as current assets minus current liabilities.

The Corporation has a total debt of \$300,000 as of December 31, 1955, compared with \$300,000 as of December 31, 1954, and \$300,000 as of December 31, 1953. The total debt is calculated as the sum of current and fixed liabilities.

קיבולת יח"ד בירושלים לפי אחרי בניה (1)

לוח מס' 2:

שם האתר	סה"כ קיבולת ביח"ד	יחידות דיור מאוכלסות בבניה	יתרת יח"ד לפיתוח
1. רמות	8,000	3,270	4,730
2. גילה	8,800	5,050	3,750
3. תלפיות מזרח	4,500	2,930	1,570
4. נוה יעקב	4,200	3,940	260
5. גבעת שפירא	(2) 2,800	1,800	1,000
6. מעלות דפנה	1,320	1,040	280
7. סנהדריה מורחבת	770	680	70
8.			
סה"כ	30,370	18,710	11,660
8. גבעת משואה	1,800	-	1,800
9. גבעת מנחה	1,500	100	1,400
10. מרכז מנחת	1,000	-	1,000
11. אזובסטוניים	100	-	100
12. גבעת שאול ב'	3,200	-	3,200
13. מחנה אלנבי	500-400	-	500-400
14. מחנה שנלר	100	-	100
15. רמת בית הכרם	1,700	-	1,700
16. עומריה	300	-	300
17. רמת שרה	(3) 1,640	540	1,100
18. מורדות בית רגן	-	-	(4) 500
19. תל ארזה	-	-	1,000
20. תלפיות	-	-	800
21. גבעת קומונה	-	-	1,000
22. עין כרם	-	-	200
23. מגרשים פנויים	(5) 4,000-2,000	-	4,000-2,000
סה"כ			18,700-16,600

STATE OF TEXAS

COUNTY OF _____

No.	Name	Amount	Balance
1	...	...	...
2	...	...	...
3	...	...	...
4	...	...	...
5	...	...	...
6	...	...	...
7	...	...	...
8	...	...	...
9	...	...	...
10	...	...	...
11	...	...	...
12	...	...	...
13	...	...	...
14	...	...	...
15	...	...	...
16	...	...	...
17	...	...	...
18	...	...	...
19	...	...	...
20	...	...	...
21	...	...	...
22	...	...	...
23	...	...	...
24	...	...	...
25	...	...	...
26	...	...	...
27	...	...	...
28	...	...	...
29	...	...	...
30	...	...	...
31	...	...	...
32	...	...	...
33	...	...	...
34	...	...	...
35	...	...	...
36	...	...	...
37	...	...	...
38	...	...	...
39	...	...	...
40	...	...	...
41	...	...	...
42	...	...	...
43	...	...	...
44	...	...	...
45	...	...	...
46	...	...	...
47	...	...	...
48	...	...	...
49	...	...	...
50	...	...	...
51	...	...	...
52	...	...	...
53	...	...	...
54	...	...	...
55	...	...	...
56	...	...	...
57	...	...	...
58	...	...	...
59	...	...	...
60	...	...	...
61	...	...	...
62	...	...	...
63	...	...	...
64	...	...	...
65	...	...	...
66	...	...	...
67	...	...	...
68	...	...	...
69	...	...	...
70	...	...	...
71	...	...	...
72	...	...	...
73	...	...	...
74	...	...	...
75	...	...	...
76	...	...	...
77	...	...	...
78	...	...	...
79	...	...	...
80	...	...	...
81	...	...	...
82	...	...	...
83	...	...	...
84	...	...	...
85	...	...	...
86	...	...	...
87	...	...	...
88	...	...	...
89	...	...	...
90	...	...	...
91	...	...	...
92	...	...	...
93	...	...	...
94	...	...	...
95	...	...	...
96	...	...	...
97	...	...	...
98	...	...	...
99	...	...	...
100	...	...	...

Subscribed and sworn to before me this _____ day of _____ 19____.

Notary Public in and for the State of Texas.

1,400	1,1,400	-	(6) 1,400	24. מזרח נוה יעקב מחנה צבאי
	6,000-3,000	-	6,000-3,000	25. דרום נוה יעקב (א)
1,500-1,000		-	1,500-1,000	(ב)
5,000-3,000	5,000-3,000	-	5,000-3,000	26. הר חומה
		-		27. בית צפפא (7)
		-		28. רכס שעפט (8)
7,900-5,400	12,400-7,400			סה"כ
38,260-33,660	42,760-35,660			סה"כ כללי

- (1) מקורות: א. עיריית ירושלים - תכנית המתאר - 1975.
ב. משרד הבינוי והשיכון - מחוז ירושלים.
ג. מנהל מקרקעי ישראל - אגף: חכנון ופרוגרמות.
- (2) על סמך עדכון בלשכת החכנון המחוזית - משרד הפנים.
- (3) בפרוגרמה לשכונת לא מופיע מספר יח"ד אלא רק סה"כ שטח למגורים, בהנחה שבדל יחידת דיור ממוצע 100 מ' הגענו ל-1640 יח"ד.
- (4) לגבי האחרים מורדות בית וגן, תל-ארזה, חלפיות, גבעת קומונה, עין כרם מוצג רק מספר יח"ד הנוספות שניתן לבנות ולא כלל הקיבולת.
- (5) בתכנית המתאר לירושלים - 1975 - בהחלטת מועצת העיר מתאריך 8/5/77 מדובר על הקמת כ-4000 יח"ד במגרשים פנויים ברחבי העיר.
- (6) בהנחה שעל שטח המחנה - צבאי יוקמו כ-600 - 700 יח"ד, ובמזרח נוה יעקב 700-1,000 יח"ד.
- (7) קיימות שתי תוכניות לאתר שמציגות קיבולת שונות ביח"ד (ממ"י - 4,200) (עירייה 3300) הנושא נמצא בבדיקה מחודשת ע"י עיריית ירושלים ע"מ להגיע לתאום עם ממ"י.
- (8) יש מקום ל-1000 - 2000 יח"ד בנוסף למרכז הספורט - הנושא נמצא בברור בין העירייה, ממ"י ומשרד השיכון.

Year	1954	1955	1956	1957
Population	1,000,000	1,050,000	1,100,000	1,150,000
Area (sq. miles)	100,000	100,000	100,000	100,000
Population Density	10	10.5	11	11.5
Urban Population	500,000	550,000	600,000	650,000
Rural Population	500,000	500,000	500,000	500,000

- (1) The population of the country has increased steadily over the years.
- (2) The population density has increased over the years.
- (3) The urban population has increased over the years.
- (4) The rural population has remained constant over the years.
- (5) The total population has increased over the years.
- (6) The population of the country has increased over the years.
- (7) The population of the country has increased over the years.
- (8) The population of the country has increased over the years.

אתרי בניה בירושלים

כאמור בטעיף ג' לעיל, מלאי הקרקעות בעיר לבניה ציבורית הינו מוגבל ומסחכט בכ-17,000 יח"ד והט:

11,660	היתרה להפעלה בשכונות החדשה
4,300	דרוט מערב העיר
1,100	רמות שרת

בנוסף לכך מופעל האתר גבעת שאול ג' (3,200 יח"ד) לבניה פרטית ע"פ הסכט בין מינהל מקרקעי ישראל וארגון הקבלנים בירושלים. מבחינה מסוימת יש לאתר זה מאפיינים של בניה צבורית מאחר וההסכט כולל פרוברמה של היקף וקצב בניה.

המוצג לדיון: דרוט נוה-יעקב והר החומה, המקוד בהט נובע מן האילוצים המדיניים המכתיבים פריסה שתשמש את השליטה היהודית. בחלקי העיר שחוברו לה עם שחרורה ב-1967 וקביעת מחסומים פיזיים למניעת הזחילה הפרברית הלא יתורית באיזורים רגישים.

וכפרט:

- א. חזוק נוה יעקב וחבורה ע"י רצף יהודי לגבעת שפירא.
- ב. שכונה יהודית בעלת כושר עמידה עצמית מבחינת גודל וקיוט שרוחי צבור באתר הר החומה, בפניה הדרוט מזרחית של העיר כמשלימה רצף בין חלפיות מזרח וגילה.

Page 1 of 1

There is a large amount of work to be done in the
field of research and development in the
area of the design and construction of
new and improved methods of
transportation.

The first step in the design process is to
determine the requirements for the
system. This is done by studying the
existing conditions and the needs of the
users.

The next step is to develop a concept
design. This is done by sketching out
the basic layout of the system and
determining the major components.

The final step is to develop a detailed
design. This is done by specifying the
exact dimensions and materials for
each component of the system.

פירוט האחרים

1. דרוט ומזרח נוה-יעקב

השטח המכונה "דרוט נוה יעקב" תחוט בין שכונת נוה יעקב בצפון, גבול השיפוט העירוני במזרח, כביש שועפט פנתא בדרום וקו גבול הבינוי המופיע בתכנית המתאר החדשה במערב. גודל השטח מגיע לכ-7,400 דונט. בתכנית המתאר החדשה לעיר מוגדר שטח זה כעתודה, בשטח זה קיימים שני שטחים בבעלות יהודית פרטית אחת במזרח נוה יעקב (500 ד') והשני בסמוך לגבול השיפוט צפון מערבית לענחא (700 ד'). יתרת השטח הינו בבעלות לא יהודית, פרט למספר מובלעות קטנות במרחבי האתר. היות והבעיה המרכזית באזור זה הינה המגמה ליצירת קשר פיזי בין השכונות נוה יעקב וגבעת שפירא מן הקשיים בהפקעה מוגשות שתי האלרנטיבות:

1. הכרזת האתר כולו כפרויקט שכונ עירוני - אורבני לאוכלוסייה היהודית והערבית. האוכלוסייה היהודית השוכן במזרח האתר והערבית במערבו בהמשך הכנייה הזוחלת לכל אורך כביש נמאללה - ירושלים ומזרח: היקף ההפקעה הנדרשת, מספר יח"ד שיוקצבו לכל אחת משתי האוכלוסיות ומיקום הקו החוצה בין שתיהן ישקלו לאור:

- א. פרופורציה תורמת להצגת הפרויקט כעירוני-אורבני לשתי האוכלוסיות.
- ב. צמצום מירבי של נחיתות סופוגרפית לאיזור המצויים היהודי.
- ג. תנוחתו של כביש מספר 1 החוצר את השטח מצפון לדרום שאמור היה לענות בט על תחושת הנתוק של תושבי נוה-יעקב.

2. אתר הכנייה לשכונ יהודי יצומצם ל-700 דונט בבעלות יהודית פרטית הנמצא במרכזו של השטח וצמוד לקו גבול השפוט במזרח. ע"מ להגיע לרצועה רצף שחבר את שכונות נוה יעקב לגבעת שפירא ניתן להשיג תוספת של 200-300 דונט ע"י הסדר חלופי קרקע במובלעות של אדמה יהודית בחלקים האחרים של האתר, יתכן, ובזדקק להפקעה של 100-200 דונט, אדמות טרשים, לצרכי כביש מחבר בין שתי השכונות ולימ"ח שיועקק ממקומו כיום, בכניסה לנוה-יעקב ודרוש להרחבת נוה-יעקב. כאלטרנטיבה זו ניתן להגיע לבניה של 1,000-1,500 יח"ד.

2. הר-חומה

הר חומה מצוי מדרום לקיבוץ רמת רחל ובסמוך לגבול השיפוט העירוני. על פי תכנית המתאר החדשה לעיר, אזור "הר חומה" מיועד לשמש כאזור נוף פתוח. שטח האתר כולל את הר חומה וג'בל אבו סוקור ומגיע לכ-2,000 ד' כשחלק ניכר מן הקרקעות נמצא בבעלות יהודית (פרטית+ציבורית). באזור זה, על האדמה בבעלות יהודית, ניתן להקים 3,000 - 5,000 יח"ד.

בשני אתרים אלה הכוונה שהכשרת הקרקע תחל בשנת 1981 ואילו הבניה עצמה בשנים 1983-4.

Section 1

The first part of the document discusses the general principles of the law and the importance of maintaining accurate records.

In the second part, the specific details of the case are outlined, including the dates and locations of the events.

The third section provides a detailed analysis of the evidence presented and the legal arguments made by both sides.

The fourth part of the document discusses the court's findings and the final judgment rendered in the case.

The final section of the document contains the concluding remarks and the signature of the author.

מספר יח"ד לבניה ציבורית ליהודים
לפי אתרים

לוח מס' 3:

אלטרנטיבה ב'	אלטרנטיבה א'	שם האתר
260	260	1. נוה יעקב
1,400	1,400	2. מזרח נוה יעקב + מחנה צבאי
1,500 - 1,000	6,000 - 3,000	3. דרום נוה יעקב
4,730	4,730	4. רמות
1,570	1,570	5. תלפיות מזרח
4,300	4,300	6. דרום מערב
3,750	3,750	7. גילה
1,100	1,100	8. הר חומה
23,610 - 21,110	28,110 - 23,110	סה"כ

בהנחה שמשרד הבינוי והשיכון יבנה 3,000 יח"ד לשנה חספקנה עתידית אלו
ל-7-9 שנים.

1/25/2000

DATE	DESCRIPTION	AMOUNT
1/25/00	...	...
1/26/00	...	...
1/27/00	...	...
1/28/00	...	...
1/29/00	...	...
1/30/00	...	...
1/31/00	...	...

...

מדינת ישראל
משרד - הפנים

ועדה שרים לעניני ירושלים - לשכת המרכז

השלכות הפריטה המרחבית על
האוכלוסייה הלא יהודית בירושלים וסביבותיה
על פיתוח העיר.

ערך: גדי איזנרייך

חמוז - חטל"ט
יולי 1979

1950 - 1951
1952 - 1953

1954 - 1955

1956 - 1957
1958 - 1959
1960 - 1961

1962 - 1963

1964 - 1965
1966 - 1967

1. מבוא

בויכוח הפוליטי על עתידה של ירושלים, תהיה חשיבות רבה לפריסה המרחבית של האוכלוסיה היהודית והלא יהודית בעיר. עד לשנת 1967 הוכתב כוון פריסתה של האוכלוסיה היהודית בירושלים (מערכה) ע"י קו הגבול שסבב את העיר משלשה כוונים צפון, מזרח ודרום. מאידך האוכלוסיה הלא יהודית בעיר התפרסה על במת ההר ולאורך צירי תנועה, בעיקר לאורך הציר ירושלים-רמאללה. עם איחודה של ירושלים חלה תפנית בכוון התפרסות האוכלוסיה היהודית והיא נקבעת במידה רבה מתוך מגמה פוליטית של תפיסת שטחים שולטים ויצירת רצף פיזי בנוי בין מרכז העיר והשכונות הפריפריליות. אצל האוכלוסיה הלא יהודית בעיר החל משנת 1967 ואילך חל החליך מואץ של פיתוח הבא לידי בטוי במספר אזורים:

(א) לאורך כביש ירושלים - רמאללה.

(ב) בכפרים המצויים בסמוך לגבול המזרחי של ירושלים גבע, א-רם, חזמא, ענתא, על-עזריה ואבו-דיס.

(ג) באזור ערב אל סאוקרה.

(ד) באזור בית סחור וסביבותיה.

ראוי להדגיש שמאז שנת 1967 גדלה האוכלוסיה הלא יהודית בירושלים ושמית בכ- 40 אלף נפש. לנחון זה יש להוסיף מספר לא ידוע של תושבים שהתווספו לירושלים בדרך בלתי חוקית. אין לנו נתון על היקף תוספת האוכלוסיה בישובים סביב לירושלים. הרחבת הפריסה של האוכלוסיה בירושלים וגידול הישובים באזור הם תוצאה של תוספת אוכלוסיה זו.

מבחינת הדגם המרחבי של פריסה זו כולטות שלש תופעות עקריות:

1. בנית סרש - לאורך צירי תנועה תוך זיקה לצירי תנועה מרכזיים.

2. הוצרות שכונות חדשות - המנותקות מהגרעין הוותיק של הישוב אליו הן משתייכות.

3. ציפוף - ומילוי חללים בשכונות וישובים ותיקים.

1. Introduction - The purpose of this report is to provide a comprehensive overview of the current state of the industry and to identify key trends and challenges.
2. Market Overview - The market is characterized by rapid growth and increasing competition. Key factors influencing the market include technological advancements and changing consumer preferences.
3. Key Findings - The analysis reveals several critical insights:
  - (a) Market penetration is significantly higher in developed regions compared to emerging markets.
  - (b) Innovation in product development is a primary driver of growth.
  - (c) Sustainability and ethical sourcing are becoming increasingly important to consumers.
  - (d) Digital marketing strategies are showing a strong return on investment.
4. Recommendations - To maintain a competitive edge, companies should focus on:
  - (a) Investing in research and development to stay at the forefront of technology.
  - (b) Expanding into emerging markets to capture new growth opportunities.
  - (c) Enhancing supply chain transparency to meet consumer demands for ethical products.
  - (d) Leveraging data analytics to optimize marketing and operational efficiency.
5. Conclusion - The industry is on a trajectory of continued growth, but success will depend on the ability to adapt to a rapidly changing landscape.
6. Appendix - Detailed data and supporting information are provided in the following sections.

2. השלכות כלליות

לפריסה המרחבית של האוכלוסיה הלא יהודית בירושלים וסביבותיה עלולות להיות השלכות מרחיקות לכת בכל הקשור בשליטה בירושלים ופיתוחה לעתיד. השלכות אלו נושאות אופי פוליטי, תכנוני, חברתי וכלכלי.

(1) תפיסת שטח נרחבת ע"י אוכלוסיה מועטה - אופי הבניה הערבית והעובדה שבבעלות אוכלוסיה זו מצויים שטחים רבים מסביב לעיר ובתוכה מהד, וחוסר תכנון מכוון מאידך מאפשרים לאוכלוסיה יחסית קטנה פריסה על שטחים נרחבים והשגת שליטה פיזית באותם שטחים.

(2) שליטה על צירי תנועה - הדגם המרחבי של פריסת האוכלוסיה הלא יהודית לאורך צירי תנועה קובע במידה רבה את השליטה בעתיד על צירים אלו. כמו כן השכונות החדשות הנבנות במנותק מהשטח המבוצע של ישובים קיימים קובעות שליטה על שטח ועל צירי תנועה ומהוות מוקד חדש לכינוי בסביבתן.

(3) יצירת אזורי חיץ ערביים וסגירת אופציות תכנוניות - הדגמים המרחביים של פריסת האוכלוסיה הלא יהודית שהוזכרו לעיל יוצרים למעשה אזורי חיץ ערביים שהשפעתם פועלת בשני מישורים:

- א. קביעת עובדה פוליטית בשטח מתוך מטרה להשיג שליטה בו.
- ב. סגירת אופציות פיתוח מתוך ראייה כוללת של מעמדה של ירושלים במרחב ומתוך הצרכים הנובעים מגידולה של העיר.

(4) מניעת אפשרות הספקת שרותים צבוריים ברמה נאותה - העובדה שהאוכלוסיה הלא יהודית פרוסה על שטחים נרחבים מקשה במידה רבה על הספקת שרותי ציבור ברמה נאותה. ככל שתוצר פריסה רחבה יותר כך תקטן האפשרות של הספקת שרותים לאוכלוסיה. (גידול בעלות הפיתוח, משאבים מוגבלים). חסר השוויון ברמת השרותים בין שני חלקי העיר וקיום מגע יוט יומי בין שתי האוכלוסיות והשוואת השרותים הניתנים להן עשוי להוות מאיץ נוסף לתסיסה חברתית באוכלוסיה הלא יהודית.

The first part of the report deals with the general situation in the country and the progress of the work during the year.

(1) General situation in the country
The general situation in the country is satisfactory. The work has been carried out in accordance with the plan.

(2) Progress of the work during the year
The progress of the work during the year has been satisfactory. The main results are as follows:

(3) Results of the work during the year
The results of the work during the year are as follows:

- 1. The work has been carried out in accordance with the plan.
- 2. The progress of the work during the year has been satisfactory.
- 3. The results of the work during the year are as follows:

(4) Conclusions
The work has been carried out in accordance with the plan. The progress of the work during the year has been satisfactory. The results of the work during the year are as follows:

3. פירוט ההשלכות

במרחב שבין רמאללה בצפון ישובי "ספר המדבר" (גבע, חזמא ענתא, אבו דיס, אל-עזריה) במזרח ובית-לחם בית טחור ובית ג' לא בדרום חל תהליך פיתוח מואץ החל משנת 1967 ואילך.

תהליך זה יצר בטיס להתהוות רצף פיזי מיושב באוכלוסייה לא יהודית אשר שולטת על שטח נרחב באוכלוסייה דלילה יחסית.

3.1 הפיתוח בצפון והשלכותיו

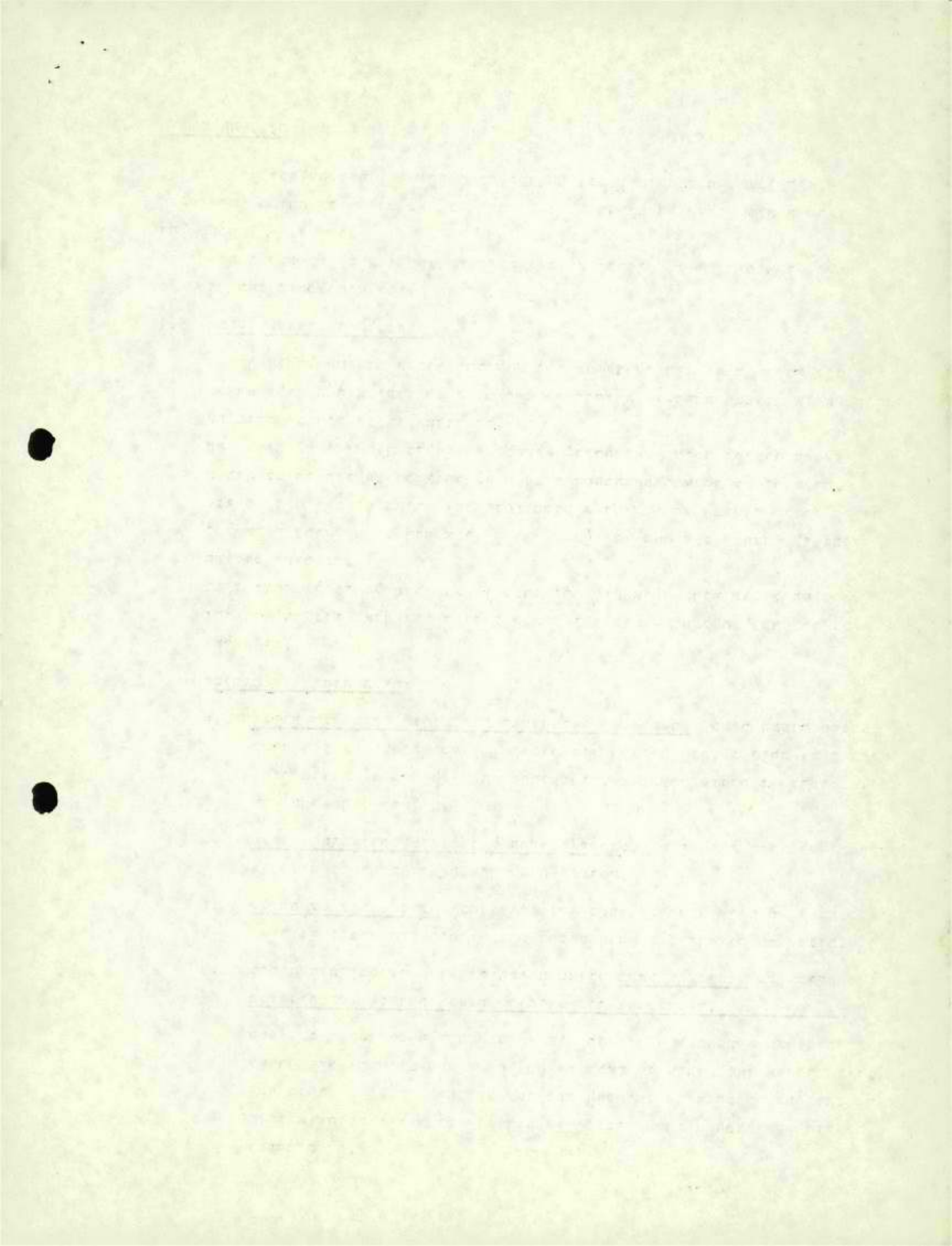
בסמוך לגבול השיפוט בצפון ירושלים ומחוצה לך קיימים מספר מוקדי גידול של האוכלוסייה הלא יהודית. העיר רמאללה והעירה אל-בירה הסמוכה אליה מהווה את מוקד הגידול העקרי באזור זה.

החל משנת 1967 ואילך גדלות רמאללה ואל-בירה כאשר עיקר הפיתוח מחבצע בסמוך לצירי תנועה, ובמיוחד לאורך הציר המחבר את רמאללה עם ירושלים. שני מוקדים נוספים באזור זה הינם: הכפר א-רט שבו חל הפיתוח הגדול ביותר בכל אזור ירושלים (עשרות אחוזים מדי שנה) וכך כפר עקב הנחצה ע"י גבול השיפוט העירוני.

מוקד נוסף של גידול מצוי בצפון מערב ירושלים אולם מחוץ לגבול השיפוט. זהו רצף הבינוני לאורך ציר המוביל מכביש ירושלים - רמאללה לעבר ביר נבלא ואל-ג'יב.

השלכות על פיתוח העיר:

- א. יצירת רצף פיזי בנוי בין רמאללה כפר עקב וא-רט כציר המצוי ממזרח לשדה התעופה עטרות וכמו כן חיבור בין רמאללה רפת, ג' דירה וביר נבלא כציר המצוי מערבית לשדה התעופה עטרות. באמצעות פעולה זו ניתוק אזור שדה התעופה מירושלים.
  - ב. סגירת האופציות לפיתוח נמל התעופה עטרות, ע"י בניה צמוד לשדה התעופה או בניה נרחבת באזור הסמוך לשדה התעופה.
  - ג. שליטה על צירי תנועה באמצעות בניה בסמוך לדרכים קיימות או מתוכננות. בניה זו סוגרת אופציות להעברת דרכים ארציות ועורקיות מתוכננות.
  - ד. פיתוח בלתי מבוקר מסוג זה הקיים באזור מקשה על ביצוע כל פעולה תכנונית ועל אפשרות הספקת שרותי חיבור לאוכלוסייה.
- בהתבונן בגבול השיפוט בחלקה הצפוני של ירושלים החל מהגבעה הצרפתית וצפונה לאורך דרך ירושלים-רמאללה חל תהליך מואץ של פיתוח מאז אסחוד העיר. רצף בנוי זה יוצר שליטה על שטח במת ההר ועל הציר העובר במרכזו. כמו כן הוא מהווה ציר משיכה לפיתוח של ישובים כפריים המצויים, מזרחית ומערבית לו.

3.2 הפיתוח במזרח והשלכותיו

גבולה המזרחי של ירושלים עובר בטמון למספר כפרים היושבים באזור "ספר המדבר" (ג'בע, חזמא, ענתא). כמו כן חוצה קו הגבול שני ישובים פרבריים המצויים בטמון זה לזה אל-עזריה ואבו-דיס שלמעשה הפכו מישובים כפריים לשכונות פרבריות. בחלקו הדרומי של הגבול המזרחי מצויה החישובות בדואית שגם היא נחצית ע"י קו הגבול. מרבית הישובים שציינו יושבים לאורך צירי תנועה. לגבי שלשת הכפרים הצפוניים (ג'בע, חזמא, וענתא) החל משנת 1967 ואילך, חל בהם תהליך של פיתוח שכוונו מערבה לאורך הציר המחבר אותם אל עבר כביש ירושלים - רמאללה. באל-עזריה ואבו-דיס חל תהליך ניכר של ציפוף וכן פיתוח לאורך ציר ירושלים - יריחו. באזור ערב-אל-סואחרה חל פיתוח לאורך השלוחות היוצאות מרכס ארמון הנציב כוון דרום מזרח.

השלכות על פיתוח העיר:

א. במידה ויוצר רצף בנוי בין הכפרים הצפוניים (ג'בע, חזמא, וענתא) וציר ירושלים-רמאללה יווצרו שלשת אזורי חיץ של אוכלוסייה לא יהודית במרחב שבין הכפר א-רט והגבעה הצרפתית.

- (1) בציר - ג'בע א-רט
- (2) בציר חזמא - בית חנינא.
- (3) בציר ענתא - שועפט. לאורך ציר זה קיים חיץ בפועל היות ומחנה הפליטים של ענתא מהווה כיום את חוליה הקישור בין שועפט והכפר ענתא.

הווצרות אזורי חיץ כאלו יוצרת ניתוק בין הגבעה הצרפתית ונוה יעקב ומונעת אפשרות פיתוח שטח זה על מנת ליצור רצף בנוי יהודי בין הגבעה הצרפתית ונוה יעקב.

ב. במידה ויטלל כביש שיהבר את כל הישובים המצויים לאורך קו הגבול במזרח עלול להווצר רצף של ישוב ערבי מגבע א-רט בצפון ועד ישובי הבדואים בעמידה בדרום. רצף בנוי זה עשוי להוות חיץ בין ירושלים ובין אזור מדבר יהודה וים המלח.

ג. כל התוויה של כביש חדש בין ירושלים ואזור מעלה אדומים מתוך מגמה לעקף את הישוב הערבי הצפוף של אזור אל-עזריה עלולה לגרום בעקבותיה הווצרות ישוב ערבי לאורך הציר או בטמון אליו. על ידי כך גם לא הושגה המטרה שלשמה נועד הכביש וגם טייענו ליצירת עובדות חדשות בשטח שלא היו קודם לכן.

בתוך גבול השיפוט בצידה המזרחי של העיר פרוסה האוכלוסייה הלא יהודית במספר אתרים שיש להם חשיבות מבחינה של שליטה על העיר. קיים ריכוז גדול של אוכלוסייה לא יהודית ברכס הר הזיתים וכן ברכס ארמון הנציב. שני רכסים אלה הינם בעלי חשיבות רבה בכל הקשור לשליטה על העיר. פיתוח ניכר באזורים אלו עשוי להקנות להם שליטה מוחלטת בשני אתרים חגישיים אלו.

3.3 הפיתוח בדרום והשלכותיו

שלשה מוקדי פיתוח עקריים מצויים מדרום לירושלים בית לחם והעיירות בית ג' לא ובית סחור הסמוכות אליה. בשלשת הישובים מאז שנת 1967 חל תהליך פיתוח ניכר כאשר בולט במיוחד הפיתוח שהתבצע בחלקה המזרחי של בית סחור לאורך הציר המוביל לעבר מנזר תאודוסיוס. לאורך ציר זה בין בית סחור ובין מנזר תאודוסיוס חל עבוי של הישוב הבדואי עכידה.

השלכות על פיתוח העיר:

- א. הוצרות אזור חיץ מסיבי בין ירושלים וגוש עציון.
- ב. שליטה על צירי תנועה בן הציר הראשי המוביל לעבר חברון ובאר שבע והן על ציר הרחב שבין בתיר, אל חדר בית לחם, בית סחור ועכידה.
- ג. אפשרות של **מודצרות** רצף בנוי בין בית לחם והכפר בית צפפא לאורך הציר הראשי מירושלים לבית לחם.
- ד. מניעת אפשרות התורית ציר חבור בין ירושלים וכביש מעלה אדומים - ערד הנמצא בשלבי תכנון ראשוניים.

מדינת ישראל
משרד - הפנים

ועדת שרים לענייני ירושלים - לשכת המרכז

השלכות הפריטה המרחבית של
האוכלוסייה הלא יהודית בירושלים וסביבותיה
על פיתוח העיר.

ערך: גדי איזנרייך

חמוז - חט"ט
יולי 1979

1. מבוא

בויכוח הפוליטי על עתידה של ירושלים, תהיה חשיבות רבה לפריסה המרחבית של האוכלוסיה היהודית והלא יהודית בעיר. עד לשנת 1967 הוכתב כוון פריסתה של האוכלוסיה היהודית בירושלים (מערבה) ע"י קו הגבול שסבב את העיר משלשה כוונים צפון, מזרח ודרום. מאידך האוכלוסיה הלא יהודית בעיר התפרסה על במת ההר ולאורך צירי תנועה, בעיקר לאורך הציר ירושלים-רמאללה. עם איחודה של ירושלים חלה תפנית בכוון התפרסות האוכלוסיה היהודית והיא נקבעת במידה רבה מתוך מגמה פוליטית של תפיסת שטחים שולטים ויצירת רצף פיזי בנוי בין מרכז העיר והשכונות הפריפריאליות. אצל האוכלוסיה הלא יהודית בעיר החל משנת 1967 ואילך חל תהליך מואץ של פיתוח הבא לידי בטוי במספר אזורים:

(א) לאורך כביש ירושלים - רמאללה.

(ב) ככפרים המצויים בסמוך לגבול המזרחי של ירושלים גבע, א-רם, חזמא, ענתא, על-עזריה ואבו-דיס.

(ג) באזור ערב אל סאורה.

(ד) באזור בית סחור וסביבותיה.

ראוי להדגיש שמאז שנת 1967 גדלה האוכלוסיה הלא יהודית בירושלים רשמית בכ- 40 אלף נפש, לנתון זה יש להוסיף מספר לא ידוע של תושבים שהתווספו לירושלים בדרך בלתי חוקית. אין לנו נתון על היקף תוספת האוכלוסיה בישובים סביב לירושלים. הרחבת הפריסה של האוכלוסיה בירושלים ובידול הישובים באזור הם תוצאה של תוספת אוכלוסיה זו.

מבחינת הדגם המרחבי של פריסה זו בולטות שלש תופעות עקביות:

1. בנית סרט - לאורך צירי תנועה תוך זיקה לצירי תנועה מרכזיים.

2. הוצרות שכונות חדשות - המנותקות מהגרעין הוותיק של הישוב אליו הן משתייכות.

3. ציפוף - ומילוי חללים בשכונות וישובים ותיקים.

1. Introduction - This report is prepared in accordance with the requirements of the contract between the Government and the contractor. The purpose of this report is to provide a detailed description of the work performed during the period from January 1, 1954, to December 31, 1954.

2. Summary of Work - The work performed during the period covered by this report consisted of the following: (a) Design and development of a new type of engine; (b) Construction and testing of a prototype engine; (c) Investigation of the operating characteristics of the engine.

3. Design and Development - The design and development of the engine was carried out in accordance with the specifications set forth in the contract. The design was based on the principles of internal combustion engines and was intended to provide a high power output at low speeds. The design was completed in January, 1954, and the prototype engine was constructed in February, 1954.

4. Construction and Testing - The prototype engine was constructed in accordance with the design specifications. The engine was tested in a test cell at the Naval Ordnance Laboratory, Dahlgren, Virginia, during the period from March 1, 1954, to May 31, 1954.

5. Operating Characteristics - The operating characteristics of the engine were investigated during the test period. The results of the tests are summarized in the following table:

Engine Speed (rpm)	Power Output (hp)	Efficiency (%)
1000	100	25
1500	150	30
2000	200	35
2500	250	40

6. Conclusions - The results of the tests indicate that the engine is capable of operating at speeds up to 2500 rpm and producing a power output of 250 hp. The efficiency of the engine is approximately 40% at 2500 rpm. It is concluded that the engine is suitable for use in the type of application specified in the contract.

2. השלכות כלליות

לפריסה המרחבית של האוכלוסיה הלא יהודית בירושלים וסביבותיה עלולות להיות השלכות מרחיקות לכת בכל הקשור בשליטה בירושלים ופיתוחה לעתיד. השלכות אלו נושאות אופי פוליטי, חנווני, חברתי וכלכלי.

(1) תפיסת שטח נרחבת ע"י אוכלוסיה מועטה - אופי הבניה הערבית והעובדה שבבעלות אוכלוסיה זו מצויים שטחים רבים מסביב לעיר ובתוכה מחד, וחוסר חנוון מכוון מאידך מאפשרים לאוכלוסיה יחסית קטנה פריסה על שטחים נרחבים והשגת שליטה פיזית באותם שטחים.

(2) שליטה על צירי תנועה - הדגם המרחבי של פריסת האוכלוסיה הלא יהודית לאורך צירי תנועה קובע במידה רבה את השליטה בעתיד על צירים אלו. כמו כן השכונות החדשות הנבנות במנותק מהשטח המבוצה של ישובים קיימים קובעות שליטה על שטח ועל צירי תנועה ומהוות מוקד חדש לכינוי בסביבתן.

(3) יצירת אזורי חיץ ערביים וסגירת אופציות חנווניות - הדגמים המרחביים של פריסת האוכלוסיה הלא יהודית שהוזכרו לעיל יוצרים למעשה אזורי חיץ ערביים שהשפעתם פועלת בשני מישורים:

- א. קביעת עובדה פוליטית בשטח מתוך מטרה להשיג שליטה בו.
- ב. סגירת אופציות פיתוח מתוך ראייה כוללת של מעמדה של ירושלים במרחב ומתוך הצרכים הנובעים מגידולה של העיר.

(4) מניעת אפשרות הספקת שרותים צבוריים ברמה נאותה - העובדה שהאוכלוסיה הלא יהודית פרוסה על שטחים נרחבים מקשה במידה רבה על הספקת שרותי ציבור ברמה נאותה. ככל שתוצר פריסה רחבה יותר כך תקטן האפשרות של הספקת שרותים לאוכלוסיה. (גידול בעלות הפיתוח, משאבים מוגבלים), חסר השוויון ברמת השרותים בין שני חלקי העיר וקיום מגע יוט יומי בין שתי האוכלוסיות והשוואת השרותים הניתנים להן עשוי להוות מאיץ נוסף לחסימה חברתית באוכלוסיה הלא יהודית.

Section 1

There is a general understanding that the...
and the...
...

...
...
...

...
...
...

...
...
...
...
...

...
...
...
...
...
...
...

3. פירוט ההשלכות

במרחב שבין רמאללה בצפון ישובי "ספר המדבר" (גבע, חזמא ענתא, אבו דיס, אל-עזריה) במזרח ובית-לחם בית סחור ובית ג'לא בדרום חל תהליך פיתוח מואץ החל משנת 1967 ואילך.

תהליך זה יצר בטיס להתהוות רצף פיזי מיושב באוכלוסייה לא יהודית אשר שולטת על שטח נרחב באוכלוסייה דלילה יחסית.

3.1 הפיתוח בצפון והשלכותיו

בסמוך לגבול השיפוט בצפון ירושלים ומחוצה לה קיימים מטפר מוקדי גידול של האוכלוסייה הלא יהודית. העיר רמאללה והעירה אל-בירה הטמוכה אליה מהווה את מוקד הגידול העקרי באזור זה.

החל משנת 1967 ואילך גדלות רמאללה ואל-בירה כאשר עיקר הפיתוח מתבצע בסמוך לצירי תנועה, ובמיוחד לאורך הציר המחבר את רמאללה עם ירושלים. שני מוקדים נוספים באזור זה הינם: הכפר א-רט שבו חל הפיתוח הגדול ביותר בכל אזור ירושלים (עשרות אחוזים מדי שנה) וכן כפר עקב הנחצה ע"י גבול השיפוט העירוני.

מוקד נוסף של גידול מצוי בצפון מערב ירושלים אולם מחוץ לגבול השיפוט. זהו רצף הבינוני לאורך ציר המוביל מכביש ירושלים - רמאללה לעבר ביר נבלא ואל-ג'יב.

השלכות על פיתוח העיר:

- א. יצירת רצף פיזי בנוי בין רמאללה כפר עקב וא-רט. בציר המצוי ממזרח לשדה התעופה עטרות וכמו כן חיבור בין רמאללה רפת, ג'דירה וביר נבלא בציר המצוי מערבית לשדה התעופה עטרות. באמצעות פעולה זו ניתוק אזור שדה התעופה מירושלים.
  - ב. סגירת האופציות לפיתוח נמל התעופה עטרות, ע"י בניה צמוד לשדה התעופה או בניה נרחבת באזור הסמוך לשדה התעופה.
  - ג. שליטה על צירי תנועה באמצעות בניה בסמוך לדרכים קיימות או מתוכננות. בניה זו סוגרת אופציות להעברת דרכים ארציות ועורקיות מתוכננות.
  - ד. פיתוח בלתי מבוקר מסוג זה הקיים באזור מקשה על ביצוע כל פעולה תכנונית ועל אפשרות הספקת שרותי חיבור לאוכלוסייה.
- בתוך גבול השיפוט בחלקה הצפוני של ירושלים החל מהגבעה הצרפתית וצפונה לאורך דרך ירושלים-רמאללה חל תהליך מואץ של פיתוח מאז איחוד העיר. רצף בנוי זה יוצר שליטה על שטח כמת ההר ועל הציר העובר במרכזו. כמו כן הוא מהווה ציר משיכה לפיתוח של ישובים כפריים המצויים, מזרחית ומערבית לו.

3.2 הפיתוח במזרח והשלכותיו

גבולה המזרחי של ירושלים עובר בסמוך למספר כפרים היושבים באזור "ספר המדבר" (ג'בע, חזמא, ענתא). כמו כן חוצה קו הגבול שני ישובים פרבריים המצויים בסמוך זה לזה אל-עזריה ואבו-דיס שלמעשה הפכו מישובים כפריים לשכונות פרבריות. בחלקו הדרומי של הגבול המזרחי מצויה התישבות בדואית שגם היא נחצית ע"י קו הגבול. מרבית הישובים שציינו יושבים לאורך צירי תנועה. לגבי שלשת הכפרים הצפוניים (ג'בע, חזמא, וענתא) החל משנת 1967 ואילך, חל בהם ההליך של פיתוח שכונות מערבה לאורך הציר המחבר אותם אל עבר כביש ירושלים - רמאללה. באל-עזריה ואבו-דיס חל ההליך ניכר של ציפוף וכן פיתוח לאורך ציר ירושלים - יריחו. באזור ערב-אל-סואחרה חל פיתוח לאורך השלוחות היוצאות מרכס ארמון הנציב בכיוון דרום מזרח.

השלכות על פיתוח העיר:

א. במידה ויוצר רצף בנוי בין הכפרים הצפוניים (ג'בע, חזמא, וענתא) וציר ירושלים-רמאללה יווצרו שלשה אזורים חיצונית של אוכלוסייה לא יהודית במרחב שבין הכפר א-רם והגבעה הצרפתית.

- (1) בציר - ג'בע א-רם
- (2) בציר חזמא - בית חנינא.
- (3) בציר ענתא - שועפט. לאורך ציר זה קיים חיצונית בפועל היות ומחנה הפליטים של ענתא מהווה כיום את חולית הקישור בין שועפט והכפר ענתא.

הווצרות אזורים חיצונית כאלו יוצרת ניתוק בין הגבעה הצרפתית ונוה יעקב ומונעת אפשרות פיתוח שטח זה על מנת ליצור רצף בנוי יהודי בין הגבעה הצרפתית ונוה יעקב.

ב. במידה ויטלל כביש שיחבר את כל הישובים המצויים לאורך קו הגבול במזרח עלול להווצר רצף של ישוב ערבי מגבע א-רם בצפון ועד ישובי הכדואים בעבידיה בדרום. רצף בנוי זה עשוי להוות חיצונית בין ירושלים ובין אזור מדבר יהודה וים המלח.

ג. כל התוויה של כביש חדש בין ירושלים ואזור מעלה אדומים מתוך מגמה לעקף את הישוב הערבי הצפוף של אזור אל-עזריה עלולה לגרר בעקבותיה הווצרות ישוב ערבי לאורך הציר או בסמוך אליו. על ידי כך גם לא הושגה המטרה שלשמה נועד הכביש וגם סייענו ליצירת עובדות חדשות בשטח שלא היו קודם לכן.

בחוק גבול השיפוט בצידה המזרחי של העיר פרוסה האוכלוסייה הלא יהודית במספר אתרים שיש להם חשיבות מבחינה של שליטה על העיר. קיים ריכוז גדול של אוכלוסייה לא יהודית ברכס הר הזיתים וכן ברכס ארמון הנציב. שני רכסים אלה הינם בעלי חשיבות רבה בכל הקשור לשליטה על העיר. פיתוח ניכר באזורים אלו עשוי להקנות להם שליטה מוחלטת בשני אתרים גישיים אלו.

3.3 הפיתוח בדרום והשלכותיו

שלשה מוקדי פיתוח עקריים מצויים מדרום לירושלים בית לחם והעיירות בית ג' לא ובית סחור הסמוכות אליה. בשלשת הישובים מאז שנת 1967 חל תהליך פיתוח ניכר כאשר בולט במיוחד הפיתוח שהתבצע בחלקה המזרחי של בית סחור לאורך הציר המוביל לעבר מנזר האודוסיוס. לאורך ציר זה בין בית סחור ובין מנזר האודוסיוס חל עבוי של הישוב הכדואי עבדיה.

השלכות על פיתוח העיר:

- א. הוצרות אזור חיץ מסיבי בין ירושלים וגוש עציון.
- ב. שליטה על צירי תנועה בן הציר הראשי המוביל לעבר חברון ובאר שבע והן על ציר הרחב שבין בתיר, אל חדר בית לחם, בית סחור ועכדיה.
- ג. אפשרות של מודצרות רצף בנוי בין בית לחם והכפר בית צפפא לאורך הציר הראשי מירושלים לבית לחם.
- ד. סניעת אפשרות התווית ציר חבור בין ירושלים וכביש מעלה אדומים - ערד הנמצא בשלבי תכנון ראשוניים.

ראש העיר
 رئيس البلدية
 MAYOR OF JERUSALEM

5.VIII.1979
 כלות תר דפנים

נתקב
 12/8/79

ג' אב תשל"ט
 27.7.79

לכבוד
 מר יצחק מודעי
 שד האגודת והתחנות
 ירושלים.
 אדוני העיר,

הודעה: המצב בחברת החשמל המזרח ירושלמית.

נראה לי כי מיותר לפרט למשרדך את המצב השורר בחברת החשמל המזרח ירושלמית, זאת לאור המגעים האינטנסיביים שגורכו בשבועות האחרונים בין נאיבי העירייה למנכ"ל משרדך ולמטרת ישראל.

המצב לפי דעתי כרגע עומד במני התמוצצות והסכנה לכך שמונח היהודים והערבים בירושלים (שלא ליבני על ערים אחרות ביחודה ושוהרין) ישאר ללא השמל כמעט ללא הודעה מוקדמת נראה לי באקטואלי ביותר.

זה זמן ממושך אנו חובעים כי חברת החשמל הישראלית תמצא הסדרים סבביים שיאפשרו לה בחודשה של ער שעה להתחבר למקורות הזרם של החברה המזרח - ירושלמית, ובכך להבטיח הזרמת ואספקה השמל טדירה במקרה של תקלה, שביתה, חבלה או כל תקרה אחר שצפוי במצב התייחד בו אנו היים בעיר.

בהעדר הנחלה לחברת החשמל, המזרח ירושלמית, לקחה על עצמה מועצת המנהלים את המעילות האנטנסטיבית בהפעלת החברה וכחוצאא מדה איערה מועצת המנהלים כולה כולל ראטי הערים דמאללה, אל-בירה, בית-להם, בית-ג'ולה ויריחו מתן ימוי כח ליו"ר הנוכחי של החברה ראש עירייה בית-להם למעול בשמם בכל אמצעי שימצא לנכדן, כולל פניה למטרת ישראל לפני העובדים שהשתלתו ללא רשות על פניו ומתקני החברה.

ראש עירייה בית להם פנה למטרת בבקשה האמורה, ושם נאמר לו כי מדובר בסכסוך עבודה שהמטרת לא תוכל להתערב, פנינו למנכ"ל משרדך וקיימנו מספר פגישות בהם בקשנו שהתחליך של הכנת צוים והכנת התוכנית להתגברות על התקלות במקרה שהביתה תהיוה ומכנס למחלק מידי.

לבערי עלי לביין שלזור המידע שבידי אם בשעות הקרובות העובדים יהיימו את העצומים ויגרמו להתנתק החשמל נראה לי כי ימטכו ימים רבים עד שכל השכונות היהודיות הקבלנה השמל ממקורות ישראליים, דבר שכמובן לא קולה על הדעה במזג האזיר ובעדינות הבטחונית והטוליטית שאנחנו היים היום.

ראש העיר
 رئيس البلدية
 MAYOR OF JERUSALEM

- 2 -

מיותר לציין שזה כסבועיים אין גובי חברת החשמל גובים את החשלבנים, ואם כן אינם מעבירים אותם להנהלת החברה. בטוּך זמן ממושך מאוד לא מחייבים הבורים הדולים לא בשכונות היהודיות ולא בחלקים ערבים והמאב בהברו מביע לידי אהרטיה מוחלטת, וזאת ללא שהשלטונות בעצם מחקרבים התערבות פעילה בנושא.

עם כל הכבוד נראה לי כי יש הרגשו במוטלנות השונים לטיח כל אחד חושב שמוטל אחד משלל בנושא וע"מ להבהיר את זה בצורה מוחלטת ברצוני לציין כי האחריות לנושא החשמל לפי מיטב הבנתי נמצא בידי משרד האנרגיה, לנו יש שני נציגים בחברה החשמל מהוך 16 וכבעלי המניות שם אנחנו עושים כמיטב יכולתנו, אין להוציא סכך שאנחנו צריכים להוות את הגורם המנאס בין המשטרה למשרד האנרגיה לבין חברת החשמל לבין העובדים דבר שאיננו יכולתנו, מה עוד ששחוף המעולה שלו אנו זוכים מידי הגורמים השונים הוא מועט ביותר.

לא הייתי רוצה להביע למיג שברגע שהמרוץ נעלמה נההיל להאשים אחד את השני באי טפול בבעיה, ולכן נראה לי שהתערבותך האישיה המיידית צרושה לצורך בעליית מתרון אשר יאפשר מידית עם הססקת החשמל, לספק חשמל לשכונות היהודיות והערביות לפחות בירושלים מאחר ואינני רוצה לדבר בשם הערים ביהודה ובשומרון.

דרך אגב ברצוני לציין כי לפי מיטב זכרוני מעט ראשונה שראשי אותם הערים שהזכרתי קודם אשר יושבים כחמלים במועצה המנהלים של חברת החשמל מונים לשלטונות הישראליות ומבקשים את הסיוע שלהם ובעיקר סיוע המשטרה למתרון לסכסוך בו הם נתונים, יוצא מזה שיהיה להם קשה מאוד להסוך את הסכסוך במקרה של התערבות ישראלית, לסכסוך מוליטי מאחר ואנו מועלים קפ"י פניהם בכחב.

לאור כל האמור אודני אשר, אבקשך להוציא תנחיות מדוייקות לכל הגורמים המטלכתיים והעירוניים כיצד לנהוג בנושא וכמובן ששחוף המאולה מציידנו כמי שהיה עד היום קובד לרשותך גם בעתיד.

העתקים:

- ד"ר י. בורג, שר חנוים
- מר מ. קובורסקי, מנכ"ל מ. חנוים
- מר ד. הגואל, מנכ"ל מ. האנרגיה
- ניצב א. איכמן, ספקי המנוח הירומי
- משטרת ישראל
- מר ר. פיינמטין, מנכ"ל העירייה
- מר א. שטיג, יועץ רח"ע לעניני מזרח ירושלים.

בכבוד רב,
 מדי קולק

8/6/79

מזכירות הממשלה

ירושלים, י"א בסיוון תשל"ט
6 ביוני 1979

(334)

אל: חברי הממשלה
מאת: עוזר ראשי למזכיר הממשלה

רבותי השרים,

הנדון: חומר לועדת השרים לעניני ירושלים

ועדת השרים לעניני ירושלים בישיבתה ביום י' בשבט תשל"ח (18.1.78) החליטה להטיל על משרד התעשיה, המסחר והתיירות להגיש לה הצעה בדבר עידוד תעשיות עתירות מדע בירושלים (החלטה מס. ים/17),

מצ"ב הצעה להחלטה בנושא זה אשר שר התעשיה, המסחר ותיירות מבקש להעמיד על סדר יומה של ועדת השרים - בהתאם להחלטה מס' ים/17 הנ"ל,

ב ב ר כ ה,

אריה זחר

העתק: מרכז ועדת השרים לעניני ירושלים

תעשיות עתירות מדע

ה צ ע ה   ל ח ח ל ט ה

מחליטים להעניק לתעשיות עתירות מדע בירושלים הטבות כמקובל לאזור פיתוח א' כדלקמן:

1. מתן מענק השקעה בשעור 35%.
2. מימון התשתית להקמת המפעלים (חשמל, מים, ביוב, ישור שטח).

ד ב ר י   ה ס ב ר

בהיות ירושלים עיר בעלת יחוד, יש לכוון את התפתחות התעשייה בעיר בדרך שונה מאשר במקומות אחרים, בעיר אין שטחים המתאימים לפיתוח תעשייה כבדה ואין תשתית מתאימה לתעשיות מחכת וכימיה בטיסיות.

לירושלים יתרון בפיתוח תעשיות עתירות מדע. בעיר בתי-ספר גבוהים (אוניברסיטה ובית-ספר גבוה לטכנולוגיה) אשר מוכנים להעמיד ידע וציוד מעבדתי המצוי ברשותם לשימוש התעשייה עתירת המדע. מערכת החינוך בירושלים יכולה להעמיד לרשות התעשייה הזו כח אדם מיומן החל מרמת בוגרי בתי-ספר מקצועיים - טכנאים וחנדסאים, וכלה ברמת בוגרים מוסמכים ודוקטורים.

פיתוח תעשיות עתירות מדע בירושלים משתלב עם הצורך להרחיב את תיעוש העיר בתעשייה אשר תמנע נשירת בוגרי האוניברסיטה הנאלצים לעזוב את העיר מחוסר תעסוקה מתאימה.

פיתוח תעשיות עתירות מדע בירושלים לא יתחרה בפיתוח תעשייה באזורי פיתוח אחרים בגליל או בנגב אלא בתעשייה המתפתחת כיום במרכז הארץ, וזו נקודה חשובה במשק שמקורותיו מוגבלים.

פיתוח תעשיות עתירות מדע דורש תנאים מיוחדים המקבילים לתנאי איזור א' כדלקמן:

1. מתן מענק השקעה בשיעור 35% כמקובל באזור פיתוח א' (תוספת מענק בשיעור 15% מעל המקובל בירושלים).
2. מימון התשתית להקמת המפעלים (חשמל, מים, ביוב, ישור שטח) כמקובל באיזור פיתוח א'.

תשלום המענק המיוחד יעשה מתקציב מיוחד שיוקצה למטרה זו. ההערכה היא שהתקציב השנתי הדרוש לשתי המטרות הנ"ל הוא 25 מיליון לירות בשנת הכספים 1979.

הביצוע יעשה באמצעות משרד התעשייה, המסחר והתיירות והחברה הכלכלית לירושלים.

מוגש ע"י שר התעשייה, המסחר והתיירות

נספח 7 ים

ב' בסיוון תשל"ט
28.5.79

1. להסמיק את שר האנרגיה והתשתית (להלן - השר) להודיע לחברת החשמל למחוז ירושלים בע"מ (להלן - החברה) על קביעת מפקחת של החברה על ידי ממשלת ישראל, ביום 1 לינואר 1981 בהתאם להוראות הזכיון לענין יצירתו וחלוקתו של החשמל בירושלים ובסביבה (להלן - הזכיון).
2. להסמיק את השר להתקין ככל שידרש תקנות שעת חירום על פי סעיף 9 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, אשר מכוחן יהא ניתן להמציא צווי ריתוק כנגד עובדים חיוניים של החברה שעבודתם דרושה לצורך הספקת סדירה של חשמל.
3. להסמיק את השר להוציא צווים לפי סעיף 8 לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1957 (להלן - החוק), על מנת לוודא אספקת סדירה של חשמל באזור הזכיון של החברה (להלן - הצווים).
4. להסמיק את השר למנות מפקח מורשה בהתאם לסעיף 9 לחוק לבצוע הפעולות המפורטות בצווים, במקרה של אי-מילוי הוראות הצווים על ידי החברה.
5. (א) להסמיק את השר להוציא תקנות שעת חירום לפיהן יושעה זכיון החברה ויסונה מנהל שידאג לאספקת חשמל כמתחייב מהזכיון. למנהל כאמור יהיו כל הזכויות והחובות המפורטים בזכיון.
(ב) תקנות שעת חירום כאמור בסעיף קטן (א) יותקנו רק במקרה של הפסקת פעילות החברה, שכתוצאה הימנה תופסק הספקת חשמל.
6. השר יפעל על-פי ההסמכה בסעיפים 1-5 להחלטה זו, לאחר התייעצות עם ראש הממשלה, האנרגיה והתשתית.
7. שר הפנים ושר הבטחון יתאמו את הפעולות הדרושות לאבטחת מתקני החברה והאנשים המוסמכים לפעול במטרה להבטיח הספקת סדירה של חשמל באזור הזכיון.
8. משרת ישראל תפעל ככל הנדרש כדי לסייע בהגשמת החלטה זו.

דברי הסבר

1. חברת החשמל למחוז ירושלים (להלן - החברה) פועלת על בסיס זכיון לענין יצירתו וחלוקתו של החשמל בירושלים ובסביבתה שביתן ביום ה-25 בפברואר 1926, כפי שתוקן ביום 30 במרץ 1948 (להלן - הזכיון).
2. על פי הזכיון מספקת החברה חשמל באזור מזרח ירושלים - ובשטחים הנמצאים מעבר לקו הירוק בירושלים עד לאזור גוש עציון ויריחו. כמו כן מספקת החברה חשמל לסכונות חדשות שהוקמו בירושלים לאחר מלחמת ששת הימים (רמות אשכול, גבעת המבתר, סנהדריה המורחבת, גבעת שפירא, צוה יעקב, רמות, גילה ותלפיות מזרח) - בין למעלה האדומים ולישובים ומתקני צה"ל באזור יהודה ושומרון הנמצאים בתחום הזכיון של החברה.
3. מזה תקופה מטרטכת בקלעה החברה לקשיים כספיים ומכביים במילוי התחייבויותיה על פי הזכיון. לאחרונה החמיר המצב בעקבות החלטת מועצת המנהלים של החברה (באסור ממשלת ירדן) למכור את זכותה לספק חשמל בסכונות היהודיות של ירושלים ובישובים יהודיים ומתקני צה"ל באזור יהודה ושומרון לחברת החשמל לישראל בע"מ (להלן - חברת החשמל) תמורת סכום של כ-48 מליון ל"י.

4. כאשר בודע דבר המשא ומתן בין החברה וחברת החשמל הוסתו עובדי החברה על ידי גורמים לאומניים, והם החלו להפעיל סנקציות שהתבטאו בין היתר במניעת חיבורים של צרכנים חדשים לרשת החשמל, אי גביית חובות של צרכנים וכדומה. הסנקציות כאמור במשכו כשנועיים, ולמרות שביבתיים הודו העובדים לעבודה, היחסים בין העובדים והנהלת החברה ממשיכים להיות מעורערים, הממשלה הסמיכה את שר האנרגיה והתשתית (להלן - השר) להתקין תקנות שעת הירום שיאפשרו הוצאת צווי ריתוק כנגד 40 עובדים חיונים של החברה. התקנות פורסמו, אולם עד עתה לא היה צורך להוציא צווים לפיהן.
5. (א) בסל המצב המעורער בחברה, התפטר יו"ר מועצת המנהלים של החברה (מר א. פריג' ראש עיריית בית לחם), ומספר חברים השעו את פעילותם במועצת המנהלים. הדבר גרם להפסקה מוחלטת של כל מגע עם חברת החשמל בקשר להעברת זכויות הקשורות באספקת חשמל לאזורים יהודיים מהחברה לחברת החשמל.
(ב) בנוסף לכך החברה אינה פועלת לתשלום חובותיה, כולל תשלום משכורות העובדים במועד. אי תשלום משכורות לעובדים של החברה עשוי לסכל את האפשרות לרתק עובדים חיוניים של החברה מפעולתם דרושה להבטחת אספקת חשמל. כיום חייבת החברה לחברת החשמל סכום שמעל ל-28 מליון ל"י עבור הספקת חשמל בצובר-ולפז חברת דלק בע"מ, סכום של 6 מליון ל"י עבור הספקת דלק (החברה דוכסת כ-66 מהחשמל שהיא מספקת בצובר ויוצרת את היתר בתחנת כח שלה בטרופת). אי סילוק החובות בהקדם יגרום להפסקת הספקת החשמל והדלק על ידי חברת החשמל וחברת פז - ובמצב כזה לא תהיה בידי החברה אפשרות לספק חשמל ללקוחות.
6. על פי הזכיון הוסמך השר לסקח על פעולות החברה כדי להבטיח הספקת סדירה של חשמל. השר השתמש בסמכויות הפיקוח וביום 18 ביולי 1979 דרש בכתב מהחברה לספק לו מידע מלא (מפות, שרטוטים וכו') לפי רשימה מסודרת, אולם רוב רובו של המידע עדיין לא הועבר לידי השר. כן הסמין השר מספר אנשים להכנס למסד החברה ולמתקניה על מנת לבדוק את פעילות החברה ולקבל עברו מידע. מנהל החברה אפשר לעובדים אלה גישה למסדדים ולמתקנים של החברה, אולם לא במסד להם מידע חרוש. מסד האנרגיה והתשתית ממשיך במאמציו להטגת המידע כאמור.
7. על פי הזכיון, רשאית הממשלה לקנות את מפעל החברה ביום 1 לינואר 1981, בתנאי שהממשלה הודיעה על כך לחברה לפחות שנה מראש. הסדר פיצוי החברה נגין הקניה בקבע בזכיון. (הזכיון יפוג בשנת 1988). עצם ההודעה לחברה על כוונה לדכוש את הזכיון עלולה לגרום להפרעות רציניות בהספקת החשמל, ולכן מוצע להסמין את השר לפעול בכל הדרכים כדי להבטיח אספקת חשמל סדירה עד למועד הרכישה.
8. הואיל וחברות שעת החיוום שהתקין השר ואשר מכוחן ניתן לרתק עובדים חיוניים של החברה מוגבלות לתחומה שלא תעלה על 3 חודשים, מוצע להסמין את השר להתקין מזמן לזמן תקנות נוספות ככל שידרש לצורך ריתוק עובדים של החברה שיהיו דרושים להבטחת אספקת החשמל על פי הזכיון.
9. מאחר וסמכויות השר על פי הזכיון מוגבלות לפיקוח על פעולת החברה בלבד, ולא מאפשרות לו התערבות ישירה (ביצוע הפעולות הדרושות בעצמו), מוצע להסמין את השר לפעול על פי סעיפים 8, 9 ו-10 לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים תשי"ח-1957 (להלן - החוק). לפי סעיף 8 לחוק, רשאי השר להטיל בצו בעל ספק העוסק בשירות חיוני להפעיל את מפעלו בהתאם להוראות שבצו, כאשר סבור השר כי הדבר דרוש להגנת המדינה או לשם מניעת הפרעה בקיום אספקת סדירה או שירותים סדירים. במקרה בו אין המפעל ממלא אחד הוראות הצו (בתוך פרק זמן סביר בהתאם לטחנות ההוראות), רשאי השר לפעול על פי סעיפים 9 ו-10 לחוק ולמנות ספק מורשה אשר יפעיל את המפעל לפי הוראות השר. הפרעה למפקח מורשה במילוי תפקידו מהווה עבירה על החוק והעונש המירבי על כך הוא קנס של 50,000 ל"י או מאסר שנה. החוק מהווה מכשיר מתאים להשיג מטרות כגון תשלום חובות.

10. במקרה והחברה תקלע למצב בו לא תהא מסוגלת להבטיח אספקת חשמל על אף הצדדים שהוצאו על פי החוק, מוצע להסמיך את השר להוציא תקנות שעת חירום בהן יודעה זמנית הזכיון של החברה ויטובה מנהל שיפעיל את הזכויות והחובות המפורטות בזכיון, כאשר הכוונה היא לבצע את התפעול השוטף באמצעות חברת החשמל. תקנות כאמור טן וראוי להתקין אק במקרה הקיצוני שבו תופסק אספקת חשמל על ידי החברה - והן יכולות לעמוד בתוקף תקופה שלא תעלה על 3 חודשים. באם יתברר במשך התקופה האמורה שאין להחזיר את הפעלת הזכיון לידי החברה, יהיה צורך להאריך את תקפו של התקנות באמצעות חקיקה ראסית - וההארכה תהיה במקרה דבן עד ליום קבית המפעל בהתאם לסעיף 7, דהייבו 1 ליבואר 1979.
11. הפעלת הסמכויות של השר על פי סעיפים 1 - 5 להחלטה תעשה לאחר שהשר יתייעץ בכל מקרה עם ראש הממשלה.
12. מאחר שהחברה פועלת הן במדינת ישראל והן באזור יהודה ושומרון, מוצע כי הפעולות כנגד החברה יתואמו עם מפקדת אזור יהודה ושומרון.
13. ביצוע הפעולות במסגרת החלטה זו, עשוי להיות מלווה בהתנגדות חריפה של עובדי החברה וגורמים בוססים. לכן מוצע להטיל על משרות ישראל לפעול ככל הבודד כדי לסייע בהגשמת החלטה זו.

ה ז מ נ ה

יום העיון הרביעי בסדרת ימי העיון מטעם מכון ירושלים למחקר יעסוק במעמדה המשפטי של ירושלים ויהקיים ביום ה' 14 ביוני 1979 שעה 9.00 בבית צרפת, האוניברסיטה העברית בירושלים, גבעת רם.

מעמדה המשפטי של ירושלים

יו"ר: מר שמחה דיניץ - סגן נשיא האוניברסיטה העברית

9.00 - 9.30 מעמד המשפטי של המקומות הקדושים כיום - פרופ' י' אנגלרד, הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים

9.30 - 10.00 הצעה להסדר מעמדם של המקומות הקדושים במסגרת הסכם שלום - עו"ד ד"ר ש' ברקוביץ

10.00 - 10.30 מעמד המשפטי של העיר המזרחית והעיר המערבית כיום - פרופ' י' דינשטיין - דיקן הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת הל-אביב

10.30 - 11.00 הפסקה

11.00 - 11.30 אכיפת החוק בעיר המזרחית - עו"ד יורם בר-סלע, משנה ליועץ המשפטי לממשלה

11.30 - 12.00 מעמדן של ערים הטרונגניות בעולם (מבט השוואתי) - פרופ' קלוד קליין, דיקן הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית

12.30 - 13.00 הפסקה צהרים

13.00 - 13.30 דת וחרות הפרט בעיר בעלת אוכלוסייה מעורבת - ד"ר ח' סלח, האוניברסיטה העברית בירושלים

דיון בהשתתפות המרצים

הזמנה זו תשמש כאישור כניסה ברכב לשטח הקמפוס.

הכניסה לכל.

... ..

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

מזכירות הממשלה

ירושלים, י"ג בסיוון תשל"ט
8 ביוני 1979

(337)

אל: חברי הממשלה
מאת: עוזר ראשי למזכיר הממשלה

רבותי השרים,

הנדון: ממונה על קידום התעשיה, המלאכה, המסחר
והתיירות בירושלים

ועדת השרים לעניני ירושלים החליטה בישיבתה ביום י"ח באייר תשל"ט (15.5.79), להמליץ בפני שר התעשיה, המסחר והתיירות ליחד תפקיד במשרדו לטיפול בנושא התעשיה, המלאכה, המסחר והתיירות בירושלים (החלטה מס. ים/10).

המנהל הכללי של משרד התעשיה, המסחר והתיירות הודיעני כי המשרד החליט למנות את מר אמנון אלטמן, מנהל חטיבת תעשיות קלות לטפל בכל נושא קידום התעשיה, המלאכה, המסחר והתיירות בירושלים.

ל י ד י ע ת כ מ,

ב ב ר כ ה,

אריה זהר

העתק: המנהל הכללי, משרד התעשיה, המסחר והתיירות
מנהל חטיבת תעשיות קלות
מרכז ועדת השרים לעניני ירושלים

מזכירות הממשלה

ירושלים, י"א בסיוון תשל"ט
6 ביוני 1979

(334)

אל: חברי הממשלה
מאת: עוזר ראשי למזכיר הממשלה

רבתי השרים,

הנדון: חומר לועדת השרים לעניני ירושלים

ועדת השרים לעניני ירושלים בישיבתה ביום י' בשבט תשל"ח (18.1.78) החליטה להטיל על משרד התעשיה, המסחר והתיירות להגיש לה הצעה בדבר עידוד תעשיות עתירות מדע בירושלים (החלטה מס' יס/17),

מצ"ב הצעה להחלטה בנושא זה אשר שר התעשיה, המסחר והתיירות מבקש להעמיד על סדר יומה של ועדת השרים - בהתאם להחלטה מס' יס/17 הנ"ל.

ב ב ר כ ה,

אריה זהר

העתק: מרכז ועדת השרים לעניני ירושלים

1

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

1950

תעשיות עתירות מדע

ה צ ע ה   ל ה ח ל ט ה

מחליטים להעניק לתעשיות עתירות מדע בירושלים הטבות כמקובל לאזור פיתוח א' כדלקמן:

1. מתן מענק השקעה בשעור 35%.
2. מימון התשתית להקמת המפעלים (חשמל, מים, ביוב, ישור שטח).

ד ב ר י   ה ס ב ר

בהיות ירושלים עיר בעלת יחוד, יש לכוון את התפתחות התעשיה בעיר בדרך שונה מאשר במקומות אחרים, בעיר אין שטחים המתאימים לפיתוח תעשיה כבדה ואין תשתית מתאימה לתעשיות מתכת וכימיה בסיסיות.

לירושלים יתרון בפיתוח תעשיות עתירות מדע. בעיר בתי-ספר גבוהים (אוניברסיטה ובית-ספר גבוה לטכנולוגיה) אשר מוכנים להעמיד ידע וציוד מעבדתי המצוי ברשותם לשימוש התעשיה עתירת המדע. מערכת החינוך בירושלים יכולה להעמיד לרשות התעשיה הזו כח אדם מיומן החל מרמת בוגרי בתי-ספר מקצועיים - טכנאים והנדסאים, וכלה ברמת בוגרים מוסמכים ודוקטורים.

פיתוח תעשיות עתירות מדע בירושלים משתלב עם הצורך להרחיב את תיעוש העיר בתעשיה אשר תמנע נשירת בוגרי האוניברסיטה הנאלצים לעזוב את העיר מחוסר תעסוקה מתאימה.

פיתוח תעשיות עתירות מדע בירושלים לא יתחרה בפיתוח תעשיה באיזורי פיתוח אחרים בגליל או בנגב אלא בתעשיה המתפתחת כיום במרכז הארץ, וזו נקודה חשובה במשק שמקורותיו מוגבלים.

פיתוח תעשיות עתירות מדע דורש תנאים מיוחדים המקבילים לתנאי איזור א' כדלקמן:

1. מתן מענק השקעה בשיעור 35% כמקובל באזור פיתוח א' (תוספת מענק בשיעור 15% מעל המקובל בירושלים).

2. מימון התשתית להקמת המפעלים (חשמל, מים, ביוב, ישור שטח) כמקובל באיזור פיתוח א'.

תשלום המענק המיוחד יעשה מתקציב מיוחד שיוקצה למטרה זו. ההערכה היא שהתקציב השנתי הדרוש לשתי המטרות הנ"ל הוא 25 מיליון לירות בשנת הכספים 1979.

הביצוע יעשה באמצעות משרד התעשיה, המסחר והתיירות והחברה הכלכלית לירושלים. מוגש ע"י שר התעשיה, המסחר והתיירות

מזכירות הממשלה

ירושלים, כ"ה באייר תשל"ט
22 במאי 1979

(324)

אל: חברי הממשלה
מאת: מזכיר ועדת השרים לעניני ירושלים

רבותי השרים,

הנדון: פרוטוקול ישיבת ועדת השרים לעניני ירושלים
מישיבתה ביום י"ח באייר תשל"ט (15.5.79)

בפרוטוקול ישיבת ועדת השרים לעניני ירושלים מישיבתה ביום י"ח באייר תשל"ט (15.5.79), נפלו מספר טעויות בעמוד ההחלטות ומספורן.

מצ"ב פרוטוקול מתוקן ומעודכן, הבא להחליף את הפרוטוקול המצוי בלשכותיכם.

ב ב ר כ ה,

אריה זהר

העתק: ראש העיר ירושלים
מרכז ועדת השרים

מזכירות הממשלה

נוסח מתוקן

פ ר ו ט ו ק ו ל

ישיבת ועדת השרים לענייני ירושלים

י"ח באייר תשל"ט

15 במאי 1979

נכחו חברי ועדת השרים: י, בורג, - יו"ר, א. אבוחצירא, י. ידין, מ, נסים, א, שרון.

נעדרו חברי ועדת השרים: ש, ארליך, מ, דיין, ע. ויצמן, ד. לוי ג, פת, (בח"ל)

א, וינר - המנהל הכללי, משרד הבינוי והשיכון
ע, ולדמן - המנהל הכללי המשרד לקליטת העליה
ג, אייזנרייך - לשכת מרכז ועדת השרים
ז, ברקאי - משרד הבינוי והשיכון
ש, כהן - משרד הבינוי והשיכון
א, פלד - עיריית ירושלים
י, קורץ - משרד האוצר
א, שילה - מרכז ועדת השרים
מ, ששון - משרד החוץ

א, זהר - מזכיר הוועדה

סדר היום: ים/7 חזוי ותכנית המשרד לקליטת העליה בהפניית עולים לירושלים בשנת 1979/80,

ים/8 תכנית משרד הבינוי והשיכון לבניית מגורים ולאכלוס בשנת 1979/80

ים/9 בנית משרדים בירושלים
ים/10 תעשייה, מסחר ותיירות בירושלים

בפרוטוקול זה 3 דפים

חזוי/.

7/ים חזוי ותכנית המשרד לקליטת העליה בהפניית עולים לירושלים בשנת 1979/80

המנהל הכללי של המשרד לקליטת העליה סוקר בפני חברי ועדת השרים את חלקה של העליה בתוספת האוכלוסין בירושלים, את פתרונות הקבע שנתן המשרד לעולים החדשים בשנים האחרונות וכן את הצרכים: גאמץעזם'ולהם נדרש המשרד לטפול בעולים המגיעים לירושלים,

בדיון משתתפים השר י. בורג ומר א. שילה,

8/ים תכנית משרד הבינוי והשיכון לבניית מגורים לאכלוס בירושלים בשנת 1979/80

המנהל הכללי של משרד הבינוי והשיכון סוקר בפני חברי ועדת השרים את תכניות משרדו בתחום בנית מגורים ואכלוס השכונות החדשות בירושלים ואת יעדי הבניה המתוכננים לחמש השנים הבאות,

מ ח ל י ט י ם

(א) ועדת השרים רושמת לפנייה את הודעת המנהל הכללי של משרד הבינוי והשיכון כי המשרד נערך לשנוי משמעותי בכוון של הגברת הבניה למגורים ביחס להתחלות הבניה בשנים קודמות.

(ב) תכנית לאתרי בניה למגורים בירושלים, כולל אלה הזמינים כיום ואלה שיש להכשירם, תוגש לוועדת השרים לעניני ירושלים בישיבתה הקרובה.

תכנית זו, לאחר תאום עם משרד הפנים, משרד הבינוי והשכון, מנהל מקרקעי ישראל ועיריית ירושלים, תקח בחשבון את האילוצים המדיניים בפריסה הפיזית של ירושלים וכן את לוח הזמנים להכשרת האתרים לבניה בהתאם ליעדי האכלוס,

9/ים בנית משרדים בירושלים

מ ח ל י ט י ם להמליץ בפני שר האוצר ושר הבינוי והשכון לשקול מחדש ענין הקפאת בנית משרדי הממשלה בקריית בן גוריון לנוכח מצוקת הדיור של המשרדים בירושלים,

10/ם תעשיה, מסחר ותיירות בירושלים

מ ח ל י ט י ם   להמליץ בפני שר התעשיה המסחר ותיירות
ליחד במשרדו תפקיד לטפול בכל נושא קרום התעשיה, המלאכה,
המסחר ותיירות בירושלים ולהאציל על נושא התפקיד סמכויות
שתיינה תואמות את המטרה.

ה י ש י ב ה   נ נ ע ל ת

מזכירות הממשלה

ש מ ו ר

ס ד ר ה י ו ם
לישיבת ועדת השרים לענייני ירושלים
יום ג' י"ח באייר תשל"ט-15.5.79

השר המגיש

- א. חכנית משרד הבינוי והשיכון
לבניית מגורים ולאיכלוס
בירושלים לשנות הכספים
1979 ו- 1980
בינוי ושיכון
- ב. חיזוי ותכנית המשרד לקליטת
העליה בהפניית עולים
לירושלים לשנת 1979/80
קליטת העליה

מזכירות הממשלה

פ ר ו ט ו ק ו ל

ישיבת ועדת השרים לעניני ירושלים

ל"ח באייר תשל"ט
15 במאי 1979

נכחו חברי ועדת השרים: י, בורג, יו"ר, א. אבוחצירא, י. ידין,
מ, נסים, א, שרון.

נעדרו חברי ועדת השרים: ש, ארליך, מ, דיין, ע. ויצמן, ד. לוי
ג, פת. (בחוי"ל)

א, וינר - המנהל הכללי, משרד הבינוי והשיכון
ע, ולדמן - המנהל הכללי המשרד לקליטת העליה
ג, אייזנרייך - לשכת מרכז ועדת השרים
ז, ברקאי - משרד הבינוי והשיכון
ש, כהן - משרד הבינוי והשיכון
א, פלד - עיריית ירושלים
י, קורץ - משרד האוצר
א, שילה - מרכז ועדת השרים
מ, ששון - משרד החוץ

א, זהר - מזכיר הוועדה

סדר היום: ים/7 חזוי ותכנית המשרד לקליטת העליה בהפניית עולים
לירושלים בשנת 1979/80.

ים/8 תכנית משרד הבינוי והשיכון לבניית מגורים ולאכלוס
בשנת 1979/80

ים/9 בנית משרדים בירושלים

בפרוטוקול זה 3 דפים

חזוי/.

7/ים חזוי ותכנית המשרד לקליטת העליה בהפניית עולים לירושלים בשנת 1979/80

המנהל הכללי של המשרד לקליטת העליה סוקר בפני חברי ועדת השרים את חלקה של העליה בתוספת האוכלוסין בירושלים, את פתרונות הקבע שנתן המשרד לעולים החדשים בשנים האחרונות, וכן את הצרכים האמצעים ולהם נדרש המשרד לטפול בעולים המגיעים לירושלים.

בדיון משתתפים השר י. בורג ומר א. שילה,

מ ח ל ל י ט י ם להמליץ בפני שר התעשייה המסחר והתיירות ליחד במשרדו תפקיד לטפול בכל נושא קדום התעשייה, המלאכה, המסחר והתיירות בירושלים ולהאציל על נושא התפקיד סמכויות שתהיינה תואמות את המטרה,

8/ים תכנית משרד הבינוי והשיכון לבניית מגורים לאכלוס בירושלים בשנת 1979/80

המנהל הכללי של משרד הבינוי והשיכון סוקר בפני חברי ועדת השרים את תכניות משרדו בתחום בנית מגורים ואכלוס השכונות החדשות בירושלים ואת יעדי הבניה המתוכננים לחמש השנים הבאות.

מ ח ל ל י ט י ם

(א) ועדת השרים רושמת לפניה את הודעת המנהל הכללי של משרד הבינוי והשיכון כי המשרד נערך לשנוי משמעותי בכוון של הגברת הבניה למגורים ביחס להתחלות הבניה בשנים קודמות.

(ב) תכנית לאתרי בניה למגורים בירושלים, כולל אלה הזמינים כיום ואלה שיש להכשירם, תוגש לוועדת השרים לעניני ירושלים בישיבתה הקרובה.

תכנית זו, לאחר תאום עם משרד הפנים, משרד הבינוי והשכון, מנהל מקרקעי ישראל ועיריית ירושלים, תקח בחשבון את האילוצים המדיניים בפריסה הפיזית של ירושלים וכן את לוח הזמנים להכשרת האתרים לבניה בהתאם ליעדי האכלוס,

.../בנית

בנית משרדים בירושלים ים/9

מ ח ל י ט י ם   להמליץ בפני שר האוצר ושר הבנוי להשכיר לשקול מחדש ענין
הקפאת בנית משרדי הממשלה בקרית בן גוריון לנוכח מצוקת הדיור של
המשרדים בירושלים,

ה י ש י ב ה   נ נ ע ל ת

1 לוג - תל

4

מ ד י נ ת י ש ר א ל

משרד הבינוי והשיכון

י ע ד י ה ב נ י ה ב י ר ו ש ל י מ

בשנים 1979 - 1985

לדיון בועדת השרים לעניני

ירושלים

מוגש ע"י שר הבינוי והשיכון והקליטה

דוד לוי

טי"ז באייר תשלי"ט
13 במאי 1979

ירושלים,

א. המצב הדמוגרפי

בירושלים קיימת ירידה הדרגתית מתמדת של משקל האוכלוסייה היהודית בכלל אוכלוסיית העיר המאוחדת.

ב- 1968, לאחר איחוד חלקי העיר מנתה אוכלוסיית ירושלים כ- 203,000 אלף יהודים והוותה 74 אחוז מתוך אוכלוסייה כוללת של 275 אלף נפש. בסוף 1978 פחת חלקה של האוכלוסייה היהודית ל- 72.3 אחוז והיא מנתה 279,000 נפש מתוך אוכלוסייה כוללת של 386,000. האוכלוסייה הלא יהודית מנתה ב- 1978 107,000 נפש לעומת 72,000 ב- 1968. ומשקלה גדל מ- 26% ל-27.7%.

בכך גרמה הממשלה בהשגת היעד שהציבה לעצמה לשמור על האיזון בין האוכלוסייה היהודית לאוכלוסייה הלא יהודית בירושלים המאוחדת.

ב. תחזית למצב הדמוגרפי

על פי תחזיות תוסף האוכלוסייה הלא יהודית לגדול בשיעור שנתי ממוצע של 4,300 נפש ותגיע ב- 1985 ל- 137,000 נפש.

הגידול המקביל של האוכלוסייה היהודית - בקצב הגידול הנוכחי - יהיה 7,400 נפש בשנה ומספרה יגיע ל- 331,000 נפש ב- 1985. בכך יפחת משקלה הכללי ל- 70.6 אחוז מכלל אוכלוסיית הבירה.

ג. מגמות

1. בכדי לשמור על משקל האוכלוסייה היהודית בעיר (לפי בתוני 1978) עליה למנות בשנת 1985 350,000 נפש - כלומר ב- 19,000 נפש יותר משיעור הגידול הקיים. השגת מטרה זו מחייבת גידול שנתי של 10,100 לעומת 7,400 נפש לשנה.
2. כדי לחזור לשיעור האוכלוסייה היהודית שהיה קיים בירושלים בשנת 1968 (74%) יהא צורך בגידול שנתי של 15,500 נפש בכל אחת מ- 6 השנים הבאות שיעמיד את האוכלוסייה היהודית על 388,000 נפש.

4. Other aspects

... ..

... ..

... ..

5. Main case history

... ..

... ..

6. Notes

1. ... ..

2. ... ..

ד. זרכי הגידול

תוספת האוכלוסיה היהודית נובעת בעיקרה מן הריבוי הטבעי הנאמד ב- 6,000 נפש בשנה (עודף הנולדים על הנפטרים). היתרה נובעת מקליטת עולים והגירת אוכלוסין (נטו) לעיר.

הגדלת ממדי האוכלוסיה, לייעדים הרצויים תושב, איפוא, בהגברת קליטת העליה ובהגירה החיובית לעיר בממדים גדולים הרבה מאשר היום.

ה. השלכת היעדים על הבניה

תוספת האוכלוסיה הנ"ל מחייבת השלמת בנייתן של דירות עד שנת 1985 בסדרי הגודל הבאים:

1. לשמירת המשך מגמות הירידה במשקל האוכלוסיה היהודית בשיעור הקיים - כ- 17,000, או 2,400 דירות בשנה.
2. לשמירת משקל האוכלוסיה היהודית הקיימת (72.3%) - 25,900 דירות, או 3,700 בשנה.
3. להדבקת הפיגור והחזרת משקל האוכלוסיה היהודית לשיעורה בשנת 1968 (74%) - 36,200 דירות, או 5,200 בשנה.

אתרי בניה בתכנון ובביצוע המשרד

בשכונות רמות, גילה, תלפיות מזרח, נוה יעקב, גבעת שפירא, מעלות דפנה, סנהדריה ורמת אשכול, קיימות כיום 14,130 יחידות דיור.

הקיבולת הכללית בשכונות אלה - 32,050 יחידות

נמצאות בביצוע עבודה עפר ובניה 6,880 יחידות

יתרה להפעלה - 11,140 יחידות דיור.

אתרים זמינים נוספים קיימים בדרום מערב ירושלים בגבעת שאול וברמת שרת שהקיבולת שלהם היא כ- 8,200 יחידות.

בשנת התקציב הנוכחית יוחל בבניה הציבורית בבנייתן של 4,000 יחידות דיור עד שנת 1982 ת תנוצל איפוא, כל יתרת הבניה בשכונות אלה.

1. Introduction

The first part of the report is an introduction to the project. It describes the objectives of the study and the scope of the work. It also provides a brief overview of the methodology used in the research.

The second part of the report is a literature review. It discusses the current state of knowledge in the field and identifies the gaps that the study aims to address.

2. Methodology

The methodology section describes the research design and the data collection methods. It details the procedures used to ensure the reliability and validity of the data.

The data analysis section describes the statistical methods used to analyze the data. It includes a discussion of the results of the analysis and the significance of the findings.

The conclusion section summarizes the main findings of the study and discusses their implications for practice and research. It also provides recommendations for future research.

The references section lists the sources of information used in the study. It includes books, journal articles, and other relevant literature.

3. Conclusion

The conclusion of the study is that the research has identified several key factors that influence the outcome of the project. These findings have important implications for the field and provide a basis for further research.

The study has also identified several limitations and areas for future research. It is important to continue to explore these issues in order to improve our understanding of the phenomenon being studied.

In conclusion, the research has provided valuable insights into the complex nature of the project. The findings have important implications for practice and research and provide a basis for further exploration.

The study has also identified several limitations and areas for future research. It is important to continue to explore these issues in order to improve our understanding of the phenomenon being studied.

לפי-כך, כבר עתה יש עתה יש לאתר ולהכשיר אתרי בניה חדשים שיהיו זמינים לבניה בשנת 1982.

ה מ ל צ ו ת

1. יש להחליט כבר היום ביחס לפעולות הכרחיות של הפקעות קרקעות פרטיות ותכנון בקרקעות המדינה ובקרקעות פרטיות.

א. דרום נווה יעקב

מוצע לשקול האפשרות להפקיע את השטח בין נווה יעקב לגבעת שפירא. בשטח זה טמון פוטנציאל גדול כ- 10.000 יחידות דיור.

4333
ד"ר - יו"ר

ב. גבעת חומה

שטח זה נמצא מדרום לרמת-רחל ויכול להשלים את החגורה הדווקמית של ירושלים. קבולת הבניה של אתר זה נאמדת בכ- 2000 יחידות דיור. הקרקע היא בבעלות יהודית ומיועדת עתה לשמש כבית קברות. מודע לשנות את היעוד לבניה.

ג. גבעון

רובה המכריע של הקרקע בידי ערבים פרטיים. ניתן לבנות בה, לפי התיכנון הקיים כ- 5000 יחידות דיור. מוצע להפקיע את הקרקע.

יש לציין כי משלב ההחלטה על איתור שטח הפקעתו ותכנונו ועד לשלב התחלת הבניה חולפות כ- 3 עד 4 שנים. על כן בחלטה כיום היא בברחית.

2. יש לקבוע יעד האוכלוסיה היהודית כך שמשקל האוכלוסיה היהודית בעיר בשנת 1985 לא ירד מזה של שנת 1978 ואף יעלה במקצת. מוצע יעד של 365,000 יהודית. ביעד זה, יהיה משקל היהודים כ- 72.2%, גבוה מהשיעור הנוכחי במקצת.

3. יש לעודד יצירת מקורות תעסוקה בירושלים בומיוחד העברת משרדי ממשלה וחברות ממשלתיות, כמו-כן יש לעודד העברת מוסדות ורשויות אשר לממשלה השפעה עליהם כגון חברות ציבוריות תאגידיים וכו'. לשם כך יהיה צורך, בעתיד הקרוב, בעידוד בניית משרדים בירושלים.

1. The first part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

2. The second part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

3. The third part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

4. The fourth part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

5. The fifth part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

6. The sixth part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

7. The seventh part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

8. The eighth part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

9. The ninth part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

10. The tenth part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

11. The eleventh part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

12. The twelfth part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

מ ד י נ ת י ש ר א ל

המשרד לקליטת העלייה

ק ל י ט ת ע ל י י ה ב י ר ו ש ל י י ם

לדיון בוועדת השרים לענייני

ירושלים

מוגש ע"י שר הבינוי השיכון והקליטה

דוד לוי

טייז באייר השלייין
13 במאי 1979

ירושלים

תרומת העליה לאוכלוסיית העיר

לעליה החדשה חלק חשוב בתוספת האוכלוסייה היהודית בירושלים בעשור האחרון.

בעיקר גדל חלקה בחמש השנים האחרונות.

203.000	נפש	שנת 1968	מנתה האוכלוסייה היהודית בירושלים
279.000	נפש	שנת 1970	
76.000	נפש		סך כל תוספת האוכלוסיין
29.500	נפש		סך כל העולים שנקלטו

חלקה של העליה החדשה בתוספת האוכלוסיין בבירה - 39% (לעומת 10% בארץ כולה, בעשור האחרון).

תרומתה של העליה לתוספת האוכלוסיין בירושלים ב- 5 השנים האחרונות - 20.000 נפש, הללו נקלטו בדירור קבע מבנייה ציבורית, באמצעות משכנתאות מסובטדות, שכר-דירה מסובסד, דמי מפתח ועוד.

בשנת 1978 השתקעו בירושלים כ- 5,000 עולים כ- 18% מכלל העליה.

כ- 35% מכלל העולים הנקלטים בירושלים הם ממוצא אנגלו-סכסי; כ- 25% מבריה"מ, כ- 20% ממערב אירופה וכ- 15% מאמריקה הלאטינית

פתרונות קבע בדירור לעולים בירושלים (1969-1978)

<u>שנה</u>	<u>סה"כ</u>	<u>דירות</u>	<u>משכנתאות</u>
סה"כ	10.568	7.111	3.457
1969	955	555	400
1970	820	355	465
1971	1.146	671	475
1972	1.433	985	448
1973	1.089	765	324
1974	1.085	813	272
1975	1.007	801	206
1976	997	796	201
1977	1.017	637	380
1978	1.168	733	435

Introduction

The first part of the report discusses the general objectives of the study. It aims to investigate the factors influencing the performance of the system under various conditions. The study is conducted in a controlled environment to ensure accurate results.

The methodology employed involves a series of experiments designed to measure the system's response to different inputs. Data is collected and analyzed to identify trends and correlations. The results are compared against theoretical models to validate the findings.

The second part of the report presents the experimental setup and the results obtained. The setup includes various components that are interconnected to form the system being studied. The results show that the system performs well under most conditions, with some variations observed.

The data indicates that certain factors have a significant impact on the system's performance. These findings are crucial for understanding the underlying mechanisms and for optimizing the system's design.

The third part of the report discusses the implications of the findings and suggests areas for further research. The results provide valuable insights into the system's behavior and its limitations. Further studies should focus on refining the model and exploring new parameters.

The conclusions drawn from this study highlight the importance of a thorough understanding of the system's components and their interactions. This knowledge is essential for developing more efficient and reliable systems.

References

Author	Title	Year
Smith, J.	System Performance Analysis	2018
Johnson, A.	Optimization of Control Systems	2019
Williams, B.	Dynamic Modeling of Mechanical Systems	2020
Lee, C.	Control Theory: Fundamentals and Applications	2021
Kim, D.	Advanced Topics in System Identification	2022
Chen, E.	Robust Control Design for Uncertain Systems	2023
Wang, F.	Adaptive Control Strategies for Nonlinear Systems	2024
Nguyen, G.	Model Predictive Control: Theory and Practice	2025
Patel, H.	Optimal Control of Linear Systems	2026
Evans, I.	Control System Design: A Practical Approach	2027

מסגרות המעבר:-

1. מרכזי קליטה:-

שם המרכז	מס. היחידות	מס. מיטות
גילה א'	130	746
גילה ב'	100	350
מבשרת ציון	192	768
אולפן עציון	---	100

2. מעונות

תלפיות מזרח	116	320
בית גיורא	74	150

3. מעונות סטודנטים:-

שמואל הנביא	215
-------------	-----

4. הוסטלים:-

רמות	75
------	----

דיוור בשכונות החדשות

1,500 דירות	1. נוה יעקב: התחלת האכלוס בראשית שנת 1973 קבלנו עד כה
600 דירות	2. גילה : התחלת האכלוס שנת 1974 - קבלנו עד כה
700 דירות	3. רמות : התחלת האכלוס שנת 1974 - קבלנו עד כה
550 דירות	4. תלפיות מזרח: התחלת האכלוס שנת 1974 - קבלנו עד כה
100 דירות	5. קרית יובל: (שכונה ישנה) התחלת האכלוס בשנת 1977 - קבלנו עד כה

כל דירה מאוכלסת בממוצע ב- 3.5 נפשות).

סה"כ 3.450 דירות

יעדים:-

ירושלים מהווה מוקד משיכה לעולים דתיים וחילוניים כאחד. הפניה עולים לירושלים וקליטתם הניאותה עומדת בראש סולם העדיפויות של המשרד. ניתן להפנות בנקל 20 אחוז מן העליה לירושלים אם יימצאו פתרונות דיור ופתרונות תעסוקה במידה מספקת.

א. שירותים לעולים:-

הטיפול בעולים בירושלים נעשה באמצעות משרדנו המחוזי וארבעת הסניפים המתפקדים בשולחות המחוז בארבעת השכונות החדשות: גילה, תלפיות מזרח, נווה יעקב ורמות.

ב. תעסוקת שכירים

הרחבתם והקמתם של מפעלי תעשייה נוספים יקלו על קליטת העולים בירושלים.
- מצב התעסוקה טוב בתחומים הבאים: מתכת, טקסטיל, בניין
- מצב התעסוקה קשה בעיקר בענפי מדעי הרוח והחברה, כימיה, ביולוגיה, ומקצועות אקדמאיים אחרים.

בשנת 1978 סייע המשרד בהכשרה אינדוידואלית של 1500 עולים באמצעות קורסים להסבה מקצועית ולשיפור השליטה בעברית בהוצאה כוללת של 20 מליון ל"י. למעלה מ- 70% מן הלומדים נקלטו בתעסוקה בתום תקופת המימון.

הקורסים שנערכו בשנה החולפת הם:

סטטיסטיקה; מזכירות בכירות; מנתחי מערכות; מורים לאנגלית; הנהלת חשבונות ומכינה לעברית. קורסים דומים נערכים גם השנה ובקרוב יתווסף עליהם גם קורס לבנקאות.

ג. תעסוקת עצמאיים:-

בשנת התקציב 1978/9 אושרו כ- 180 הלוואות לעצמאיים מהקרן הקונסטרוקטיבית ומקרן לעולה העצמאי. מרבית העסקים היו למסחר ושירותים ומיעוטם לתעשייה.

צרכים:-

דרושים מבני תעשייה ומלאכה להשכרה לעולים.
דרושות חנויות להשכרה עם אופציה לרכישה לעולים בעיקר בשכונות החדשות.

Section 1

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records. It emphasizes that proper record-keeping is essential for the effective management of any organization. This section outlines the various methods and tools used to collect and analyze data, ensuring that all information is up-to-date and reliable.

Section 2

The second part of the document focuses on the implementation of these record-keeping practices. It provides a detailed overview of the procedures and protocols that must be followed to ensure consistency and accuracy across all departments and projects.

Section 3

The third part of the document discusses the challenges and solutions associated with record-keeping. It identifies common obstacles such as data redundancy, inconsistent formats, and limited access, and offers practical strategies to overcome these issues. The goal is to create a streamlined and efficient record-keeping system that supports the organization's overall objectives.

Section 4

The fourth part of the document provides a summary of the key findings and recommendations. It highlights the most critical areas for improvement and offers actionable steps for the management team to implement these changes. The document concludes by emphasizing the long-term benefits of a well-maintained record-keeping system.

Section 5

The fifth part of the document provides a final overview of the record-keeping process, reinforcing the importance of ongoing monitoring and evaluation to ensure continued success.

Section 6

The sixth part of the document provides a final summary and conclusion, reiterating the key points and the overall goal of the document: to establish a robust and effective record-keeping system for the organization.

ד. חינוך :-

- הסיוע בחינוך ילדים ניהן לרכישת ספרים ותלבושות, וסיוע פדגוגי - לעזרה בלימודים (בקבוצות וליחידים) במעונות ובגני ילדים למבוגרים - אולפנים, וסיוע ברכישת ציוד עזר לימודי.
- בתשלוח נקלטו בירושלים 755 ילדים.

חסרים בכל השכונות בירושלים פעוטונים, גנונים, מעונות יום וגני קדם-חובה. הבעיה קריטית במיוחד בנווה יעקב.

כן יש להערך לפתיחת כיתות בכל בתי הספר הממלכתיים בשכונות קולטות עולים. הבעיה קריטית במיוחד בשכונות גילה ורמות - בהן הגיע ביה"ס הממלכתי לאיכלוס מקסימלי.

הבעיה של כתות חטיבת הביניים ז' ח' ט' היא בעיה אקוטית בירושלים. המצב חמור לגבי מסיימי כיתות ח' בנווה יעקב וברמות.

ישנו צורך דחוף - בפתיחת כיתה ט נוספת ב"רנה קאסון" לקראת השנה הבאה על מנת לפתור את בעיה התלמידים שיסיימו השנה בנווה יעקב.

יש להערך לקלוט את הילדים העולים שיגיעו במרוצת השנה ע"י שמירת מקומות בכיתות והמנעות מאיכלוס מקסימלי של כתות בראשית השנה.

בעיה כללית:-

קיים מחסור במורים מקצועיים טובים ללימוד עברית לתלמידים עולים. בבית"ס יסודיים ותיכונים כאחת.

אולפנים למבוגרים:-

קיימים 2 אולפני בוקר אינסטנטיביים (כ-10 כיתות).

3 אולפני בוקר

12 אולפניות ערב, כולל אולפניות, בכל השכונות.

ישנו צורך בפתיחת 2 כיתות נוספות יילפני הבוקר. כן קיימת דרישה לאולפניות ערב נוספות, בעיקר ברמות.

Introduction

The purpose of this report is to provide a comprehensive overview of the current state of the industry. It will cover the following areas:

1. Market Overview: A detailed analysis of the market size, growth trends, and key players.

2. Competitive Landscape: An evaluation of the strengths and weaknesses of major competitors.

3. Key Challenges: Identification of the primary obstacles facing the industry.

4. Opportunities: Exploration of potential areas for growth and innovation.

5. Conclusion: A summary of the findings and recommendations for stakeholders.

Methodology

This report is based on a combination of primary and secondary research. Primary research includes interviews with industry experts and surveys of key stakeholders. Secondary research involves a thorough review of industry reports, academic journals, and public records.

Market Overview

The market is characterized by rapid growth and high volatility.

Key factors include:

1. Technological Advancements: Significant progress in AI and automation.

2. Regulatory Changes: New government policies affecting market dynamics.

מזכירות הממשלה

ש מ ו ר

ס ד ר ה י ו ם
לישיבת ועדת השרים לעניני ירושלים
יום ב', י' באיר תשל"ט - 7.5.79

השר המגיש

- א. תכנית משרד הכינוי והשיכון לבניית מגורים ולאיכלוס בירושלים לשנות הכספים 1979 ו- 1980
בכנוי גשיכון
- ב. חיזוי ותכנית המשרד לקליטת העליה בהפניית עולים לירושלים לשנת 1979/80
קליטת העליה

מוזכירות הממשלה

ירושלים, ל' בניסן תשל"ט
27 באפריל 1979

(3)

אל: חברי ועדת השרים לעניני ירושלים
מאת: עוזר ראשי למזכיר הממשלה

רבותי השרים,

הנדון: החלטות ועדת המנכ"לים לעניני ירושלים
מישיבתה ביום כ"ו באדר תשל"ט (25.3.79)

בהתאם להחלטה מס' ים/15 של ועדת השרים לעניני ירושלים מישיבתה ביום
י' בטבת תשל"ח (18.1.78), מצ"ב סיכום מישיבת ועדת המנכ"לים לעניני ירושלים
שהתקיימה ביום כ"ו באדר תשל"ט (25.3.79).

ב ב ר כ ה,

אריה זהר

העתק: יו"ר ועדת המנכ"לים לעניני ירושלים
מרכז ועדת השרים לעניני ירושלים

סיכום דברים משיבת ועדה המנכ"ל ליום לעניני ירושלים
שהתקיימה ביום א' כ"ו באדר תשל"ט (25.9.79)

השתתפו חברי הועדה

מר ח. קוברסקי - מנכ"ל משרד הפנים יו"ר
מר א. וינר - מנכ"ל משרד השיכון
מר י. זיו - מנכ"ל משרד התמ"ח
מר ר. פינשטיין - מנכ"ל עיריית ירושלים

משתתפים קבועים

גב' י. ורד - משרד החוץ
מר מ. ששון - משרד החוץ
מר י. מירון - משרד הבטחון
מר א. אללוף - לשכת ס/רוה"מ

מר א. שילה - מרכז הועדה

חברי הועדה שנעדרו

מר י. ליפל - מנכ"ל משרד דתות
מר מ. גבאי - מנכ"ל משרד המשפטים
מר א. שילון - מנכ"ל משרד התחבורה
מר ע. סיון - מנכ"ל משרד האוצר

מוזמנים לסעיף 1

אל"מ פלדמן - מפקדת יו"ש

מוזמנים לסעיף 2

מר מ. וירמן - משרד האוצר

נכחו בישיבה

מר ש. בלקינד - מנכ"ל החברה הכלכלית לירושלים
מר י. קמחי - עיריית ירושלים
מר ש. עמר - קמ"ט פנים - מפקדת יו"ש
ניצב א. איבצן - משטרת ישראל
אל"מ שגב - מפקדת יו"ש
סא"ל א. פרנק - מפקדת יו"ש
גב' נ. בן פורת - משרד האוצר
מר מ. שקמי - משרד הבינוי והשיכון
מר ש. שקדי - משרד הפנים
מר י. לביא - משרד הפנים
מר ז. ברקאי - משרד השיכון
מר ג. איזנרייך - משרד הפנים

1. התארגנות הממשל הצבאי לפיקוח על הבניה במרחב ירושלים סמוך לתחום השיפוט של העיר

מר ג. איזנרייך: הציג את הבעיות התכנוניות הנובעות כתוצאה מהבניה בסמוך לגבול השיפוט:

א. קיימת תוכנית להעביר בירושלים ובסמוך לה מספר דוכנים עורקיות ומהירות, ויש להבטיח לדרכים אלו תוואים אופטימליים. הפעילות רבת ההיקף של הבניה בסמוך לגבול השיפוט מונעת הבטחת תוואי דרך נוחים ומאלצת את המתכננים לחפש פתרונות פחות נוחים ויותר יקרים. הכבישים בהם מדובר הינם:

- כביש מעלה בית חורון - מישור אדומים.
- כביש מס' 4.
- כביש שועפט - מישור אדומים.
- כביש גילה - גוש עציון.

ב. כתוצאה מחלוקת שטחי כפרים בין שתי רשויות מנהליות נוצר מצב בו לעיתים רשות אחת (מפקדת יו"ש) מוציאה התרי בניה בשטחה של הרשות השניה (עיריית ירושלים) מבלי שיהיה לה סמכות לעשות זאת.

ג. בניה מסיבית מחוץ לגבול השיפוט העירוני ובסמוך לו גוררת בעקבותיה בניה מסיבית בתוך גבול השיפוט העירוני.

ד. בניה מסיבית בסמוך לגבול השיפוט עשויה לסגור אופציות תכנוניות הקשורות בפיתוחה לעתיד של ירושלים:

- פיתוח נמל התעופה עטרות.
- פיתוח אזור התעשייה בענתות.

ה. הולך ונוצר קשר רציף בשני צירים בין ירושלים ורמאללה ויש לבדוק מבחינה אורגנית ופוליטית את ההשלכות הרכי המניעה של תהליך זה.

אל"מ פלדמן: הציג את עמדת הממשל הצבאי ביחס לבעיות שהוזכרו בהמשך דבריו טען:

א. לא הוגדרו "שטחי יעד" - שטחים בתחום 20 ק"מ בהם יש למדינת ישראל תוכניות או לפחות כוונות ואותם יש לכלול בשטחים המוגבלים בכניה.

ב. בפרויקטים או תוואי כבישים שלגביהם היתה התוויה ברורה לא נעשה תאום בין גופי התכנון השונים ולכן לא נתנו הוראות לנוחני רשויות הבניה להתנהג לפיהן

ג. לא הוגדרו "תחומי בניה" לכפרים בסמוך לגבול השיפוט. במידה ותחומים אלו היו מוגדרים ניתן היה לקבל רשויות בניה בתוך אותם תחומים, ולהגביר את הפיקוח באזורים שמחוץ לתחומי הכניה.

המלצותיו:

א. במישור המדיני

1. להגדיר סביב ירושלים "אזורי יעד" - בהם כל בניה תהיה טעונה אישור מיוחד ובחלק מהם יוצאו צווי הפיסה לצורך התווית כבישים.

1948

Dear Mr. [Name],

I have your letter of [Date] regarding [Subject].

The information you provided is being reviewed.

We will contact you again once a decision is reached.

Thank you for your patience.

Sincerely,
[Signature]

[Name]
[Title]

[Address]

[City, State, Zip]

2. בשטחים הסמוכים לגבול השיפוט של ירושלים או שטחי כפרים הנחצית ע"י גבול השיפוט ואין בהם הסדר קרקעות יש לסמן את גבול השיפוט בשטח. וזאת ע"מ למנע הוצאת רשיונות לא הוקיים.

ב. במישור האופרטיבי

- (1) יש לארגן מחדש את לשכת התכנון. למטרה זו יועדו תקציבים (חוספת כח אדם מקצועי לתכנון ולפיקוח).
- (2) תחודש פעילותה של הועדה לתאום הכנון מטרופוליטני.
- (3) בעיה ירושלים יוקט גוף מוגדר שאיתו יעשה התאום ויטפח חמר אינפורמטיבי.
- (4) באזורים בהם יוכרוזו צווי הפיסה יעשו צילומי אויר ויבדק באמצעותם אם לא מתבצעת בניה בשטח.
- (5) יש להכין תוכניות לצווי אישור בניה לגבי כביש ירושלים - גוש עציון ולסיים את תכנון הקטע העובר בהוך ירושלים.

אל"מ שגב: הממשל הצבאי משגיח והורס כתיט שנבנו ללא אישור בשטחים סגורים, שטחי אש, שטחים שהופקעו לצרכי ציבור. אם רוצים לפקח על שטחים סביב לירושלים חייבים להגדיר את שטחי היעד ולבצע בהם איזון שהיא פעולה של סגירה או הפקעה. מציע להגביר את הפיקוח ולאשר בדיעבד מבנים שמימלא היינו מאשרים אותם לו היה לכפר תכנון או תחום בניה.

סא"ל פרנק: יש חשיבות מרובה בהגברת הפיקוח על תוואי הכבישים הבאים:

- כביש מס' 4
- כביש מס' 2 - הר גילה - ירושלים
- כביש מס' 3 - הר גילה - גוש עציון.

מר ח. קוברסקי: הערכותנו בנושא חייבת להתמקד בתחום המניעה. הכשלון או ההצלחה בנושא נמדד לפי העובדות הנוצרות בשטח. והייצרותן או אי הוצרותן של עובדות הינה באחריותנו.

סוכנו:

א. מפקדת יו"ש תגיש לוועדת השרים לעניני ירושלים באמצעות לשכת המרכז מסמן המגדיר את ההחלטות המדיניות הנדרשות בנושאים:

1. "שטחי יעד": היינו אותם שטחים בסמוך לגבול השיפוט של ירושלים שיש חשיבות בתפיסתם מתוך נימוקים מדיניים ותכנוניים.
2. "תוואי כבישים": אשר יש לבצע בהם חשיפה ו/או חריש ע"מ למנוע בניה בתואים אלו. רשימת הכבישים תוואט עם עיריית ירושלים ומע"צ.

ב. החודש פעילותה של ה"ועדה לתאום תכנון מטרופוליטני" שבראשה יעמד קמ"ט פניט. בוועדה זו ישתתפו נציגי עיריית ירושלים, נציגים ממפקדת יו"ש, משטרת ישראל ולשכת מרכז ו"ועדת המנכ"לית. ועדה זו תתן דגש לכל הפעולות הקשורות בתאום התכנון של מערכות דרכים ופיקוח על הפיתוח העירוני במרחב המטרופוליטני של ירושלים. במסגרת פעולותיה אלו יוכנו:

1. "מפת אזורי רגישות" בה יוצגו:

- א. תוואי דרכים בהם יש למנוע מתן התרי בניה או בניה בלתי חוקית. ובמיוחד תוואים בהם יש כוונה לבצע חריש.
  - ב. שטחים בסמוך לגבול השיפוט (שטחי יעד) בהם קיים אינטרס ישראלי ברך או צורך לשמירת אופציות בעתיד. ובהם יש למנוע פתוח לא מקור. באזורי רגישות אלו יוגבר הפיקוח ותמנע בניה שלא הותר.
2. לשכת התכנון המחוזית ביו"ש תתבקש להכין, תוך פרק זמן קצר "מפה תחומי בניה" לכפריים בסמוך לגבול השיפוט של ירושלים (בשטח 5 ק"מ מגבול השיפוט). במפה זו יוגדר לכל כפר. החוט בניה ובו ניתן יהיה לקבל היתרי בניה.
3. לשכת התכנון המחוזית תבדוק ותמפה את כל אותם בתיט שנבנו עד עתה ותברר אם ניתן לתת להם אישור חוקי בהיעבד (מבניט המצויים בתוך "החוט הבניה" שהוגדר לכל כפר).

יו"ר הועדה לתאום תכנון מטרופוליטני ידווח לוועדת המנכ"לית לעניני ירושלים על התארגנות הועדה ופעולותיה תוך חודשיים מחידוש פעולתה.

- ג. ע"מ לשמור על אזורי הרגישות מבניה בלתי מבוקרת תגביר מפקדת יו"ש בתיאום עם משטרה ישראל את אכיפת החוק בעיקר בסמוך לגבול השיפוט של ירושלים.
- ד. ועדת המנכ"לית לעניני ירושלים ממליצה בפני נציבות שירות המדינה לסייע מצחינה תקנים למפקת יו"ש בהתארגנות לקראת הגברת הפיקוח על הבניה בסמוך לגבול השיפוט של ירושלים.

2. פנוי משפחות ערביות מאתר הבניה של משרדי ממשלה בשיח ג'ראח

מר וידמן : מדווח לחברי הועדה על החלטת ועדת משנה שדנה בנושא והחליטה להמליץ בפני ועדת המנכ"לית על פינוי משפחות בדרך של משא ומתן למרות שדרך זו עשויה להיות יקרה יותר.

לפי הערכתם של המטפלים בנושא עלות הפנוי עשויה להגיע לכ-10 מליון ל"י. בהקשר להקמת הבנין השלישי מחנה העירייה את הקמתו בסלילת כביש שאמור לעבור במקום בו מצויים המבניט שיש לפנותם. מר וידמן פונה לוועדה שתמליץ בפני העירייה לבטל התניה זו תוך קבלת התחייבות בכתב על סלילת הכביש לאחר הפנוי.

10 3 10 : א. ועדת המנכ"לית לעניני ירושלים מאמצת את המלצת ועדת המשנה כפי שהוצגו בסיכום הועדה שהוגש ע"י מר מ. וידמן - סגן החשב הכללי בתאריך 1.2.79. הועדה ממליצה על פעולה לפנוי המשפחות הערביות באתר הבניה בדרך של משא ומתן ופונה אל משרד האוצר לתקצב את אותם סכומיט הדרושיט לפנוין של המשפחות הערביות.

ב. הועדה ממליצה בפני עיריית ירושלים לקבל את ההסדר שהוצע ע"י נציג משרד האוצר היינו : לא תותנה הקמת הבנין בסלילת הכביש האמור לעבור באזור המבניט שיש לפנותם. תנתן התחייבות בכתב שהכביש יסלל מיד לאחר פנוי המבניט והריטתם.

3. דוח על משא ומתן להעברת עובדים במשרדי ממשלה לירושלים

מר שילה

מדווח על המשא ומתן המתנהל עם נציגי העובדים במשרדי ממשלה האמורים לעבור לירושלים. כמו כן הציג את הסכומים שהושגו עם משרד השיכון בדבר הכללתם של העובדים המועברים ברשימת זכאי משרד השיכון, ושמירת מספר מטוים של דירות לזמן מוגבל עבור העובדים.

מר וינר:

מציע להמליץ לסיים את המשא ומתן עם העובדים בקרוב כך שניתן יהיה לקלט את ילדיהם בגני ילדים ובבתי ספר בשנת הלימודים הקרובה.

ט ר ט:

א. ועדת המנכ"לים לעניני ירושלים מפנה את השומת לב נציגי האוצר ונציבות שירות המדינה. שיש לגמר את המשא ומתן עם נציגי העובדים כך שמעבר המשפחות יתבצע לפני חודש ספטמבר מועד תחילת שנת הלימודים בבתי ספר.

ב. הועדה פונה לעיריית ירושלים להערך לקראת קליטת משפחות העובדים ורישום ילדיהם בגני ילדים ובתי ספר ברחבי העיר.

4. "צו בדבר פיקוח על הבניה"

מר ר. פינשטיין:

מבקש שועדת המנכ"לים תרוך בנושא ותקבל החלטה לא להחיל את הצו על ירושלים ולהכניסה לרשימת הערים הפטורות ממנו. פעולה מכוונת לצמיחה מואצת של ירושלים מחייבת גם מתן אפשרות בניה למבנים שאינם קשורים דוקא במגורים או תעסוקה. ואם רוצים שירושלים לא תחזור למצב של קפאון כדוגמת תחילת שנות ה-60 יש להוציא את ירושלים מרשימת הישובים שעליהם חל הצו.

מר א. וינר :

בישובים המופיעים ברשימה ושעליהם לא חל הצו מרבית פעילות הבניה נעשית ע"י הסקטור הציבורי ובשליטתו. בירושלים קיימת גם פעילות פרטית שאין לנו שליטה עליה ע"מ שנוכל לרכז את פוטנציאל כח האדם לבניה של מבני מגורים, מבני ציבור בשכונות ומקומות תעסוקה (משרדים) חייבים להגביל את הבניה של מבנים אחרים. אחד השיקולים הנוספים לאי הכללת ירושלים ברשימת עיירות הפיתוח היה להראות שלמרות יחודה וחשיבותה של ירושלים מחליטים להגביל בה את הבניה. משרד השיכון מוכן לקבל את הגישה שהטיפול בירושלים יהיה שונה ממקומות אחרים וזאת גם הובהר לראש העיר.

מר קוברסקי:

לנושא הצו הפיקוח על הבניה יש כמה אספקטים:
- אספקט פרקטי של טיפול בנושא בשטח.
- אספקט הצהרתי של מדיניות.

עיריית ירושלים מעונינת בביטוי פומבי למעמדה המיוחד של ירושלים והוא חייב לבוא לידי ביטוי בצו. הצו המוצע הינו על דרך ההגבלה יש על כן לנסחו כך שירושלים לא תכלול בצו אולם נושאים מטוימים יוגבלו באמצעות ועדת השרים לעניני ירושלים. מציע להחיל על מנכ"לי המשרדים, שיכון, הפנים ומנכ"ל עיריית ירושלים לסכם את הנושא תוך מתן ביטוי יחודי לירושלים.

מר פינשטיין:

יש לקבל החלטה עקרונית בנושא זה בוועדת המנכ"לים זה בדיוק סוג הנושאים שלמענו הוקמה ועדה.

מר קוברסקי :

מוסכם על כולל שירושלים חייבת לקבל ביטוי מיוחד בצו ולכן חוזר להצעתו שהניסוח המדויק יעשה ע"י שלשת המנכ"לים שציין קודם לכן.

"צו בדבר פיקוח על הבניה"

ט"ו:

- א. ועדת המנכ"לים לעניני ירושלים בדעה שיש לכלול את ירושלים ברשימת הישובים עליהם לא חלים אסורי הצו. (זאת מטעמים רגלרטיביים ומעשיים). טוגים מטוימים של פרויקטים לבניה יוצאו מן הפטור לפי הצעת שר השיכון שיגישה לוועדת השרים לעניני ירושלים.
- ב. ועדת משנה בהשתתפות מנכ"ל משרד השיכון, מנכ"ל משרד הפנים ומנכ"ל עיריית ירושלים תנטח ניסוח סופי את הסעיף בצו המתייחס לירושלים.

רשם: ג. איזנריין

מזכירות הממשלה

ש מ ו ר

ס ד ר י ו ם

לישיבת ועדת השרים לעניני ירושלים
כ"א באדר תשלי"ט - 20.3.79
(בשעה 08,30)

השר המגיש

א.	תכנית פתוח לאנרגיה ותשתית בירושלים	אנרגיה ותשתית
ב.	חזוי ותכנית המשרד לקליטת העליה בהפניית עולים לירושלים לשנת 1979/80	קליטת העליה
ג.	פרוגרמת משרד הבנוי והשכון לבניית מגורים ולאכלוס בירושלים לשנות התקציב 1979 ו-1980	בנוי ושכון
ד.	הטיפול בעניני ירושלים במשרד התעשיה, המסחר והתיירות	יו"ר הועדה

Administrative Department

12/12

Administrative Department
12/12/2023
12/12/2023

12/12/2023

Administrative Department
12/12/2023

12/12/2023

Administrative Department
12/12/2023

12/12/2023

Administrative Department
12/12/2023

12/12/2023

Administrative Department
12/12/2023

12/12/2023

מזכירות הממשלה

4

ש מ ו ר

ס ד ר י ו ם
לישיבת ועדת השרים לעניני ירושלים
י"ג באדר תשל"ט - 12.3.79
(בשעה 08.30)

השר המגיש

אנרגיה ותשתית	א. תכנית פתוח לאנרגיה ותשתית בירושלים
בנוי ושכון	ב. פרוגרמת משרד הבנוי והשכון לבניית מגורים ולאכלוס בירושלים לשנות התקציב 1979 ו - 1980
קליטת העליה	ג. חיזוי ותכנית המשרד לקליטת העליה בהפניית עולים לירושלים לשנת 1979/80

מזכירות הממשלה

ירושלים, ח' באדר תשל"ט
7 במרס 1979

א ל: חברי ועדת השרים לעניני ירושלים

מאת: המשנה למזכיר הממשלה

הנדון: סיור ועדת המנכלים לעניני ירושלים

בהתאם להחלטה מס. ים/15 של ועדת השרים לעניני ירושלים,
מישיבתה ביום י' בשבט תשל"ח (18.1.78), מצ"ב סיכום סיור ועדת
המנכלים לעניני ירושלים באוניברסיטה העברית, שהתקיים ביום
כ"א בשבט תשל"ט (18.2.79).

ב ב ר כ ה

מיכאל ניר

ועדת מנכ"לים לענייני ירושלים - לשכת המרכז .

מכום סיור ועדת המנכ"לים לענייני ירושלים
באוניברסיטה העברית שהתקיים ביום א' כ"א בשבט חש"ס (18.2.79)

השתתפו חברי הועדה :

- מר ח. קוברסקי - מנכ"ל משרד הפנים, יו"ר .
- מר ש. אבני - מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון .
- מר מ. גבאי - מנכ"ל משרד המשפטים .
- מר ע. סיון - מנכ"ל משרד האוצר .

משותפים קבועים:

- גב' י. זרד - משרד החוץ .
- מר י. מירון - משרד הבטחון .
- מר א. אללוף - לשכת ס/רוח"מ .
- מר א. שילה - מרכז הועדה .

חברי הועדה שנעדרו :

- מר ע. מר - חיים - מנכ"ל משרד חמ"ח .
- מר א. שילו - מנכ"ל משרד התחבורה .
- מר י. ליפל - מנכ"ל משרד הדתות .
- מר ר. פינשטיין - מנכ"ל עיריית ירושלים .

משותפים קבועים שנעדרו:

- מר מ. ששון - משרד החוץ .

בכחו בסיוור:

- מר א. הרמן - נשיא האוניברסיטה .
- פרופ' ג. שמסקי - רקטור האוניברסיטה .
- פרופ' א. קינן - סגן נשיא האוניברסיטה .
- פרופ' מ.א. שלזינגר - סגן נשיא האוניברסיטה וממונה על מחקר ופחוח .
- מר מ. מירון - מנכ"ל האוניברסיטה .
- מר ד. סימון - מנכ"ל חברת "יישום" של האוניברסיטה .
- מר ח. לב - מזכיר הנהלת האוניברסיטה .
- מר ד. אלחנני - לשכת ס/רוח"מ .
- מר ש. בלקינד - מנכ"ל החברה הכלכלית .
- מר ש. כהן - משרד הבינוי והשיכון .
- מר י. לביא - משרד הפנים .
- מר ש. שקדי - משרד הפנים .
- מר ג. איזנרייך - משרד הפנים .

כ ל ל י

במסגרת הסיור בקרה הועדה במפעל "איימס יישוט" וקבלה הסברים על המפעל על בעיות כפיתוח תעשיות עתירות מדע בירושלים, בהשגה כח אדם למפעלים אלו, ומערכת היחסים בין מפעלים עתירי מדע לאוניברסיטה העברית .
חלקו השני של הסיור התקיים בקמפוס האוניברסיטאי בהר הצופים והועדה שמעה הסברים על פיתוח הקמפוס מפי נשיא האוניברסיטה, מר א. הרמן .
לאחר הסיור התקיים דיון בו הציג נשיא האוניברסיטה את הבעיות אתן מתמודדת האוניברסיטה . בעיות הקציב (פיתוח ומחקר), בעיות דיור (סגל, סטודנטים, וקורסים למינהם), וכן בעיות הקשורות בעידוד וסיוע למשיכת סגל הוראה צעיר לאוניברסיטה . במהלך הדיון מסר מר ש. כהן מנהל מחוז ירושלים במשרד הבינוי והשיכון כי עובדים נדרשים בתעשיות עתירות מדע שיעברו לירושלים יקבלו סיוע לדיור של עד 320 אלף ל"י (בהתאם לקריטריונים) ללא מגבלות של מחיר דירה, שטח ומיקום הדירה כרחבי העיר. מר א. שילה מרכז הועדה ביקש לדעת כיצד האוניברסיטה תורמת לתהליך צמיחתה של ירושלים ובמסגרת זו מה יכולה ועדה המנכ"לים לענייני ירושלים לסייע לאוניברסיטה? מר ת. קוברסקי - יו"ר הועדה סיכם את הדיון והציע דרכים להמשך הקשר בין ועדה המנכ"לים והאוניברסיטה .

ס ו כ ס

1. הנהלת האוניברסיטה חכין פרוגרמה פיתוח לטווח של 5 שנים תוך הגשש על תרומה האוניברסיטה העברית לצמיחה של ירושלים היהודית .
2. פרק מיוחד יוקדש לתעשיות עתירות מדע, כחלק של תרומת האוניברסיטה העברית להגברת הפעילות הכלכלית בעיר .
3. הפרוגרמה תלווה בתזכיר ובו תביעות מנומקות לבעיות שיש למצא להן פתרון ושהן מענינה של ועדה המנכ"לים, כגון: נושא דיור לסטודנטים ולסגל, היקף הסיוע למפעלים עתירי מדע ו' .
4. התזכיר יעובד בתאום עם מר א. שילה מרכז ועדה המנכ"לים . לאחר הגשתו יועלה הנושא לדיון באחת הישיבות של הועדה

מזכירות הממשלה

ירושלים, כ"ב בשבט תשלי"ט
19 בפברואר 1979

(2)

אל: חברי ועדת השרים לעניני ירושלים
מאת: מזכיר הוועדה

רבותי השרים,

הנדון: ציון ירושלים כמקום העבודה במכרזים
למשרות ביחידות המיועדות לעבור
לירושלים - דו"ח מעקב

ועדת השרים לעניני ירושלים החליטה ביום י' בשבט תשלי"ח (18.1.78)
כדלקמן:

י"ס/16 העברת משרדי הממשלה - מניעת הקמה של יחידות חדשות מחוץ
לירושלים

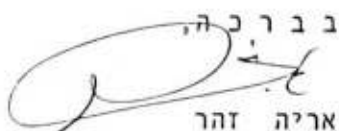
- (ב) משרדי הממשלה אשר יחידותיהם צריכות לעבור לירושלים, תוך שנת 1978, יציינו מכאן ולהבא במכרזים המתפרסמים לאיוש משרות פנויות בתקן או משרות מתפנות בתקן היחידות הנ"ל את מקום העבודה - ירושלים.
- (ג) כל חריגה מן האמור בסעיף ב' לעיל תהיה טעונה אישור ועדת המנכ"לים בנוסף לאישורים המתחייבים על-פי נוהלי התקשי"ר."

ביום ב' בטבת תשלי"ח - 3.1.79, הטילה ועדת השרים לעניני ירושלים על מזכירות הממשלה לודא דבר ביצוע החלטה מס. י"ס/16 (ב).

מזכירות הממשלה פנתה לנציב שרות המדינה בשאלה אם ההחלטה הנ"ל מתבצעת. נציב שרות המדינה הודיע כי במכרזים לאיוש משרות המיועדות לעבור לירושלים מציינים הערה שמקום העבודה בעתיד יהיה בירושלים.

מזכירות הממשלה פנתה גם ליו"ר ועדת המנכ"לים על מנת לודא אם היו פניות לחרוג מנוהל זה - הכל בהתאם לאמור בסעיף ג' להחלטה. יו"ר ועדת המנכ"לים לעניני ירושלים הודיע כי לא היו פניות לחרוג מן הנוהל המחייב פרסום מקום העבודה בירושלים.

לפיכך מתבצעת החלטת ועדת השרים כרוחה וכלשוונה.

ב ב ר כ ה

אריה זהר

מזכירות הממשלה

ירושלים, י"ד בשבט תשל"ט
11 בפברואר 1979

אל: חברי ועדת השרים לעניני ירושלים
מאת: מזכיר הוועדה

רבותי השרים,

הנדון: פרוטוקול ועדת המנכ"לים לעניני
ירושלים מיום כ"ט בטבת תשל"ט
(28 בינואר 1979)

בהתאם להחלטה מס. ים/15 של ועדת השרים לעניני ירושלים משיבתה
ביום י' בשבט תשל"ח (18 בינואר 1978), ועל-פי בקשת יו"ר ועדת המנכ"לים
מצ"ב פרוטוקול משיבת ועדת המנכ"לים מיום כ"ט בטבת תשל"ט (28 בינואר
1979).

ב ב ר כ ה,

אריה זהר

רשימת מכתלים לזיכרון יוד ליל - ליום העצום .

רשימת זיכרון יוד ליל - ליום העצום
(28.1.79)

הזיכרון יוד ליל:

- מר ח. קובנסקי - מכתל יוד ליל מחדש המסורת, יו"ר הוועדה .
- מר ז. יצחקי - מכתל יוד ליל מחדש המסורת ופסיכופון .
- מר י. ליפליץ - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .
- מר מ. גבאי - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .

משתתפים קבועים :

- גב' י. דוד - מחדש המסורת .
- מר מ. יצחקי - מחדש המסורת .
- מר י. קורניץ - מחדש המסורת .
- מר מ. יצחקי - מחדש המסורת / מו"ל .
- מר מ. יצחקי - מחדש המסורת .

הזיכרון יוד ליל:

- מר ז. יצחקי - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .
- מר י. ליפליץ - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .
- מר ז. יצחקי - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .
- מר י. ליפליץ - מכתל יוד ליל מחדש המסורת (מו"ל) .

קבוצות לזיכרון יוד ליל:

- מר י. ליפליץ - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .

קבוצות לזיכרון יוד ליל:

- מר י. ליפליץ - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .

זיכרון יוד ליל:

- מר י. ליפליץ - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .
- מר י. קורניץ - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .
- מר ז. יצחקי - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .
- מר מ. גבאי - מכתל יוד ליל מחדש המסורת / מו"ל .
- מר ז. יצחקי - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .
- מר י. ליפליץ - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .
- מר מ. גבאי - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .
- מר ז. יצחקי - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .
- מר י. קורניץ - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .
- מר ז. יצחקי - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .
- מר י. ליפליץ - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .
- מר מ. גבאי - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .
- מר ז. יצחקי - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .
- מר י. קורניץ - מכתל יוד ליל מחדש המסורת .

כ ל ל י

א. תְּקוּמַת לְיִשְׂרָאֵל - כָּל זֶה יָבוֹא וְיִדְוָה הַמַּשְׁכָּלִים לְיִשְׂרָאֵל יָדוּ לֵית
מִיּוֹת כִּי יִשְׁלַח לֵית . 24.12.78

סעיף ז' בתי דין בתוך

סעיף קטן ה' במקום הכתוב "היקף התקציב החסוּר של הקמט בסכום - ששורת כ-50 מיליון ל"י יא לכחוב "התקציב הכולל הוא 100 מיליון ל"י וזכו מעריכיהם להעבדה תיפון כחתי כונה תקציב". התפון הוא "ל מר ל. יוחסי, מנהל יגף המכונות במל"ץ.

סעיף ד' קצירת ביטוח ליומי לית בני תורה ירו לית

לדברי מר ר. רוטר - מנכ"ל בניה ליומי, יא להוסיף "הכמות הליזומי פועל להסמך התלומים להוסיף תורה ירו לית הפוזמיה יא הפרך והנה מקבל יתדע בנין מקורות טובים".

ובדברי הסכות מקיף ב' במקום הכתוב "הודעה פונה למסוח ליומי לזכוב לכך יוסיבי תורה ירו לית יא זכוב יא הפרך ימסיקו לקבל יא קבאות המוח הליזומי " יא למחוב "ודעה המנכ"לים פונה למסוח לאומי ומקשה להמסיף לזיוג...".

מקמ יא התפון הוא מר ר. רוטר, מנהל בניה ליומי .

ב. הודעות יו"ר ועדה המנכ"לים

1. הוחל בהוריה מוקדמיה על הקמט "רשות הר ציון", הברויה בילב זה, מתנהלים על יומי ה"רשות" וממכוניה וסוחמיה היועמיה המסממיה אל המידעו מסממיה, פניה דוח, מנהל מקרפעי ידועל וקיריה ירו לית . הסכות יובת לבי ועדה המנכ"לים .
2. בהתאם להמלאות ועדה המסכה שיופדו ע"י ועדה זו הועבר קבר דוד מיוביה התנוצות ליומו מיד תורה .
ליור עובדה זו פין יוחר מבייה למנהל מקרפעי ידועל להתוח תורה ער יבייה התנוצות וזכו פונה זהה למנהל לרשות זמא ללא דיווי .

ד' בתי : בנין רשות "הר ציון", בהתאם לקמט מר ח. טילה קיימתי יבייה נוסחה על ועדה המסכה ובה מסמכו על סוכה ה"רשות" מבייה בטהות. תודע המסממיה בנין לזיון השכה למכוניה ה"רשות" וביי מקום כי חוף לבוקרות מספר גכס יא הצעתו בנין .

א. ד"ר חיימה לייזור בית לייזן יד

- פ' וייזן : בסגרת עבודה הועדה לכדיקה ילמרימכיה לביה חלמיך חדס לעיר כהנו זכי חחיה : 1. חזור תורה ימינדב .
2. "הר תומה", (ג"בל מהו ר"גת) .
- ליור משרתה הקרימריגיה יבכחו (מרחק ממערב, ימינות יל קרקע עלוח היחוח וכד') כמתי ייבי חחיה דוחיה בתכונותיהם.
הועדה המליכה כדלקמן:

* לגייה למסוח היחה ביהרה עמינדב מידיה ולהכזיר 100 דונם בילב רחסוך כדי למסוח יא הבקיה המיומה "ל חומר מקומות קבוחה כירוחלית יחד יא ה"ל ממליחה הועדה להתחיל כוכנוז יא "הר תומה" לביה חלמיך כוסף בהנחה כי בעוד מספר ייבי יהיה חורך ביה חלמיך כוסף וחלק קמחר יל העיר. "י כן גביק, יחוח הקאר לתוסיה מקומות קבוחה ובמסוח חורך יוחר ב' לבוכתוה יחזיה בחלק חדרומי יל העיר .

1. ד"ר ש. גולדברג : 1. בזאת זה יילקח יורש אחר כימיה של סדר יומה של ועדה המבט"לית .
2. עם השלמת הדו"ח בכל ילב הוא יופץ בין חברי הועדה .

ד"ר לינדל :
מקרה המסגרת גימור המוגרתי של המכלולות הלוי יהודית מקיר
היה יחובה בין מוסלמים לנצרות .
יש השירות כמורה יחוד המוצרים הקיים בעיר במציאות אנוני זה
הולך וקפץ .
מקרה לתוריש ולהחזיר בקורה זו בניו חכמי ועדה החיבוי .

3. הנחיות 1-1-3 אצל סדר היום לוי בדורו קקק הקלה כזימון המדווחים .

ד"ר ש. ג. : 2. איזנברייך .

מזכירות הממשלה

פ ר ו ט ו ק ו ל

סיור ועדת השרים לעניני
ירושלים

א' בשבט תשל"ט - 29.1.79

נכחו חברי ועדת השרים: י. בורג - יו"ר, ד. לוי, מ. נסים וג. פת

נעדרו חברי ועדת השרים: א. אבוחצירא, ש. אהליך, מ. דיין, ע. וייצמן, י. ידן
א. שוסטק, וא. שרון.

- ט. קולק - ראש העיר ירושלים
- ש. אבני - המנהל הכללי, משרד הבינוי והשיכון
- ח. קוברסקי - המנהל הכללי, משרד הפנים
- ג. אייזנרייך - עוזר למרכז ועדת השרים לעניני ירושלים
- ש. בלקינד - מנהל החברה הכלכלית לירושלים
- ש. בן-טובים - לשכת שר התעשיה, המסחר והתיירות
- ר. דברה - עיריית ירושלים
- א. דובקס - עיריית ירושלים
- ע. וקסלר - עיריית ירושלים
- י. ורד - משרד החוץ
- ר. חקלאי - עיריית ירושלים
- ש. כהן - משרד הבינוי והשיכון
- י. לביא - משרד הפנים
- י. מירון - משרד הבטחון
- א. ניב - עיריית ירושלים
- י. קורץ - משרד האוצר
- י. קמחי - עיריית ירושלים
- א. שילו - מרכז ועדת השרים לעניני ירושלים
- ת. שגב - עיריית ירושלים
- א. שריג - עיריית ירושלים
- מ. ששון - משרד החוץ

א. זהר - מזכיר הוועדה

סדר היום: ים/א סיור ועדת השרים לעניני ירושלים

בפרוטוקול זה 2 דפים

סיור ועדת השרים לעניני ירושלים

ים/6

ועדת השרים מבקרת באתר התעשייה בעטרות, בשכונת נווה יעקב, במחנה הפליטים בענתות, בשכונת רמת אשכול, בואדי ג'וז, באזור שער האשפות המשקיף על כפר השילוח, בסביבת ארמון הנציב, ובשכונת ממילא.

ראש העיר ירושלים מדריך את ועדת השרים בסיור ומתאר את התכניות לפיתוח ירושלים, את הקשיים העומדים בפני העיריה במימוש התכניות, את הנקודות הרגישות במרקם החברתי של ירושלים ביחסים בין התושבים היהודיים והתושבים הערביים.

אנשי עיריית ירושלים ומנהל החברה הכלכלית לירושלים משלימים ההסברים והתאורים.

יו"ר ועדת השרים לעניני ירושלים מודה בתום הסיור לראש העיר על ארגון הסיור ועל ההדרכה וההסברים.

מזכירות הממשלה

4

1/10

ירושלים, כ"ה בטבת תשל"ט
24 בינואר 1979

(1)

אל : חברי ועדת השרים לענייני ירושלים

מאת: מזכיר הוועדה

רבותי השרים,

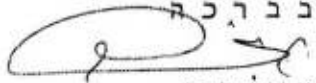
הנדון: א. סיור ועדת השרים לענייני ירושלים
ב. תכנית פיתוח העיר ירושלים

א. כיום ב', א' בשבט תשל"ט (29.1.79), תערוך ועדת השרים לענייני ירושלים סיור בהדרכת ראש העיר.

הסיור ייערך באוטובוס אשר ייצא בשעה 08:30 ממשד ראש-הממשלה.

בתום הסיור (כעבור כשעה-וחצי) יחזור האוטובוס למשרד ראש-הממשלה, וועדת השרים תתכנס לשיבה במזכירות הממשלה.

ב. ... מצורף בזה מסמך בשם "חיזוק מעמדה של ירושלים כעיר בירה מאוחדת", אשר הוגש על-ידי ראש העיר ירושלים ליושב-ראש ועדת השרים. המיסמך יידון בישיבת ועדת השרים כאמור לעיל והוא מהווה חומר-רקע לסיור.

ב ב ר כ ה

אריה זהר

העתק: ראש העיר ירושלים
יו"ר ועדת המנכ"לים לענייני ירושלים
מרכז ועדת השרים לענייני ירושלים

ראש העיר
رئيس البلدية
MAYOR OF JERUSALEM

ירושלים ג' טבת, תשל"ט
2 בינואר, 1979
מס' - 3682

לכבוד
ד"ר יוסף בורג
שר הפנים
יו"ר ועדת השרים לעניני ירושלים
כ א 1

א.ג.,

הגדון: חיוזק מעמדה, של ירושלים בעיר מאוחדת וכבירת ישראל

מטרת פנייתי זו הינה להציג בפניך את המצב החמור בו נתונה ירושלים עקב זה שאיכלוסה, חיוזקה הכלכלי ואיחודה המלא אינם מתקדמים בקצב הדרוש. ההתפתחויות המדיניות האחרונות מחריפות את הבעיה ומחייבות טיפול מיוחד בירושלים והזרמה מסיבית של אמצעים לחיוזקה.

מצורף בזה מסמך שהוכן על ידי צוות בכיר של עובדי העיריה ואשר מפרט את הדרכים וההתכונות המוצעים.

מטורטים במסמך פרוויזטים והכניות שהכרחי לגשת לביצועם וניתן בזמן סביר להתקדם בביצועם. כולם מיועדים להגדלה האוכלוסיה היהודית, חיוזק החבור הפיזי של העיר ומעמדה המטרופוליטני.

אין אפשרות לבצע את המשימות המפורטות ללא הזרמה גדולה של אמצעים נוספים למערכת העירונית.

אין בירנו עדיין אומדן מלא של ההשקעות הדרושות. המסמך כולל אומדן לחלק מהפרוייקטים. כבר עתה כרוך שמדובר בסכומים גדולים ביותר אשר מימונם צריך לבוא ממקורות ממשלתיים.

אני מציע שמימון ההשקעות יחשב למשימה לאומית. אם לא תימצא דרך למימון ההשקעות מתקציב המדינה, תנסוק ממשלה ישראל אמוסיה של אגרות חוב בדולרים שיופצו בחו"ל ויוועדו לפיהוחה של ירושלים. ממשלת ישראל היא שתפדה את האגרות בבוא העת (כולל ריבית ובטוח שער).

אבקשך להביא את הצעתי והמסמך המצורף בפני ועדת השרים לעניני ירושלים.

כ.ג. 3/3 נז | בכרכה,

העתקים: מר היים קוברטקי, מנכ"ל משרד הפנים
מר רוני פוינשטיין, מנכ"ל העיריה
מר אפרים שילו, מרכז ועדת שרים לעניני י - מ

טדי קולק

חזוק מעמדה של ירושלים כעיר בירה מאוחדת

המציאות המדינית כיום והמהלכים הצפויים בעתיד מחייבים העלאת נושא מעמדה של ירושלים בראש סדר העדיפויות הלאומי.

על מנת לקדם בעיות צפויות, לרבות ערעור על עצם אחדות העיר, יש הכרח לפעול באופן נמרץ ומחואם במישור הממלכתי והעירוני כדי לבסס את אחדות העיר ומעמדה. זאת ניתן להבטיח ע"י שיכלול המערך העירוני, עד כדי כך שהוצאת יחידה כלשהי מהמערכת הגרוס לשיבוש המעילות העירונית כולה. לפיכך כאשר יהיה נסיון כזה, תיוצר התנגדות כה עזה מצד כל אזרחי העיר ערבים ויהודים שתעזור נסיון כזה באיבו.

זאת ניתן לעשות ע"י ביצוע המרכיבים המיסיים הבאים:

- א. מיקום שכונות יהודיות בצורה שתימנע אפשרויות לחלוקה פיזית חדשה.
  - ב. פיתוח מערכות דרכים החיוניות לחיזוק הקשר בין חלקי העיר השונים.
  - ג. פיתוח רשתות התשתית.
  - ד. קישור מרכזי העסקים הראשיים.
  - ה. בניית מוסדות ומתקנים כלל עירוניים במזרח העיר.
וכן ע"י הגשמת היעדים הבאים:
1. הגדלת משמעותית של האוכלוסיה היהודית בירושלים. קצב הגידול של האוכלוסיה היהודית בשנים האחרונות הוא קטן מחרצוי כשלעצמו (2.5% לשנה) ובוודאי שאינו מספיק בחשואה לשעור הגידול של האוכלוסיה הערבית בטווח השנים אליו מתיחס מסמך זה. יש לראות כיעד הניתן להשגה הוספת של 70,000 נפש לאוכלוסיה היהודית בעיר.
  2. חיזוק מעמדה הכלכלי ע"י הכנסת העסקה המתאימה לגידול דפרנציאלי של האוכלוסיה היהודית והלא יהודית.
  3. חיזוק העיר כמרכז לישובים היהודיים סביבת.
  4. העלאת רמת השרותים לאוכלוסיה בכללותה כדי לחזק את המוטיבציה בקרב התושבים כולם להמשיך ולשמור על השגיי האחדות שהושגו עד כה.
  - אסור להתעלם מהעובדה שירושלים עיר מעורבת. היא עיר יהודית והיא בירת ישראל, אך יש בה גם אוכלוסיה ערבית. חיזוק מעמדה של העיר מחייב שימוח האוכלוסיה הערבית והעלאת רמת השרותים לאוכלוסיה זו על מנת להקטין את הרצון של האוכלוסיה הזו לחזור לניהוק.
  5. לפעול לחיזוק מעמד ירושלים כמוקד משיכה תרבותי ודתי וכעיר היירות ולהעלות את רמת השרותים הקשורים לענין זה.
  6. ליצור תנאים כלכליים ותנאי חיים כאלה שישמרו מפני הגירה של תושבי ירושלים, בעיקר זוגות צעירים מירושלים אל מחוץ לעיר.

על מנת שניתן יהיה להגשים את היעדים שנמנו לעיל יש הכרח לבקוט
בפעולות הבאות:

- א. לאשר את חכנית הפעולה והפרוייקטים המפורטים להלן.
- ב. להקציב סך של כ- 2 מיליארד ל"י ולחליט על הקצבה נוספת להכניות שעדיין
לא הושלמו, ופרוט חכניות לגביהן יוגש בשלב שני.
- ג. להטיל את ביצוע הפרוייקטים המובאים להלן על הגופים (כלי הבצוע) המתאימים
והם:
  1. משרד השכון
  2. משרד החכורה
  3. חברות ציבוריות בירושלים; החברה הכלכלית, החברה לפיתוח מזרח י-ם
וכו'.
  4. עיריית ירושלים.

פרוט היעדים ודרכי הגשמתם

הגדלת האוכלוסייה היהודית

- א. 1. להח עדיפה עליונה להמנייה עולים לירושלים, הרבה מעבר למה שמקובל היום.
(על פי הנתונים האחרונים מופנים רק כ- 7% מהעולים לעיר יש להגדיל מספר
זה ל- 50% על מנת להגיע לגדול האוכלוסייה היהודית ב- 70,000 נפש בחמש השנים
הקרובות (שעור של 5% בשנה).
2. יש למנוע בריחה אוכלוסייה מירושלים ע"י:
  - א. הבטחת דיור זול, לרכוש מיכסוד מרחיק לכת, הלאות גדולות יותר וכל פעולה
אחרת שתוזיל את מחירי הדירות בעיר.
  - ב. הבטחת דיור יוקרתי (בסגנון "בנה ביתך") כדי לעודד אוכלוסייה מבוטסת לבוא
לעיר ולא לגרום לאוכלוסייה מבוטסת לצאת לפרברים.
  - ג. לאפשר ולעודד קבלנים פרטיים לבנות בשכונות החדשות בעזרת משרד השכון ובהקף
גדול.
  - ד. להגביר את קצב הבניה למגורים של משרד השיכון עצמו לכל גונוס האוכלוסייה.
בהיקף של - 4000 - 5000 יחידות דיור לשנה.

פריסה מכוונת של אוכלוסייה יהודית במרחב העירוני

- א. למיקום אזורים ההתישבות היהודית בעיר מבחינה גיאוגרפית השיבות רבה. קביעת
אזורים ההתישבות צריכה להעשות לאור הקריטריונים של מימוש אחדות העיר ע"י
מתח והפשרת קרקעות ואף המקעה על פי הצורך.
- ב. האזורים העיקריים הם הרזרבה שמצומן ומדרום לנוח יעקב, סביבת נבי סמואל
ואזור בית צמפה.

בנוסף לכך יש למנוע ולדחות פיתוח באזורים שבמערב העיר למרות שכבר הוחל בפיתוחם, זאת משום שפיתוח כזה יגזול משאבים הדרושים באזורים שתורמים ישירות לאחדות העיר. מדובר באזורים כמו גבעת שאול ב', גבעת משואה, מנחת, גבעת כיה הכרם ועוד.

יש להמשיך בפתוח מואץ של השכונות החדשות: רמות, גילה, תלפיות מזרח ונוה יעקב.

3. פיתוח כבישים וצירי חנועות וגישות לאזורים יהודיים במרחב המטרופוליטני (כמליצת "ל"י)

אורך (בק"מ)	הפקעות	סלילה	סה"כ		
3.2	20	20	40	המשך דרך הכרוך (עד קבר רחל)	א.
1.2	-	20	20	דרך רמאללה (עד שדה התעופה)	ב.
2.2	30	20	50	דרך שכס (עד שער שכס)	ג.
6.7	20	60	80	כביש מוצא - שועמאת	ד.
1.7	10	20	30	כביש יריחו עד עזריה	ה.
0.2	5	7	12	מעבר הרכבת כיה צפחה	ו.
3.5	15	45	60	כביש מהיר מס' 1	ז.
	100	192	292	סה"כ	

ח. כביש מהיר מס' 4

ט. כביש שועמאת - מעלה אדומים

י. כביש פת - גילה

יא. קישור עטרות ומעלה בית חורון עם מעלה אדומים (סעיפים ה' - ז' - י"ב) כבצוע משרד השכונות.

ד. כסום ופתוח מרכז העיר

יש קשר דו כווני בין פתוח פרברי העיר לבין פתוח מרכז העסקים העירוני. דרוש להתקדם במקביל בשני המישורים כדי להבטיח תפקוד טוב של המערכת כולה. מרכז העסקים צריך להתמלא דיו כדי לספק את כל השרותים המקובלים לתושבי הפרברים. הפתוח כולל הן דרכי תחבורה וחניונים והן פיתוח מתחמי מסחר ושרותים. בנוסף להבטחת המסגרת התכנונית של המע"ר דרושה הבטחת התשתית הצבורית שהיא חנאי למשיכת השקעות מסחריות. חלק עיקרי של ההוצאה באזור זה הוא פנויים והפקעות. זהו אלמנט קשה לבצוע ודרושים תקציבים מרוכזים וטיפול נמרץ ומחושב. כמעט שאין כיום נחיבי חנועה שסלילתם אינה קשורה בפנויים והפקעות לצרכי צבור כהיקף גדול. איחוד הלקוח, הפשרתן והפקעתן הם הכסיס לפתוח האזור. יש להדגיש שפתוחו של מרכז העיר מפגד כיום במידה גדולה אחרי פתוח הפרברים. בעטר השנים האחרונות נעשה מעט להידוק מרכז העיר בכסיס האורבני של השכונות הנבנות. על אחת כמה וכמה דרוש פתוח זה אם יואץ קצב האכלוס של העיר.

1. פריצת נתיבי תנועה

השקעה (מליוני ל"י)

סה"כ	סלילה	המקעות	אורך (ק"מ)	
30	10	20	0.7	רחוב בבזאל
50	20	30	0.8	רחוב עליאש - ישעיהו
25	10	15	0.5	רחוב הלל
30	12	18	0.9	רחוב שבטי ישראל
135	52	8.3	2.9	סה"כ

2. פתרונות חניה עיקריים

השקעה (מליון ל"י)	מספר מקומות	
90	650	א. בור שיכר
20	210	ב. בית המהנדס (שלב א')
23	240	ג. בית המהנדס (שלב ב')
12	150	ד. רחוב הרב קוק מנת הנביאים
12	150	ה. רחוב יפו מנת נבוך
10	305	ו. הניונים עיליים שוני
167		סה"כ

הידוק השדר כריקמה העירונית לאורך קו הגבול לשעבר

עדיין לאחר 11 שנות איחוד ניתן להצביע במספר מקומות על קו הפרדה טידי בין מערב למזרח העיר. בכמה אזורים ניתן לקדם פיתוח הנוף יעוד קרקעות לשימושים שיגורו לזיקה משותפת של יהודים וערבים לאותו מרחב ובכך להביא לאיחוד בריקמה העירונית.

האזורים הם:

1. השטח צפוני למעבר מנדלברג. בשטח זה חייב מינהל מקרקעי ישראל לאמסר:
  - בניה מוסדית לשימוש משותף של יהודים וערבים.
  - בניה מרכז לתעירות וכתס מלון.
  - סלילה כביש מס' 1 עד שער שכם.
2. פיתוח מתחם שער שכם. ע"י יצירת קשר מסחרי לאורך חלקים מדרך הצנחנים, וקביעת טרמינל באזור.
3. חכנית ממילאן: חכנית ממילא מהווה אלמנט רב משקל במסגרת החכניות להיזוק הקשר בין מזרח העיר למערבה. עד עתה בוצעו בהצלחה יחסית פעולות פינוי באזור, אך יש למנוע את החלל הריק שקיים עתה באזור על ידי החלת הבצוע של החכנית. החלקים הצבוריים של חכנית ממילא, חניית רכב וטרמינל אוטובוסים שחלבים בתכנית של פתרון בעיית התנועה לעיר העתיקה ובצועם יתן דחיפה גם ליחסי חלקי חכנית ממילא.

החוצאה המועדת לבנית מערכת החניה בפרוייקט ממילא מגיעה ל- 70 מליון ל"י.

חידוק מעמדה הכלכלי של העיר חייב אף הוא להעשות תוך השלמה והתאמה ליעדי אחרות העיר ושמירת מאוזן האוכלוסיה היהודית והלא יהודית שבה. הדבר אמור בראש ובראשונה בפיתוח מקורות העסוקה דיפרנציאליים ובאיתורם הגאוגרפי של מקומות העסוקה אלה. בהקשר לכך יש לדון במשרדי ממשלה, בתעשייה, ובתירות.

1. משרדי ממשלה ומשרדים ממלכתיים אחרים.

התעסוקה במשרדים, במשרדי ממשלה בפרט יהיה מרכיב דומיננטי של התעסוקה בירושלים. ענף זה הניחן להכרונה מוטוית יותר מכל ענף אחר יכול במהירות יחסית לתרום תרומה משמעותית מאוד לביסוס מעמדה של העיר ושמירת אחדותה. לשם כך יש לנקוט במעולות הבאות:

- א. מאמץ מרוכז להעברת משרדי הממשלה ומשרדי מוסדות אחרים לירושלים דבר שיבטיח התעסוקה למאות רבות של ראשי משפחה שיבואו לעיר.
- ב. פינוי משרדי הממשלה המפוזרים בעיר בדירות מגורים והעברתם לאזורי משרדים. צעד זה יבטיח כמה מאות דירות שיהיו לשוק הדיור העירוני.
- ג. בניית משרדי ממשלה במרכזי השכונות החדשות (רמות וגילה) ובמזרח העיר, דבר שיגרום לחידוקן של השכונות בתעסוקה מקומית ולנוחיות רבה לתושביהן.
- ד. בניית משרדי הממשלה בקריות בגבעת רם ובמזרח ירושלים.
- ה. עידוד ההסתדרות ומוסדות אחרים לעבור לירושלים, אמילון אם יש צורך במתן הלוואות לשם כך.
- ו. יצירת לחץ ממשלתי על גופים פרטיים וציבוריים למחצה לעבור לירושלים הן הנהגת הקלות הדימויות למקובל במעבר של תעשיות לאזורי פתוח בארץ.

2. פתוח תעשייה ומלאכה

פתוח התעשייה צריך להעשות הן שהוא עונה לשהי בעיות:

- הבטחת מגוון בתעסוקה בעיר, לאור המשקל הגדול של מרכיב השרותים בתעסוקה בעיר.
  - יצירת תעשיות עתידות ידע עבור האוכלוסיה היהודית.
- למימוש יעדים אלה יש לבעול בדרכים הבאות:

1. יש לעודד מפעלי תעשייה שיחבסו על כח אדם יהודי. למרות מדיניות עידוד התעשייה הקיימת לא הגיע ענף התעשייה להקף הרצוי בירושלים. כדי לעודד פתוח תעשייה יש לתת לתעשיות עתידות מדע ותעשיות אחרות שמהוות מקור תעסוקה ליהודים, חנאים של אזור פתוח א'; מוצע לשקול אפשרות לשנות את סוגה של ירושלים ולהעניק לה מעמד מיוחד לצורך עידוד השקעות בתעשייה.
  2. להפנות לירושלים מפעלים שלממשלה חלק או שליטה בהם.
  3. לפתח אזורי תעשייה חדשים באזור ענתות, ברס - חמס (בצוניה לגבעת שפירא) ובאזור הר הזמנה בדרום על מנת להבטיח עתידות קרקעיות לעתיד לבוא.
  4. פנוי אזורי תעשייה.
- כמה אזורי תעשייה בעיר מיועדים לפנוי. פינוי זה יתרום לפתוח הסביבה והעלאת איכות החיים ושפור חנאי המפעלים עצמם. מדובר במיוחד באזורי התעשייה ברוממה, בתל-אדזה ובבוראדי ג'וז. יש לאתר שטחי תעשייה חדשים ולפתח אותם לקליטת המפעלים המתכנסים. רצוי לשלב באזור תעשייה אחד מפעלים יהודים וערביים.

במסגרת זו יש לראות גם את פינוי מוסך אגד וכניסתו באזור העשיה פתאים.

החברה הכלכלית לירושלים היא הגוף המטפל בפתוח אזורי העשיה ועדווי העשיה בירושלים. כדי לאפשר לעיריה להשתתף באופן פעיל בחברה עליה לרכוש מניות בחברה ולהיות שותף בכיר בהנהלה. לשם כך דרוש מיסודן בהקף מלינוני לירוח.

5. הקמת מרכזי מלאכה לצורך פנוי בתי מלאכה בעיר

יש בעיר מספר רב של בתי מלאכה שאינם יכולים להתרחב והמהווים מטרד לסביבתם. עכ"ל מפקד שנתון ב- 1976 דיושם יותר מ-100 אלף מ"ר למטרה זו, וכן יש לפתח תמריצים לאותם בתי מלאכה שיעברו למרכז מלאכה מסודר.

3. פתוח פארקים ואחרי מפגש

פארקים ואחרי תיירות עשויים לשמש מכשיר נוח לבלוימת בניה בלתי חוקית על קרקעות המדינה באמצעים זולים. יחד עם זאת ישמשו פארקים אלה אזורי מפגש בין אוכלוסיות העיר.

האזורים המדלצים הם:

1. אזור העומל והמארק ססביב לחומות.
2. אזור נהל האגוז - קבר שמעון הצדיק.
3. מורדות צפוניים של ארמון הנציב.
4. אזור מוצב הפעמון - בצור באתר.
5. המורדות המערביים של רכס הר הזיתים.
6. הואדינה הינדוים מגדלה לעמק רמאים.

שינוי בגבולות התיכונים

גבולות השיפוט של ירושלים נקבעו בעבר במלחץ זמן וללא שיקול תכנוני ארוך טווח. כיום מן הראוי להעריך מחדש את גבולות השיפוט תוך התחשבות במצבים פוליטיים בעתיד, ובגורמים הכאים:

- א. הוויים טוכוגרפיים השוכים.
- ב. גבולות המבטיחים את השליטה במערכת הכבישים המוליכים לעיר.
- ג. בעלויות קרקע וחזקה על שטחים.
- ד. צרכי הפתוח של העיר בעתיד.

העיר העתיקה

שלוש העיר העתיקה במסרקם העירוני הוא אחד המכתמים החשובים להכנת איחוד העיר. לעיר העתיקה מעמד מיוחד במערכת העירונית. מצד אחד היא מהווה מוקד משיכה למאות אלפים בשנה מכל ארצות העולם. מצד שני, הנאי הצמיחות והנאי הוויים בין החומות הם בלתי נסבלים. מערכות התשתית הולכות ונחמטות ובנוואי שאינן עונות על צרכי התיירות וחנועת התיירים. במקביל להשקעות המכוצעות בשקום הרובע היהודי יש לבצע פעולות פתוח ושקום ביחד חלקי העיר העתיקה. פעולות אלה צריכות לתח בתווי לשרותים הדתיים שנוהגת העיר העתיקה לכל הדתות, לשרותי תיירות המוניות הזורמת לעיר העתיקה, לאיכות התיים של תושבי המקום וחשתיה שהספק את הצרכים של אלפי התושבים ומאות אלפי המבקרים ולפתרון דיור לתושבי הרובעים בעיר העתיקה.

1. פתרונות חנועה וחניה

המערכת הקימת אינה מאפשרת העברה המונית של אנשים אל מוקדי המשכנה הדתיים והתיירותיים. כניסה בהקף גדול של רכב מנועי אל בין החומות גורמת מטרדים והרס.

M.L.

הפתרון צריך להיות על ידי בניה הנסיונים תת קרקעיים, טרמינלים לתחבורה
אכזרית, ובקדוה ריכוז ואסון ציוד ומזון מחוץ לחומות, ליד השערים
העיקריים. בין השערים ימו והאספות הותקן מערכת הטעה המזינה (טונוריסל).
החבוקה בתוך החומות ההיה באמצעות רכב זעיר מזנע באשמה. ביצוע מרויקטיס
אלה עשוי להיות חלקו, על בסיס מטארי ואפשר להכין מחקר בדאיות הנדסי-
בלבלי בזמן קצר יחסית.

2. שפור השתיה ואיכות היים

מצב ההשתיה בתוך החומות הוא בלתי נסבל. מדי יום מחולות הקלות חדשות
ונגרמים נזקים למבנים ואחרים בעלי השיבות דתית והסטוריה ממדרגה ראשונה.
היבשה על ידי העיריה חכגיה 4 שנתית לביצוע עבודות השתיה בחקף של כ-300
מליון ל"י.

הנושאים שנסקרו עד כה דנים בהדומה הישירה לנושאי אחדות העיר. ברם, לאחדות העיר מעורר גם עובדה הזוקה ומעמדה באורה כללי הוך שיפור ורווחת תושביה היהודים והקרכים גם יחד.

להלן רשימה של פעולות מתקצבות שיביאו להעלאת רווחת התושבים וע"פ כך לפערכת הקינה של איים משרתמים.

שקום שכונות

ט

שקום שכונות המצוקה נקבע כמשימה לאומית בשתוף קהילות יהודיות. מספר השכונות ואוכלוסיית המצוקה בירושלים הוא גדול יחסית וחינוכי לפעול בכל השכונות.

עידית ירושלים, בשתוף משרדי הממשלה והסוכנות התארגנה לשם הכנת ובצוע שקום שכונות מצוקה הן מההבט הפיזי (שמור תנאי דיור, פתוח השתיח ומניעה) והן מההבט החברתי (שרותים חברתיים, עבודה קהילתית).

כדי שלא לגרות לאמיות שלא יתממשו ולהבטיח המשכיות בכצוע הכניות שקום, דרושה השלמת מימון לתדומות הקהילות.

הכנית מתודת עבוד כל שכונה וסדרי עדיפות בשכונות נמצאים בעיבוד וגבוש וידגשו עם השלמתן.

הכניסה לעיר

ז

פתוח אזור הכניסה לעיר והפיכתו לטור רפרזנטטיבי הוא חלק מחוזקה של ירושלים. פתוח זה מתייחס לכל המתחם שסביב בניני האומה ומחייב בין היהר את פיננסי מבני משרד החוף והלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, המתחם שכלול:

1. מרכז כנוסים בין לאומי, כולל הרחבת בניני האומה.
2. טרמינל תקופה שכלול שרותי כניסה ויציאה לארץ, שרותי מלון עממי ושרותי מסחר מהאימים.
3. מרכז הערוכות וידידים.

שמוד ושקום אתרי חירוף.

חא

העיר משומעת באחרים הסטוריים הראויים לשמור ושקום. דרושה השקעה לפתוח האחרים והכשרתם לבקור חירוף. בעיקר מוצע להכשיר את מתחמי התפידות הארכיאולוגיות.

מתחם מגורי הרומים (בית העירייה).

טב

מתחם זה מתוכנן כמרכז שיכלול את בית העירייה ומשרדי ממשלה. חשיבות הפיהוח והבינוי של המתחם נובעת מכמה גורמים:

1. שהודר שחיל המשרד הקיימים ומניעת חדירה מסחר ומשרדים לבנינו ושכונות מגורים.
2. שהודר שחיל משרד לשמוש על ידי גורמים שיעבוד מהשפלה.
3. מתרון מונקצינולי למשרדי חירוף.

קימת הכנית מוקדמת למתחם הכוללת בניה של כ- 40,000 מ"ר למשרדי העירייה בעלות משוערת של כ- 200 מליון ל"ש.

מרכז הספורט

19

פיהוח מרכז הספורט צריף להבטיחה:

- א. שירותשלים ומלא את התקידה כמרכז לארוקיס ולפעילות ספורט ונופש.
- ב. רצף של פעילות בין השכונות הערביות והיהודיות באופן מזרח העיר.

הוצאות התשתית הקשורות למרכז הן:

כבישים וחניה	100.1
מים ביוב ונקוד	37.8
האורה	18.5
	156.4

סה"כ   מליון ל"ש

פלוס כבישים ומערכת התשתית בשכונות ערביות.

20

מערכת התשתית במרבית השכונות הערביות אינה מתאימה לדרוש בעיר בירה מאוחדת שילוב שכונות אלה במערכת השרותים העירונית מחייב שפור מערכות כבישים נקוד ביוב האורה וכו'.

עבודות התשתית בשכונות ערביות (מליוני ל"ש).

השכונה	סלילת כבישים	הרחבת כבישים	ביוב	סה"כ
אבו טור	21.5	25.0	-	46.5
בית צמח	53.0	-	5.0	58.0
שיח ג'רה	1.0	2.0	15.0	18.0
סילוואן	9.0	35.0	-	34.0
דוארי ג'וז	3.0	4.0	5.0	12.0
	87.5	66.0	25.0	168.5

סה"כ

טהור שמכים ביוב ונקוד.

21

טהור שמכים

1.

במשך השנים שחלפו מאז מלחמת ששת הימים השקיעה העיריה סכומים נכרים לפתרון הבעיה התברואית שנובעת מזרימת ביוב בוואדיות הסובבים את העיר. ואולם הוצאת השמכים אל מתוך לתחום השימטו אינה מספיקה. המטרד שיוצרים שמכי ירושלים במשך דחובה על העיר להסלד.

מאז משך המים הארצי מחייב ניצול חוזר של שמכים מטוהרים ומניעת זיהום מי החום.

הכניסה האב לביוב לירושלים קובעה כי יש לבנות 3 שכונות לטהור שמכים, באופן העיר, בדרומה ובמזרחה. מטיבות מדיניות לא נכללה ירושלים בהכניסה הנשית הארצית במסגרת הבנק העולמי אף על פי כן הושלמה עד היום בניה שלב א' על המכון הצמוד. ואולם קצב ההתקדמות במבצע הכניסה האב אינו מספיק ודרושה בעולה אינטנסיבית שתביא להשלמת בניה שני שכונות טהור נוספים. רק בדרך זו תשתדר ירושלים הבירה מזרימת השמכים בוואדיות מסביבה.

להלן פרטי ההשקעות הדרושות להשלמת מערכת הטהור במשך 5 שנים
(מחירי אמצע 1978).

המאסף המזרחי	31.5 מליון ל"י
סכום הטהור הדרומי	" " 115
סכום הטהור המזרחי	" " 105
סה"כ	<u>251.5</u>

2. פתוח דשת הכיוב בעיר

עדיין קיימות שכונות בירושלים שאינן מחוברות כולן או חלקן לרשת הכיוב. חבורן לרשת חיה הרומה נוספת לאחוד העיר שהרי מרבית החבורים הדרושים הם במזרח העיר (סילוואן, וואדי ג'וז, אבו טור, שיח גראח, בית צפפה). בנוסף למאסף הראשי במזרח העיר שנכלל במערכת הטהור בסעיף 1 לעיל יש להשלים את דשת הכיוב בתוך העיר בהוצאה של 20 מליון לשנה.

טז אתור ופתוח שטה למזבלה עירונית

העיריה השקיעה כסף בתכנון מזבלה עירונית חדשה ממזרח לעיר והחכניות אושרו ע"י כל הבורמים הנוגעים. אולם החכנית הזאת בוטלה בגלל שינוי בחכניות הפתוח והבניה במעלה אדומים. קימת סכנה ממשיה שבעתיד הקרוב לא יהיה לעיריה מקום לטיפול באשפה.

אתור ופתוח שטה למזבלה הוא היוני להמשך אספקה שרותי נקיון ותברואה. אומדן ההוצאה: 5 מליון לירות במשך שנתיים.

יז חברת השמל מזרח ירושלים

כידוע מחזיקה חברת השמל מזרח ירושלים זיכיון לגבי אספקה השמל לכל המבנים שמהוץ לקו הירוק לשעבר. יוצא מכך כי כל בנין או שכונה חדשה יהודים וערבים כאחד המתוספים מעבר לקו הירוק מקבלים שירות מחברת השמל המזרחית.

חברת השמל "שיכת" למספר עיריות בגדה ובמועצה המנהלים יושבים שני נציגי עירית ירושלים בכך מסתכמת השפעת עם ישראל על הנאשה בחברה.

נראה לנו כי יש לקיים דיון רציני בהשתתפות כל הבורמים שלהם נביעה לנושא השמל בישראל על מנת לגבש מדיניות ברורה בנושא.

סה"כ	1983	1982	1981	1980	1979	פירוט
222.0	44.0	44.0	44.0	44.0	46.0	מרכז העיר
253.0	51.0	51.0	51.0	51.0	49.0	העיר העתיקה - פתוח תשתית
350.0	70.0	70.0	70.0	70.0	70.0	פרוייקט ממילא
-	-	-	-	-	-	מערכת תנועה והסעה בעיר העתיקה
60.0	60.0	60.0	60.0	60.0	60.0	פתוח תחבורה
-	-	-	-	-	-	הכניסה לעיר
-	-	-	-	-	-	תעשייה
-	-	-	-	-	-	משרדי ממשלה
-	-	-	-	-	-	שקום שכונות
200.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	מגרש הרוסים (בית העיריה)
156.0	-	-	52.0	52.0	52.0	מרכז הספורט
-	-	-	-	-	-	שקום ופתוח אתרי תיירות
170.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	פתוח תשתית וכבישים בשכונות ערביות
251.5	35.0	73.0	82.5	60.5	0.5	טהור שפכים
25.0	-	-	5.0	15.0	5.0	מרכז פינוי אשפה
100.0	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0	רשת הביוב
-	-	-	-	-	-	בניה למגורים
<u>2,027.5</u>	<u>354.0</u>	<u>392.0</u>	<u>458.5</u>	<u>446.5</u>	<u>376.5</u>	סה"כ

הערה: (1) בניה למגורים ובנית משרדי ממשלה יבוצעו ע"י משרד הבינוי והשכון

(2) בסעיפים שאין בהם אומדן כספי תוגש תכנית בשלב מאוחר יותר 8 טורים

4

מזכירות הממשלה

ירושלים, ט"ו בטבת תשל"ט
14 בינואר 1979

אל : חברי ועדת השרים לעניני ירושלים
מאת : מזכיר הועדה

רבותי השרים,

הנדון : פרוטוקולים של ועדת המנכלים לעניני ירושלים

ועדת השרים לעניני ירושלים החליטה בישיבתה מיום 18.1.78 להקים ועדת מנכלים לעניני ירושלים בראשותו של המנהל הכללי של משרד הפנים. באותה ישיבה קבעה ועדת השרים את סמכויותיה של ועדת המנכלים והחליטה כי סיכומי ועדת המנכלים יועברו לכל חברי ועדת השרים לעניני ירושלים.

על פי בקשת יו"ר ועדת המנכלים ובהתאם להחלטת ועדת השרים לעניני ירושלים, כפי שנזכר לעיל, מצ"ב העתקים משש ישיבותיה האחרונות של ועדת המנכלים.

ב ב ר כ ה

אריה זהר

העתק : יו"ר ועדת המנכלים

Handwritten notes and a diagonal line on the left margin.

פרוטוקול משיבה מס' 1 של ועדה המבדל"ים לענין ירושלים
אשר התקיימה בלשכת המנכ"ל היום יום' אדר א' תשל"ח (26.2.78)

השתתפים:

מנכ"ל משרד המבחנים - יו"ר	מר ח. קוברסקי,	מכרי הוועדה :
מנכ"ל משרד מסמי העלייה התיירות	מר ע. מר-חיים,	
מנכ"ל משרד הרוח	מר ע. טירן,	
מנכ"ל עיריית ירושלים	מר ר. פינכסטיין,	
מנכ"ל משרד החסות	מר א. שילר,	
משרד המבחנים	מר ט. כהן,	ממלאי מקום :
משרד המבחנים (מ"מ קברע)	מר י. מירון,	
נציג שר החוץ	מר א. זאזאל,	משתתפים
מרכז ועדה השליש לעניני י-ם	מר א. אריאל,	קברעם :
נציג סגן הרה"מ יו"ר ועדה ש"י	מר י. בלעד,	
לידורת המבחנים	גב' י. רוד,	
נציג שר החוץ	מר י. קורץ,	
נציג סגן התקציבים, מ"מ הרוח	מר י. אבסי,	
דובר משרד המבחנים	מר ש. לעדי,	
עוזר מניו למנכ"ל מ"מ המבחנים	מר י. לימל,	מזמך :
מנכ"ל משרד החסות	מר י. לימל,	
סגן הירושן המשפטי - משרד החסות	ער"ד מ. בן עמי,	משתתפים
מנהל המ"מ למקדמה קברעם - מ"מ החסות	מר מ. זליקוביץ,	כרטיס:
מנהל המ"מ לעזרת כרטיסות - מ"מ החסות	מר ז. רוטינג,	

מר קוברסקי - יו"ר הוועדה

המטלה החליטה על הקמת ועדה מבדל"ים לעניני ירושלים במחלמה מס' יט/15 של ועדה השניים לעניני ירושלים היום 18.1.78.
הוועדה מטלה את כל הפורמטים הקודמים לשיפול הכרעה בדרג לה ממלוחי.

הרכב הוועדה - מנכ"ל משרד המבחנים - יו"ר

- מנכ"ל משרד המבחנים
- מנכ"ל משרד הביכרי והשיכון
- מנכ"ל משרד העלייה מסמי התיירות
- מנכ"ל משרד המבחנים
- מנכ"ל משרד החסות
- מנכ"ל עיריית ירושלים

משתתפים קברעם: נציג סגן הרה"מ (יו"ר ועדה השניים לעניני הרוח) (הכרחה) - מר ישראל בלעד.

2 נציגי שר החוץ - מר זאזאל, המבחנים
לתפקידים מיוחדים המב' יעל הוי.

בנוסף לכך מנכ"ל על כל משרד אחר יוזמן לידינו הרוח המבחנים טפאייים הרוגיה למשרד.

מר קוברסקי : נוהל עבודה הרעיה -

הרעיה והוכנסו אהו לחודש הכל יום ראשון האחרון בחודש אזורי בשעה 1200, בלשכה מנכ"ל משרד הפנים היירושלית.
רעיה ומנכ"ל"ים אחריה למעקב אחר היצור והולדת הממלטה בנרטה יירושלית.

בדשני הדיורן -

1. שם במל התעוררה הילוד: הנושא מרעלה לדיורן לאהי סתקקלר פנייה מרשט עירייה יירושלית ומנכ"ל משרד ירו"מ, להסב את שם במל התעוררה בן-גוריון הילוד לבמל והעורמה יירושלית ע"ש בן-גוריון.
הבעיה הירושלית הפוליסיה של הבראה הדיאה ע"י מר אהוד שילר מנכ"ל משרד התחבורה וע"י באיבי טר החוק. משרד התחבורה טרף לבמל התעוררה העטוריה שליו יירושלית ירמי לבמל הדיור הדינלדומי של יירושלית.
2. טרכה: שם הבמל יסמוי כפי שטרם. הדימור"ים יירושלית לייריעה הדיור"ים שהעלו את הבראה.
2. כביש בתעורן: ברעיה השירים לעינין יירושלית הדיולט לאטר את הדיור"י האזורי של כביש בתעורן.
באיב הדיור"י יקיים מבק עם עירייה יירושלית ומע"א דיור"ב לכיטרי חקאיבי לעבורות הדיור"יה השטח.
3. העבורה משרדי הממלטה לי-ט : יש להניח כייר עבודה לקרחה הישיבה הדיאה על העבורה ב- 7,000 ערבייה ליירושלית.
רעיה ומנכ"ל"ים הדיור"ה על כך לרעיה השירים.
4. הדינורי המראץ בירושלית: רשט עירייה יירושלית ירדמן ליטיבה הרעיה הדיאה כדי להציב את הבראה.
5. הסהטרן בהר-צירן ביק יטיבה התפורחה לדיור"ים הכסית"ים: הנושא הדיא בהר"בה ע"י מר י. ליפל, מנכ"ל משרד הדיור"ה. הדיור"ים שהדיגשר: בעלרה הכסית"ה הדיור התחבורה אבשי ליטיבה התפורחה בעיה המעור"ים בקינה והדימח הדיור"ה עם מבמל מקוקעי יירושלית

החלטה :

- 1/ט - ירקט אורה לדייקה המצק בהר צירן, מדינה היירע"ים מטפטיים באיבי המשרדיה הדיור"ים הדיור"י רעירייה יירושלית. הדיור"ה ימין כייר עבודה מדיהט רבו מצב מטפטי ערבי"י בתוך לבבי דיקרום טרדיין רדייגרות שליו הדיין. ייסוקי מיטרי הדיור"ה רבו". הדיור"ה הדיור"ה יעמד היט משרד המטפטיים.
- 2/ט - רעיה ומנכ"ל"ים הרבעה הקיבמו המצב הקיים בהר צירן עי לטירט עבודה הדיור"ה.
- 3/ט - מרמליץ לקבוע בקודת מטפטיה הדיור-צירן לתקופת התקפחה הפיסית השטח רבהקופת עבודה הדיור"ה.
- 4/ט - שר הפנים יטיבה לפנייה באיבי ליטיבה התפורחה הדיור בורה ההחלטה לעיל.

רשמה: בחמה פלרבה

מדינת ישראל

לשכת המנכ"ל

ג"ך ו-1
P)N

פרוטוקול מישיבה מס' 2 של ועדת המנכ"לים לענין ירושלים
אשר התקיימה בלשכת מנכ"ל משרד החינוך בירושלים ביום
א' יז' באדר ב' תשל"ח - 26.3.78

השתתפו:

- חברי הוועדה: מר ח. קרבוטסקי, מנכ"ל משרד החינוך - יר"ך
- מר ש. אבני, מנכ"ל משרד החינוך והשיכון
- מר מ. בנאי, מנכ"ל משרד המשפטים
- מר ע. טירן, מנכ"ל משרד הבריאות
- מר א. זילר, מנכ"ל משרד התחבורה

משתתפים קבועים:

- מר א. אריאלי, מרכז ועדת המורים לענין ירושלים
- מר י. בלעז, עוזר לטבח ירוש"ם - יר"ך ועדת המורים לנידוח
- גב' י. רוד, משרד החינוך

ב כח:

- מר י. אבני, דוח משרד החינוך
- מר י. ברזל, ראש מטה משרד החינוך
- מר ז. חקלאי, משרד החינוך
- מר ש. כהן, מנהל משרד ירושלים מ"ם החינוך והשיכון
- מר י. ערויאלי, בזכר עיריית ירושלים
- מר י. קרוץ, משרד החינוך
- מר ש. שקזי, עוזר המנכ"ל משרד החינוך

מזמנים:

- מר ט. קולק, ראש עיריית ירושלים
- ניצב א. היבאן, מפקד המחוז הירושמי, משטרת ישראל

בעדרו:

- מר ע. מר-חיים, מנכ"ל משרד מטרת העלייה והיישוב (התנצל)
- מר ר. פיינמאן, מנכ"ל עיריית ירושלים (בחר"ל)
- מר י. לימל, מנכ"ל משרד החינוך (התנצל)
- מר ג. אברמיל, ניצב שר החינוך (בחר"ל)

מר ט. קולק

ראש עיריית ירושלים, הוזמן לישיבת הוועדה וסקר בהרחבה את הצורך בפיתוח המדאץ של ירושלים.
בקורות עיקריות שהודגשו:

- יחסי הכמורות של תרומי ירושלים בין יהודים וערבים
- העלאת הגבוהה של זירות מגורים בירושלים
- חיזוק הצד החברתי בטכונות החינוך של העיר
- הפנייה משטחים לברטא קידוח התעליים הירושלמים
- פיהוק מרכז העיר
- בעירת תקציב לבנייה מכוון טיהור מים למזרח ירושלים
- בעיית הדיור לערבים במזרח ירושלים
- תקציבים מיוחדים לירושלים בתוך תקציבי משרד הממלכה

לאחר סקירת ראש העיר והנהל זיך בו הודגש הצורך בהכנת תוכנית אב לפיתוח ירושלים כחלק מהכנת מתאר עם עדיפויות, דבשים ויעדים. יוקם צוות בינמשרדי ותיקטם בחינה מיידית של תקציבי משרדי הממלכה לשנה הטרטפת לברטא י-ם ויקדמו בראייה העומדים לטיפול.

מר א. אריאלי מרכז ועדת השרים לענין ירושלים העלה מספר בעיות העומדות
למחולל בבראש י-ט :

- השמעת בניית כביש בבערך על האוטובוסים העובדים במקום
- רצי הין נרה יעקב לבעת שפיות
- רכס שרעטס
- הקטר בין הרובע היהודי לנוי הדינות
- בעת הורמה בין קברץ ומח יחל רגלה לוח
- פיקוח על חנוכה חושבים עובדים לי-ט והחלטות על קרקעות

מר ש. אבני בשנת התקציב הבאה מתוכננת ה- 5000 והחלטה כביה בירושלים.
נראה פיתוח התקשרות מכביז מאז על פיתוח הבניה .

הודעות היו"ר א. מנכ"ל משרד המטפטים ומנכ"ל משרד החברה וצטרפו לועדת
המנכ"לים עפ"י בקשת השרים שלהם. הברכה ירבה לביטוח
בועדת השרים לי-ט.

ב. בהמשך להחלטת הועדה מס' יט/1 יעמוד מנכ"ל משרד המטפטים
בועדת המשנה למחנה נראה זה יידון.

סיכומים : א. כביש מס' 4

נציג הארצי ומנכ"ל משרד הביטוח והשיכון יטוידרו את בעית
המימון לעירייה י-ט בטך 15 מיליון לירות לכרטיס כביש מס'
4. בטך 15 מיליון ל"י
הקציב 1978 יועמד לחכרון מודרני ולפברי החראי ייתאפשר
באותה זנה ולהחלטה עבררת עמר.

ב. בניה מעבדיים במזיה י-ט

בוקבלה פניה ממנכ"ל המרד לבטוח לרמי בבוליה הב"ל.
לאחר הצגת הבעיה טרכה :
הבוטא דקעבר לטיפול הועדה לבטוחן י-ט שמטפלת בבטוח
בארזה שרטיף.
האמר ירבה לידיעות מנכ"ל המרד לבטוח לרמי.

סיכום דברים משיבה מס' 3 של וועדת המנכל"ים
ל:נייני ירושלים
אשר התקיימה ביום א', י"ג בסיוון תשל"ח (18.6.78)
בלשכת מנכ"ל משרד הפנים, ירושלים

נוכחים: חברי הוועדה: ז. קוברסקי, מנכ"ל משרד הפנים - יו"ר
ש. אבני, מנכ"ל משרד השכון והבינוי
י. ליפל, מנכ"ל משרד הדחות
י. מירון, ס/מנכ"ל משרד הבטחון
ע. סיוון, מנכ"ל משרד האוצר
א. שילו, מנכ"ל משרד התחבורה

נעדרו: מ. גבאי, מנכ"ל משרד המשפטים (הו"ל)
ע. מר-חייט, מנכ"ל משרד התעשייה המסחר והחירות
ר. פיינשטיין, מנכ"ל עיריית ירושלים (מילואים)

משקיפים קבועים: גב' י. ורד, משרד החוץ
ד. אלחנני, לשכת ס/רוה"מ

נעדר: א. אבראל, משרד החוץ (הו"ל)

מוזמנים נוספים שהשתתפו: ז. אגרון, משרד הפנים
ניצב א. איבצן, כמ"ז דרומי משרד ישראל
ג. איזנרייך, משרד הפנים
י. ברזל, משרד הפנים
י. בר-סלע, עיריית ירושלים
י. דש, משרד הפנים
ר. חקלאי, משרד האוצר
ג. יניב, משרד הפנים
ש. כהן, משרד הבינוי והשיכון
י. לביא, משרד הפנים
י. עוזיאלי, עיריית ירושלים
אל"כ מ. פלומן, ס/מפקד יו"ש, צה"ל
י. קורץ, משרד האוצר
ש. שקזי, משרד הפנים
א. שריג, עיריית ירושלים

ותכנית פיתוח כוללת רב-שנתית לבירה

א. חוקם ועדת היגוי לנושא ותכנית פיתוח כוללת רב-שנתית לבירה.
ההרכב: נציג אגף התקציבים - יו"ר
נציג משרד הבינוי והשיכון
נציג משרד הפנים
נציג משרד התחבורה
נציג עיריית ירושלים

ועדת ההיגוי תגיש תוך חודש לוועדת המנכל"ים את הצעתה בדבר אפשרות
התקשרות עם משרד יגאל כהן - אורגד בליצוי העבודה של הכנת ותכנית פיתוח
רב-שנתית לבירה.

לרשות ועדת ההיגוי יועמדו תקציב לסקרית ולחיוב מקצועי. הוכנית הפיתוח הרב-שנתית תכלול הדגשים לתינוני פיתוח של תכנית החומש. ועדת ההיגוי תכין תקציב פיתוח כולל אשר יהווה בסיס להבטחת החיאות ולהשלמת מימון ממקורות שונים.

קידום פתרון בעיות דיור במיגור הערבי

מר שמריהו כהן, מנהל מחוז ירושלים של משרד הבינוי והשיכון סקר בהרחבה את הפעולות שנעשו ע"י המשרד או בעידודו ויוזמתו לפתרון הנושא.

סיועה של הממשלה לקידום פתרון בעיות דיור במיגור הערבי בא לידי ביטוי בכמה מישרים:

- א. הלוואות לשיפוץ בניינים
- ב. השתתפות הממשלה בבניית התשתית
- ג. בניה מכוונת של הממשלה בעזרת קבלני פרטיים, הבניה והנה בעיקר בשני פרויקטים עזריה ושועפט.

1. ע ז ר י ה :

- הושלמה בניה של 56 יחידות דיור בעזריה.
  - הושלמו 65 מגרשים לבנייה עצמית.
  - ב-1978 יבנו עוד 150 דירות ע"י גורמים אחרים (לא משרד הבינוי)
- הודגשה הנקודה שזוהי פעם ראשונה שמוצעים תנאי דיור לערבים מעבר לקו הירוק על שטח שהופקע.

2. ש ו ע פ ס :

הושלמה בניה של 224 יחידות דיור.

ס ו כ ס :

משרד הבינוי והשיכון יכין סקר על הצרכים והתוכניות לנושא קידום בעיות הדיור במגור הערבי באזור ירושלים.

תתן מלוא חשומת הלב לנושא הבניה הבלתי חוקית ולהגירה.
הסקר יוגש בתוך 4 חודשים לוועדה.

ותפעות בניה בלתי חוקית בירושלים (בסקטור הערבי)

מר גיל יניב ממינהל התכנון במשרד הפנים סקר בהרחבה את הנושא.

- ה ו ח ל ס :**
- עיריית ירושלים תמנע בכל חוקף הבניה הבלתי חוקית
  - העירייה תיערך לפיקוח צמוד מונע לנושא הבניה הבלתי חוקית
  - יש לאתר את אזורי הרגישות בעיר ולהת להט עדיפות בטיפול
  - המשטרה תסייע לעירייה האכיפה החוק
  - תוכן בהקדם תוכנית הצעת פתרונות דיור
  - במסגרת בקרה מצאי העבירות שמוצעו יושט דגש על מבנים שנבנו על תוואי דרך קיימים או מתוכננים.
  - ייקבע סיוך של ועדת המנכל"ית באזוריט של הבניה הבלתי חוקית בירושלים.

רשמה: נחמה פלוגה

סכום דברים משיבת ועדת מנכל"ים לענייני ירושלים
שהתקיימה ביום כ"ה בתמוז תשל"ח - 30.7.1978

סעיף א' : סיכום עבודת ועדת המשנה לנושא הר-ציון :

על ועדת המשנה, שהוקמה ע"י ועדת המנכל"ים לענייני ירושלים, הוטל לבדוק את המצב המשפטי - עובדתי לגבי הבעלויות והחזקה בנכסים בהר ציון ולהגדיר את מעמדם של הגורמים השונים בהר. הועדה נתבקשה להציע פתרונות עם אלטרנטיבות. הועדה ראתה בפניה 2 מסרות עיקריות. הבטחת צביונו של הר ציון כמקום קדוש. השניה - הבטחת סדר במקום תוך הגדרה ברורה של זכויות הציבור וזכויות הגורמים הפרטיים בהר.

ח. קוברסקי : מביא לתשומת לב חברי הועדה שנתקבל הבוקר תזכיר מד"ר ש. ז. כהנא. הנ"ל קובל על כך שעומדים לנשל את האגודה מזכויותיה בהר ציון. התזכיר יופץ לחברי הוועדה. מביע תודה לוועדת המשנה לענייני הר ציון ליו"ר מר מאיר גבאי ולמרכזת גב' חמר גולן.

מ ח ל י ט י ט :

ועדת המנכל"ים מאמצת את דו"ח ועדת המשנה לענייני הר ציון. במידה ותהיה הסתייגות הועלה תוך שבועיים בכתב ליו"ר. ההסתייגויות תובאנה לידיעת הוועדה.

סעיף ב' : לקחי הסיור של הועדה בתלקה המזרחי של ירושלים - בנושא הבניה הבלתי חוקית

גיל יניב : ממגוון הבעיות המתעוררות בגין הבניה הבלתי חוקית יש לראות את שלושת הנושאים הבאים כחשובים ובעלי ההשלכות התכנוניות-לאומיות החמורות ביותר הנובעות מתופעות הבניה הבלתי חוקית.

1. כביש מעלה בית חורון - מעלה אדומים :

ר ק ע :

החלטה לביצוע כביש זה נתקבלה לפני מספר שנים על ידי ממשלת ישראל. התוואי שונה בעבר עקב אייכולת ביצועו כתוצאה מבניה בלתי חוקית שבוצעה על התוואי המחוכן.

מתוכנן תוואי שיעבור מדרום לשדה החקופה עטרות בתחום ירושלים ובכפר א-רם בתחום יו"ש. כיום על התוואי הכביש התחום א-רם מצויים מבנה אחר בלתי חוקי אך בשטח נבנו בשנה אחרונה עשרות מבנים המטכנים את השארית התוואי הכביש פתוח ובלתי מבונה.

מצב תכנוני : לתוואי המוצע ממערב לכביש רמאללה יש תכנון מפורט שנעשה ע"י משרד מתכנים גד ויינשטיין.

לתוואי המוצע ממזרח לכביש רמאללה בתחום א-רם חזמא יש תכנון תוואי שבוצע ע"י מע"צ.

מוצע : מע"צ יבצע לאלתר פריצת דרך על התוואי המתוכנן ובכך יקבע עובדות בשטח, יקל על הפיקוח לשמור על תוואי כביש בלתי מבונה ויגדיר לתושבים את קווי הבינוי לאורך האיר המתוכנן לצורך המשך בינוי.

2. בינוי הרצף האורבני (נוה יעקב - הגבעה הצרפתית) :

בתכנית המתאר של ירושלים מתוכנן באיזור לבינוי שני מתחמי בינוי יהודיים : אחד מצפון על רכס זאב-גז-ייל ושני מדווחו על רכס ראט-עמר כאשר הוואדיות שביניהם יש להמשיך פניהם. בבינוי זה יוצר רצף אורבני בין נוה יעקב והגבעה הצפתית. ממערב לארבע השכונות הנדונות יעבור כביש מהיר מס' 1 בכיוון צפון-דרום. לבינוי זה חשיבות לאומית עליונה למניעת אפשרויות התוואית הגבול העירוני עתידו שינתק את העיר מנוה-יעקב ומשדה תעופה עטרות. הבניה הבלתי חוקית המתפשטת מלב ההר מזרחה מסכנת השגת מטרות לאומיות אלו.

מצב הכנוני : אין תכנון לשווי השכונות הנדונות. אין תכנון מפורט לתוואי כביש מס' 1.

מוצע : 1. תכנון מהיר של תוואי כביש מס' 1 ופריצתו ומניעת כל בינוי של המגזר הקרובי מזרחה לתוואי הכביש.

2. התחלת ביצוע פעולות רכישה ו/או הפקעת השטחים המיועדים לשכונות היהודיות. האלטרנטיבה הועלתה לפני מספר שנים האפשרות של הקמת כביש חרוטה מרכזי על מתיחה צבאית בלתי הנוף. אם פעולות הרכישה/הפקעה יתקלו בקשיים יש לשקול אפשרות תמיסת אחד המתחמים על ידי מחנה צה"ל.

3. הקפאת כל פעולות פיתוח של השכונות גבעת שאול וגבעת בית הכרם שבמערב ירושלים (מתוכננים לכ-3,600 ו-1,700 יחידות דיור בהתאמה) והסגרת פעולות פיתוח עתידיות של שכונות מגורים יהודיות לאזור הנדון. (לחקיף הנ"ל מתנגד מר אבני בכל חוקף).
בנוסף זה של עדי הבינוי פיתוח עתידים יש לקבל ההחלטה בדרג מדיני ולא להשאיר בנושא לשיקול דעת הוועדה המחוזית.

3. בניה בלתי חוקית בתחומי הכפרים :

רקע : לאף אחד מאיזורי הכפרים מזרח ירושלים אין תכנית מפורטת שעל פיה ניתן לבנות כחוק. העשור האחרון התפילי והשלישו כפרי האיזור את תחומי הבינוי בהתפזרות רחבת מימדים ובצפיפות בינוי נמוכה ביותר. בינוי זה יצר את הבעיות הבאות:

- א. אי יכולת אספקת שירותים, תשתית, חינוך ורווחה נאותים לכפרים בגין פריסתם הסטורוגרפית הרחבה.
- ב. מזבז קרקע עירונית יקרה בעקבות בינוי בצפיפות כפרית.
- ג. בניה בלתי חוקית בהיקף ניכור שתמנע בעתיד כל אפשרות תכנון תשתיות ושירותים בעיקר דרכים.

- מוצע :**
- 1. עיריית ירושלים תוציא תוך חודשיים הגדרת תחומי בינוי לכל האיזורים המתאימים.
  - 2. עיריית ירושלים תוציא לתכנון מערכת דרכים לכל הכפרים הנדונים שחושלם תוך 9 חודשים.
  - 3. יוגבר הפיקוח העירוני תוך שיתוף מוכמרי הכפרים בבצועו.

י. קמחי : פריצת דרך כל כביש 1 (שיחבר את גבעת שפירא ונווה יעקב)
את תוחל עכשיו - הביא לבנייה הבלתי חוקית לאורך הכביש.

מחליטים : חוקם וערה בהשתתפות משרד השיכון, התחבורה, משרד הפנים והמשטרה,
עיריית ירושלים ומפקדת יו"ש.

בראש הוועדה יעמוד באגף עיריית ירושלים.

ממ"ד דרומי של המשטרה, ניצב א. איבצן, ישתתף כחבר בוועדה.

הוועדה תגיש לוועדת המנכל"ים דרכי התארגנות ואמצעים דרושים
לפעילות הסדירה.

הוועדה תסמן מקומות בעלי רגישות מיוחדת לנושא פיתוחה העתידי של
ירושלים ותביאם לידיעת וועדת המנכל"ים לענייני ירושלים.

בעיה מערב ירושלים והזיקה לרצף חלקים רגישים במזרח העיר - מוצע
שהנושא יבדק במסגרת הסקר שייערך ע"י הוועדה האמורה לעיל.

סעיף ב' : הגדרת ערבים לירושלים :

(גב' י. היבנר הוזמנה לדיון זה).

באפריל 1977 מונחה המרכזת ועדה לשאלת הוגירה לירושלים. בצוות השתתפו
גב' יעל ורד זמר אלה אריאלי.

לנושא ההגירה לירושלים קשה יותר לאספקס הבניה הבלתי חוקית במזרח ירושלים.
מונחה ועדה משנה לכתב-קשה להגין חומר רקע לנושא הבניה הבלתי חוקית במזרח
ירושלים ע"י עריכת האומדן הוא כי היום בירושלים 15-20 אלף ערבים הנמצאים
בירושלים בטאבוטם רחלי חוקית. לאדם אין כל חשש מעוגש ולכן האיטורזים למיניהם
אינם משפיעים עליו כלל.

לאחר הלחמת 6 ימים היו נהוגי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - 65 אלף תושבים
ערבים בירושלים. המשך השנים גידל המספר לכ-110 אלף תושבים ערביים

מר ח. קובוואקי יגותו באופן אישי עם מפקד יו"ש, ומנכ"ל ביטוח לאומי, ויעלה
את הבעיות והבקשות השונות הקשורות לערביים.

דיווח ימסר בזאת הישיבות הבאות .

רישמה : נחמה פלוגה

סיכום דבריו משיבת ועדת המנכ"ל לועניני ירושלים שהתקיימו:
ביום א' כ"ב אלול תשל"ח (24.9.78)

משותפים	ח. קוברסקי, מנכ"ל משרד הפנים, יו"ר הועדה
<u>חברי הועדה:</u>	ש. אבני, מנכ"ל משרד השיכון י. ליפל, מנכ"ל משרד הדתות י. ורד, משרד החוץ ש. בלקינד, חברה כלכלית לירושלים
<u>מ"מ חברי הועדה</u>	ש. גוברמן, מ"מ מנכ"ל משרד המשפטים י. קורץ, משרד האוצר י. קולניק, משרד התחבורה ש. שיין, סמנכ"ל עיריית ירושלים
<u>מוזמנים:</u>	ש. כהן, משרד הבינוי והשיכון י. לביא, דובר משרד הפנים ד"ר מ. שרון, היועץ לעניני ערבים, משרד ראש הממשלה
<u>לסעיף 1:</u>	ש. אמיר, עוזר שר העבודה לשטחים נ. הרפז, מזכיר מועצת פועלי ירושלים ב. חקלאי, מנכ"ל שרות התעסוקה ש. עמר, קמ"ט פנים ביו"ש
<u>לסעיף 2:</u>	ו. בוך, משרד התעשייה המסחר והתיירות י. ביר, התאחדות בעלי מלאכה ירושלים א. פורמן, התאחדות התעשיינים ד"ר א. ופאלי, התאחדות התעשיינים
<u>לסעיף 3:</u>	ע. הרוש, מועצת בתי העלמין היהודי, ירושלים

סעיף 1: - תושבי יהודה ושומרון המועסקים במזרח ירושלים

לאחר מלחמת ששת הימים כח העבודה במזרח ירושלים מורכב היום מ- 1/3 אנשי יהודה ושומרון 2/3 תושבי מזרח ירושלים.
במשך השנים התהפך היחס ועתה מועסקים כ- 3,500 תושבי יו"ש במזרח ירושלים.
קיימת העדפה מצד המעסיקים במזרח ירושלים להעסיק את אנשי יהודה ושומרון על פני תושבי מזרח ירושלים, שכן אנשי יו"ש מועסקים במשכורת וזעומה ותנאי עבודה ירודים.
מוצע להחיל את התקנה אשר תחייב את המעבידים במזרח ירושלים לשלם לעובדי הגדה לפי התעריף ותנאי העסקה הקיימים בהסכמי העבודה: הקולקטיביים דרך מדור התשלומים של שרות התעסוקה.

לאחר דיון בנושא טובים:

1. ועדת המנכל"ים לעניני ירושלים ממליצה בפני הגורמים המספלים בנושא להעריך להפעלת ההסדרים להעסקת עובדים בכזרח ירושלים, כפי שמקובל במדינה, בתנאי העסקה ותנאי שכר הולמים, דרך מדור התשלומים של שרות התעסוקה. הועדה ממליצה בפני הגורמים הנוגעים בדבר להעריך לנו"ע זה בפעולות הטברה אשר חדגיש את המטרה של מניעת ניצול העובדים והשוואת תנאים עם אלה המקובלים בישראל.
2. משרד העבודה ומועצת פועלי ירושלים יחליטו על עיתוי הביצוע של ההחלטה בסעיף א', בהתייעצות עם משרד החוץ. הערה: נציג עיריית ירושלים מר שאול ששון מסתייג מההחלטה. מר ששון ביקש לדחות את הדיון וההכרעה בנושא, כיון שלדעת ראש עיריית ירושלים שינוי עלול לגרום לאי שקט מיותר ובעיקר בחקופה רגישה זה. מר ששון הדגיש כי התקנה לא בוצעה במזרח ירושלים 11 שנה ולא כדאי עתה לשנות את הסטאטוס.

סעיף 2: - העסקה בירושלים

מר ש. בלקינד סקר את מצבה של התעשייה בירושלים. דגשים מיוחדים ניתנו לנקודות הבאות:

1. בירושלים מועסקים בתעשייה כ- 12.5% מכח האדם לעומת הממוצע הארצי של כ- 23%.
2. הרזרבה הקרקעית הקטנה המיועדת לתעשייה.
3. השיפור שחל בקצב הבקוש למבני התעשייה.
4. הצורך במתן עדיפות למפעלים עתירי טכנולוגיה מתקדמת.

לאחר דיון בנושא בהשתתפות נציגי התאחדות התעשיינים ולשכת המסחר טובים:

- א. קרקע למפעלים בירושלים, שהם מפעלי תעשייה עתירי מדע או מפעלים אחרים, שיאושרו לכך ע"י שר התעשייה, המסחר והתיירות, תועמד בתנאים כדלקמן:
  1. קביעת מחיר הקרקע תעשה ע"י שמאי ממשלתי פעם בשנה כמקובל. הקביעה תעשה כקרקע לא מפותחת.
  2. מפעלים עתירי מדע ואחרים שיאושרו לכך ע"י שר המסחר והתעשייה יהנו מהנחה בקרקע של 50% במחיר הקרקע.
  3. הנחה זו הרשם כהלוואה עוכדת שתנאיה יהיו כדלקמן:
    - א) נקבע שהמפעל נשאר והמשיך לעבוד עפ"י תנאי האישור. ההלוואה הופכת למענק לאחר 10 שנים.
    - ב) העביר המפעל, או שינה יעודו, פעילות וכו', בתקופה עד 5 שנים, יחזיר ההלוואה בחוספת ריבית.
    - ג) בתקופה בין 5 ל- 10 שנים ימחק החלק היחסי והיתרה תעמוד לפרעון, כמו בטעיף 2.

ד) ההנחות הנ"ל יחולו לגבי קרקעות בקריה לתעשיית עתירות מדע (הר חוצבים) ואיזור התעשייה עטרות.

ה) תוקף ההסדר לתקופה של 3 שנים ועם תום התקפות יבדק מחדש.

הערות: המושג תעשייה עתירת מדע כולל מפעלים עתירי טכנולוגיה מתקדמת.

ב. ועדת המנכ"לים לעניני ירושלים פונה למועצת מינהל מקרקעי ישראל לאמץ את ההחלטה בדבר שינוי בתנאי החכירה של הקרקע לתעשייה ולמלאכה. שינוי זה יאפשר למעשה למפעלים לשלם מראש את דמי החכירה הראשונים כשהם מהוונים לכל משך תקופת החכירה ועל ידי כך ישוחררו המפעלים מתשלום דח"ש שערוכט למיניהם ותשלומי דמי הסכמה.

ג. יוקם צוות בהשתתפות משרד האוצר, משרד התעשייה המסחר והתיירות והחברה הכלכלית. הצוות יכין מפרט ביצוע להחלטה בסעיף א'. במפרט זה יבואו לידי ביטוי אספקטים תקציביים וארגוניים. הצוות יציע הקמת כתובת מרכזית לנושא התעשייה בירושלים, וכן ינסח המלצות בדבר שיפור הטיפול וסידרי המגעים עם הרשויות השונות בנושא התעשייה.

הצוות ידווח לוועדת המנכ"לים על ביצוע המסלה.

ד. הועדה פונה לרשות ההשקעות לפתח מסלול הסברתי מיוחד לנושא התעשייה בירושלים, התנאים המיוחדים ליזמים ולמשקיעים בירושלים, וכן הסיוע המיוחד שינתן ע"י "הכתובת המרכזית" לנושא התעשייה בירושלים.

ה. הועדה תקיים המשך דיון בנושא התעסוקה בירושלים תוך התייחסות לענפים מלונאות ובניה והתרחבות מפעלי משרד הבטחון.

סעיף 3: - בית העלמין לירושלים

היות והר המנוחות לא יוכל לשמש לזמן רב אתר קבורה לירושלים יש למצוא אתר קבורה חדש לירושלים. הוצעו שלוש אלטרנטיבות:

1. אזור אורה ועמינדב

2. אזור גבעת החומה

3. המורדות המזרחיים של ירושלים לכוון מעלה האדומים.

לדעת מנכ"ל משרד הדתות עד כה לא נעשתה בדיקה יסודית.

טובת

1. ההחלטה בדבר מיקומו של בית העלמין הינה בתחום סמכויות גופי התכנון.

2. יוקם צוות בהשתתפות משרד הדתות, אגף התכנון משרד הפנים עיריית ירושלים ומועצת בתי העלמין. בראש הצוות יעמוד נציג משרד הדתות. הצוות יברר את האפשרויות השונות וימליץ בפני גופי התכנון על מיקומו של בית העלמין. הצוות יגיש המלצותיו תוך שלושה חודשים.

סעיף 4: - שונות

1. מנכ"ל משרד השיכון דווח לוועדה על כביש מס' 4, וכביש גבעון בית חורון.

טוכס:

1. ועדת המנכל"ים פונה לוועדות המקומיות והמחוזיות לתכנון ובניה להחיש את הדיונים בקשר לכביש מס' 4.

2. ועדת המנכל"ים חוזרת ומפנה תשומת לב יו"ר הועדה המקומית ומושל יו"ש לתופעות של בניה בלתי חוקית באזורים רגישים באזור ירושלים. הועדה פונה ליו"ר הועדה המקומית ולמושל יו"ש לעשות מעשה מיידית למניעת בניה בלתי חוקית באזורים הרגישים בכלל ובאזורים המיועדים לכבישי מס' 4 וכביש גבעון בית חורון בפרט.

הועדה מבקשת מיו"ר הועדה המקומית וממושל יו"ש לדווח לה על הפעולות אשר ננקטו על ידם לביצוע מטלה זו.

2. המפקח על הבנקים פנה בבקשה לוועדת המנכל"ים להחליט על השכרת סניף בנק קאירו עמאן להנהלת בתי המשפט.

טוכס:

לאור התקדמות מו"מ עם מצרים והאפשרות שהבנק יפתח שעריו נושא זה ידון בעוד שלושה חודשים בשנית.

3. ישיבת ועדת מנכל"ים הבאה לאחר חג הסוכות.

רשם: שמואל שקדי

טכום דברים מ'שיבה ועדת המנכלי"ם לעניני ירוסלים
שהשיבה ביום א", כ"ד כסלו תשל"ח (24.12.78)

משתתפים: חברי הועדה

ח. קוברסקי - יו"ר הועדה
מר ש. זבני
מר י. מירון
מר ר. פינשטיין

נציגים קבועים:

ניצב ש. איבצן
מר ד. אלחנני
מר ש. בלקינד
גב' י. ורדי
מר א. טילה

מוזמנים: מר י. ברזל

מר י. דש
מר י. וינברג
מר ר. חקלאי
מר ג. יניב
מר ש. כהן
מר י. לביץ
מר י. קורץ

מוזמנים לסעיף 1 :

מר י. דרקטלר
מר ש. וינהבר
מר ש. הייס
הע"ל ש. פרנק
מר י. עמר
מר י. קולניק
פרופ' ש. ריכמן
מר מ. סוהמי

מוזמנים לסעיף 2 :

מר י. קמחי
מר א. שריג

מוזמנים לסעיף 3 :

מר מ. ויקמן
מר ל. שמור

מוזמנים לסעיף 4 :

מר ד. אגמון
מר ר. רוטר

כללי:

יו"ר הועדה, מר ח. קוברסקי הזכיר למשתתפים את החלטת ועדת המנכל"ים
כי יין לפרסם כל פרט מ'שיבות הועדה. נוקא שיוחלט בישיבה לפרסמו,
יפורסם ע"י יו"ר הועדה.

א. כביש גבעון - בית חורון

- מר מ. שוהמי: א. קטע הכביש גבעון עטרות עובר בשני מרחבי תכנון
1. בתחומי ירושלים - התכנית אושרה ע"י הועדה המקומית לתכנון ולבניה ועומדת לדיון בוועדה המחוזית.
  2. בתחומי יהודה ושומרון - התכנית הושלמה והוצא צו איסור בניה אולם טרם הוצא צו הפקעת קרקעות.
- ב. קטע הכביש העובר ביהודה ושומרון מערבה מגבעון נמצא בשלבים מתקדמים של התכנון המפורט והוצא צו איסור בניה.
- ג. קטע הכביש הנמצא בתחומי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז נמצא בשלב של הגשת התכניות לוועדה המחוזית.
- ד. היקף התקציב המשוער של כל הכביש הוא כ- 350-300 מיליון לירות. משך הביצוע כשנתיים.
- ה. היקף התקציב המשוער של הקטע גבעון-עטרות כ- 50 מיליון לירות.

פרופ' ריכמן: בציר גביון - בית חורון ישנם שני אזורים בהם התפתחות הטמח הבנוי היא חריפה ביותר האחד במזרח רמת ההר והשני במזרח הרבה אל מצבה.

בהחלטה על שיתוף סלילה הכביש ועל הצעדים הננקטים לשם מימוש ההחלטה יש לשתף בחשבון את העובדות הרבות הנקבעות בשטח.

לאחר דיון בנושא סוכס:

- א. הועדה ממליצה על פריצה וסלילה מיידית של הקטע גבעון-עטרות הפריצה והסלילה יבוצעו ממזרח למערב.
- ב. הועדה פונה למשרד האוצר לתקצב את הסכום הנדרש לביצוע קטע גבעון עטרות.
- ג. הועדה מברכת על החיאות שנעשה בין מע"צ למשרד התחבורה ורכבת ישראל ומבקשת בעת הפריצה והסלילה לקיים תיאום קבוע.
- ד. הועדה מפנה תשומת לב מפקד יו"ח לצורך בהפעלת פיקוח מונע מוגבר בקטע גבעון-עטרות.

ב. התארגנות העירייה לפיקוח על הבניה במזרחה של ירושלים

בישיבת ועדת המנכ"ל"ים לענייני ירושלים שהתקיימה ביום כ"ה בתמוז תשל"ח (30.7.78) הוחלט על התארגנות העירייה לפיקוח על הבניה במזרחה של ירושלים, העירייה נחבקשה להגיש לוועדה מסמך על דרכי ההתארגנות והאמצעים הדרושים לפעילות זו.

עיריית ירושלים המינה מפה אזרחי הרגישות כן הגישה העירייה לוועדת המנכ"ל"ים מסמך המפרט את דרכי ההתארגנות לרם קידום הפיקוח על הבניה והאצת התכנון במזרח ירושלים. מר רוני פיזנשטיין, מנכ"ל עיריית ירושלים סקר בפני חברי הועדה את עקרי הצעותיה של העירייה להתארגנות לפיקוח על הבניה.

לשאלת הגב' יעל ורד מה עומדים לעשות עם כל הבתים הבלתי חוקיים הקיימים השיב מר פיינשטיין כי אין השלמה עם השיטה זולם בדלית ברירה יש השלמה עם התוצאה.

מר י. דרקסלר - נציג המינהל הודיע כי אם כפר ערבי הכי נכונותו להכין תכנית מיתר לכפר, המינהל מוכן להשתתף בהקצאת קרקעות לצרכי ציבור עד אשר התכנית הסתיימה.

לאחר דיון סופי:

- א. הועדה מברכה על כך שהעירייה התארגנה לפעולת הפיקוח על הבניה במזרח ירושלים, ומצפה לתוצאות מקדמות בעקבות התארגנות זו.
- ב. מודגש בזאת כי ההצלחה או הכשלון של אכיפת חוק התכנון והבניה חלויים במניעת העבירה שכן משמעותה העבירה אכיפת החוק קשה ביותר.
- ג. הועדה ממליצה בפני משרד הפנים לסייע במימון פעולת העירייה בפיקוח על הבניה במזרח ירושלים.
- ד. חנקה כל דרך לזרז ההליכים של תכנון הכפרים השונים בכל הועדות הסטטוטוריות.
- ה. המסורה תסייע לעירייה בקיום אכיפת החוק ע"י תכנית משותפת שתסובד ע"י העירייה והמסורה.
- ו. מפקדת יו"ש חמנה איש קשר לנושא כדי להגביר את התאום בין העירייה למפקדת יו"ש.
- ז. סג"ל פרנק יעלה את הנושא של פיקוח על הבניה במפקדת יו"ש, בישיבה הבאה ידווח נציג יו"ש על דרכי ההתארגנות של הממשל הצבאי לפיקוח על הבניה.
- ח. עיריית ירושלים תמציא למפקדת יו"ש את מפת האזורים הרגישים.
- ט. עיריית ירושלים ומפקדת יו"ש ידווחו לוועדת המנכ"ל"ים בעוד שלושה חודשים על פעולתן בפיקוח על הבניה.

ג. העברת משרדי הממשלה לירושלים

נציגי היוצר דווחו על הנעשה בתחום העברת משרדי הממשלה לירושלים. לאחר דיון סופי:

- א. הועדה פונה לאגף התקציבים ולנציבות לתת עדיפות מירבית לנושא.
- ב. אגף התקציבים והנציבות יגי'ו לוועדת המנכ"ל"ים בישיבה הבאה תכנית פעולה אופרטיבית להעברת משרדי הממשלה לירושלים. בתכנית הפעולה אשר תוגש לוועדה ימסרו הפרטים הבאים:
  1. זום המשרד,
  2. מספר המועברים
  3. מועד העברה
  4. הפיילות הנדרשות להעכות עד להעברה (כולל לוח זמנים)אגף התקציבים והנציבות נדרשים לסכם עם ועדי העובדים עד לישיבה הקרובה את תנאי העברה.
- ג. פיננסי המטפחות המונעות את המשך הבינוי בשיח' ג'ראח יבורר בין ההברים מ. ויצמן - יוצר י. דרקסלר - מינהל י. ורד - מש' החוץ א. סריג - עיריית ירושלים.

ד. קצביות ביטוח ליומי לתושבי מזרח ירושלים

ועדת השרים בישיבתה מיום ט"ו בסיון תשל"ח (20.6.78) החליטה כי ועדת המנכ"ל יים תגיש לוועדת השרים חומר מרוכז בנושאים הקשורים לאכיפת חוקים.

ה. רוטר - מנכ"ל ביטוח ליומי

1. ברשת הגביה של ה"לא-שכירים" נמצאים 8,480 חושבים מהוכם 5,310 עצמאיים.
עזמות מס הכנסה יש רק ל - 1,010 מתוך ה- 5,310 עצמאיים ל- 4,300 עושה הביטוח ליומי תחליפי שומה.
2. הביטוח הלייומי משלם קצבאות זקנה ושאיירים לכ- 5100 נזקקים.
3. הביטוח הלייומי משלם קצבאות ילדים ל- 13,788 משפחות עבור 55,355 ילדים.
4. סה"כ תשלומי גמלאות של הביטוח הלאומי לסנת 78/79 - 355 מיליון ל"י. סה"כ הגביה עבור דמי ביטוח לסנת 78/79 - 180 מיליון ל"י.
5. ההפרש בין תקבולים לתשלומים מסתי סיבות :
(א) אי מיצוי חובת התשלום
(ב) אלמנט סוציו כלכלי

לאחר דיון סוכס:

- א. ועדת המנכ"ל יים פונה לביטוח הלאומי לעשות כל מאמץ להגברת הגביה מתושבי מזרח ירושלים.
- ב. הועדה פונה לביטוח לאומי לדחוג לכך שתושבי מזרח ירושלים אשר עזבו את הארץ יפסיקו לקבל את קצביות הביטוח הלאומי.
- ג. ועדת המנכ"ל יים תעביר את הדיווח לוועדת השרים.

מזכירות הממשלה

ש מ ו ר

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת ועדת השרים לעניני ירושלים
ד' בטבת תשל"ט (3.1.79)

נכחו חברי ועדת השרים: י. בורג - יו"ר, א. אבוחצירא, י. ידין,
ד. לוי, ג. פת וא. שרון.

נעדרו חברי ועדת השרים: ש. ארליך, מ. דיין, ע. וייצמן, מ. נסים
וא. שוסטק

השר ח. לנדאו
ט. קולק - ראש עיריית ירושלים
ש. אבני - המנהל הכללי, משרד הבינוי והשיכון
ח. קוברסקי - המנהל הכללי, משרד הפנים
א. אבריאל - משרד החוץ
ניצב א. איבצן - משטרת ישראל
ר. איתן - יועץ ראש הממשלה למלחמה בטרור
ד. אלחנני - לשכת סגן ראש הממשלה
נ. בן-פורת - משרד האוצר
מ. וידמן, משרד האוצר
א. יעקובוביץ - לשכת שר הפנים
ש. כהן - משרד הבינוי והשיכון
י. לביא - משרד הפנים
י. מירון - משרד הבטחון
ר. פיינשטיין - עיריית ירושלים
י. קורץ - משרד האוצר
ג. שטרן - לשכת שר הפנים
ש. שטנר - משרד האוצר
א. שילו - מרכז ועדת השרים לעניני ירושלים
ש. שקדי - משרד הפנים

א. זהר - מזכיר הוועדה

סדר היום:	י/ס 1	דוח על סדרי הבטיחות בקוי האוטובוסים בירושלים
	י/ס 2	שיכון משרדי הממשלה העובדים לירושלים
	י/ס 3	דו"ח ועדת המנכלים לעניני ירושלים
	י/ס 4	כביש ירושלים - השפלה
	י/ס 5	דוח ועדת הבטחון לירושלים

בפרוטוקול זה 3 דפים

דוח על סדרי הבטיחות בקוי האוטובוסים בירושלים ים/1

השר ח. לנדאו מדווח לוועדת השרים, על פי בקשת ראש הממשלה, על סדרי הבטיחות בתחבורה הציבורית בירושלים בעקבות הפגוע שארע בקו 12 לבית וגן.

השר לנדאו מוסר כי קו 12 ימשיך לפעול במתכונת הקיימת ולתושבי בית-וגן יווסף קו אוטובוס אלטרנטיבי - קו 39.

כן מוסר השר לנדאו על הנחיות הבטחון שנתנו לנהגים ועל הפעולות הננקטות על-ידי כל הגורמים הנוגעים בדבר - משרד התחבורה, משטרת ישראל, עיריית ירושלים ואגד.

שכון משרדי הממשלה בירושלים ים/2

נציג משרד האוצר מדווח לוועדת השרים על התכנית להעברת משרדי הממשלה לדירור של קבע בירושלים ועל התחלות הבניה המתוכננות למטרה זו.

בדיון משתתפים השרים: ג. פת, י. ידין, א. שרון, י. בורג וד. לוי והיה: ט. קולק, מ. וידמן, ש. שטנר, א. שילו, וח. קוברסקי.

מ ח ל י ט י ם:

א. להמליץ על כינונה של יחידה מרכזית, במסגרת משרד האוצר, שתטפל במכלול הבעיות הקשורות בהעברת עובדי מדינה לירושלים.

ב. להטיל על מזכירות הממשלה לעקוב אחר ביצוע החלטה מס' ים/16 (ב) מיום 18.1.78, בדבר חיוב המשרדים לציין במכרזים המתפרסמים לגבי משרות הקשורות ביחידות הצריכות לעבור לירושלים - כי מקום העבודה הוא ירושלים.

ג. להמליץ בפני משרד האוצר לכלול בתקציב המדינה לשנת הכספים 1979 הקצבה להתחלת בניה של 20,000 מ"ר בקרית בן גוריון (גוש ה') ו-12,000 מ"ר בשייח ג'אראח וזאת במסגרת התכנית להשלמת הבניה ב-1981.

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

The first part of the book deals with the early years of the nation, from the time of the first settlers to the end of the Revolutionary War.

The second part of the book deals with the years from the end of the Revolutionary War to the beginning of the Civil War.

The third part of the book deals with the years from the beginning of the Civil War to the present time.

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

The first part of the book deals with the early years of the nation, from the time of the first settlers to the end of the Revolutionary War.

The second part of the book deals with the years from the end of the Revolutionary War to the beginning of the Civil War.

The third part of the book deals with the years from the beginning of the Civil War to the present time.

The fourth part of the book deals with the years from the end of the Civil War to the present time.

The fifth part of the book deals with the years from the end of the Civil War to the present time.

3/ם י דו"ח ועדת המנכ"לים לעניני ירושלים

המנהל הכללי של משרד הפנים, שהוא יו"ר ועדת המנכ"לים לעניני ירושלים, מדווח לוועדת השרים על פעולות ועדת המנכ"לים על הנושאים שנדונו בוועדה ועל החלטותיה.

4/ם י כביש ירושלים השפלה

המנהל הכללי של משרד הפנים פותח.
המנהל הכללי של משרד הבינוי והשיכון משלים.
הוועדה רושמת לפנייה הודעת המנהל הכללי של משרד הבינוי והשיכון.
(ההודעה שמורה במזכירות הממשלה).

5/ם י דוח ועדת הבטחון לעניני ירושלים

ניצב א. איבצן, מפקד המחוז הדרומי של משטרת ישראל, מדווח לוועדת השרים על פעולות הוועדה לבטחון ירושלים, שהוא עומד בראשה.
בדיון משתתפים השרים: י. בורג, א. שרון וי. ידין, והי"א א. איבצן, ח. קוברסקי, וט. קולק.
הוועדה רושמת לפנייה את הודעתו של ראש העיר ירושלים המציינת לשבח את פעילותה היעילה והמועילה של הוועדה לבטחון ירושלים, בראשותו של ניצב א. איבצן.

1. THE PROBLEM

The problem is to determine the conditions under which the system of equations (1) has a solution.

2. STATEMENT OF THE PROBLEM

Let $x_1, x_2, \dots, x_n$ be variables and $a_1, a_2, \dots, a_n$ be constants. Consider the system of linear equations

$$a_1x_1 + a_2x_2 + \dots + a_nx_n = b$$

where b is a constant. The problem is to find the conditions on $a_1, a_2, \dots, a_n$ and b for which this system has a solution.

3. SOLUTION OF THE PROBLEM

The system of equations (1) can be written in matrix form as

$$Ax = b$$

where A is the coefficient matrix, x is the column vector of variables, and b is the column vector of constants. The system has a solution if and only if the rank of A is equal to the rank of the augmented matrix $[A|b]$.

מזכירות הממשלה

ש מ ו ר

ס ד ר ה י ו ם

לישיבת ועדת השרים לעניני ירושלים
יום ד', ד' בטבת תשל"ט - 3.1.79
(בשעה 09:00; במזכירות הממשלה)

ה ש ר ה מ ג י ש

- א. דו"ח ועדת הבטחון לירושלים על
הבטחון במזרח-ירושלים
יו"ר ועדת השרים
- ב. שיכון משרדי הממשלה העוברים
לירושלים
יו"ר ועדת השרים

1941

... ..
... ..
... ..
... ..

1942

... ..
... ..

1943

... ..
... ..

1944

IN THE KNESSET

Burg: J'lem not on autonomy agenda

By ARYEH RUBINSTEIN
Post Knesset Reporter

Interior Minister Yosef Burg yesterday said that the subject of Jerusalem could not be discussed in the context of negotiations on autonomy.

He said this in the Knesset when replying to three motions for the agenda inspired by the recent statement of U.S. Assistant Secretary of State Harold Saunders that the negotiations over the future of Jerusalem would take place in the context of the negotiations over the West Bank and Gaza.

Burg heads both the ministerial committee on autonomy and the ministerial committee on Jerusalem.

His statement that Jerusalem could not be a subject for discussion in the autonomy negotiations came as he was about to step down from the podium after having completed his speech.

At that point, Geula Cohen (Likud-Herut), dissatisfied with Burg's reply, called out: "We don't want statements about 'united Jerusalem.' The question is: Is Jerusalem a subject for negotiation in the autonomy talks or in any other

talks?"

The motions were presented by Zalman Shoval (Likud-La'am), Haim Druckman (National Religious party) and Binyamin Halevi (Democratic Movement).

Shoval said that while Jerusalem did not appear on the formal agenda of the autonomy negotiations, and while Israel should certainly not agree to its inclusion, it was clear that this would be one of the most important issues facing Israel in the next few years.

It was important, Shoval said, that the Arabs of Jerusalem should have a sense of their uniqueness as an Arab group living in a city so important to Islam. Israel should initiate ideas that would give both formal and substantive recognition to this fact.

Rabbi Druckman urged the Knesset to adopt a resolution declaring that Jerusalem is not negotiable. He also proposed that Iyar 28 — Jerusalem Liberation Day — be proclaimed a national holiday.

Halevi pointed out that Prime Minister Begin's insistence on the phrase Judea and Samaria in his explanatory letter appended to the Camp David agreements was no

mere semantic quibbling, but has important legal significance. For while the term "West Bank" may include East Jerusalem, "Judea and Samaria" certainly does not.

Burg said in his reply that he decidedly does not accept the statements about the future of East Jerusalem that have been emanating from Washington and Cairo.

No other people is so linked to Jerusalem from the depths of its heart as are the Jews, Burg said.

Burg noted that never did such freedom of religion exist in Jerusalem as has been the case since 1967. And Israel would continue to keep Jerusalem open to adherents of all religions.

He repeated the government announcement of May 6 that Jerusalem is the eternal capital of Israel and is indivisible.

Uri Avnery (Shell) and Tawfik Toubi (Democratic Front) moved that the motions be struck from the agenda. Avnery said that the policy of denying the rights of the Arabs in Jerusalem would lead to the repartition of the city.

The motions were referred to the Foreign Affairs and Defence Committee.

הערה 16

ח"כ כץ-עוז:

הישובים המפונים יש להעביר לאזור התיישבות מועדפים

את הישובים המועברים יש להקים מחדש בפיתוח שלום הסיכון לחבל ימים או באזורי ההתיישבות המועדפים למדינה, כמו בגליל, בגולן, בבקעת הירדן או בנגב ובערבה, ובשום אופן לא באזור החוף, התיישבות הסחסי ציה האמיתית של המתיישבים — אמר, מי שלא ירצה לעבור לאזור מועדף מבחינה לאומית, יוכל פירצות בספי להשקעתו הרואית — ויעבור לעיר לפי בחירתו — אמר כץ-עוז.

מאת סופר, רב"ר בכנסת ח"כ אברהם כץ-עוז (מע-ר) אמר אתמול בפנישה עם חברי הקיבוצים בספת-הת רפיה שנערכה במשכן הכנסת שתביעתם של חברי נאות סיני ודקלה (מושבי חרות) להקים להם את הישובים החרישים ליד קיסרי-יה או ליד ניצנים אשקלון — הינה מחיטה בדרך לאי-

החקלאים לא יוכלו למסור זכות-מגורים על הקרקע

מאת כתב, "על המשמר" בכנסת חקלאי המקבל בחכירה נחלת קרקע חקלאית, יהיה מנוע מלהקנות זכות-מגורים לזרים על קרקע זו. משמעות התקנה שאושרה ביום עדת הכלכלה של הכנסת, שהתכנסה השבוע בראשות ח"כ גד יעקבי, התקנה המתקנת את חוק התיישבות החקלאית (סייגים לשימוש בקרקע ומים), תשנה את המצב הקיים, בו החוק אינו מפוטר את אפשרות כני"ל, למרות שזו הייתה כוונת המחוקק. היעדר האיטור המפורש הביא לידי שימוש החורג הנעשה על-ידי חלק מהחקלאים החריפו והלכו כשבולטות בהיקפן תופעות של התנחלויות זרים בפאתי הנחלות, תוך הקמת מקומות מגורים ברשות החקלאים.

ח"כ מלמד נגד הגבלת חופש-הדיבור ברשות-השידור

מאת כתבת, "על המשמר" בירושלים ח"כ אברהם מלמד (מפד"ל) הביע הודעות עם המטרות אשר לשמן כונסה בתל-אביב בליל שישי ה' אחרון העצרת נגד הגבלת חופש הדיבור ברשות-השידור, במכתב ששיגר אל יעקב אמנון, שאירגן את העצרת בעקבות ביטולה הקרוב של תוכניתו, "בירה ומצב-רוח" מציון ח"כ מלמד: "הפוליטיזציה שבאה, כביכול, בשם הדמוקרטיזציה, מסכנת לא רק את חופש הביטוי ש' הוא אחד מנכסי צאן הברזל של המדינה והדמוקרטיה, אלא גם את רמתה של רשות-השידור עצמה. אני מניח שכל מי שעניין חופש הדיבור והדמוקרטיה קרובים לי, ליבו, לא יתן להמשיך את המגמה הקיימת, לצערנו, בהנהלה החדשה של רשות-השידור".

ח"כ מלמד התנצל במכתבו על שהעצרת הייתה כרוכה בחילול שבת, ועליכן לא יכול היה להשתתף בה.

Knesset: Shamir can't be one-man faction

By SARAH HONIG
Post Political Reporter

MK Moshe Shamir, who bolted the Likud following the ratification of the peace treaty with Egypt, was yesterday given recognition as a single Knesset member but was denied the status of a one-man faction.

The decision by the House Committee to grant him single member's status will enable Shamir to address the Knesset on all issues, something he was unable to do since he left the Likud, because he was not allotted time by the party he left.

Shamir will enjoy the same status as that of Foreign Minister Moshe Dayan, who defected from Labour in 1977.

One problem which remains unresolved is Shamir's demand that, while he will not constitute a one-man faction, he should be seen as the representative of the Land of Israel Movement and appear in its name. The House Committee yesterday was unable to reach a decision whether to allow Shamir to use a faction's name while not granting him faction status. The matter is expected to be dealt with next week.

Shamir claims that he should not

be regarded as a defector from the Likud, but as one who left it on ideological grounds and thus should be granted a faction name. The National Religious Party's Yehuda Ben Meir supported Shamir, arguing that the Land of Israel Movement is an ideological group which had appeared as a distinct faction within the Likud framework.

The House Committee decision is in marked contrast to the decision to accord one-man faction status to MK Assaf Yaguri when the Democratic Movement for Change split. The official reasoning at the time was that Yaguri was not a defector and was simply left alone as yet another splinter of the DMC breakup. Political observers believe that neither the Likud nor Labour wished to antagonize him, viewing him as a possible future partner.

The one-man faction status entitles an MK to a monthly allotment, various Knesset services, and later on to campaign allocations. According to rumours in the Knesset, the Likud's La'am faction to which Shamir had belonged will continue paying him the allotment due the party on his account.

Meanwhile, a number of MKs have

tabled a motion before the House Committee urging that the work week of MKs be expanded and that Thursday be regarded as a regular work day. The idea was initiated by Herut's Yitzhak Yitzhaki who, along with a number of other MKs, argues that this would improve the Knesset's image among the public. The proposal is to be taken up next week.

At the same time the House Committee and Law Committee jointly approved a bill calling for a 25-member quorum for Knesset votes. This would apply to the second and third readings of bills. The quorum bill will be put to a vote next week.

In the Knesset Allya and Absorption Committee yesterday a large majority supported Absorption Minister David Levy's stand that the government be left in charge of immigrant absorption processes. Four Likud MKs and three from the Alignment sided with Levy. Only Labour MK Shoshana Arbelli-Almozilino supported the idea that the Jewish Agency be put in charge. The Likud's Hillel Seidel proposed that the committee call on the government to find a *modus vivendi* with the Jewish Agency on the issue.

Passports given abroad valid for one year

Post Knesset Reporter

Passports issued to Israelis abroad who are 18-45 years old will be valid for only one year, following instructions to this effect given by the minister of interior at the request of the minister of defence.

Minister Yosef Burg said this in the Knesset yesterday in reply to a parliamentary question by Amnon Rubinstein (Shai). The purpose of the new rule is to ensure contact between reservists and Israeli representatives abroad, Burg said.

Knesset debates work for the elderly

Post Knesset Reporter

Verdi composed his opera "Otello" when he was 73, Picasso was at the height of his creative powers in his seventies and eighties, and Marc Chagall is still going strong at 92.

So said Hillel Seidel (Likud-Ahdut) in the Knesset yesterday, in a debate on the employment of pensioners. He argued that the elderly can function productively, to their own benefit, and that of society.

He noted that the Council of Europe recently discussed the

problem, in view of the fact that the life expectancy in most European countries is expected to rise to 74.1 within the next 20 years.

Seidel urged the Knesset to adopt at least some of the council's proposals, which include the following: Making more jobs available to the elderly by financial encouragement; flexible plans that would enable later retirement, or partial employment; and fixing different retirement ages for different occupations.

The debate was cut off in the middle, and will be resumed.

Adam to explain Litani rap again

Post Knesset Reporter

Deputy Chief of Staff Aluf Yekutieli Adam's explanations about the state comptroller's criticism of the conduct of the Litani Campaign were deemed unsatisfactory by the Knesset State Control Committee yesterday. Adam was asked by coalition and opposition members to come to next week's meeting of the committee with more specific explanations.

Adam did not deny the state comptroller's finding that lives were lost in the Litani Campaign last year because of breaches of discipline. But he gave one example of what came under that head. Soldiers in tanks are required to wear fire-retardant clothes. But because of the immense heat inside the tank, the rule was sometimes broken.

Committee chairman Shmuel Toledano yesterday sent a letter of apology to Defence Minister Ezer Weizman for a radio report of the proceedings of yesterday's committee meeting.

The radio reported that Adam had been "severely censured" by committee members. Toledano informed Weizman that that was definitely not true. Not a single member had "censured" Adam.

ראש העיר
رئيس البلدية
MAYOR OF JERUSALEM

ירושלים ג' טבת, תשל"ט
2 בינואר, 1979
מס' - 3682

לכבוד
ד"ר יוסף בורג
שר הפנים
יו"ר ועדת השרים לעניני ירושלים
כ א נ

א.נ.א.

הנדון: חיזוק מעמדה של ירושלים כעיר מאוחדת וכבירת ישראל

מטרת פנייתי זו הינה להציג בפניך את המצב החמור בו נתונה ירושלים עקב זה שאיכלוסה, חיזוקה הכלכלי ואיחודה המלא אינם מתקדמים בקצב הדרוש. ההתפתחויות המדיניות האחרונות מהריפות את הבעיה ומחייבות טיפול מיוחד בירושלים והזרמה מסיבית של אמצעים לחיזוקה.

מצורף בזה מסמך שהוכן על ידי צוות בכיר של עובדי העיריה ואשר מפרט את הדרכים וההתרונות המוצעים.

מפורטים במסמך פרוויזים ותכניות שהכרחי לגשת לביצועם וניהן בזמן סביר להתקדם בביצועם. כולם מיועדים להגדלת האוכלוסיה היהודית, חיזוק החבור הפזוי של העיר ומעמדה המטרופוליטני.

אין אפשרות לבצע את המשימות המפורטות ללא הזרמה גדולה של אמצעים נוספים למערכת העירונית.

אין בידנו עדיין אומדן מלא של ההשקעות הדרושות. המסמך כולל אומדן לחלק מהפרוייקטים. כבר עתה ברור שמדובר בסכומים גדולים ביותר אשר מימונם צריך לבוא ממקורות ממשלתיים.

אני מציע שמימון ההשקעות יחשב למשימה לאומית. אם לא תימצא דרך למימון ההשקעות מתקציב המדינה, הנפיק ממשלת ישראל אמיסיה של אגרות חוב בדולרים שיופצו בחו"ל ויווערו לפיתוחה של ירושלים. ממשלת ישראל היא שתפדה את האגרות בבוא העת (כולל ריבית ובטוחה שער).

אבקשך להביא את הצעתי והמסמך המצורף בפני ועדת השרים לעניני ירושלים.

דג/ג 3/27
בכרכה,

העתקים: מר היום קוברסקי, מנכ"ל משרד הפנים
מר רוני פיינשטיין, מנכ"ל העיריה
מר אפרים שילו, מרכז ועדת השרים לעניני י - מ

טדי קולק

חזוק מעמדה של ירושלים כעיר בירה מאוחדת

המציאות המדינית כיום והמחלכים הצפויים בעתיד מחייבים העלאת נושא מעמדה של ירושלים בראש סדר העדיפויות הלאומי.

על סנת לקדם בעיות צפויות, לרכות ערעור על עצם אחדות העיר, יש הכרח לפעול באופן נמרץ ומתואם במישור הממלכתי והעירוני כדי לבסס את אחדות העיר ומעמדה. זאת ניתן להבטיח ע"י שיכלול המערך העירוני, עד כדי כך שתוצאת יחידה כלשהי מהמערכת הגרומ לשיבוש המעילות העירונית כולה. לפיכך כאשר יהיה נסיון כזה, תיוצר התנגדות כה עזה מצד כל אזרחי העיר ערבים כיהודים שחשצור נסיון כזה באיבו.

זאת ניתן לעשות ע"י ביצוע המרכיבים הפיסיים הבאים:

- א. מיקום שכונות יהודיות בצורה שהימנע אפשרויות לחלוקה פיזית חדשה.
- ב. פיתוח מערכות דרכים החיוניות לחיזוק הקשר בין חלקי העיר השונים.
- ג. פיתוח רשתות התשחית.
- ד. קישור מרכזי העסקים הראשיים.
- ה. בניית מוסדות ומתקנים כלל עירוניים במזרח העיר, וכן ע"י הגשמה היעדים הבאים:
  1. הגדלת משמעותיה של האוכלוסיה היהודית בירושלים. קצב הגידול של האוכלוסיה היהודית בשנים האחרונות הוא קטן מהרצוי כשלעצמו (2.5% לשנה) ובוודאי שאינו מספיק בהשוואה לשעור הגידול של האוכלוסיה הערבית בטווח השנים אליו מתיחס מסמך זה. יש לראות כיעד הניתן לחשגה תוספת של 70,000 נפש לאוכלוסיה היהודית בעיר.
  2. חיזוק מעמדה הכלכלי ע"י הבטחה העסקה המתאימה לגידול דמוגרפיאלי של האוכלוסיה היהודית וחלא יהודית.
  3. חיזוק העיר כמרכז לישובים היהודיים סביבת.
  4. העלאת רמת השרותים לאוכלוסיה בכללותה כדי לחזק את המוטיבציה בקרב התושבים כולם להמשיך ולשמור על השגי האחדות שחושגו עד כה.
- אסור להחעלם מהעובדה שירושלים עיר מעורבת. היא עיר יהודית וחיא בירת ישראל, אך יש בה גם אוכלוסיה ערבית. חיזוק מעמדה של העיר מחייב שימוח האוכלוסיה הערבית והעלאת רמת השרותים לאוכלוסיה זו על סנת להקטין את הרצון של האוכלוסיה הזו לחחור לנתיחוק.
5. לפעול לחיזוק מעמד ירושלים כמוקד משיכה תרבותי ודתי וכעיר תיירות ולהעלות את רמת השרותים הקשורים לענין זה.
6. ליצור תנאים כלכליים ותנאי חיים כאלה שישמרו מפני הגירת של תושבי ירושלים, בעיקר זוגות צעירים פירושלים אל מחוץ לעיר.

על מנת שניתן יהיה להגשים את היעדים שנמנו לעיל יש הכרח לנקוט בפעולות הבאות:

- א. לאשר את חכנית הפעולה והפרוייקטים המפורטים להלן.
- ב. להקציב סך של כ- 2 מיליארד ל"י ולהחליט על הקצבה נוספת להכניות שעדיין לא הושלמו, ופרוט חכניות לגביהן יוגש בשלב שני.
- ג. להטיל את ביצוע הפרוייקטים המובאים להלן על הגופים (כלי הבצוע) המתאימים והם:

- 1. משרד השכון
- 2. משרד התחבורה
- 3. חברות ציבוריות בירושלים, החברה הכלכלית, החברה לפיתוח מזרח י-ם וכו'.
- 4. עיריית ירושלים.

פרוט היעדים ודרכי הגשמתם

הגדלת האוכלוסיה היהודית

- א. 1. לתת עדיפות עליונה להפניית עולים לירושלים, הרבה מעבר למה שמקובל היום. (על פי הנחונים האחרונים מופנים רק כ- 7% מהעולים לעיר יש להגדיל מספר זה ל- 50% על מנת להגיע לגדול האוכלוסיה היהודית כ- 70,000 נפש בחמש השנים הקרובות (שעור של 5% בשנה).
- 2. יש למנוע בריחת אוכלוסיה מירושלים ע"י:
  - א. הכסחת דיור זול, לרבות פיקסוד מרחיק לכת, הלאות גדולות יותר וכל פעולה אחרת שתוזיל את מחירי הדירות בעיר.
  - ב. הכסחת דיור יוקרתי (כסגנון "בנה ביה"ח") כדי לעודד אוכלוסיה מבוססת לבוא לעיר ולא לגרום לאוכלוסיה מבוססת לצאת למרברים.
  - ג. לאפשר ולעודד קבלנים פרטיים לבנות בשכונות החדשות בעזרת משרד השכון ובהקף גדול.
  - ד. להגביר את קצב הבניה למגורים של משרד השיכון עצמו לכל גרונם האוכלוסיה. בהיקף של - 4000 - 5000 יחידות דיור לשנה.

פריסה מכוונת של אוכלוסיה יהודית במרחב העירוני

למיקום אזורי ההתיישבות היהודית בעיר מבחינה גיאוגרפית חשיבות רבה. קביעת אזורי ההתיישבות צריכה להעשות לאור הקריטריונים של מימוש אחדות העיר ע"י מתוח והפשרת קרקעות ואף הפקעה על פי הצורך.

האזורים העיקריים הם הרזרבה שמצפון ומדרום לנווה יעקב, סביבת נבי סמואל ואזור בית צפפה.

בנוסף לכך יש למנוע ולדחות פיתוח באזורים שבמערב העיר למרות שכבר הוחל בפיתוחם, זאת משום שפיתוח כזה יגזול משאבים הדרושים באזורים שתורמים ישירות לאחדות העיר. מדובר באזורים כמו גבעת שאול ב', גבעת משואה, מנחת, גבעת בית הכרם ועוד.

יש להמשיך בפתוח מואץ של השכונות החדשות: רמות, גילה, תלפיות מזרח ונדה יעקב.

פיתוח כבישים וצירי תנועה וגישות לאזורים יהודיים במרחב המטרופוליטני (כמלידני ל"ט)

ג.

אורך (בק"מ) הפקעות סלילה סה"כ					
40	20	20	3.2	המשך דרך הכרונ (עד קבר רחל)	א.
20	20	-	1.2	דרך רמאללה (עד שדה התעופה)	ב.
50	20	30	2.2	דרך שכס (עד שער שכס)	ג.
80	60	20	6.7	כביש מוצא - שועפאת	ד.
30	20	10	1.7	כביש יריחו ער עזריה	ה.
12	7	5	0.2	מעבר הרכבה בית צפנה	ו.
60	45	15	3.5	כביש מהיר מס' 1	ז.
292	192	100		סה"כ	

ח. כביש מהיר מס' 4

ט. כביש שועפאת - מעלה אדומים

י. כביש מת - גילה

יא. קישור עטרות ומעלה בית חורון עם מעלה אדומים (סעיפים ח"א - י"ב) כבצוע משרד השכונ.

בסוס ופתוח מרכז העיר

ד.

יש קשר דו כווני בין פתוח פרכי העיר לבין פתוח מרכז העסקים העירוני. דרוש להתקדם במקביל בשני המישורים כדי להבטיח תפקוד טוב של המערכת כולה. מרכז העסקים צריך להתמלא דיו כדי לספק את כל השרותים המקובלים לתושבי המרחבים. הפתוח כולל הן דרכי החבורה והניונים והן פיתוח מתחמי מסחר ושרותים. בנוסף להבטחת המסגרת החכנונית של המע"ר דרושה הבטחת התשתית הצבורית שהיא תנאי למשיכת השקעות מסחריות. חלק עיקרי של ההוצאה באזור זה הוא פנויים והפקעות. זהו אלמנט קשה לבצוע ודרושים הקציבים מרוכזים וטיפול נמרץ ומחושב. כמעט שאין כיום נחישות הנועה שכלילתם אינה קשורה בפנויים והפקעות לצרכי צבור בהיקף גדול. איחוד הלקוח, הפשרתן והפקעתן הם הכסיס לפתוח האזור. יש להדגיש שפתוחו של מרכז העיר מפגד כיום במידה גדולה אחרי פתוח הפרברים. בעשר השנים האחרונות נעשה מעט לחידוק מרכז העיר ככסיס האורבני של השכונות הנבנות. על אחת כמה וכמה דרוש פתוח זה אם יואץ קצב האכלוס של העיר.

1. פריצת נחסי תנועה

השקעה (מליוני ל"י)

סה"כ	מלילה	המקעות	אורך (ק"מ)	סה"כ
30	10	20	0.7	רחוב בצלאל
50	20	30	0.8	רחוב עליאש - ישעיהו
25	10	15	0.5	רחוב הלל
30	12	18	0.9	רחוב שבטי ישראל
135	52	8,3	2.9	סה"כ

2. מהרונות חניה עיקריים

מספר מקומות	השקעה (מליון ל"י)	סה"כ
90	650	א. בור שיכר
20	210	ב. בית המהנדס (שלב א')
23	240	ג. בית המהנדס (שלב ב')
12	150	ד. רחוב הרב קוק מנת הנביאים
12	150	ה. רחוב יפו מנת נבוך
10	300	ו. הניונים עיליים שונים
167		סה"כ

ה. הידוק השדר כריקמה העירונית לאורך קו הגבול לשעבר

עדיין לאחר 11 שנות איחוד ניתן להצביע במספר מקומות על קו הפרדה מידוי בין מערב למזרח העיר. בכמה אזורים ניתן לקדם פיתוח תוך יעוד קרקעות לשימושים שיגרמו לזיקה משותפת של יהודים וערבים לאותו מרחב ובכך להביא לאיחוד בריקמה העירונית.

האזורים הם:

1. השטח צפוני למעבר מנדלבוים. בשטח זה חייב מינהל מקרקעי ישראל לאמשר:
  - בניה מוסדית לשימוש משותף של יהודים וערבים.
  - בניה מרכז לתיירות ובתי מלון.
  - סלילה כביש מס' 1 עד שער שכם.
2. פיתוח מתחם שער שכם. ע"י יצירת קשר מסחרי לאורך חלקים מדרך הצנחנים, וקביעת טרמינל באזור.
3. הכניסה ממילא; תכנית ממילא מהווה אלמנט רב משקל במסגרת ההכנות להיזוק הקשר בין מזרח העיר למערבה. עד עתה בוצעו בהצלחה יחסית מעולות פינוי באזור, אך יש למנוע את החלל הריק שקיים עתה באזור על ידי החלת הבצוע של התכנית. החלקים הצבוריים של תכנית ממילא, הניית רכב וטרמינל אוטובוסים ששולבים בתכנית של פתרון בעיית התנועה לעיר העתיקה ובצועם יתן דחיפה גם ליחיד חלקי תכנית ממילא.

ההוצאה המשוערת לבניית מערכת החניה בפרוייקט ממילא מגיעה ל- 70 מיליון ל"י.

היזום ממשלה המכליל של העיר הייב אף הוא להעשות תוך השלמה והתאמה לייזום אחרים העיר ושמיירת מאזן האוכלוסיה היהודית והלא יהודית שבה. הדבר אמר בראש ובראשונה בפיתוח מקורות העסקה דיפרנציאליים ובאיתורם המוצאיים של מקומות העסקה אלה. בהקשר לכך יש לדון במשרדי ממשלה, במסגרת, ובתחידה.

משרדי ממשלה ומשרדים ממלכתיים אחרים.

התעסקה במשרדים, במשרדי ממשלה במרט יהיה מרכיב דומיננטי של התעסקה בירושלים. ענף זה הניחן להכרונה מוטדית יותר מכל ענף אחר יכול במהירות יחסית לתרום תרומה משמעותית מאוד לביסוס מעמדה של העיר ושמיירת אחדותה. לשט כך יש לנקוט במעולות הבאות:

- א. מאנך מרוכז להעברת משרדי הממשלה ומשרדי מוטדות אחרים לירושלים דבר שיבטיח תעסוקה למאות רבות של ראשי משפחה שיבואו לעיר.
- ב. מינוי משרדי הממשלה המפוזרים בעיר בדירות מגורים והעברתם לאזורי משרדים. צעד זה יבטיח כמה מאות דירות שיהזרו לשוק הדיור העירוני.
- ג. בניית משרדי ממשלה במרכזי השכונות החדשות (רמות וגילה) ובמזרח העיר, דבר שיגרום לחיזוקן של השכונות בהעסקה מקומית ולנוחיות רבה לתושביהן.
- ד. בניית משרדי הממשלה בקריות בגבעה רם ובמזרח ירושלים.
- ה. עידוד ההסתדרות ומוטדות אחרים לעבור לירושלים, אמילו אם יש צורך במחן הלואות לשט כך.
- ו. יצירת לחץ ממשלתי על גופים פרטיים וציבוריים למחצה לעבור לירושלים תוך הכנה הקלות הדומה למקובל במעבר של העטיות לאזורי פתוח בארץ.

פתוח תעטיה ומלאכה 2.

פתוח התעטיה צריך להעשות תוך שהוא עונה לשתי בעיות:

- הבטחת מגוון בהעסקה בעיר, לאור המשקל הגדול של מרכיב הטרותים בהעסקה בעיר.
  - יצירת תעטיות עתירות ידע עבור האוכלוסיה היהודית.
- למימוש יעדים אלה יש לפעול בדרכים הבאות:

1. יש לעודד מפעלי תעטיה שיתבססו על כח אדם יהודי, למרות מדיניות ערוך התעטיה הקיימת לא הגיע ענף התעטיה להקף הרצוי בירושלים. כדי לעודד פתוח תעטיה יש לתת לתעטיות עתירות מדע ותעטיות אחרות שמהות מקור תעסקה ליהודים, תנאים של אזור פתוח א'; מוצע לשקול אפשרות לשנות את סדוגה של ירושלים ולהעניק לה מעמד מיוחד לצורך ערוך השקעה בתעטיה.
  2. להפנות לירושלים מפעלים שלממשלה חלק או שליטה בהם.
  3. לפתח אזורי תעטיה חדשים באזור ענתות, ברם - חמיס (צפונית לגבעת שפירא) ובאזור הר הזמנה בדרום על מנת להבטיח עתירות קרקעיות לעתיד לבוא.
  4. מינוי אזורי תעטיה.
- כמה אזור תעטיה בעיר מיועדים למנוי. מינוי זה יתרום לפתוח הסביבה והעלאת איכות החיים ושפור תנאי המפעלים עצמם. מדובר במיוחד באזורי התעטיה ברוממת, בחל-ארוה וברואדי ג'וז. יש לאתר שטחי תעטיה חדשים ולפתח אותם לקליטת המפעלים המתכנים. רצוי לשלב באזור תעטיה אחד מפעלים יהודים וערכים בעלי אופי מתאים.

במסגרת זו יש לדאוג גם את פיננסי מוסך אגד וכניסתו באזור העשיה פתאים.

החברה הכלכלית לירושלים היא הגוף המטפל בפתוח אזורי העשיה ועודד העשיה בירושלים, כדי לאפשר לעיריה להשתתף באופן פעיל בחברה עליה לרכוש מניות בחברה ולהיות שותף בכיר בהנהלתה. לשם כך דרוש מימון בהקף מלינני לירוש.

5. הקמת מרכזי מלאכה לצורך פנוי בתי מלאכה בעיר

יש בעיר מספר רב של בתי מלאכה שאינם יכולים להתרחב והמהווים מטרד לסביבתם. עפ"י מפקד שנערך ב- 1976 דרושים יותר מ-100 אלף מ"ר למטרה זו, וכן יש להם תמריצים לאותם בתי מלאכה שיעברו למרכז מלאכה מסודר.

3. פתוח מארקטים ואחרי מפגש

מארקטים ואחרי היירות עשויים לשמש מכשיר נוח לבלימת בניה בלתי חוקית על קרקעות המדינה באמצעים זולים. יחד עם זאת ישמשו מארקטים אלה אזורי מפגש בין אוכלוסיות העיר.

האזורים המוקלצים הם:

1. אזור העופל והמארק מסביב לחומות.
2. אזור נהל האגוז - קבר שמעון הצדיק.
3. מורדות צפוניים של ארמון הנציב.
4. אזור מוצב הפעמון - בצור באחד.
5. המורדות המערביים של רכס הר הזיתים.
6. הואדיוה היוריים מגבלה לעמק רמאים.

שינוי בגבולות המליכתם

גבולות הפימטט של ירושלים נקבעו בעברבבלחץ זמן וללא שיקול חכנוני ארוך טווח. כיום מן הראוי להעריך מחדש את גבולות השיפוט תוך החשבונה במצבים פוליטיים בעתיד, ובגורמים הבאים:

- הוריים טוכוגרפיים חשובים.
- גבולות המבטיחים את השליטה במערכת הכבישים המוליכים לעיר.
- בעלויות קרקע וחזקה על שטחים.
- צרכי הפתוח של העיר בעתיד.

העיר העתיקה

שלוש העיר העתיקה במירקם היירוני הוא אחד המבנהים החשובים להבטחת איחוד העיר. לעיר העתיקה מעמד מיוחד במערכת העירונית. מצד אחד היא מהווה מוקד משיכה למאות אלפים בשנה מכל ארצות העולם. מצד שני, הנאי הצטיפות והנאי החיים בין החומות הם בלתי נסבלים. מערכות התשתית הולכות ומתמוטטות ובנדאי שאינן עונות על צרכי החיירות והנועה החיירים. במקביל להשקעות המכונצעות בשקום הרובע היהודי יש לבצע פעולות פתוח ושקום ביהר חלקי העיר העתיקה. פעולות אלה צריכות לתת בטוי לשירותים הדחיים שנותרה העיר העתיקה לבל הרתוח, לשירותי היירות המונית הזורמת לעיר העתיקה, לאיכות החיים של תושבי המקום והשתיה שחמק את הצרכים של אלפי התושבים ומאות אלפי המבקרים ולפתורנוח דיור לתושבי הרובעים בעיר העתיקה.

1. פתרון חנופה וחנייה

המערכת הקימת אינה מאפשרת העברה המונית של אנשים אל מוקדי המשכנה הדחיים והתיירותיים. כניסה בהקף גדול של רכב מנועי אל בין החומות גורמת מטרדים רבים.

1/1

הפחרון צריך להיות על ידי בניה הנידונים תח קרקעיים, טרמינלים לתחבורה
אבורית, ונקודות ריכוז ואחסון ציוד ומזון מחוץ לחומות, לפי הסעיפים
העיקריים, ובין השברים ימו והאשפות והתקן בערכה הסעה המונית (מונוריסל).
התנועה בתוך החומות תהיה באמצעות רכב זעיר מדגם בחטמל, ביצוע פרויקטים
אלה עשוי להיות בהלך, על בסיס מטארי ואפשר להכין מחקר כדאינות הנדסי-
כלכלי בזמן קצר יחסית.

2. שפור השתיח ואיכות הייס

מצב השתיח בתוך החומות הוא בלתי נסבל. מדי יום מתגלות תקלות חדשות
ונגזיפים נזקים למבנים ואתרים בעלי חשיבות דתית והסטורית ממדרגה ראשונה.
הובשה על ידי העירייה תכנית 4 שנתית לביצוע עבודות השתיח בהקף של כ-300
מיליון ל"ש.

הנושאים שנסקרו עד כה דנים בתרומה הישירה לנושאי אחדות העיר. ברם, לאחדות העיר העוזר גם עובדה הזוקה ומעמדה באורה כללי תוך שיפור רוחה תושביה היהודים והקורכים גם יחד.

להלן רשימה של פעולות מתקצבות שיביאו להעלאת רוחה התושבים וע"י כך למערכת הקינה של חיים משותפים.

שקום שכונות

ט

שקום שכונות המצוקה נקבע כמשימה לאומית בשתוף קהילות יהודיות. מספר השכונות ואוכלוסיה המצוקה בירושלים הוא גדול יחסית וחיוני למעול בכל השכונות.

עיריית ירושלים, בשתוף משרדי הממשלה והסוכנות התארגנה לטח תכנון ובצוע שקום שכונות מצוקה הן מההבט הפיזי (שפור תנאי דיור, פתוח חשתית וכסיבה) והן מההבט החברתי (שרותים חברתיים, עבודה קהילתית).

כדי שלא לגרום לאפסיה שלא יתממשו ולהבטיח המשכיות בבצוע תכניות שקום, דרושה השלמת מימון לתרומות קהיליות.

תכנית מפורטת עבור כל שכונה וסדרי עדיפות בשכונות נמצאים בעיבוד וגבוש ויובשו עם השלמתן.

הכניסה לעיר

י

פתוח אזור הכניסה לעיר והפיכתו לשער רפרזנטטיבי הוא חלק מהזקקה של ירושלים. פתוח זה מהיחס לכל המתחם סביב בניני האומה ומחייב בין היתר את מינוי מבני משרד התוך והלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. המתחם יכלול:

1. מרכז כנוסים בין לאומי, כולל הרחבת בניני האומה.
2. טרמינל תקופה שיכלול שרותי כניסה ויציאה לארץ, שרותי מלון עממי ושרותי מסחר מאימים.
3. מרכז הערוכות וסרדיים.

צורך ושקום אתרי תיירות

יא

העיר משופעת באתרים הסטוריים הראויים לשמור ושקום. דרושה השקעה לפתוח האתרים והכשרתם לבקור הייזים. בעיקר מוצע להכשיר את מתחסי התפירות הארכיאולוגיות.

מתחם מגורש הרומים (בית העירייה)

יב

מתחם זה מחוכנן כמרכז שיכלול את בית העירייה ומשרדי כמשלה. חשיבות הפיהוח והבינוי של המתחם נובעת מכמה גורמים:

1. שחרור שטחי המשרד הקיימים ומניעת חדירת מסחר ומשרדים לבנינו ושכונות מגורים.
2. שחרור שטחי משרד לשמוש על ידי גורמים שיעברו מהשפלה.
3. פתרון מונקציונלי למשרדי תיירות.

קימת תכנית מוקדמת למתחם הכוללת בניה של כ- 40,000 מ"ר למשרדי העירייה בכלות משוקרת של כ- 200 מליון ל"ש.

מרכז הספורט

יב

פיתוח מרכז הספורט צריך להבטיח:

- א. שירושלים ומלא את חמקידה כמרכז לארוקים ולפעילות ספורט ונופש.
- ב. רצף של פעילות בין השכונות הערביות והיהודיות בצפון מזרח העיר.

הוצאות התשתית הקשורות למרכז הן:

כבישים וחניה	100.1
מים ביוב ונקו	37.8
תאורה	18.5

סה"כ 156.4 מליון ל"ש

כלוח כבישים ומערכת התשתית בשכונות ערביות.

יג

מערכת התשתית במרבית השכונות הערביות אינה מתאימה לדרוש בעיר בירה מאוחדת שילוב שכונות אלה במערכת השרותים העירונית מחייב שפור מערכות כבישים נקו ביוב תאורה וכד'.

עבודות תשתית בשכונות ערביות (מליוני ל"ש).

השכונה	סלילת כבישים	הרחבת כבישים	ביוב	סה"כ
אבו טור	21.5	25.0	-	46.5
בית צפחה	55.0	-	5.0	58.0
שפה ג'רח	1.0	2.0	15.0	18.0
סילוואן	9.0	35.0	-	34.0
וואדי ג'וז	3.0	4.0	5.0	12.0
סה"כ	87.5	66.0	25.0	168.5

טהור שפכים ביוב ונקו.

יד

טהור שפכים

1.

במשך השנים החלו מאז מלחמת ששת הימים השקיעה העיריה סכומים נכרים לפתרון הבעיה החברואית שנובעת מזרימת ביוב בוואדיות הסובבים את העיר. ואולם הוצאת השפכים אל מנוף לתחום השיטור אינה מספיקה. המטרד שיוצרים שפכי ירושלים במשך וחובה על העיר להסלו.

מאז משק המים הארצי מחייב ניצול חוזר של שפכים מטוהרים ומניעת זיהום מי החום.

הכניסה האב לביוב לירושלים קובעת כי יש לבנות 3 מכונות לטהור השפכים, בצפון העיר, בדרומה ובמזרחה. מסיבות מדיניות לא נכללה ירושלים בתכנית הביוב הארצית במימון הבנק העולמי אף על פי כן הושלמה עד היום בניה שלב א' של המכון הצפוני. ואולם קצב ההתקדמות בבצוע תכנית האב אינו מספיק ודרושה מעולה אינטנסיבית שתביא להשלמת בניה שני מכונות טהור נוספים, רק בדרך זו השתחרר ירושלים הבירה מזרימת השפכים בוואדיות מסביבה.

להלן פרטי ההשקעות הדרושות להשלמת מערכת הטהור במשך 5 שנים
(מחירי אמצע 1978).

המאסף המזרחי	31.5 מליון ל"י
מכון הטהור הדרומי	" " 115
מכון הטהור המזרחי	" " 105
סה"כ	<u>251.5</u>

2. פתוח דשת הכיוב בעיר

עדיין קיימות שכונות בירושלים שאינן מחוברות כולן או חלקן לרשת הכיוב. הכוון לרשת ההיה תרומה נוספת לאחוד העיר שהרי מרבית החבורים הדרושים הם במזרח העיר (סילוואן, וואדי ג'וז, אבו טור, שיח גראח, בית צמפה). בנוסף למאסף הראשי במזרח העיר שנכלל במערכת הטהור בסעיף 1 לעיל יש להשלים את דשת הכיוב בכוון העיר בהוצאה של 20 מליון לשנה.

טז אתור ופתוח שטח למזבלה עירונית

העיריה השקיעה כסף בחכנון מזבלה עירונית חדשה ממזרח לעיר והתכניות אושרו ע"י כל הגורמים הנוגעים. אולם התכנית הזאת בוטלה בגלל שינוי בתכניות המתוח והבניה במעלה אדומים. קימת סכנה ממשיה שבעתיד הקרוב לא יהיה לעיריה מקום לטיפול באשפה.

אתור ופתוח שטח למזבלה הוא חיוני להמשך אספקת שרותי נקיון וחברואה. אומדן ההוצאה: 5 מליון לירות במשך שנתיים.

יז חברת חשמל מזרח ירושלים

כידוע מחזיקה חברת החשמל מזרח ירושלים זיכיון לגבי אספקת חשמל לכל המבנים שמחוץ לקו הירוק לשעבר. יוצא מכך כי כל בנין או שכונה חדשה יהודים וערבים כאחד המתוספים מעבר לקו הירוק מקבלים שירות מחברת החשמל המזרחית.

חברת החשמל "שיכח" למספר עיריות בגדה ובמועצה המנהלים יושבים שני נציגי עיריה ירושלים בכך מסתכמת השפעת עם ישראל על הנאטה בחברה.

נראה לנו כי יש לקיים דיון רציני בהסתתרות כל הגורמים שלהם נגיעה לנושא החשמל בישראל על מנת לגבש מדיניות ברורה בנושא.

סה"כ	1983	1982	1981	1980	1979	פירוט
222.0	44.0	44.0	44.0	44.0	46.0	מרכז העיר
253.0	51.0	51.0	51.0	51.0	49.0	העיר העתיקה - פתוח תשתית
350.0	70.0	70.0	70.0	70.0	70.0	פרוייקט ממילא
-	-	-	-	-	-	מערכת תנועה והסעה בעיר העתיקה
60.0	60.0	60.0	60.0	60.0	60.0	פתוח תחבורה
-	-	-	-	-	-	הכניסה לעיר
-	-	-	-	-	-	תעשיה
-	-	-	-	-	-	משרדי ממשלה
-	-	-	-	-	-	שקום שכונות
200.0	40.0	40.0	40.0	40.0	40.0	מגרש הרוסים (בית העירייה)
156.0	-	-	52.0	52.0	52.0	מרכז הספורט
-	-	-	-	-	-	שקום ופתוח אתרי תיירות
170.0	34.0	34.0	34.0	34.0	34.0	פתוח תשתית וכבישים בשכונות ערביות
251.5	35.0	73.0	82.5	60.5	0.5	טהור שפכים
25.0	-	-	5.0	15.0	5.0	מרכז פינוי אשפה
100.0	20.0	20.0	20.0	20.0	20.0	רשת הביוב
-	-	-	-	-	-	בניה למגורים
<u>2,027.5</u>	<u>354.0</u>	<u>392.0</u>	<u>458.5</u>	<u>446.5</u>	<u>376.5</u>	סה"כ

הערה: (1) בניה למגורים ובנית משרדי ממשלה יבוצעו ע"י משרד הבינוי והשכון

(2) בסעיפים שאין בהם אומדן כספי תוגש תכנית בשלב מאוחר יותר

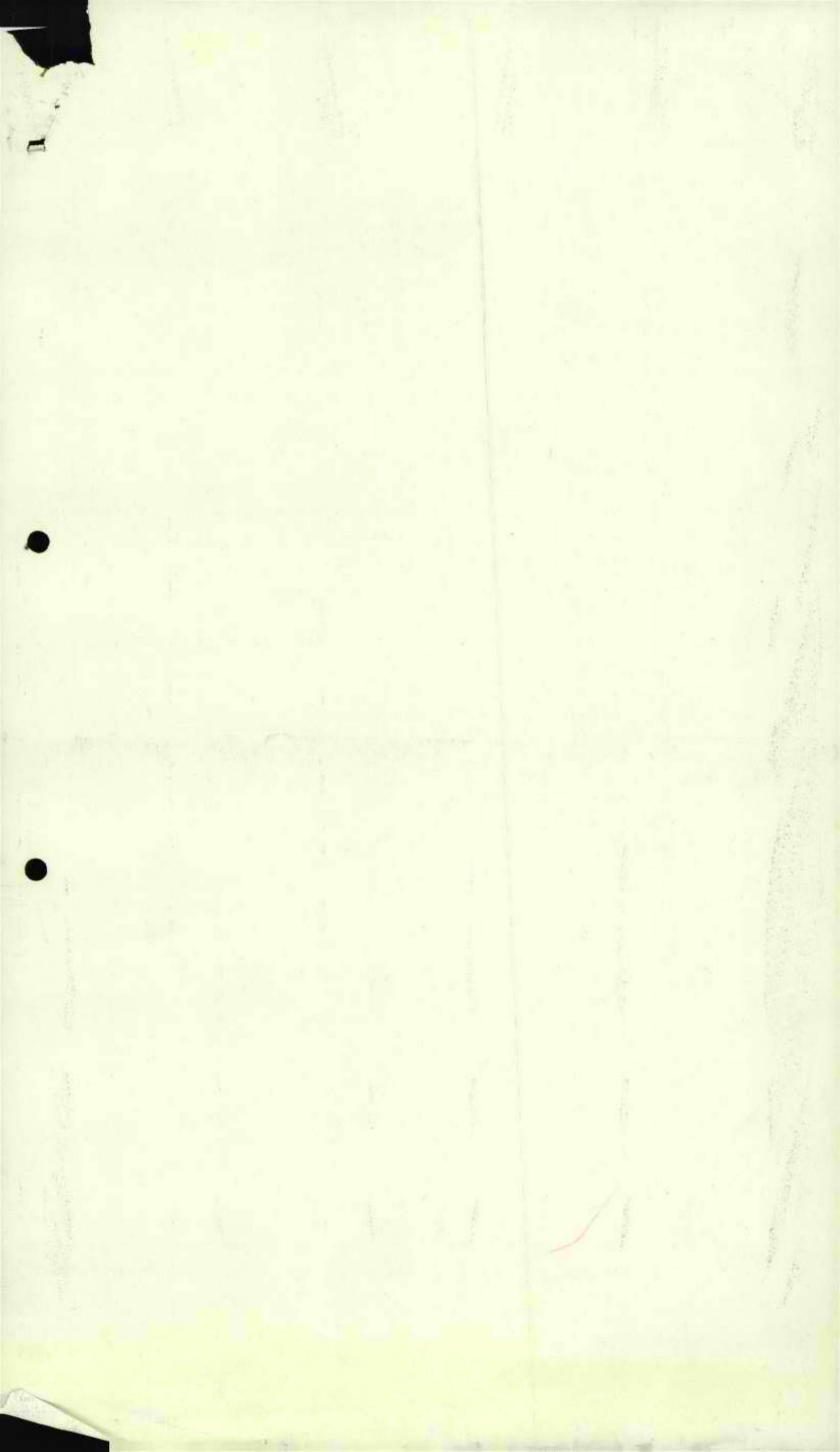
4, תשל"א
נספח

נספח מס' 1464/א ח"כ

חוק-יסוד: ירושלים בירת ישראל

1. ירושלים - בירת ישראל - ירושלים השלמה והמאוחדת היא בירת ישראל.
2. מקום מושבם של הנשיא, הכנסת, הממשלה ובית המשפט העליון - ירושלים היא מקום מושבם של נשיא המדינה, הכנסת, הממשלה ובית המשפט העליון.
3. שמירת המקומות הקדושים - המקומות הקדושים יהיו שמורים מפני חילול וכל פגיעה אחרת ומפני כל דבר העלול לפגוע בחופש הגישה של בני הדתות אל המקומות המקודשים להם או ברגשותיהם כלפי אותם המקומות.
4. פיתוח ירושלים (א) הממשלה תשקוד על פיתוחה ושגשובה של ירושלים ועל רווחת תושביה על-ידי הקצאת משאבים מיוחדים, לרבות מענק שנתי מיוחד לעיריית ירושלים (מענק הבירה) באישור ועדת הכספים של הכנסת. (ב) לירושלים יינתנו עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה של ירושלים בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים. (ג) הממשלה תכונן גוף או גופים מיוחדים לביצוע סעיף זה.

10/0

0/1K

0/1K

—

מסוג - לא מצוי בדוקסיפטן

מסוג - לא מצוי בדוקסיפטן

מסוג - לא מצוי בדוקסיפטן

מסוג - לא מצוי בדוקסיפטן

מסוג - לא מצוי בדוקסיפטן

מסוג - לא מצוי בדוקסיפטן

מסוג - לא מצוי בדוקסיפטן

מסוג - לא מצוי בדוקסיפטן

יורי
לוי
55

אני רוצה לומר לחברי וידידי: יש לנו כל הסיכוי לעמוד במערכה הזאת ולהצליח בה. יש לנו כל הסיכוי. יש לנו כוחות אדירים. מדינת ישראל היא מדינה חזקה. יש לה צבא נפלא. יש לה כוח צבאי אדיר בלי לדבר על אמצעים מיוחדים, היא יכולה למחוך כל אויב שיתקיף אותה, אבל זה לא סוף פסוק. יש לה גם באמריקה כוח שכמוהו לא היה בעם ישראל מימי אלכסנדריה. אני מכיר את היהודים האלה באמריקה, הם באו אלי לעשרות ואמרו: אנחנו הצבענו עבור קארטר ולא נצביע עבורו יותר. וקארטר יודע את זה. אנחנו צריכים להיות מוכנים. על רקע זה, יש קונפרונטציה בינינו ובין ארה"ב. יש לנו עזרה אדירה מיהדות אמריקה שלמען ישראל מוכנה להיכנס למערכה ולומר במפלגה הדמוקרטית: פרוטה לא תקבלו מאתנו. היהודים באמריקה אמרו זאת: לא תקבלו פרוטה מאתנו, הם מוכנים לומר זאת גם לקארטר ושלא יצביעו בעדו, ובלי המדינות של ניו-יורק, אילינוי וכו' הוא לא יכול להיבחר. בעוד 3/4 שנה מתחילה המערכה לנשיאות להווי ידוע לכם, בענין זה לא נצטרך להתבייש ולומר לו בפומבי מה שצריך לומר, כי אנחנו עומדים על חיינו. אין פה שום ספק. אמריקה בהחלט רוצה להוציא אותנו מיהודה ושומרון - מה שאמרו אלה שעזבו את הממשלה, ואני מצטער שהם עזבו - אלא שלא ניתן לה להוציא אותנו מיהודה, שומרון ועזה, לא ניתן לה.

אני התרגשתי קצת, אני מבקש סליחה,

הדברים באופן מיוחד חשובים לי.

שר החוץ ושר הבטחון יהיו בארה"ב. אני מבקש מכם להיפגש עם יהודים. אני מבקש לספר להם את הסיפור, לקרוא את התשובות של קארטר לחוסיין, את התשובה שלי ושלם ולומר להם: "קינדערלאך" - כך היה אשכול המנוח לומר - התחילו להתכונן, בעיקר בענין ירושלים. אמרתי לסונדרס שזה גם ה- *wrong* הגדול ביותר שעשו אי פעם לאומה. 30 שנה אתם לא רוצים להכיר בבירת ישראל. בכל

הבירות האחרות אתם מכירים, רק בעיר דוד, הבירה העתיקה ביותר, אתם לא מכירים ? כך אמרתי לו, וכך צריך לומר לאומה האמריקאית. זה פרק מבייש. אני אגיד זאת בניו-יורק - **the greatest wrong done**, כשהם צריכים להסית נגדנו, הולכים לשכם וגם לעיר העתיקה. יש לי הצעה: כדי להעלות את כוח ההתנגדות של הציבור, אם הדבר מוצא חן בעיני הממשלה, אני מציע שבעיר העתיקה תיבנה במהירות האפשרית לשכת ראש הממשלה ושם הוא יקבל אורחים מחו"ל ורק שם.

ישנו הבית של יגאל אלון.

השר ע. וייצמן:

כן, אם זה אפשרי. אני מציע שכך יעשה גם שר החוץ. יואילו כל

רה"מ מ. בגין:

האמריקאים והצרפתים לבוא לעיר העתיקה לדבר אתנו. הדברים האלה קובעים. אז לא תהיה בעיה של ביקור שר המשפטים האמריקאי. אומר גם לשגריר לואיס: אדון לואיס, אתה חייב לבוא לעיר העתיקה כדי לדבר עם ראש הממשלה. אני אסרב לדבר איתו בסלפון כדי להעביר אלי הודעה מקארטר. אומר לו: יש לי לשכה בעיר העתיקה. אני מציע לשר החוץ לנהוג באותה צורה. כולם יבואו לעיר העתיקה. אנחנו מוכרחים לפתוח את הפצע הזה של ירושלים. 30 שנה אמריקה ואירופה המערבית לא מכירים בבירה שלנו. הם לא מכירים גם בעיר המערבית.

העמים האחרים שולחים את נציגיהם לעיר העתיקה.

השר ש. תמיר:

ב-1943 רציתי לקבוע את ההנהגה של "ביתר" בעיר העתיקה, באחי

ראש הממשלה מ. בגין:

מרוסיה, אבל לא נסתייע הדבר.

אני חושב שזה מעשי ורציני וצריך

לעשות זאת בקרוב אם הממשלה רואה את זה כדבר טוב. מי שרוצה לבוא לבקר את ראש הממשלה, יש לו מקום בין החומות.

השר מ. דיין:

אני מניח שיהיה לנו דיון בדבר, אבל זאת עוד לא החלטה.

ראש הממשלה מ. בגין:

לא היום מוכרחים לקבל החלטה על כך אבל זאת הצעתי.

מספיק שקיבלנו החלטה על העיכוי,

על זה נקבל החלטה ונקבל החלטה על חוזה השלום. אני אגיש אחר-כך הצעת החלטה.

השר ד. לוי:

ענין הלשכה שלך לא טעונה החלטת הממשלה, הממשלה יכולה לרשום

לפניה את הודעתך.

ראש הממשלה מ. בגין:

כן זקוקה להחלטת ממשלה. כדי לבנות אותה, שר האוצר צריך לתת כסף

ואז דרושה החלטת ממשלה.

רה"מ מ.מ. בגין

הייתי רוצה שנקבל את ההחלטה היום.

השר א. שרון:

אדרבה! העם היהודי צריך ללמוד

ראש הממשלה מ. בגין:

על רוח התנגדות הממשלה, על

ה-"רדיסטנס", מבחינה מוסרית, בזה נזכה, בזה אין לי כל ספק.

מר המר, מה שהוא בנאום שלי לא נראה לך?

להפך, אני מוכן שכל הנאום הזה

השר ז. המר:

יהיה החלטת ממשלה.

אני רוצה להביא את הסיכום שלי

ראש הממשלה מ. בגין:

כפי שהודעתי לכם, לנוסח השלום.

גם דברים קטנים יש שם. אני לא מתבייש בקטנות. החברים היו אומרים

שאנחנו נמשפטנים דנים בכל דבר, אותנו מאשימים בליגליזם. על פי

הנסיון שלי, אין זו חרפה להיות עורך-דין. בעמוד הראשון אני מבקש

שיהיה כתוב: פריאמבל". אחר-כך יש משפט האומר:

"Convinced of the urgent necessity of the establishment of a just, comprehensive and lasting peace in the Middle East in accordance with Security Council Resolution 242 and 338"

ישנו סעיף נוסף, כמעט דומה, שאין לו כל משמעות נוספת מבחינת התוכן

המדיני לגבי מה שקראתי, הסעיף מתחיל שוב במלש:

"Convinced that the conclusion of a Treaty of Peace between Egypt and Israel is an important step in the search for comprehensive peace in the area and for the attainment of the settlement of the Arab-Israeli conflict in all its aspects"

הכנסת

ירושלים, י"ח בחשרי תש"ט
9 באוקטובר 1979

לכבוד
פרופ' יצחק זמיר
היועץ המשפטי לממשלה
משרד המשפטים
ירושלים

פרופ' זמיר הנכבד,

אתכבד לפנות אליך בזאת, בנושא מעמדה של ירושלים בירתנו כדלהלן:

1. ממקורות שונים אני למדה כי בערך בחודש דצמבר עלול להפתח מו"מ מדוני עם מצרים ועם ארה"ב בנושא מזרח-ירושלים, (להלן - ירושלים).

אני מבינה "משא ומתן מדיני" ככולל, בחינת דבר המובן מאליו, גם מתן, כלומר ממשלת ישראל תישא והתן על מסירת חלקים מירושלים השלמה לריבונות זרה, או ריקון מתכנה של הריבונות הישראלית, בצורה זו או אחרת (למשל: מתן זכות בחירה לערביי ירושלים, במסגרת האוטונומיה).

2. הנני מתכבדת להפנות אותך אל הסעיפים 97 ו-100 בחוק העונשין חשל"ז, אשר לפיהם: סעיף 97(א) -

(א) מי שעשה בכוונה לפגוע בריבונותה של המדינה מעשה שיש בו כדי לפגוע בריבונותה - דינו מיחה או מאסר עולם.

(ב) מי שעשה בכוונה ששטח כלשהו יצא מריבונותה של המדינה או יכנס אל ריבונותה של מדינת חוץ - מעשה שיש בו כדי להביא לכך - דינו מיחה או מאסר עולם.

סעיף 100: מי שעשה מעשה המגלה אתה הכוונות האמורות... דינו - מאסר 10 שנים.

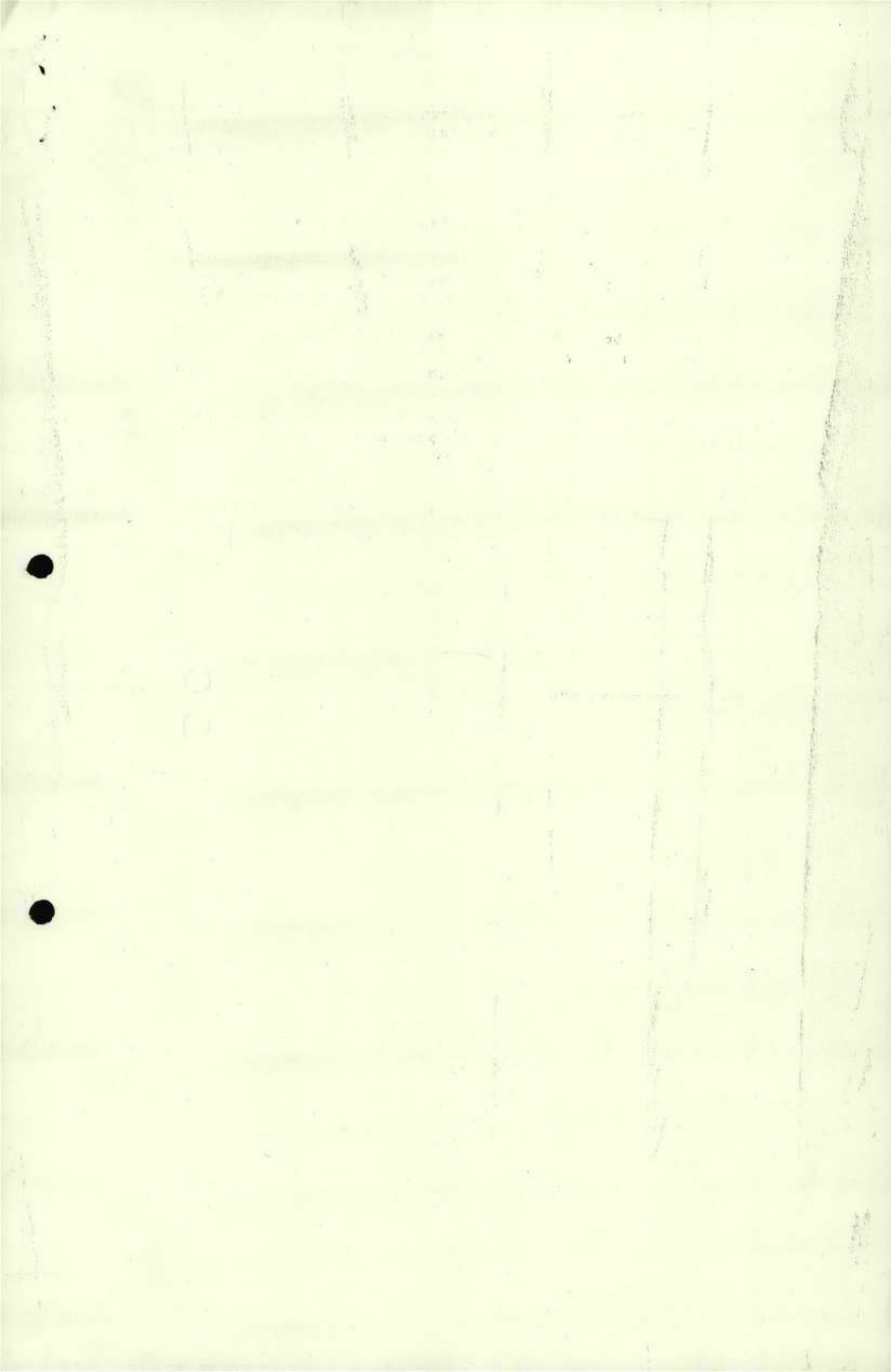
3. בהקשר זה ניראה לי שיש צורך דחוף שממשלת ישראל תיתן דעתה לשאלה האם היא רואה את ירושלים כחלק בלתי נפרד מהטת הריבונות של מדינת ישראל.

כידוע בודאי לאדוני היו בענין זה הצהרות מדאיגות, בין היתר של שר החוץ אשר הודיע כי מדינת ישראל לא "סיפחה" את ירושלים המזרחית. מאידך, ראה"ט במכתב הנלווה להסכמי קמפ דייוויד הצטמצם בכך שאיזכר את סעיף 111 לפקודת סדרי השלטון והמשפט תשכ"ה, המחיל את "המשפט השיפוטי והמינהל" של המדינה על ירושלים.

מאידך גיסא, מקובל בציבור הרחב כי ירושלים סופחה למדינת ישראל.

4. הופנתי אל אסמכתא משפטית - בג"ץ מס' 283/69, פסקי-דין כ"ג, עמ' 423, מפי כבוד השופט חיים כהן, לפיה החלת המשפט השיפוטי והמינהל, אינם בהכרח מהווים סיפוח.

וכך הוא אומר: "התיזה של בא-כח המשיבים שהחלת משפט ישראל על שטח פלורני כמותה כסיפוח אותו שטח למדינת ישראל, עודנה צריכה ראייה. לכאורה אין אני רואה שום מניעה להחיל את משפט ישראל על שטחים מוחזקים גם ללא כל כוונה לספחם לשטח המדינה."

5. אי לזאת, אבקש מכבוד היועץ המשפטי להואיל ולעשות אחת מן השתיים:

א. להתרוח בחברי הממשלה כי הם עלולים להפליל את עצמם בשאתם ובתיחם על גורלה של ירושלים, היות הדבר הזה פגיעה בריבונות מדינת ישראל, במובנו של החוק שצוטט לעיל, או -

ב. להבהיר היטב לחברי הממשלה, וממילא לעם, כי ירושלים איננה חלק ממדינת ישראל ולא תהיה כזו עד אשר הכנסת תחוק חוק מפורש הקובע את הכללתה בשטח המדינה.

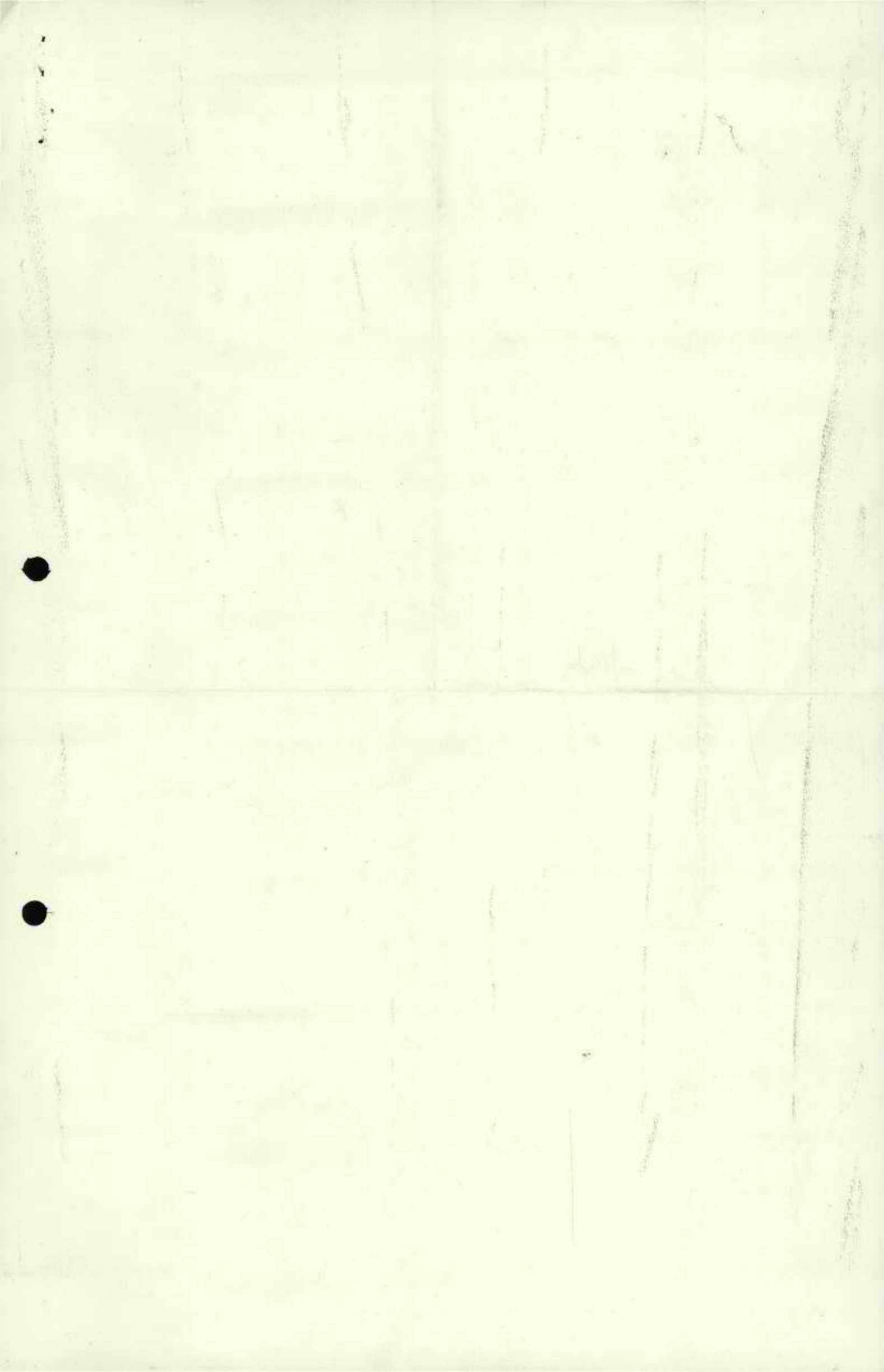
אסכם באמרי כי באין יעוץ משפטי מפורט ומדוקדק מאוד לחברי הממשלה בנקודה מכועת זו עלול להיווצר, בשטח החוק והמשפט, שהוא היום בחחום אחריותך, מחדל, שעלול לגרום לנו חס ושלום שוב למחדל לאומי.

אודה מאוד לכבודו אם יואיל להודיעני בהקדם אילו צעדים החליט לנקוט בנדון.

בכבוד רב,

ח"כ גאולה כהן

העחק: יו"ר הכנסת
שרי הממשלה

מוכירות הממשלה

ש מ ר

ס ד ר ה י ו ם
לישיבת ועדת השרים לעניני
ירושלים

יום רביעי, כ' בכסלו תשלי"ט
(20.12.78), שעה 09:00

השר המגיש

יו"ר ועדת השרים	(א) דו"ח ועדת הבטחון לירושלים על הבטחון במזרח ירושלים
יו"ר ועדת השרים	(ב) שכון משרדי הממשלה העוברים לירושלים

מוכירות הממשלה

ירושלים, ו' בכסלו תשל"ט
6 בדצמבר 1978

(242)

אל : חברי הממשלה

מאת: מזכיר הממשלה

רבותי השרים,

הנדון: מינוי מרכז ועדת השרים לענייני ירושלים

שר הפנים, יו"ר ועדת השרים לענייני ירושלים, ביקשני להביא לידיעתכם כי מינה את מר אפרים שילו לתפקיד מרכז ועדת השרים לענייני ירושלים וכי מר שילו ישמש כעוזרו בכל הקשור בענייני ועדת השרים.

ב ב ר כ ה
א.ל.ל.
אריה נאור

העתק: ראש העיר ירושלים
המנהלים הכלליים של משרדי הממשלה
מר אפרים שילו, משרד הפנים

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

1000

ועד לשקום הישוב היהודי בירושלים העתיקה

ירושלים, ורחוב פינסקר 22 • ת.ד. 5278 • טלפון 67395

ירושלים ב' תמוז תשל"ח
7 ביולי 1978.

הועד:

יו"ר: ד"ר א. קסלמן
סגן: עו"ד ש. זכריה
מזכיר: הרב א. מ. גלבשטיין

חברים:

הרבנית מ. אביצ'ק
עו"ד א. אסף
מ. בן-ישיב
ו. גורמן
י. גושן-גוט
א. כרמל
י. קצלינגרכבוד
שר הפנים
ד"ר יוסף בורג,
הקריה,
ירושלים.הנדון: שיקום רכוש יהודי בירושלים
העתיקה והמזרחית.

שר נכבד,

הרינו ממציאים לכב' השר צלום מכתבנו מיום י"ד אדר ש.ז. בצרוף תזכיר מפורט עם מפה, ששלחנו לכב' ראש הממשלה והעתקים לכבו' ולשרי; המשפטים, החקלאות, השכונן, הדתות, והשר מ. ניסים, לצערנו עד היום (למעלה מ-3 חדשים) לא קבלנו תשובה מכב' השר לתזכיר האמור ונטפחיו.

מעיון בחומר יוכל כב' השר להוכיח כי הנושא שאנו מעלים בפניו הוא נכבד ביותר ונוגע לשקום הבתיים והרכוש היהודי בירושלים העתיקה (שמחוץ לרובע היהודי) ובירושלים המזרחית, העניין נוגע לשלמות ירושלים - שאנו כה שואפים להאדרתה ולחזוקה.

לדעתנו לפי מצב הדברים האמיתי כיום, הממשלה באמצעות מוסדותיה מטפלת רק בשקום הרובע היהודי, וכל מה שמחוץ לרובע, נראה כאילו הוא מחוץ לתחום ירושלים. באיזורים אלה נראים פני הדברים כאילו אנו בעיר נכרית לכל דבר. לצערנו זו היתה המדיניות של הממשלה הקודמת וזו גם לדעתנו, מדיניות הממשלה הנוכחית.

אם הממשלה אכן מבקשת להוכיח כי המושג "ירושלים השלימה", יש לו משמעות אמיתית הרי שיש לעשות למען שיקום ופיתוח הנכסים השייכים ליהודים בירושלים שבין החומות ובירושלים המזרחית כמפורט בתזכיר, וחיונית היא משימה זו למען בצור וחזוק בירת ישראל.

אנו פונים אל כב' השר, כיושב ראש ועדת השרים לענייני ירושלים, ומבקשים להעלות את הנושא הנדון בפני ועדת השרים ולהביא לידי החלטה מעשית, כאמור לעיל.

בכבוד רב,

הרב א. מ. גלבשטיין

חבר הנהלת הועד

ש. זכריה, עו"ד

חבר הנהלת הועד

העתק סמרי; כב' השר מ. ניסים.

of work with
concerned.

diff
in action
in the past
action
action

with the
concerned

of work

with the
concerned
action

with the
concerned
action

with the
concerned
action

with the
concerned
action

with the
concerned
action

with the
concerned
action

of work

of work

of work

of work

of work

27

רחוב יהודה הלוי 43 תל-אביב
ת.ד. 612, טלפון 6747-03-232951

ברגשי כבוד
מרדכי רויטמן עו"ד ונוטריון

WITH THE COMPLIMENTS OF
N. M. ROITMAN, Advocate & Notary

תל-אביב, 30.6.1978

לכבוד
השר משה נסים,
משרד ראש הממשלה ירושלים.

א. נ.

ר"ב התעק מתזכיר בנושא ירושלים שהיווה הבוקר נושא הדיון עם מר פלומין.

יהודי ישראל הזניחו את ירושלים בשנות השלושים כשבנו את נתניה בשפת הים ולא בהר-טוב ושילמו על כך את מלוא המחיר ב-1948.

לאחר כיבוש ירושלים ב-1967, שוב שכחנו שבירושלים יוכרע "גודלה הטבעי" של מדינת ישראל ועם ישראל בתפוצות ועתה אנו עומדים בפני מפת ברוקינגס המעבירה קו חלוקה בדרך רמאללה ודרך חברון (וע"י כך מבטלת השפעתן הדמוגרפית של ארבע שכונות יהודיות שספגו את מירב המשאבים והזמן) ומתעלמת משכונת נוה-יעקב באשר היא הינה אי מוקף ברדיוס של 5 ק"מ באוכלוסיה ערבית מונוליטית.

הדרישה להחיל את כללי האוטונומיה על "ירושלים המזרחית" הינה לא רק ודאית אלא גם הגיונית. הכתובת רשומה על הקיר, האיחור והפיגור הם בבחינת בל-יאמן.

ב. לדעתי ניתן, תוך ניצול מירב היזמה והתושיה להגיע עד אביב 1979 לשני השגים:

א. השכנת עשרת אלפים יהודים במזרח העיר,
ב. הקמת מנין יתדות, אשר יאלצו את מציירי המפות למיניהם לשנות קושיהם.

ג. ישנם שלושה קושיים אוביקטיביים: מניעם מחאות מצד האוכלוסיה המקומית, התקציב והזמן וישנו קושי רביעי סוביקטיבי - החמור מכולם - שיתוף הפעולה מצד הגורמים היהודיים.

נראה לי שניתן להגיע להישגים הנ"ל למרות הקושיים הנ"ל באם נתיחס לנושא ברצינות המתחייבת ולא בנאוטי תדבק לשוני לחיכי בלבד.

בכבוד רב,

מרדכי רויטמן, עו"ד

1. The first part of the document is a list of names and addresses, which are arranged in a columnar format. The names are written in a serif font, and the addresses are written in a smaller font below each name.

2. The second part of the document is a list of names and addresses, which are arranged in a columnar format. The names are written in a serif font, and the addresses are written in a smaller font below each name.

3. The third part of the document is a list of names and addresses, which are arranged in a columnar format. The names are written in a serif font, and the addresses are written in a smaller font below each name.

4. The fourth part of the document is a list of names and addresses, which are arranged in a columnar format. The names are written in a serif font, and the addresses are written in a smaller font below each name.

5. The fifth part of the document is a list of names and addresses, which are arranged in a columnar format. The names are written in a serif font, and the addresses are written in a smaller font below each name.

6. The sixth part of the document is a list of names and addresses, which are arranged in a columnar format. The names are written in a serif font, and the addresses are written in a smaller font below each name.

7. The seventh part of the document is a list of names and addresses, which are arranged in a columnar format. The names are written in a serif font, and the addresses are written in a smaller font below each name.

8. The eighth part of the document is a list of names and addresses, which are arranged in a columnar format. The names are written in a serif font, and the addresses are written in a smaller font below each name.

9. The ninth part of the document is a list of names and addresses, which are arranged in a columnar format. The names are written in a serif font, and the addresses are written in a smaller font below each name.

copy no.

1000

מחדל היסטורי בירושלים.

1. העובדה היא כי כל שטחה של ירושלים תהיטטורית, זו המחווה סמל לקיום העם היהודי ותנושא לתפילותיו וכמיותיו, הינה גם היום "צקיה מיהודים".
בעשרת השנים בהן שולט עם ישראל בירושלים ניבנו אטנם שכונות מספר, אולם: כנות-יעקב בצפון הנמצאת קילומטרים רבים מירושלים גופא, שכונת גילה הנמצאת בדרום, דרומית לרמת-רחל, ושכונת רפוח הנמצאת במערב הבלתי שנוי במחלוקת.
שלושתן אינן עונות לצרכים: זקיום אוכלוטיה יהודית בירושלים גופא, אשר בלעדית הופכת התביעה הישראלית לסוברניות בירושלים לדבר יוצא דופן ובלתי סביר כי היכן יש עוד עיר אשר הסוברניות נתונה לעם אשר אין לו אפילו אחוז אחד מבניו בין תושביו?
2. ירושלים היא שטח שבין שכונת אבו-טור מדרום, הר-הזיתים בצפון, ער מנדלבנים במערב וכפר אבו-דיס במזרח.
בשטח זה נמצאת אוכלוטיה ערבית של כששים אלף נפש ופרט לקומץ יהודים שליד הכותל המערבי, אין בה אף בית אחד ואף יהודי אחד.
הר-הזיתים היא מצודה אנטי-ישראלית מובהקת. בנויים עליו כמבין מנזרים, כנסיות ומסגדים. שתי כנסיות בעלות קדושה בינלאומית, נמצאים עליו בי"ח מרכזי אוגוסטה-ויקטוריה ועוד בי"ח סקוטי. בנוי עליו מלון אינטרקונטיננטל שנבנה ע"י ממשלת ירדן, כל פנגנונו ערכי ואין עובים ללקוחות הפונים בעברית.
הר-הזיתים מכוסה גם בבתי שכונת א-טור הכוללים כאלפיים נפש, וכנגד כל אלה יש ליהודים בהר-הזיתים מאחז אחד - בית הקברות.
3. הפפה לחלוקת ירושלים שהוכנה ע"י סכון ברוקינגס באה"ב אינה מכלילה את כנה-יעקב במקטור היהודי כיוון שמפרידים קילומטרים רבים של אוכלוטיה ערבית בלעדית. אי בודד בתוך מרחב ערבי שהור.
חלוקת העיר מבחינה דמוגרפית היא לא רק אפשרית אלא "מתבקשת", כאשר כל כולה מונוליטית. אין סיכוכים, אין קושיים, אין צורך אפילו באילופי אוכלוסיין.
נכון שאם התוצאה הטופית של המאבק היהודי-ערבי יסתיים בארץ-ישראל השלמה כל הבעיות תטטרנה אוטומטית, אולם יהיה דיון על שליטה ערבית (מלאה או מוגבלת או מצומקת) על שטח כלשהו בגדה המערבית, תחיה ירושלים המזרחית נושא אשר הגיונית-אוביקטיבית תהינה הטענות של ישראל מעוגנות באמוציות ומיסטיקה ושענות הרבים בעוזות רבות עוצמה בשטח.
ויתור על ירושלים או"ח - ישול טיהדות התפוצות את אחד התיסוקים האיתנים לקיומו של העם היהודי. בנושא כזה אסור לקחת סיכוכים מחושבים או בלתי מחושבים הנובעים מקובצפציות שעלולות להיות מוטעות.
כיום מחלק משרד הסעד עשרות מליונים לשנה כסע במזרח ירושלים אולם משרד האוצר אינו גובה מסים כיוון שאינו יכול להעז לגרום להתנגשות עם האוכלוטיה המקומית אשר תתנגד בכח לכל צו גביה וירעיש עולמות ברחבי-תבל.
רשת החינוך הינה ירדנית כפי שהיתה מימים ימימה. הנסיון להשליט חינוך דוגמת החינוך הערבי בישראל, ואולי אף פותאם יותר לנסיכות, לא עמד בנסיון.
לא יעלה על הדעת שיהודי ימצא חנות או דירה להסכרה באותה ירושלים גופא שהינה למעשה ירושלים.

להפך. יש בה בירושלים 3 עתונים ערביים יומיים, אחד מהם בפיקוח אש"פ לשכת המסחר מרכזת את מדיניות הסוחרים והמסחר של כל תושבי הגדה והוא הדין לגבי המועצה המוסלמית העליונה.

כל זאת לפני המאבק, לפני ההסתה שתפרוץ מרבבות שרבוזיטורים בקריאות הצילו, ג'יהודן כשגורל ירושלים יועמד להכרעה פורטלית. צא ולמד!

ואנחנו עסוקים בתכניות פיננסיניות במערב העיר ובחכמת תכניות ארכיטקטורה של רחבת הכותל לאותו מועד בו לא יהיה ויכוח על ריבונות ישראל בירושלים שבין החומות וכשהשטח יהיה נקי מאוכלוסייה ובתים ופנוי לתרגילים ארכיטקטורליים.

4. נעשו בה בירושלים שגיאות קונצפציונליות.

הועברו תעשיות לירושלים בן פועסקים בודדים במנהלה והמפעל מהווה מקום עבודה ומסיכה לכלל הפועלים במפעל שאינם יהודים.

בירושלים פועסקים כ-7000 פועלי בנין ערבים, רובם התישבו בה עם משפחותיהם לאחר הכיבוש הישראלי כמובן, והתישבו דווקא בירושלים גופא ובנו שיכונים עבור יהודים בשכונת ימות, או בגבעת המבתר או ברמת אשכול שהתתישבות היהודית המסיבית עם לא שינתה בהרבה את המפתח.

יש להעביר אלף משפחות של פועלי בנין יהודים הסובלים מתת-עבודה ברוב חלקי הארץ ולהפסיק את הנהירה הבלתי מוסקת של אוכלוסיית הר-חברון לשכונת אל-עזריה שליד הר הבית.

הפועלים הקיימים בנו לעצמם חדרי מגורים ללא רסעון, ללא תשתית, ללא הסקעות של מליונים, אך משפחותיהם הצטרפו למאגר הדמוגרפי בירושלים. והמדובר ברבבות נפשות. בעת כיבוש העיר היו בה 67000 ערבים ועתה 105000 נפש.

זאת ועוד. כל עבודות הבנייה שנעשו במערב העיר, אין לתם כל צרך מבחינה מדינית. מאות המליונים שהושקעו במלונות האדירים (הילסון, פלז'ה, מוריה וכ"ו) או בבנייני הענק ברח' המלך ג'ורג' או בניין "כלל" ברחוב יפו, הינם מבחינת המאבק על הסוברניות בירושלים - בטולי כל משמעות.

הויכוח הקיים וזה שיהיה הוא על חששה שמעבר לקו הירוק. איש אינו בא בבתביעות לגבי רח' המלך ג'ורג' או רח' בן-יהודה, באים בתביעות לגבי שטח המאוכלס בלעדית באוכלוסייה עוינת המסרבת שיכפו עליה אזרחות ישראלית. מבחינת זו היה זה בזבוז עצום של כסאבים, כספים וכח-אדם וזמן; בעיקר זמן.

הוא הדין במתחם טטילא ומתחם עמריה. חברת קרתא לפיתוח מרכז י-ם בע"מ, השקיעה מאות מליונים בפנוי תושבים מאזורים במערב העיר, ובתכניות הנדסיות נהדרות לכשעצמן שעונות על הרבה צרכים פרט לאספקת המדיני כל הבטחת ריבונות ישראלית בירושלים.

עתה מתנהל ויכוח ער ביותר עם סגן ראש העיר באשר ליישומה של תכנית יומרנית זו המצריכה 20 שנות עבודה ומיליארד לירות להשקעה.

החברה הכלכלית לירושלים, עם כל החיוב הרב שבמעשיה לא היתה סלקטיבית בקשר למפעלי התעשייה המהווים כח-מסיכה לפועלי יבוא.

חברת פרזות דואגת לשיכונים עבור הנמאים במצוקת דיור אך טוב אין למעשיה ניווט לקראת הדבר האחד והיחיד שהינו בעל חשיבות עליונה לפחות בסנים הללו: איזון דמוגרפי במזרח ירושלים.

כמובן שיש חשיבות רבתי לפעולות החברה העוסקת בבניוי הבתים ליד חכו המערבי אולם הכותל וסביבתו המידים מעמדו מובטח בלאו-הכי, ובקצב הזה לא נספיק להתיצב כיום המכריע עם העוצמה ההכרחית, הדרושה ו ת א ש ר י ת .

5. עדיין ניתן לשנות את המצב ולגרום לשני דברים:

א. הגזלה מסיבית מספרית של התושבים היהודים בירושלים המזרחית מכלי לערבב מגורים של בני שני העמים ומבלי לעורר סחאות אשר יש להצנע מתן בכל פהיר.

ב. ניתן ברוב המקרים לנתק את השכונות הערביות, האחת מרעותה ובמידה רבה להקיף אותן בזוכחות יהודיות.

ע"י כך תמנע בעתיד כל אפשרות של גילויי פרי מאוחד וכללי ביום מקודה. הבטחון העצמי הנוכחי מצובע מרבץ בזוכחות יתן מקום לספקות ככל שהמאוז היהודי יהיה יעיל יותר.

החדירה היהודית טריכה להענות בזחירות מקטיטלית וע"י אוביקטים נאוטרליים וככל שתעמיד לחדור לתורעה חרבתה שבירוסלים יכול להיות חזיר זכויות אך לא ראף שלטון ערבי, אפילו אם יהיה שלטון כזה, מלא או אוטובוסי, בחלק זה או אחר מהגדה המערבית.

עוד רבה חורך עד להסלמה מחוטר ברירה עם שלטון יהודי בירושלים. ובפיקר אם אנו רוצים בחוזים דקרטטיביים שתוסיפ בידו הערביים. נהרי יש חצי מילירו כוצרים טקסה להם להסכים כי קבר ישו יהיה בעלטון יהודי, ויש חצי מילירד טוסלטים כולל אנשי מכה, אשר עכורם מטבדי "הרים-אל-טריף" בשלטון יהודי הוא פגיעה בעטור הנפס, דתית, לאומית, יוקרתית...

6. כדוגמה לאוביקטים נאוטרליים הנוזכרים לעיל אזכיר מראש זראחונה את הכביש שהינו ללא ספק החלוץ ההולך לפני המחנה.

כרור שבכל מקום שאין כביש, לא מניעה רגל יהודית אף לא אחת לסבה שלא לודר על השתכנות, והראיה: הזוכחות היהודית בעסקת כאותן דרטטי בטוף רח' יפו ליד הר-ציון מסום שאין כביש החולין הלאה מזרתה.

כביש כביש, ישנן שכונות עם ישראלים המהפטים מסעדות אן מתכננים פתוח ספחים וכ"ו

אחד ההבדלים בין שני העמים הוא כי יהודי אינו גר במקום שאין כביש ואין גישה לתחבורה טוטורית והערבי כן גר בכל פנאי ובכל מקום.

למרות שיש לכביש בנטיבות שלנו משמעות פוליטית, איש לא יכול לבוא בטענות כי עושים פעטת הפובע בטישהו או בכשהו.

הוא הדין לגבי העברת מחנה טרפנד - צריפין מזרחית להר-החזיתים והיבורו לדרך אריזו. ונהרי פעולה כזו מביאה מידית לזוכחות ישראלית משמעותית ואיתנה מבז אחד וכקיימה עובדות חשתית הגיתנים לנימול בהתאם לנספבות בכל טועז פתאיט.

הוא הדין לגבי בתי מלון, המוקמים ל"י גדרם ישראלי או הברה זרה, עם סט עברי או סט לועזי. והוא הדין לגבי העברת אוביקטים ערביים כחמוכז לפריעריה כגון העברת מוסכים מפריעים אוביקטיבית מואדי-ג'וז לבית הניבה או העברת תחנה האוטובוסיים מרח הראטי לקצה הפיר או העברת הטוק הטיטובי הנמצא ליד הצטלכות רוקסלר לשכונה מרוחקת יותר.

7. מוצע לאנד את כל החברות המספלות כפיתוח ירושלים.

ליצור סחגרת של שיתוף פעולה הדוק עם עיריית ירושלים וועדת השרים לענייני ירושלים (אשר לא התכנסה אף פעם אחת במסד כל שנת 1977) ולקבוע את סדר הקדימויות שיש לבצע לשם הטבת המטרה המוזכרת לעיל.

כל היכול לעזור בטיטובי פני הדברים ומטיבות טוגות, בעלות חשיבות משנית, אינו עוטה כן,נותן ידו למחול לאומי הנושא בחובו אפשרות של טרגדיה לאומית.

מזכירות הממשלה

ש מ ו ר

פרוטוקול
ישיבת ועדת השרים לעניני ירושלים
ט"ו בסיון תשל"ח - 20.6.78

נכחו חברי ועדת השרים : י. בורג - יו"ר, י. ידין, מ. נסים, ג. פת, א. שוטק
וא. שרון
נעדרו חברי ועדת השרים : א. אבוחצירא, ש. ארליך, מ. דיין, י. הורביץ, ע. ויצמן
וד. לוי

ש. תמיר	-	שר המשפטים
ש. אבני	-	המנהל הכללי, משרד הבנוי והשכון
א. אבראל	-	משרד החוץ
י. בר סלע	-	עיריית ירושלים
מ. גבאי	-	המנהל הכללי, משרד המשפטים
י. ורד	-	משרד החוץ
ג. יניב	-	משרד הפנים
ש. כהן	-	משרד הבנוי והשכון
י. מירון	-	משרד הבטחון
סא"ל ד. סתיו	-	צה"ל
ח. קוברסקי	-	המנהל הכללי, משרד הפנים
י. קולניק	-	משרד התחבורה
י. קורץ	-	משרד האוצר
א. זהר	-	מזכיר הועדה

סדר היום:

י/ס 21	אכיפת חוק
י/ס 22	דווח על הכביש המהיר ירושלים-השפלה
י/ס 23	צרוף חברים לוועדת המנכ"לים לעניני ירושלים

י"ס/21. אכיפת חוק

שר המשפטים פותח.

בדיון משתתפים השרים מ. נסים, י. בורג, א. שרון, י. ידין וש. תמיר
וה"ה ט. קולק, ח. קוברסקי וש. אבני.

ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה.

י"ס/22. דווח על הכביש המהיר ירושלים - השפלה

שר הבנוי והשכון והמנהל הכללי של משרד הבנוי והשכון מבשרים לחברי
ועדת השרים על פתיחת הכביש המהיר ירושלים - השפלה (בקטע ממחלף לטרון
לתל אביב) ביום ו' בתמוז תשלי"ח - 11.7.78.

י"ס/23. צרוף חברים לוועדת המנכלי"ם לעניני ירושלים

מחליטים:

לצרף את המנהלים הכלליים של משרדי הדתות והמשפטים כחברים בוועדת
המנכלי"ם לעניני ירושלים.

הישיבה ננעלת

מזכירות הממשלה

ש מ ר

פ ר ו ט ו ק ו ל

ישיבת ועדת השרים לעניני ירושלים

כ"ו באדר ב' תשל"ח, 4.4.78

נכחו חברי ועדת השרים: י. בורג - יו"ר, י. ידין, מ. נסים וא. שרון

נעדרו חברי ועדת השרים: א. אבוחצירא, ש. ארליך, מ. דיין (בחוי"ל), י. הורביץ,
ע. וייצמן, ד. לוי, ג. פת (בחוי"ל) נא. שוסטק

א. ברק	-	היועץ המשפטי לממשלה
י. פרץ	-	סגן שר התעשיה, המסחר והתיירות
ב. אבלין	-	משרד הבנוי והשיכון
ש. אבני	-	המנהל הכללי, משרד הבנוי והשיכון
א. אבריאל	-	משרד החוץ
י. אגסי	-	משרד הפנים
ד. ביניש	-	משרד המשפטים
מ. בן זאב	-	החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי
י. בר סלע	-	עירית ירושלים
י. גבע	-	החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי
י. גולדשמידט	-	עירית ירושלים
י. ורד	-	משרד החוץ
מ. חשין	-	משרד המשפטים
ש. פלג	-	החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי

א. זהר - מזכיר הועדה

סדר היום:

י/ס 20 - פתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים

בפרוטוקול זה 2 דפים

פתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים

20/ס

ועדת השרים לעניני ירושלים שמעה דיווח על התפתחות הרובע היהודי
בעיר העתיקה בירושלים ועל תקנון החברה לפיתוח ולשיקום הרובע היהודי.

מ ח ל י ט י ם :

ועדת השרים רושמת לפנייה את עמדת משרד הבנוי והשיכון ועמדת החברה
לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים כפי שיוצגו
בתשובה לעתירה בבית הדין הגבוה לצדק.

ה י ש י ב ה   נ נ ע ל ת

11

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be supported by a valid receipt or invoice. This ensures transparency and allows for easy verification of the data.

Furthermore, it is noted that the records should be kept for a minimum of five years. This is a standard requirement for most businesses to facilitate audits and legal proceedings. The document also mentions that digital records are preferred over physical ones due to their ease of storage and retrieval.

In addition, the document provides a list of key areas where records should be maintained:

- Sales and Revenue
- Expenses and Costs
- Payroll and Wages
- Inventory Levels
- Tax Payments and Credits

Each of these areas is crucial for the overall financial health of the organization. Regular reviews of these records can help identify trends, optimize operations, and ensure compliance with relevant regulations.

The document concludes by stating that proper record-keeping is not just a legal obligation but also a strategic business practice. It encourages businesses to invest in reliable accounting software and to train their staff on best practices for data management.

dr. arch. DAVID FISHER
dell'istituto di restauro dei monumenti
dell'università di firenze

1. ט"ו אדר ב' תשל"ח

ב"ה

לכבוד

השר משה נסים
בנין הכנסת,
ירושלים.

פירנצה, ט"ו אדר ב' תשל"ח
24 מרץ 1978

כבוד השר משה נסים,

לצערי הרב לא עלה בידי לפגוש את כבודו בעת שהותי האחרונה
בארץ לפי כעשרה ימים.

בשתוף עם קבוצת פרופסורים אדריכלים יהודיים מאיטליה, עוסק
מזה חודשים מספר בעריכת תכנית לתכנון אזור הר הבית רחבת הכותל.

יוזמה זו להקמת צוות אדריכלים יהודיים ע"מ להגיש תכנית חדשה, באה
מאת פרופ. ברוננו צבי, מבקר האדריכלות היהודי הנוודע. הדבר היה
בלתי נמנע, לאחר פרסום כתבה מפרי עטי על רחבת הכותל המערבי
(L'Architettura N°272: Jerusalem - The Western Wall; Do not Let the Wall Wail)
אשר הביאה אותנו לחלוק מכל וכל על ההצעות שהוגשו לתכנונה.

התכנית כפי שבאה לידי בטוי בסכום המצורף, מתבססת על המשמעות
העמוקה של הכותל המערבי כשריד לאיזכור בית המקדש וכמקום הפילה נוכחי
לעם ישראל עם כל המשתמע מהדבר.

אנו מתעודים לבוא ארצה אי"ה ביום א', ב' ניסן ולהציג את
תכניתנו ברובע היהודי ע"מ להביאה בפני הנוגעים בדבר ובפני הצבור הרחב.

נשמח מאוד אם נוכל לפגוש את כבודו ולשמוע את השגותיו ודעתו.

בכל הכבוד ובברכת שלום

ד"ר דוד פישר

ראש צוות התכנון

אדריכל ד"ר דוד פישר

prof. arch. ROBERTO MAESTRO
dell'istituto di ricerca architettonica
dell'università di firenze

dr. arch. DAVID FISHER
dell'istituto di restauro dei monumenti
dell'università di firenze

הצעה לתכנון ושימור אזור הר הבית ורחבת הכותל

מסגרת לתכנון המקום הקדוש ביותר הנמצא בידי עם ישראל,
אנו חייבים ראשית דבר לחקור את משמעותו, את חשיבותו הדתית
והלאומית, הסמליות שנשא לעם וליהדות התפוצות במשך מאות בשנים
ומקומו כיום בתודעת העם היהודי, ולהכיר כראוי את ההתפתחות
ההיסטורית של האזור.

מסיבה זו הקדמנו לעבודת התכנון:

- א. סקר מעמיק על משמעות ירושלים, הר הבית והכותל המערבי
לעם היהודי, במרוצת הדורות ועד היום, מבחינה דתית
ולאומית.
- ב. נחוח סופוגרפי ארכיטקטוני - וארכיאולוגי להכרת האזור
והשינויים שחלו בו במרוצת הדורות, חוך התבססות על
מקורות היסטוריים, על החפירות הארכיאולוגיות
ומחקרים של חוקרים כמו הפרופ. נחמן אביגד ובנימין סזר.
- ג. מחקר שנערך בחוג לשימור ושיקום ארכיטקטוני וארכיאולוגי
של אוניברסיטת פירנצה משנת 1973 על "הערכים
הארכיטקטוניים אשר איפיינו את אזור הפינה הדרומית
מערבית של הר הבית; הערכות ושיטות לשיחזורם ושימורם".
- ד. למידת דיני ההלכה היהודית לגבי תכנון אדריכלי והדינים
המיוחדים החלים על בניה בירושלים לפי הספרות התלמודית
והמקורות.
- ה. למוד ובחינת כל החומר, הרעיונות והתכניות שבאו לידי
בטוי מאז שחזרה ירושלים והתאחדה.

2/..

א - מאז חרב בית המקדש ועד לפני שנים ספורות
הורחקו רגלינו מהר הבית.

עם ישראל אשר שמר בדבקות על דתו ותרבותו מאז ימי קדם ועד
היום, לא זנח את זיקתו להר הבית ולירושלים בה קשר לעדי עד
את ייסוּחוּתו ותקוותו. הכותל המערבי אשר במאות השנים נאחרונות
סמל את שרידי בית מקדשנו הפך להיות בדורנו, עם שחרור
ירושלים, למרכז דתי צבורי ולאומי, אך עם זאת היה ונשאר
הר הבית - המקום אליו נשואות עינינו ורחשי לבו של העם היהודי.

לפיכך:

1. אל לנו לעשות חכנית חלקית לאזור רחבת הכותל ובכך להפריד
באופן מוחלט בין הכותל והר הבית,

להיפך - עלינו להדגיש את הקשר האמיץ הקיים ועומד בין
עם ישראל ומקום קדשו ומכורתו.
חשיבות הכותל היא באיזכור בית המקדש ואין הוא יכול
לבוא במקומו.

2. עלינו להתייחס, לאור המציאות הקיימת, לכל הפחות להיקפו
החיצוני של הר הבית: לקשר את רחבת הכותל המערבי באזור
האולמות התת קרקעיים מצפון, באזור הכותל הדרומי,
ולשלבם עם מעבר הסובב את החומה החיצונית של הר הבית.
גם שיחזור השערים יביא לידי ביטוי את זיקתנו להר הבית,
דבר שיודגש ע"י אי יכולתנו (ככל המשוער) לחשוף ולהשתמש
במעברים התת קרקעיים עצמם העולים להר הבית. הדבר יהווה
אלמנט חשוב של מתח פוסטנציאלי בין הרחבה ~~אל~~ה שסצוי מעליה.

3. הדרך החשובה ביותר ולו מבחינת הסמליות שהיא מייצגת,
תהיה זו העבורת ברחוב השלשלח ככוון הר הבית; בדיוק באותו
תוואי המוליך כמימים ימימה ללב הר הבית, אך המשמש כיום
את המוסלמים בדרכם לכיפת הסלע.

3/...

prof. arch. ROBERTO MAESTRO
dell'istituto di ricerca architettonica
dell'università di firenze

dr. arch. DAVID FISHER
dell'istituto di restauro dei monumenti
dell'università di firenze

- 3 -

בהלכנו כיום במסלול זה, במרחק מה לפני הגיענו להר הבית,
לא נותר לנו אלא לנטוש את הדרך, לרדת ממנה לרחוב החת
קרקעי העובר בדיוק מתחתיה, ולהמשיך דרכנו מזרחה לאורך
מנהרה זו ודרך אולמות הכותל לצאת לרחבה.
מלבד השיבה על עקבות אבותינו וההתמדה בשאיפתנו לכוון המקדש,
כאשר אנו מגיעים לכותל, מפילתנו אינה נשואה רק אל אבני
הכותל עצמן אלא אל מה שמעבר להן, אל הר הבית.

ב - מן הראוי לגלות את שרידי חקופת בית שני באזור, ואשר
שיחזור - שימורם חשוב לא רק מבחינה תרבותית ומדעית, אלא
להמחשת הקשר בין אלפיים שנה בין עם ישראל ומכורתו.
מסיבה זו:

1. עלינו לגלות את עמק הטירופיאון (אשר שימש כאלמנס חשוב
מאוד במבנה ירושלים של חקופת בית שני, ואשר בו התנהלו
חיים פעלתניים שהיו קשורים בעבודת בית המקדש) ולהסאיר
את רכס העיר העליונה - סמל לעמידת עם ישראל במצור
ובמצוק על חירות ירושלים - גלוי וחשוף, ולא להסתירו
במערכת מבניט. בצורה זו בבואנו מכוון הרובע היהודי
נרד מזרחה באופן מודרג לאורך פני הקרקע, הסלע הטבעי,
ונעבור בין ממצאי בית שני בהלכנו על אדמת אבות עד
הגיענו לכותל.

2. נוכל לשחזר את הרחוב ההרודיאני המערבי והדרומי.
זה האחרון יפרוץ ועבור מתחת לגוש הבניינים הצלבניים
הדבוקים לכותל הדרומי, ובכך ייחשפו וישוחזרו שערי
חולדה המערביים.
שימור המבנים והממצאים הארכיאולוגיים צריך לאפשר
את שילובם באופן חי בתפקוד האזור.

4/...

prof. arch. ROBERTO MAESTRO
dell'istituto di ricerca architettonica
dell'università di firenze

dr. arch. DAVID FISHER
dell'istituto di restauro dei monumenti
dell'università di firenze

- 4 -

ג - רחבת הכותל הפכה מאז שיחרור ירושלים, מוקד עליה לרגל של העם היהודי בו מתרכזים המוני מתפללים בשבתות ובחגים ומתקיימים כנוסיה צבוריים ומטלכתיים שונים. אנו חייבים לתכנן רחבה זו בהתאם לצרכיה הנוכחיים השונים בחפקידה החשוב בהווה כמרכז רוחני של עם ישראל.

1. מאחר ופני הקרקע כפי שיימצאו לאחר החפירות הארכיאולוגיות ממול הכותל לא יאפשרו משטח נרחב ונוח להפילה ולסכסים המוניים, יהיה עלינו להקים משטח עליון אשר יהיה מקביל וקרוב לפני הקרקע, אשר יתחיל בסמוך לצוק העיר העליונה ויירד בצורה מחונה מאוד לכוון הכותל. מפלט עליון זה אשר בחלקו הדרומי יגיע עד למרחק מה מהכותל עצמו, יגיע באזור הרחבה הנוכחית עד לכותל, ביחדו קטע זה ש"נתקדש" ככותל הגלות-הוא "כותל הדמעות" וככותל השחרור הוא כותל הצנחנים.
2. שני המיפלים יהיו משולבים ביניהם במעברים ובהתאם לגובה פני הקרקע יוכלו להשתלב האחד בשני. במשטח התחתון, יימצאו המעברים התת קרקעיים והמימצאים הארכיאולוגיים, ויישולבו עם חדרים אשר ישמשו כמקומות תפילה ולימוד, גם ביקוד השמש. מעברים ולללים אלו, יחזירו לכותל חלק מהקסם והאינטימיות שאיפיינו אותו בעבר, וביוצרים מעין מערכת של "סטיבלך", ייחדו אזור זה כמרכז למוד ותפילה של עם ישראל.
3. בעוברנו במשטח זה, נרד לאורך הקרקע או סלע האם, עד כי בהגיענו בקרבת הכותל נצא מתחת למפלס העליון בגלותנו באחת את הכותל המערבי בכל הדר קומתו. בצורה זו נחזור לקבל בקטע מהכותל את האפקט של הרחוב הצר ומשטח תפילה אינטימי מול עוצמת הכותל.

5/...

4. השטח בן ההיה בישה חופשית לכול יהודי הרוצה להחפלה:
(א) משטח הרחוב ההירוודיאני וקרקע תקופת בית שני
שלכניו, לכל אורך הכוחל המערבי.
(ב) המשטח העליון
(ג) הרחוב ההירוודיאני הדרומי, מדרגות שערי-חולדה
ובמידת האפשר לאורך מסלול ההליכה הסובב את הר
הבית.

אזור זה הוא המרכז הרוחני של עם ישראל, וצריך להלוס את
חפקירו - הלילה לנו להופכו לאתר תיירות.

- 7

1. אין להקים באזור רחבת הכוחל חניונים, מסעדות, חנויות
או אולמות לשמחות. המבנים היחידים שיימצאו בו יהיו
ממוקמים מתחת למשטח העליון, בקרבת-רכס הרובע היהודי,
ויכללו תחנת עזרה ראשונה, משטרה, מודיעין, מזנון
וחדרי נוחיות. כל שאר השירותים לבאי האזור ימצאו
במבנה תת קרקעי אשר יהיה ממוקם מעבר לחומה הדרומית
בקרבת שער האשפות.
2. ממרכז שירותים לטרמינל זה, תצא דרך תת קרקעית בקו
ישר בכוונה ואשר תוביל את חנועת הולכי הרגל הזורמת
מדרום לכוון השוק, מבלי להפריע את קדושת הכקום.
לכל אורך הדרכים, המועדות להולכי רגל בלבד, יוכל
לעבור בשעת הצורך רכב חרוס ולהגיע לכל נקודה שהיא
באזור. מהמפלס העליון יעלה גשר צר ויתחבר לשער
המוגרבים כפתרון זמני.
3. המפלס העליון מן הראוי שיעשה ממסטחים זעירים,
כדי שישחלב עם המרקם העירוני של העיר, על מנת לא
למשוך תשומת לב בעצמו ולהדגיש את עוצמת הכוחל.

6/...

prof. arch. ROBERTO MAESTRO
dell'istituto di ricerca architettonica
dell'università di firenze

- 6 -

dr. arch. DAVID FISHER
dell'istituto di restauro dei monumenti
dell'università di firenze

ה - התכנון וארגון האזור נעשה בהתחשב ביותר לעתים קרובות
מקום רכוז לרכבות איש:

1. חנועת הולכי הרגל בכניסה לרחבה וביציאה ממנה, נלמדה
כך שחיה בכוון אחד ותבצע באמצעות מעברים ויציאות
חרום נוחות.
משטח הרחבה - נוח, וכלי מכשולי גבהים.

2. כניסות מבוקרות עם מקומות שמירה:

- (א) בסמוך לשער האשפות
- (ב) בכניסה הדרומית מערבית היורדת לאורך החומה
- (ג) בתחילת המדרגות היורדות מהרובע היהודי
- (ד) בכניסה הצפונית מערבית בה משתלבות מנהרה דוד
הכניסה מאזור השוק והרחוב התת קרקעי
- (ה) בשער המוגרבים
- (ו) בפתח הצפוני של הפרצה העוברת לאורך הכותל
- (ז) בכניסה לאזור מצד דרום מזרח.

3. בדוד המבנים הגבוהים הסמוכים לרחבה, לאבטחה.

4. דרך עילית ממנה ניתן לצפות להר הבית, העוברת
על חלק מהמבנים הנמצאים מצפון לכותל ודרך
"הכותל הקטן".

ה - בהתחשב בעובדה כי הכותל נמצא ב"שמוש מתמיד" של צבור
יהודי ירא-שמים, עלינו להתאים את התכנון לצורכיהם עד
לפרט האחרון, ולדאוג לנוחיותו של היהודי הזקן הפוקד
את הכותל יומם וליל. קיץ וחורף.

7/...

prof. arch. ROBERTO MAESTRO
dell'istituto di ricerca architettonica
dell'università di firenze

dr. arch. DAVID FISHER
dell'istituto di restauro dei monumenti
dell'università di firenze

- 7 -

התכנון יכלול לפיכך:

מהקנים למי שתיה, כיורים לנטילת ידיים, התאמת האולמות
והחדרים המקורים כמקומות תפילה ולמוד, מקום לאחסנת
ספרי קודש וחדר למגיהי^{סגרי} תורה, סדור מיוחד למעין
ארונות קודש, להנחת סדורים חומשים סליח ותפילין, להנחת
לולב בימי חג הסוכות ומקומות המיועדים לישיבה.
בחלק המערבי של הרחבה בקרבת רכס העיר העליונה; יהיה
ממוקם אזור פתוח לרכוז חוגגי בר המצוה ולהקמת סוכת ענק.

./.

בכדי לאפשר המשך התפילה בזמן העבודות, יכוסה
בסלב ראשון החלק הדרומי של רחבת הכוחל המערבי במפלס
העליון, ויוכשר לתפילה באופן מידי. הקורות האורכיות
בניצב לכוון הכוחל שייצרו את משטח הרחבה, בהתאם לאופיים
המיוחד יישענו ככל האפשר על גבי הקרקע, וצורתם הסופית
תקבע לאחר סיום העבודות והשלמת התפירות בצד הדרומי.

תכנון רחבת הכוחל נעשה בהתאם לחוקי הבניה
התואמים את רוח ההלכה היהודית ודיני הבניה בעיר הקודש.
בתכנון זה נלקחו בחשבון הצורה להגברות על עניני
טומאה^{טעב} תת קרקעיים, מניעת מעלות ומורדות מיוחדים האסורים
לפי ההלכה⁽¹⁾, ביצירת משטח ברוחב חמישים אמה כפי
שהיה מגרש ההר שהקיף את הר הבית⁽²⁾ ורוחב הרחובות לעניני
עירוב⁽³⁾.

- (1) עירובין ג"ו ע"א
(2) הבניה היכל ספר ב' סימן ט"ו, יחזקאל מ"ה ב'
(3) קימלמן, דיני ירושלים וערים אחרות בארץ - לקוט מקורות
ומחקרים, ירושלים חשכ"ט, עירובין ו' ע"ב.

ארגון עולמי
של ותיקי ילידי העיר העתיקה

המרכז בירושלים

ת.ד. 3729 - טל. 53672

534672

בחשובה נא להזכיר:

מס'

ב"ה, ירושלים טז' אדר א' תשל"ח

23.2.1978

לכבוד

שר הפנים והמסטרה

ד"ר יוסף בורג הי"ו

ש.מ.נ.

פונים אנו לכב' כיו"ר ועדת השרים לשיקום
ואיכלוס הרובע היהודי בירושלים העתיקה.

זה למעלה מחמש שנים עומד ארגוננו במו"מ
מיגע עם כל השרים והמנהלים שטפלו ומטפלים
בעניני הרובע. במשך הזמן הזה תבענו מהאחראים
לאפשר לנו רכישת דירות במחירים מוזלים ובתנאי
חשלומים נוחים וטרם נענינו.

לא בכדי אנו מבקשים הנחות אלה. לא

נעלם מעיני כב' את הסבל הרב שסבלו חברינו באבוד
דירות, רכוש, פרנסה, פגיעות בגוף ונפש.

לאור זה, אנו מבקשים מכב' להעמיד את

בקשתנו לדיון ולהחליט עליה בהקדם, כי מיום ליום
המחירים מאמירים וההנחות שינחנו לנו לא יהוו
אפילו פצוי קטן לסבלנו.

לתשומת לבו - מאז מלחמת ששת הימים, מס'

הנפשות היהודיות ברובע אינו מגיע ל-3% מכל חושבי
העה"ע וכנגד כל משפחה נוספת נולדים מס' ילדים
כפול ומכופל מהשכנים. כן ירד מאד המתח מקרב אלה
שהיו מעונינים להשתכן. במידה ותמלא בקשתנו ואנו
מאמינים בכך, מוכנות עשרות משפחות מחברינו לעבור
לרובע, דירות ריקות יש די.

בברכת ציון

של ותיקי העיר העתיקה

בשם הנשיא פרופ' א. בן-יהודה

מרכז יעקב אלעזר - 2729

Very faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or title.

Very faint, illegible text in the upper middle section of the page.

Very faint, illegible text in the middle section of the page.

Very faint, illegible text in the lower middle section of the page.

Very faint, illegible text at the bottom of the page, possibly a signature or footer.

ישיבה

4

המלצות ועדת הכלכלה
על-אודות פתוח התיירות בירושלים

ב-3.1.78 החלה ועדת הכלכלה, על פי יוזמתה בדיון על "פתוח התיירות בירושלים". בדיוני הועדה נטלו חלק שר התעשייה המסחר והתיירות, יגאל הורביץ, ראש העיר ירושלים, טדי קולק, נשיא התאחדות בתי מלון חיים שיף, מנכ"ל החברה הכלכלית לירושלים שלמה בלקינד.
לוועדה הוגשו מסמכים בכתב.

מסקנות

להלן מסקנות הועדה:

- א. ירושלים, עקב אופיה ומעמדה המיוחדים הינה מוקד תיירות מרכזי במדינת ישראל.
- ב. התיירות תהווה בה ענף מרכזי בהתפתחותה ובתעסוקתה. עם זאת שומה על מתכנני התעסוקה בירושלים ופיתוחה להיות מודעים לצורך בפתוח תעשייה מתוחכמת ליצוא ההולמת את אופיה המיוחד של ירושלים, בהתחשב בתנודות חריפות אפשריות בענף התיירות בעת ד.
- ג. תשעים וחמישה אחוזים מן התיירים המבקרים בישראל, מבקרים בירושלים חלקם מתנה את ביקורם בישראל בביקור בירושלים.
- ד. השהות הממוצעת של תייר בירושלים היא חמש לינות, שליש בקרוב משהותו של תייר ממוצע בארץ.
- ה. מחסור בחדרי בתי מלון בירושלים מונע את הגדלת מספר התיירים הבאים לירושלים. כתוצאה מכך, מהווה ירושלים עתה צואר הבקבוק בהרחבת היקף התיירות לישראל.
- ו. בעקבות איחוד ירושלים ב-1967 הוטל על העיריה נטל פתוח ואחזקת אתרי תיירות בחלקה המזרחי של העיר. תוספת זו של משימות לא בוטאה ביטוי הולם בחקציבים המופנים לעיריה.
- ז. גידול במספר התיירים לירושלים משפיע על גורמי המסחר והכלכלה בעיר, הנהנים מכך ישירות ובעקיפין וכך ממשלת ישראל, באמצעות מערכת המיסוי.

ה מ ל צ ו ת

על מנת לאפשר זרוז פתוח התיירות בירושלים ממליצה הועדה כי:

1. על עיריית ירושלים ומשרד התעשייה, התיירות והמסחר להכין תוכנית מפורטת לפתוח התיירות בירושלים, אשר תכלול אי כל המרכיבים הדרושים לפתוח התיירות בעיר. תוכנית זו תהווה בסיס לפיתוח ענפי התשתית, והשירותים ושאר הגורמים בהם מותנה פיתוח מתואם ומזורז של ענף התיירות בבירה.
2. יוקם מוסד-על, או ועדת היגוי שתכלול את כל המוסדות והגורמים המעורבים בפיתוח התיירות וביצוע התוכנית, כגון העירייה משרדי התיירות הפנים, התחבורה, האוצר, מינהל מקרקעי ישראל, התאחדות בתי המלון ועוד אשר יגרמו לכך שפתוח התיירות בירושלים ייעשה תוך ראייה כוללת של צרכי העיר והמדינה.
3. במסגרת תוכנית האב תוקצה רזרבה קרקעית נכבדה להקמת בתי מלון ואתרי תיירות אחרים. חלק מרזרבה זו יש לפתח ולהכין כעוד מועד, כדי שניתן יהיה במדת הצורך לבנות עליו ללא דחיה של זמן.
4. יוקם טרמינל תעופתי כולל, אשר יקיף שירותי קבלת ויציאת נוסעים ישירות ממנו אל ומהמסוטים בנמל התעופה בן-גוריון. כן יכלול בית מלון עממי, שירותים לנוסעים - בכללם מסעדות, בנק ודואר, משרדי חברות תעופה וחנויות. הקמתו של טרמינל זה תפחית את הלחץ על נמל התעופה בן-גוריון ותחסוך בהשקעות ממשלה בו. כן הוא ישפר את השירות לתיירים. מוצע כי הוא יוקם באיזור קרית הממשלה בסמוך למלון הילטון.
5. יינקטו צעדים לזרוז בנית בתי מלון ובכלל זה חיבתנה האפשרויות להכיר בבתי מלון ואתרי תיירות אחרים בירושלים כמפעלים מאושרים כאזור פתוח מועדף.
6. יופקעו הזכויות לבנית בתי מלון ואתרי תיירות מגורמים אשר אינם מנצלים זכויות אלו במשך תקופה קצובה. זכויות אלה יועברו לגורמים אשר ידאגו לניצולן.

3/..

7. יוקם מרכז להשכרת חדרים לתיירים, בבתי פרטים כפתרון ביניים עד לבניו בתי מלון וכפתוח צו ת ארוח שיש בה כדי לקרב את התייר לתושבי הארץ.
8. על העיריה ומשרד התמ"ת לעשות בהקדם לשפור ושפוז אתרי תיירות ומסחר בעיר. ירושלים בהיותה מוקד משיכה ראשון במעלה לתיירים, מהווה את חלון הראווה של התיירות לישראל.
במסגרת זו יודגש שיקום ושחזור אתרים עתיקים והיסטוריים לפתוח מקומות חדשים לבדור מסחר וכו'.
9. ישונו התקנות לטיסות שכר ויוכרו כ"סיורי עיר" בירושלים גם סיורי קבוצות המגיעות דרך נמל תעופה בן-גוריון אם הן ממלאות את יתר התנאים. זאת נוכח המגבלות הפוליטיות והסכניות בנחיתה בשדה התעופה עטרות.
10. למימון ההוצאות הכרוכות בפתוח תשתית תיירותית בירושלים יוקצו לעיר הסכומים הדרושים מחציבי הפתוח.
11. למימון אחזקה שפוצים וכו' של אתרי תיירות, יותר לעיריה לגבות מס מן התיירים, כמקובל בארצות אחרות בעולם.
12. הועדה פונה לשר התעשייה לרווח לה בתוך השנה הקרובה על היעוכות משרדו לפתוח התיירות בירושלים.

ירושלים, א' באדר א' חשל"ח

8.2.78

אנשי גרעין שילה מאוחדים בדעתם: "עם רצון טוב אפשר לפתור את בעיית שילה ועד אז - כאן ביתנו וכאן נגדל את ילדינו"

אבל הם חלוקים לגבי השגת המטרה: ה"נצים" עומדים על זכותם להקים במקום ישוב לאתר * ה"יונים" טוענים, שלא חשוב אם מכנים אותם מחנה חופרים - "העיקר שאנחנו פה"

צילום: משה דינור, 24 פלוס

"בתי קוביות" וקראונים בשילה

בין המתנחלים קיים ויכוח, והם מפולגים לשני מתנות - "נצים", ו"יונים". הראשונים עומדים בתוקף על זכותם להקים במקום ישוב לאתר, ו"יונים" טוענים כי גם הם שייכים לתחום זה. ישוב ככל ישוב, ואילו "הנצים" טוענים, שחשיבותה של השילה אינו מעניינתם, מה שהיא חשובה, אך מכנים אותה "השילה" שיקר הוא, ופאנורמה של השילה אינו מעניינתם. הם רואים את השילה כמחנה חופרים או ישוב, בלא להכיר בהיותה חלק מהמחנה. "הנצים" טוענים, שחשיבותה של השילה אינו מעניינתם, מה שהיא חשובה, אך מכנים אותה "השילה" שיקר הוא, ופאנורמה של השילה אינו מעניינתם. הם רואים את השילה כמחנה חופרים או ישוב, בלא להכיר בהיותה חלק מהמחנה.

ההפרדות טרם החלו, אבל קצין המטה במימל לארכיאלוגיה הוציא אתמול את הצו הדרוש לביצועו. הצו טרם הגיע לידינו, וטרם הוחל בהפירות - מציין שבת.

טוב, אפשר למצוא להן פתרון. ועד אז? כאן ביתנו, כאן אנחנו גרים, וכאן אנחנו נגדל את ילדינו - אומרת רבקה שחם, אם לשניים שהותירה מאחוריה בית מרווח בנצרת, תימן, ומתגוררת עם בעלה וילדיהם בקראון, שבו שני הילדים רגילים, חדר שירותים ומקלחת.

יש בעיות של קרקע. זו הבעיה, שבבעלות המדינה, מס' 100, וזו גם דעת מוסדות גוש אסונים, שהמתנחלים נמנים עם חבריה.

חנה, שבה ורבקה, אנו עורכים לנגן להנשים את שאיפותינו

ומה יהיה הלאה? אין ספק, שחלק פאנורמה מוכן ברצון לעבוד בחפירות, האחרים ימשיכו בנתיבים בעיר סוקיהם בעיר, ובנצרת ה"תמית" במקום, אנו רואים עצמנו כיושב, וכו' כל אחד שישק כרצונו ויכוננו לפרט נמנו; והעיקר - שאין זה "בית" - מדגיש שבת.

הוא מוסף, ש"עליית הדר" עין שילה מערה, שכונת חפרים היא להקים ישוב, לא התכנון עובדה זאת - הוא אומר - ונעלה לא אמר לנו איש, כי לא יקום כאן ישוב, נחמד הוא: תמיד אמרו, ש"שילה אינה מהות בעינינו".

מי הם, כולם, שאמרו כך? אין איש שיתנו מוכן ליגלות, אך ניתן להגיד, שהחבר'ה הזו היא לאחיי שפרד הבטיח וזו השורה החלואה, שישלחו ברצון שילה גם בחפירות, "המתנה" בישוב עפרה הם סוף.

אנו באמת לא מבינים על מה הרעש, הרי גם ראש ה"ליות את הפער בין המטרה ל"רות המשימות לנגנים לי" אלו של השחרים, מירת סק" צרעות שונים בפני השחרים, וכיצד באלה.

גישתנו היא שלכל עם זכות להגדרת עצמית, וזו סמכות לכל עם החלטים על צורת המימשל שלו, להבי" טיה את שמורת ייחודו וע"כ, כיו, איננו רואים כל פסול בכך ששכונת אנשים הרוצה להיות ייחודי תוך שמורת ה" ערכים הקורים לה תוכל לא" חזו גם באמצעים לקיום ש"י טת מימשל כזאת, אין בכך כל פגיעה במוסר.

אני יודע שנקודה זו אינה מיבנת לעולם, אני מאמין ש" אכן קשה מאד בעולמנו לדבר בכנות על תפיסה זו, ברנע זה, למשל, אין למעשה שום אפריקני, שום מדינה ביבשת אפריקה שיש לה רשות מ"ש פטית עצמאית, הנחגית מחו" שש עתונות מלא, המקיימת בצורה סדירה בחירות פול"י סיות או מאפשרת מיגוון של ספ"י שיתמך ב"כ"ר, בא" זאת, אני נראה, ו" מזלול בשאר מדינות אפרי" קה, לא כן הוא, אני חש חבנה עמוקה לבעיותיה של אפריקה, שחיי אפשר שהם בחורים בשית השלטון ה" נראית להם, אמר שר החוץ.

סכנה לקיום

מר בוחה אינו מקבל את התביעה של מדינת אחרות לבטל את התפלה בין הנ"ל עם רק משום שנראה כאילו היא מושגת על הבדלי ה" צבע בלבד, בעינינו ביטול ה" הפליה מסכנת עצם קיומה של ארצנו, לרדוף, כל עם, יהיה קטן כאשר יהיה, חייב להתנהג מן הזכות להגן על עצמו, אם זכות זו אינה מ" ע"ו - אז, את כל "ל" למגו את כל העולם והנהיג למעצמות העל לשלוט בכ"ר לנ"ו.

"פיק" בוחה מסיים את דבריו בנעימה של צער: "נ"י, את כי דבר זה אינו מוכן, איננו מצליחים להסביר זאת לאנשים בארצות האחרות,

מאת יוסף וקסמן

לוא ראה הנשיא קארי את שילה, כפי שנתגלתה לעינינו אתמול, היה שואל: על מה הרעש? שמונה קראונים פאנורמה; מספר "בתי קוביות" (12 מ"ר); ובנין אבן, שרק נגהרעמים בו הדש - וזהו שילה של היום, משילה הישנה יותר נותרו חורבות של מיבנה עתיק, שנקרא "בית השכינה" שעליהם מונמים שני דגלי הלאום, ולצידו מוצב הילד בשמורה.

המקום כמו ריק מאדם, ו" אלמלא שתי מכונות, שחננו בצד, ניתן היה לחשוב כי אין כאן איש, ואכן, כמעט לא טעינו, גבר אחד, שתי נשים ושלושה ילדים - וזהו כל ה"אוכלוסיה", שוחתה בשילה אתמול בשעה 12 בצהריים. חלק מהאנשים יצאו לעבר דה בירושלים, וחלק נמצאים בדיונים במסורות, גוש אמי" צ"ם, יתכן שהיום הוא יוב גורלי עבורנו - אומר ה" תקפת המקרא.

רולוף בוחה, שר החוץ של דרום אפריקה, בראיון ל"מעריב": "יש תופעות של הפליה שעלינו לבחון מחדש"

אינו רואה בעיות ביחסים בין דרא"פ לישראל * מכחיש "הידוק קשרים" עם ערב הסעודית

יון בלשכתי שבקיפטאון שם יושבים עתה הממשלה והפר" למנט. שר החוץ, שנכחד עתה מחדש במחירות הכלליות נח" שב מוזנים שונים בדרום אפריקה כאיש בעל דעות מתונות יחסית, אף כי הוא אינו חורג ממסגרת המדיניות של ממשלת השלטון, כאשר נקרא מתפקידו כשגריר ארצו בארצות הברית הוא בו מועמד אפרו להפעיל לצמרת השלי" טון.

מדיניות דרום אפריקה מ"ש פנת מה? תשובה: אתה מבסס את שאלתך על הנחה שלא אוכל להסכים עליה. השתששתי כי מונה, הידוק קשרים, אינו סבור שאכן אפשר לומר ש" הקשרים נתהדקו, אינו מב" חזן בכל שינוי ביחסים, יהיו יחסים אלה כאשר יהיו, (בשעתו מסר מספר מקורות שונים שהסעודים מספקים לי" דרום אפריקה פס ובהתנחלות ויכשים הערכים בדרום אפ" ריקה כעלוש בתפוקת החוב" כאשר הועלו בשיתח בעיות

מאת דניאל דרוז

סופר, מעריב" בדרום אפריקה "וחסי דרום אפריקה - ישראל הם נורמאליים י" וידידותיים - כשעם זה א"י ני רואה כל בעיות" - כי אנו בראיון ל"מעריב" שר החוץ של דרום אפרי" קה רולוף (פיק" בוחה) ביקשתי מן השר להגיד את היחסים בין שתי ה" מדינות בתחום המיניו י" בתחום הכלכלי, ששק" ש" שר האוצר הישראלי, שמי" זה אילוף, מתח את ביקורו הרשמי בדרום אפריקה, "פיק" בוחה קיבלנו לרא"

הוא ודאי, זהו הידוק הרדיו בנושא החקלאות, שנקרא "מי היה הראשון?", ותנובה מארגנת את הידוק במסגרת אירועי היוכל שלה, וכמוכן נכון שבכל שבוע מ-17 השבועות שבהם מתקיים הידוק, יוגרלו בין הזוכים טרנויסטור וחבילות שי של גבינות קשות, וזה עוד לא הכל, בתום הידוק תתקיים הגרלה נוספת, והפרסים: סיוור חקלאי בהולנד, וגבינות קשות בערך של 2,500 ל"י

הכל נכון! ואם אתם לא מאמינים, האוינו הערב ובכל יום שני משך 17 שבועות, לרשת ב', לתוכנית "כאן מודיעין רדיו-שלום", הידוק יוגש במסגרת התוכנית.

בהצלחה!

תתנובה

המתיעשים הם שיקבעו את עתיד בקעת הירדן

כשם שההתישבות לצורותיה השונות קבעה, בשילוב עם צ.ה.ל, את גבולות הבטחון של הריבונות היהודית, אולם, הישובים אינם רק עובדה מדינית ובטחונית, כל ישוב הוא גם מסגרת חיים שיש בה הרבה אמונה, שיתוף ודמוקרטיה. החיים בקיבוץ הם אתגר אישי וחברתי לצעירים השואפים לחרוג מהשיגרה. בוגרי צבא רווקים ומשפחות צעירות, עם או בלי ילדים -

בגלגל. בנערך. בויטב

שלושת ישובי הקיבוץ המאוחד בבקעת הירדן - מצפים לכם. אדם ואדמה, נוף וטבע, חקלאות ותעשייה - מצפים לכם. הצטרפות לגלגל, לנערך, או לייטב הינה החלטה נועזת ורבת מעוף - מעשה שיש עמו גמול אישי עמוק.

בואו אלינו!

לפרטים נוספים נא לפנות בכתב לועדת הקליטה של הקיבוץ המאוחד, רח' סוטין 27, תל-אביב, טלפון 245271(03). ראינות, ללא תיאום מוקדם, בימי ד' בשעות העבודה או בשאר ימי השבוע בתיאום מוקדם.

מוזכרות הממשלה

ירושלים, י"ב בשבט תשל"ח
20 בינואר 1978

(106)

אל: חברי הממשלה

מאת: עוזר ראשי למזכיר הממשלה

הבני מתכבד להביא לתשומת לבך החלטה מס. ים/16 של ועדת השרים לענייני ירושלים משיבתה ביום י' בשבט תשל"ח
18.1.1978

יי/16 העברת משרדי הממשלה - מניעת הקמה של
יחידות חנינות מחוץ לירושלים

מ ה ל י ם : בהמשך להחלטה מס. ים/6 של ועדת השרים לענייני ירושלים, מיום י"א בטבת תשל"ח (21.12.77):

- (א) משרדי הממשלה לא יקימו יחידות מרכזיות (למעט יחידות מחוזיות) בוספות מחוץ לעיר ירושלים.
- (ב) משרדי הממשלה אשר יחידותיהם צריכות לעבור לירושלים, תוך שנת 1978, יציינו מכאן ולהבא במכרזים המתפרסמים לאיוש משרות פנויות בתקן או משרות מתפנות בתקן היחידות הנ"ל את מקום העבודה - ירושלים.
- (ג) כל חריגה מן האמור בסעיפים א, ב, לעיל, תהיה טעונה אישור ועדת המבכל"ים בנוסף לאישורים המתחייבים על-פי בוהלי התקשי"ר.
- (ד) שכירה או הקמה של מבנים ליחידות של משרדי ממשלה, למעט משרדים מחוזיים, בפתיים או אזורים, מחוץ לתחומי העיר ירושלים, תהיה טעונה אישור ועדת המבכל"ים בנוסף לאישורים המתחייבים על-פי ההוראות והבוהלים הקיימים.
- (ה) אגף התקציבים במשרד האוצר יגיש לוועדת השרים לענייני ירושלים, תוך חודש ימים, רשימת היחידות העוברות לירושלים, תוך שנת 1978, בציון מספר העובדים המועברים ומועדי ההעברה המשוערים, פתרונות הדיור המשרדי והדיור האישי.

ב ג ר כ ה,

אריה זהר

העתק: המנהלים הכלליים של משרדי הממשלה
בציב שרות המדינה
הממונה על התקציבים
החשב הכללי
מר ש. שטנר, אגף התקציבים

מוכירות הממשלה

ירושלים, י"ב בשבט תשל"ח
20 בינואר 1978

(105)

אל: ווברי הממשלה

מאת: עוזר ראשי למזכיר הממשלה

אני מתכבד להביא לתשומת לבך הוולטה מס. יס/15 של ועדת השרים לענייני ירושלים משיבתה ביום י"ג בשבט תשל"ח
18.1.1978

מינוי ועדת מנכ"לים לענייני ירושלים י"ט/15

מ ח ל י ט י ם :

(א) בהמשך להחלטה מס. יס/8 של ועדת השרים לענייני ירושלים מיום י"א בטבת תשל"ח (21.12.77), למנות ועדת מנכ"לים לענייני ירושלים.

(ב) הרכב הועדה :
מנכ"ל משרד הפנים - יו"ר
מנכ"ל משרד האוצר
מנכ"ל משרד הבנוי והשכון
מנכ"ל משרד התעשיה, המסחר והתיירות
מנכ"ל משרד הבטחון
מנכ"ל משרד התחבורה
מנכ"ל עיריית ירושלים

בועדה ישתתפו דרך קבע נציג סגן ראש הממשלה (יו"ר ועדת השרים לענייני חברה ורווחה); נציג משרד החוץ ומרכז ועדת השרים לענייני ירושלים.

מנכ"ל של כל משרד אחר יוזמן לדיוני ועדת המנכ"לים בעניינים הנוגעים למשרדו.

(ג) תפקידי הועדה וסמכויותיה:

(1) לתאם פעולות משרדי הממשלה, עיריית ירושלים; מוסדות לאומיים וציבוריים בעיר ירושלים וסביבתה, בתחומי התכנון, פיתוח תשתית, בניה, תעסוקה ובעיות כלליות אחרות;

SECRET

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

CONFIDENTIAL

(2) לקבוע קדימויות, עיתוי ביצוע ושלכי ביצוע של תכניות ופעולות;

(3) להבטיח ייחוד משאבים, במסגרת התקציבים של הגורמיט השונים, להשגת מטרות ויעדים, כפי שהם נקבעים על-ידי ועדת השרים לעניבי ירושלים;

(4) לקיים מעקב שוטף אחר הפעולות של משרדי הממשלה וגורמים אחרים, בעיר ירושלים וסניבותיה, לקבל דיווחים ולפתור בעיות בין-מוסדיות העולות מעת לעת;

(5) לדון ולהחליט בנושאים שהטיפול בהם הוא בין-משרדי או בין-מוסדי;

(ד) בוחל עבודת הועדה:

(1) ועדת המבכל"ים תקבע סדרי עבודתה.

(2) החלטות ועדת המבכל"ים תופצנה בין חברי ועדת השרים לעניבי ירושלים ותהפוכנה לסופיות תוך שבועיים מיום קבלת פרוטוקול ישיבת המבכל"ים, אלא אם כן ביקש אחד השרים תוך תקופה זו, לדון בנושא מחדש בוועדת השרים.

ב ב ר כ ה,

אריה זהר

העתק: המנהלים הכלליים של משרדי הממשלה
מנכ"ל עיריית ירושלים

מוכירות הממשלה

ירושלים, י"ב בשבט תשל"ח
20 בינואר 1978
(104)

אל: חברי הממשלה

מאת: עוזר ראשי למזכיר הממשלה

הבני מתכבד להביא לתשומת לבך החלטה מס. ים/12 של ועדת השרים לענייני ירושלים מישיבתה ביום י' בשבט תשל"ח 18.1.1978

עזכרון תנאים לעובדי מדינת המועברות לירושלים י"ם/12

מ ח ל י ט י מ :

- (א) מועבר הרוכש דירה באחת מהשכונות: תלפיות-מזרח, גילה, רמת רבוה-יעקב - יקבל הלוואה עומדת בסך 40,000 ל"י (במקום 25,000 ל"י) לעשר שנים.
- (ב) מועבר הרוכש דירה באזור אחד בירושלים - יקבל הלוואה עומדת בסך 25,000 ל"י (במקום 20,000 ל"י) לעשר שנים.
- (ג) כל עובד יהיה זכאי לקבל הלוואה עד 140,000 ל"י.
- (ד) בתקופת המעבר ישתתפו בהוצאות שכירת דירה של העובדים המועברים בסכום של 2/3 משכר-הדירה ולא יותר מ-1,200 ל"י לחודש, הכל לפי הסכום הקטן.

10

כיום ה' י"טב"ו עם אנושי תעטיוה אלוות
אסגרי את הענין
תוק חובש ולא אהבא את הפלאולוקי

ב ב ר כ ה,

אריה זהר

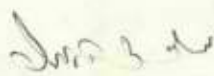
העתק: המנהלים הכלליים של משרדי הממשלה

בציב שרות המדינה

החשב הכללי

הממונה על התקציבים

מר ש. שטנר, אגף התקציבים

63111

איתקשו
אסגרי

איתקשו - 3.2

האם החלטת גאאנסטר חתם אים על עזבוו יתעטיוה
האירות.

Dear Mr. [Name]

Reference is made to your letter of [Date]

and in reply to inform you that [Text]

Yours very truly,
[Signature]

[Text]

[Text]

[Text]

[Text]

[Text]

[Text]

[Text]

[Text]

[Text]

מוכירות הממשלה

ש מ ר

תוספת לפרוטוקול
ועדת השרים לעניני ירושלים
מיום י' בשבט תשל"ח 18.1.78

בהמשך לאמור בהחלטה יס/17 מיום י' בשבט תשל"ח 18.1.78
בענין קרקע למפעלים עתירי-מדע יבוא סעיף ב' כדלקמן:

יס/17 (ב) קרקע למפעלים בירושלים וסביבותיה, שהם מפעלים
עתירי מדע או מפעלים שיאושרו על-ידי משרד
התעשייה, המסחר והתיירות, תוקצה במחירים
שייקבעו על-ידי משרד התעשייה, המסחר והתיירות
ומנהל מקרקעי ישראל.

משרד התעשייה, המסחר והתיירות ומנהל מקרקעי
ישראל יגישו לוועדת השרים טבלת מחירים לקראת
ישיבתה הקרובה.

סעיף ב' הנ"ל בהחלטה מס. יס/17 נשטט בגלל נעות.

א. ז. - י. ז.

מזכירות הממשלה

ש מ ר

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת ועדת השרים לעניני ירושלים
י' בשבט תשל"ח - 18.1.78

י. בורג - יו"ר, י. ידין, מ. נסים, ג. פת. : נכחו חברי ועדת השרים

א. אבוחצירא, ש. ארליך, מ. דיין, י. הורביץ, ע. ויצמן, ד. לוי, א. שוסטק וא. שרון. : נעדרו חברי ועדת השרים:

- י. פרץ - סגן שר התעשייה, המסחר והתיירות
- מ. צפורי - סגן שר הבטחון
- ח. קוברסקי - המנהל הכללי, משרד הפנים
- ט. קולק - ראש העיר ירושלים
- י. אגסי - משרד הפנים
- א. אריאלי - מרכז ועדת השרים
- ש. כהן - משרד הבינוי והשיכון
- י. נריה - מינהל מקרקעי ישראל
- ר. פיינשטיין - עיריית ירושלים
- י. קורץ - משרד האוצר
- ש. שטנר - משרד האוצר

א. זהר - מזכירות הממשלה

- י/ס 11. : סדר היום
- י/ס 12. העברת משרדי הממשלה לירושלים - דו"ח מעקב
- י/ס 13. עדכון תנאים לעובדי מדינה המועברים לירושלים
- י/ס 13. פטור מחשלוט מס למשכירי דירות בירושלים - המלצת ועדת השרים
- י/ס 14. חכנון כביש ירושלים - השפלה
- י/ס 15. מינוי ועדת מנכ"לים לעניני ירושלים
- י/ס 16. העברת משרדי הממשלה לירושלים - מניעת הקמה של יחידות חדשות מחוץ לירושלים
- י/ס 17. עידוד תעשיות עתירות מדע
- י/ס 18. דיון לעובדים נדרשים למפעלים בירושלים וסביבותיה
- י/ס 19. דיון בוועדת המנכ"לים לעניני ירושלים

./העברת

העברת משרדי הממשלה לירושלים - דו"ח מעקב ים/11.

נציג אגף התקציבים, מר ש. שטנר, המרכז את עבודת הוועדה באגף התקציבים המטפלת בהעברת משרדי הממשלה לירושלים, מדווח לחברי ועדת השרים על התקדמות התכניות להעברת משרדי ממשלה לירושלים בשנה הקרובה.

בדיון משתתפים: השרים י. בורג, ג. פת, מ. נסים; סגן השר מ. ציפורי; וה"ה ש. שטנר וח. קוברסקי.

מ ח ל י ט י ם להטיל על מר ש. שטנר מאגף התקציבים במשרד האוצר להגיש לוועדת השרים לענייני ירושלים לוח-זמנים לגבי פינוי"שיכונני האלף" באוניברסיטה העברית בירושלים המיועדים ליחידות משרד הבטחון.

עדכון תנאים לעובדי מדינה המועברים לירושלים ים/12.

נציג אגף התקציבים פותח.

מ ח ל י ט י ם :

- (א) מועבר הרוכש דירה באחת מהשכונות: תלפיות-מזרח, גילה, רמות ונווה-יעקב - יקבל הלוואה עומדת בסך 40,000 ₪ (במקום 25,000 ₪) לעשר שנים.
- (ב) מועבר הרוכש דירה באזור אחר בירושלים - יקבל הלוואה עומדת בסך 25,000 ₪ ליי (במקום 20,000 ₪) לעשר שנים.
- (ג) כל עובד יהיה זכאי לקבל הלוואה עד 140,000 ₪.
- (ד) בתקופת המעבר ישתתפו בהוצאות שכירת דירה של העובדים המועברים בסכום של 2/3 משכר-הדירה ולא יותר מ-1,200 ₪ לחודש, הכל לפי הסכום הקטן.

פטור מתשלום מס למשכירי דירות בירושלים - המלצת ועדת השרים ים/13.

שר הבינוי והשיכון מפרט הצעתו;

בדיון משתתפים השרים י. בורג ומ. נסים.

מ ח ל י ט י ם להמליץ בפני משרד האוצר לבחון האפשרות בדבר מתן פטור מתשלום מס למשכירי דירות בירושלים עד לשיעור של 1,200 ₪ שכר-דירה לחודש.

/תכנון.

תכנון כביש ירושלים - השפלה ים/14.

המנהל הכללי של משרד הפנים פותח.

ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה.

מינוי ועדת מנכ"לים לעניני ירושלים ים/15.

המנהל הכללי של משרד הפנים פותח.

מ ח ל י ט י מ :

(א) בהמשך להחלטה מס. ים/8 של ועדת השרים לעניני ירושלים מיום י"א בטבת תשל"ח (21.12.77), למנות ועדת מנכ"לים לעניני ירושלים.

(ב) הרכב הוועדה :
מנכ"ל משרד הפנים - יו"ר
מנכ"ל משרד האוצר
מנכ"ל משרד הבינוי והשיכון
מנכ"ל משרד התעשיה, המסחר והתיירות
מנכ"ל משרד הבטחון
מנכ"ל משרד התחבורה
מנכ"ל עיריית ירושלים

בוועדה ישתתפו דרך קבע נציג סגן ראש הממשלה (יו"ר ועדת השרים לעניני חברה ורווחה), נציג משרד החוץ ומרכז ועדת השרים לעניני ירושלים.

מנכ"ל של כל משרד אחר יוזמן לדיוני ועדת המנכ"לים בענינים הנוגעים למשרדו.

(ג) תפקידי הוועדה וסמכויותיה:

(1) לתאם פעולות משרדי הממשלה, עיריית ירושלים, מוסדות לאומיים וציבוריים בעיר ירושלים וסביבתה, בתחומי התכנון, פיתוח התשתית, בניה, תעסוקה ובעיות כלליות אחרות;

(2) לקבוע קדימויות, עיתוי ביצוע ושלבי ביצוע של תכניות ופעולות;

(3) להבטיח ייחוד משאבים, במסגרת התקציבים של הגורמים השונים, להשגת מטרות ויעדים, כפי שהם נקבעים על-ידי ועדת השרים לעניני ירושלים;

./לקיים

- (4) לקיים מעקב שוטף אחר הפעולות של משרדי הממשלה וגורמים אחרים, בעיר ירושלים וסביבותיה, לקבל דיווחים ולפתור בעיות בין-מוסדיות העולות מעת לעת;
- (5) לדון ולהחליט בנושאים שהטיפול בהם הוא בין-משרדי או בין-מוסדי.

(ד) נוהל עבודת הוועדה:

- (1) ועדת המנכ"לים תקבע סדרי עבודתה;
- (2) החלטות ועדת המנכ"לים תופצנה בין חברי ועדת השרים לענייני ירושלים ותהפוכנה לסופיות תוך שבועיים מיום קבלת פרוטוקול ישיבת המנכ"לים, אלא אם כן ביקש אחד השרים, תוך תקופה זו, לדון בנושא מחדש בוועדת השרים.

העברת משרדי הממשלה - מניעת הקמה של יחידות חדשות מחוץ לירושלים ים/16.

המנהל הכללי במשרד הפנים פותח.

מ ח ל י ט י ס   בהמשך להחלטה מס. ים/6 של ועדת השרים לענייני ירושלים, מיום י"א בטבת תשל"ח (21.12.77):

- (א) משרדי הממשלה לא יקימו יחידות מרכזיות (למעט יחידות מחוזיות) נוספות מחוץ לעיר ירושלים.
- (ב) משרדי הממשלה אשר יחידותיהם צריכות לעבור לירושלים, תוך שנת 1978, יציינו מכאן ולהבא במכרזים המתפרסמים לאיוש משרות פנויות בתקן או משרות מתפנות בתקן היחידות הני"ל את מקום העבודה - ירושלים.
- (ג) כל חריגה מן האמור בסעיפים א, ב, לעיל, תהיה טעונה אישור ועדת המנכ"לים בנוסף לאישורים המתחייבים על-פי נוהלי התקשי"ר.
- (ד) שכירה או הקמה של מבנים ליחידות של משרדי ממשלה, למעט משרדים מחוזיים, נפתיים או אזוריים, מחוץ לתחומי העיר ירושלים, תהיה טעונה אישור ועדת המנכ"לים בנוסף לאישורים המתחייבים על-פי ההוראות והנוהלים הקיימים.
- (ה) אגף התקציבים במשרד האוצר יגיש לוועדת השרים לענייני ירושלים, תוך חודש ימים, רשימת היחידות העוברות לירושלים, תוך שנת 1978, בציון מספר העובדים המועברים ומועדי ההעברה המשוערים, פתרונות הדיור המשרדי והדיור האישי.

/עידוד.

עידוד תעשיות עתירות מדע ים/17.

מר א. אריאלי, מרכז ועדת השרים פותח.

בדיון משתתפים: השרים י. בורג, מ. נסים, ג. פח;
סגן השר מ. ציפורי, סגן השר י. פץ וה"ח ח. קוברסקי,
ט. קולק וי. נריה.

מ ח ל י ט י ם להטיל על משרד התעשיה, המסחר
והתיירות להגיש לוועדת השרים הצעה להחלטה בענין עידוד
תעשיות עתירות מדע, בהתייחס להצעות שהושמעו בעת הדיון
ובהתייחס להחלטה קודמת של ועדת השרים לעניני ירושלים
מיום כ"ו באלול תשלי"ז (21.9.76) (החלטה מס. ים/17),
אשר העתקה מצורף בזה (דף 6).

דיון לעובדים נדרשים למפעלים בירושלים וסביבותיה ים/18.

מ ח ל י ט י ם להטיל על משרד התעשיה, המסחר והתיירות
להגיש לוועדת השרים הצעה-להחלטה בענין דיון לעובדים
נדרשים בהסתמך על ההצעות שהושמעו בעת הדיון ובהתייחס
להחלטה קודמת של ועדת השרים לעניני ירושלים מיום
ח' בחשוון תשלי"ז (1.11.76) (החלטה מס. ים/1) המצורפת
בזה (דף 7).

דיון בוועדת המנכ"לים לעניני ירושלים ים/19.

ראש העיר ירושלים פותח.
ההחלטה שמורה במזכירות הממשלה.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

ה-ע-ת-ק

החלטה מס. ים/17 של ועדת השרים לעניני ירושלים
מיום כ"ו באלול תשל"ז (21.9.76)

יי"ם/17. עידוד לתעשיות עתירות מדע בירושלים

מ ח ל י ט י ם :

- (א) מפעלים בירושלים וסביבותיה שהם מפעלי תעשיה עתירי מדע, או מפעלים אחרים שיאושרו לכך על-ידי שר המסחר-והתעשיה, ייהנו מכל ההטבות, התמריצים, האשראי והזכויות הניתנים למפעלים מאושרים הממוקמים באזור פיתוח א', בין לפי חוק לעידוד השקעות הון ובין לפי הסדרים מינהליים.
- (ב) קרקע למפעלים בירושלים וסביבותיה שהם מפעלי תעשיה עתירי מדע, או מפעלים אחרים שיאושרו לכך על-ידי שר המסחר-והתעשיה, תוקצה במחירי טבלה, שתי קבע על-ידי משרד המסחר-והתעשיה ומינהל מקרקעי ישראל ותאושר על-ידי שר המסחר-והתעשיה, שר החקלאות ושר המשפטים."
-

ה ע ת ק

החלטה מס. יס/ו של ועדת השרים לעניני ירושלים
מיום ח' בחשוון תשל"ז (1.11.76)

דיור לעובדים נדרשים למפעלים בירושלים וסביבותיה י"ס/ו.

מ ח ל י ט י ס : עובדים נדרשים למפעלים בירושלים וסביבותיה יוכרו כזכאים לסיוע ברכישה דיור בשכונות החדשות בירושלים וסביבותיה. הסיוע לזכאי הרוכש דירה בשכונות אלו יעמוד על הלוואה לא-צמודה שאינה עולה על 80 אלף לירות. הסכום יעודכן מדי פעם על-ידי שר השיכון, בהתאמה לתכניות הסיוע לשיכון בירושלים,

המועמדים לסיוע הנ"ל כעובדים נדרשים למפעלים בירושלים יובאו לאישור הוועדה בראשות מר ר. דוד ממשרד המסחר-והתעשייה המופקדת על אישור סיוע ברכישה דיור לעובדים נדרשים במפעלים בערי פיתוח. בדיון על מועמדים הנדרשים למפעלים בירושלים יוזמן המנהל הכללי של החברה הכלכלית לירושלים, מר ש. בלקינד.

מרכז הוועדה יפיץ בין חברי הוועדה את הגדרת "עובדים נדרשים למפעלים", המשמשת בסיס לדיוני הוועדה האמורה."

ירושלים

ירושלים

ירושלים
מידע ונתונים

הוכן באפריל 1977

עשור לאיחוד ירושלים

האגף להסברה וליחסי ציבור
לשכת דובר העיריה

עיריית ירושלים

ה ת ו כ ן

ע מ ו ד

1	שטח
1	אוכלוסיה
	<u>עירית ירושלים</u>
3	תקציב
4	בניה ציבורית
5	כח העבודה
6	משפחה וקהילה
8	חינוך
9	פעולות חברה תרבות וספורט לנוער
10	תרבות
11	בריאות הציבור
12	תשתית
13	פארקים וגנים
14	מים
14	תנועה
15	תיירות
16	הקרן לירושלים

י ר ו ש ל י ם

ש ט ח
108,000 דונם

צפיפות לדונם

ירושלים	3.2	נפשות
תל-אביב	7.1	נפשות
חיפה	4.3	נפשות

אוכלוסית הערים הגדולות (נכון ל-1.1.76)

סה"כ	אוכלוסיה יהודית	
356,000	260,000	ירושלים
353,800	346,600	תל-אביב
227,200	213,400	חיפה

אוכלוסית העיר

סה"כ	נוצרים	מוסלמים	יהודים	שנה
15,510	3,390	5,000	7,120	1844
22,000	4,500	6,500	11,000	1870
60,000	13,000	7,000	40,000	1905
90,451	19,335	19,894	51,222	1931
165,000	25,000	40,000	100,000	1948
261,463	10,800	54,963	195,700	1967
288,600	11,500	61,600	215,500	1970
301,100	12,000	67,000	222,100	1973
356,000	12,000	84,600	259,400	1.1.76

משנת 1970 היה רוב יהודי בירושלים.

הרכב האוכלוסיה על-פי קבוצות גיל (על פי מפקד האוכלוסין 1972)

גילאים	0 - 14	15 - 64	+65
ירושלים	35.1	58.2	6.7
תל-אביב	26.8	65.6	12.6
חיפה	23.9	65.8	10.3

הרכיב הטבעי בירושלים הוא הגבוה בארץ ומגיע ל-2.9% בקרב האוכלוסיה היהודית ול-4.2% בקרב האוכלוסיה הערבית, כאשר הרבוי הטבעי בארץ הוא 2.8% (יהודים וערבים).

מספר לידות (1974)

ירושלים	11,209
תל-אביב	6,207
חיפה	4,494

הרכב האוכלוסיה על-פי גודל המשפחות (באחוזים), מתוך מפקד האוכלוסין 1972

	מספר הנפשות במשפחה	
	4 - 1	+ 5
ירושלים	68.0	32.0
תל-אביב	82.0	18.0
חיפה	81.3	18.7

האוכלוסיה היהודית על-פי ארץ הלידה

הרכב האוכלוסיה (על פי מפקד האוכלוסין 1972)

	נולדו בארצות		נולדו בישראל
	אירופה - אמריקה	אסיה - אפריקה	
ירושלים	20.3	21.0	58.7
תל-אביב	37.2	18.0	44.7
חיפה	43.7	12.3	44.0

קליטת עליה בירושלים

בשנים	1967 - 1972	נקלטו בירושלים	25,000 עולים
בשנת 1973	"	"	7,000
בשנת 1974	"	"	3,600
בשנת 1975	"	"	2,500
בשנת 1976	"	"	1,800

* מרבית העולים שהגיעו לישראל בשנים 1971 - 1975 היו ממזרח אירופה (64%) ומצפון אמריקה (12%).

הגירה פנימית בשנים 1974 (לא כולל עולים)

נכנסו לירושלים	7,333 נפשות
יצאו מירושלים	5,134 נפשות

גידול האוכלוסיה המהיר בירושלים (משלשת המקורות הנזכרים) מטיל עומס מיוחד על שירותי העיריה ובכלל זה על מערכת החינוך.

עירית ירושלים

<u>מספר משרות</u>	<u>תקציב רגיל</u>	
2,059 במערב העיר 601 במזרח העיר	מליון 50.6	1966/67
2,821 משרות	מליון 60	1967/68
4,333 משרות	מליון 186.8	1973/74
4,875 משרות	מליון 290	1974/75
5,029 משרות	מליון 457	1975/76
5,125 משרות	מליון 613	1976/77
5,405 משרות	מליון 877	1977/78

תקן המשרות אינו מאויש במלואו בגלל מדיניות הקפאת המשרות הנהוגה בעיריה בשלוש השנים האחרונות (כ-500 משרות מוקפאות). מספר העובדים הלא יהודים בשנת 1977 הוא 1,210.

16 עובדים על כל 1,000 תושבים	בשנת 1975/76 הועסקו בעירית ירושלים
" " " " " 30	" " " " " תל-אביב
" " " " " 26	" " " " " חיפה

בשנת 1973 הוענק פרס קפלן לאגף הגננות בעירית ירושלים עבור הצטיינותו בטיפוח ובפיתוח גינות בירושלים. בשנת 1976 הוענק לעירית ירושלים פרס קפלן למינהל.

בניה צבורית

בשנים 1967 - 1977 הושלמה בנית 14,700 יחידות דיור, מתוכן 11,000 בשכונות החדשות ומהן 60% לחוסכים, לזוגות צעירים, ולמכירה חפשית ו-40% בשכירות לעולים חדשים ולהטבת תנאי דיור.

ב-1977 מצויות בבניה 6,000 יחידות דיור.

בנית השכונות החדשות מ-1967 עד מרץ 1977 (ביחידות דיור)

שכונה	סה"כ בתכנון	איכלוס	בבצוע
רמות אשכול	2,198	2,115	83
מעלות דפנה	799	683	104
גבעת שפירא	1,700	1,636	64
נוה יעקב	4,200	2,753	222
רמות	8,000	864	1,279
תלפיות מזרח	5,000	1,230	1,290
גילה	10,000	867	2,784
הרובע היהודי	700	320	188
סנהדריה	1,267	627	104

* 6,103 פתרונות מגוונים להטבת תנאי דיור ניתנו בשנים אלה ע"י חברת "פרזות" הממשלתית - עירונית: דירות חדשות, דירות מתפנות, דירות ברכישה והלוואות. בנוסף לכך ניתנו 1,000 פתרונות למשפחות ברוכות ילדים באמצעות בנק "טפחות".

* 2,710 הלוואות לשיפור תנאי המגורים במזרח ירושלים נתנו בשנים 1967 - 1976. כן נתנו 248 יחידות מגורים במזרח העיר.

* על-פי סקר של משרד השכון משנת 1968 נקבע כי 18,124 משפחות שהן 36.8% מכלל המשפחות בירושלים גרות בדיור בסטנדרט ירוד. באותו סקר נקבע כי בתל-אביב (22.4%) ובחיפה (12.1%) האחוזים נמוכים בהרבה.

סה"כ יחידות	ממוצע נפשות לחדר (1.4.75)	
97,163	1.5	ירושלים
137,938	1.1	תל-אביב
85,025	1.1	חיפה

כח העבודה

אחוז העובדים באוכלוסיה מגיל 14 ומעלה

1974	1971	1967	1966	
48.5	49.2	50.4	53.1	ישראל
45.8	45.4	47.1	53.7	ירושלים
50.1	49.3	51.4	53.3	תל-אביב
50.6	50.4	51.7	53.0	חיפה

המספרים כוללים את מזרח ירושלים שבה יש אחוז נמוך של נשים ערכיות עובדות.

מועסקים על-פי ענפים כלכליים (1974)

<u>חיפה</u>	<u>תל-אביב</u>	<u>ירושלים</u>	<u>ישראל</u>	
89,400	158,000	96,400	1,089,100	מספר מועסקים
0.1	0.2	0.1	6.7	חקלאות - יעור - דייג
19.1	25.7	13.3	25.8	תעשיה
2.4	0.9	1.0	1.0	חשמל - מים
6.3	5.5	7.4	8.1	בניה ועבודות צבוריות
13.5	16.6	12.7	12.2	מסחר, מסעדות ובתי מלון
12.5	8.5	6.4	7.7	הובלה ומסחר קמעונאי
7.8	12.5	6.8	6.5	כספים ועסקים
33.3	22.8	44.5	26.1	שרותים צבוריים וקהילתיים

ת ע ש י ה

מאז 1967 נבנו בירושלים 250,000 מ"ר של מבני תעשיה ומלאכה, אשר באו לענות על צרכי גידול הפעילות, פנוי אזורי תעשיה ומלאכה ממרכז העיר וקליטת משקיעים ועולים חדשים.

כיום מועסקים ב-594 מפעלי תעשיה במערב העיר, 2,221 עובדים לא יהודים.

<u>משפחה</u>	<u>וקהילה</u>
<u>יחידות משפחתיות בטיפול המחלקה לשרותי משפחה וקהילה</u>	
<u>יחידות משפחתיות בטיפול</u>	
11,286	1973/4
17,392 (מונות כ-62,000 נפש)	1976/7

בשנת 1967 קבלו 500 משפחות ערביות במזרח ירושלים עזרה מקצועית ללא עזרה כספית.
בשנת 1976 קבלו 1,883 משפחות ערביות במזרח ירושלים טיפול מקצועי ועזרה כספית.

<u>התפלגות הסיוע (לפי יחידות משפחתיות)</u>		
<u>1976</u>	<u>1975</u>	<u>סוג הסיוע</u>
3,268	3,659	תמיכה כלכלית
10,779	10,802	עזרה כספית שאינה תמיכה קבועה
2,906	2,399	טיפול מקצועי בלבד
439	503	טיפול מקצועי בתלמידי בתי ספר על-יסודיים מקצועיים
<u>17,392</u>	<u>17,363</u>	

<u>סדורים מיוחדים לילדים</u>		
<u>1976</u>	<u>1975</u>	
1,400	1,200	ילדים במעונות יום
435	280	ילדים במשפחות אומנה
600	580	ילדים ובני נוער במוסדות
<u>2,435</u>	<u>2,060</u>	סה"כ

בטוח לאומי (1.2.77)

מקבלי קצבאות זקנה ושאיירים - ס"ה 22,000 (מהם 4,500 לא יהודים)
מקבלי מענקים למשפחות ברוכות ילדים ס"ה 28,000 (מהם 8,850 לא יהודים).

ק ש י ש י ם

כיום פועלים בעיר 4 מרכזים לקשיש הנותנים שרותים רפואיים וייעוץ וכן 23 מועדוני גבורות שבהם קיימת פעילות חברתית ותעסוקתית ל-3,000 קשישים. במועדונים ניתן ייעוץ מקצועי ומשפטי.

מרכזים ופעולות קהילתיות

מערכת של 11 מרכזים קהילתיים, מהם 2 במזרח העיר, בהם חברים 20,000 מבוגרים, בני נוער וילדים.

5 מרכזים נוספים נמצאים בשלבים שונים של תכנון.

שרותים חדשים

כיום מופעלים 2 מרכזים לשרותים מקומיים בשכונות נווה יעקב וגילה, במגמה "לקצר" את קוי השרות שבין העיריה לתושב, ולהגיש לתושבי השכונות שירותים עירוניים במקום מגוריהם.

חינוך

הערות	1977	1967	כלל התלמידים במערכת החינוך
	80,285	56,954	
באזורי מצוקה וקליטה נעשה מאמץ לקלוט את כל הילדים (גם גילאי 3)	82 גנים - 3,100 ילדים	24 גנים - 780 ילדים	גני טרום חובה גילאי 4 - 5 (לא כולל את הסקטור הערבי)
17 כתות גן לחינוך מיוחד	198 גנים - 5,500 ילדים	100 גנים - 3,810 ילדים	גני חובה
נסגרו 10 בתי ספר (שכונתיים) במסגרת מדיניות האינטגרציה ושוויון ההזדמנויות בחינוך. נפתחו 20 בתי ספר חדשים. 2,300 תלמידים לומדים במסגרת 76 כתות בחטיבות ביניים	93 בתי ספר - 35,200 תלמידים - 1,352 כתות	80 בתי ספר - 31,746 תלמידים - 1,080 כתות	בתי ספר יסודיים
חינוך מיוחד: כיום פועלים 11 בתי"ס - 750 תלמידים ב-75 כתות. פותחה רשת מגוונת של כתות חלקיות ומיוחדות בבתי ספר רגילים.			
בשנת 1967 לא היו כלל גני ילדים במזרח העיר. בשנת 1977 פועלות 50 כתות גן.	31 מוסדות - 14,500 תלמידים ב-487 כתות	28 מוסדות - 10,256 תלמידים ב-304 כתות	חינוך לילדים ערביים ברשת העירונית
ברשת העירונית למדו בשנת 1967 - 2,401 תלמידים ב-71 כתות. בשנת 1977 למדו 7,200 תלמידים ב-246 כתות.	615 כתות - 17,318 תלמידים	356 כתות - 10,312 תלמידים	חינוך על-יסודי

בשנים 1967 - 1977 נבנו ע"י העירייה כ-1,300 כתות בתי ספר וגני ילדים בעיר.

גידול מערכת החינוך בערים הגדולות

העיר	תשל"ג 1972/73	תשל"ד 1973/74	תשל"ה 1974/75	הפרש תשל"ג 1972/3 - תשל"ה 1974/5	הפרש תשל"ו 1975/6 - תשל"ז 1976/7
ירושלים	73,499	75,482	77,021	+ 3,522	+ 1,465
תל-אביב	73,172	70,710	69,349	- 3,823	
חיפה	46,387	46,627	48,380	+ 1,993	

ממוצע ילדים לכתה - שנת למודים 1975/6

יסודי	תיכון עיוני	ירושלים
28	32	ירושלים
27	31	תל-אביב
28	32	חיפה

פעולות חברה, תרבות וספורט לנוער

<u>הערות</u>	<u>1.1.1977</u>	<u>1967</u>	
* בנוסף לכך מופעלות תכניות יום חינוך ארוך ויום למודים ארוך ב-48 בתי ספר יסודיים	34	43	בתי תלמיד (יהודים)
	17		בתי תלמיד (לא יהודים)
	24	10	בתי נוער (יהודים)
העיריה מעניקה יעוץ מקצועי וסיוע כספי למועדונים הקהילתיים והעדתיים במזרח ירושלים	12	10	בתי נוער (לא יהודים)

* בנוסף לכך פועלים אגפי נוער במסגרת 11 מרכזים קהילתיים עירוניים הפועלים בעיר.
לא נכללו במידע מספר רב של מוסדות חברה תרבות לנוער בהם העיריה רק שותפה לפעולות.

מידע על פעולות בקרב הנוער

<u>1976</u>	<u>1975</u>	
45 חברות	42 חברות	טיפול בחבורות נוער
15,051 חניכים	14,588 חניכים	תנועות נוער
1,250 חניכים	1,140 חניכים	נוער מתנדב (במסגרות מאורגנות)
450 חוגים	420 חוגים	חוגים לנוער בתחומים השונים (בטיפול העיריה)
40,500 תלמידים	38,600 תלמידים	תלמידים המבקרים במפעל ההצגות
22,000 תלמידים	16,500 תלמידים	*תלמידים ערביים המבקרים במפעל הצגות
120 קונצרטים (כולל בתי ספר על-יסודיים)	90 קונצרטים	קונצרטים מוסברים בבתי הספר
30,000 תלמידים	27,000 תלמידים	מפעל קולנוע לנוער
3,000	2,500	משתתפים בחוגים מרכזיים
45 חברות	42 חברות	טיפול בחבורות רחוב
1,100	750	הכשרת מדריכים צעירים בתחומים שונים

תזמורות ולהקות עירוניות

- 3 תזמורות עירוניות - כלי נשיפה
- 1 תזמורת עירונית - כלי פגיטה
- 2 להקות מחול עירוניות
- 1 להקת מחול ערבית

* בשנה האחרונה הופקו 4 הצגות בערבית ע"י להקת אמנות הבמה שנתמכה על-ידי הקרן
לירושלים עבור מפעל ההצגות לבתי הספר במזרח ירושלים.

ת ר ב ו ת

ספריות עירוניות

<u>1977 (פברואר)</u>	<u>1967</u>	
19 ספריות (כולל 2 ספריות ניידות) 99,066 קוראים	4	ספריות עירוניות במערב העיר
5 ספריות (כולל 1 ספריה ניידת) 12,916 קוראים	1	ספריות עירוניות במזרח העיר
24 ספריות (כולל 3 ספריות ניידות) 101,982 קוראים. 750,000 ספרים		סה"כ

מרכזים קהילתיים

<u>1977</u>	<u>1967</u>
10 מרכזים קהילתיים במערב העיר	
2 מרכזים קהילתיים במזרח העיר	
במרכזים חברים 20,000 ילדים, בני נוער וקשישים.	

מפעלי תרבות (בשנת 1976/7)

1,600 תלמידים - 90 חוגים	אוניברסיטה עממית
35 אולפנים ומרכזים בהם לומדים 2,000 איש	הנהלת הלשון
18 כתות בהן לומדים 380 איש	בתי ספר תיכוניים למבוגרים
13,000 תושבי שכונות צפו במופעים במסגרת מפעל זה.	מפעלי אמנות ותרבות לשכונות

מפעל אמנות ותרבות בשכונות - מגזר יהודי - 19,522 משתתפים.
מופעים בשכונות ובאולמות מרכזיים - מגזר ערבי 6,300 משתתפים.

בריאות   הציבור

<u>1977</u>	<u>1967</u>	
26	12	תחנות לאם ולילד
30,400	20,279	מספר נפשות בטיפול בתחנות
18	10	מספר מרפאות שיניים לתלמידים

בכל מערכת החינוך מופעל שרות רפואי הדואג לבריאות התלמידים ומדריך את התלמידים והוריהם בבעיות הגיינה צבורית ואישית, תזונה ותברואה.

ב-1967 לא היו קיימים שרותים אלה במזרח ירושלים. כיום פועלות במזרח ירושלים שתי תחנות לאם ולילד ובנוסף לכך מגישות שרותיהן לאוכלוסיה הערבית 3 תחנות נוספות. כן פועלות כיום 3 מרפאות שיניים לתלמידים הערביים.

ת ש ת י ת

ביוב וניקוז

<u>1977</u>	<u>1967</u>	
422 ק"מ ביוב וניקוז	260 ק"מ ביוב וניקוז	מערב העיר
65 ק"מ ביוב וניקוז	30 ק"מ ביוב וניקוז	מזרח העיר
487 ק"מ ביוב וניקוז	290 ק"מ ביוב וניקוז	סה"כ

כבישים עורקיים ושכונתיים

<u>1977</u>	<u>נבנו ב-1967 - 1976</u>	<u>1967</u>
457 ק"מ	65 ק"מ	392 ק"מ

תאורת רחובות

<u>1977</u>	<u>1967</u>	
		פנסי רחוב קיימים
10,800	7,313	בשני חלקי העיר

בכל הפרוייקטים החדשים של התאורה קיימת רשת נפרדת לחברת החשמל והמערכת עוברת לשימוש בנורות חדישות.

בשנים האחרונות הושקעו עשרות מליוני לירות בשפור התשתית בשכונות הישנות. כן הושקעו כ-30 מליון לירות בבניית תשתית ברובע המוסלמי והנוצרי.

פ א ר ק י ם   ו ג ג י ם

<u>1977</u>	<u>1968</u>	<u>1965</u>	
172 יחידות - 1,689 דונם	43 יחידות - 107 דונם	23 יחידות - 96 דונם	גנים
154 יחידות - 99.25 דונם	22 יחידות - 11 דונם	3 יחידות - 2 דונם	פינות בני
78 יחידות - 253 דונם	25 יחידות - 74 דונם	6 יחידות - 7.5 דונם	מגרשי משחקים
51 יחידות - 78 דונם	7 יחידות - 6.5 דונם	4 יחידות - 4.5 דונם	פסי ירק
52 יחידות - 30 דונם	5 יחידות - 4.5 דונם	1 יחידה - 2 דונם	ככרות
35 יחידות - 592 דונם	13 יחידות - 120 דונם	6 יחידות - 54 דונם	חורשות
18 יחידות - 4.9 דונם			אנדוטאות
233 יחידות	64 יחידות	28 יחידות	שדות עצים במדרכה
			<u>סה"כ שטחי פארקים וגנים*</u>
1976 - 2,696.3 דונם	1973 - 2,331.6 דונם	1970 - 1,180.7 דונם	1965 - 166 דונם
1977 - 31.1.75 - 2,745.75 דונם	1974 - 2,499 דונם	1971 - 1,810.6 דונם	1968 - 523 דונם
	1975 - 2,526.2 דונם	1972 - 2,070 דונם	1969 - 584 דונם

* בשטח העירוני מצויים 6,800 דונם של יערות הקרן הקימת לישראל.

מ ל ם

	<u>1.1.1976</u>		<u>1967</u>
356,000	תושבים	261,463	תושבים
96,600	מהם לא יהודים	65,763	מהם לא יהודים
30 מליון קוב	צריכה שנתית	12 מליון קוב	צריכה שנתית
90,000	מס. צרכנים	49,000	מס. צרכנים
7,000	מס. צרכנים במזרח העיר	2,000	מס. צרכנים במזרח העיר בתקופה הירדנית
10	קוי הזנה לעיר	2	קוי הזנה לעיר
200,000 קו"ב	מערכת איגום	110,000 קו"ב	מערכת איגום
91 קו"ב	צריכה לנפש	45 קו"ב	צריכה לנפש
45 קו"ב	צריכה לנפש במזרח העיר	14 קו"ב	צריכה לנפש במזרח ירושלים בתקופה הירדנית

השנה הופעל מרכז בקרת אלקטרוני בבית וגן אשר בו מרוכז כל המידע על מערכת המים, המאפשר התערבות מיידית בכל מקרה של תקלה. כן הוקמה והופעלה מעבדה משוכללת לאיכות מים, אשר מבצעת כל חודש בדיקות וכן הוקמו תחנות כלורניציה מודרניות בככר הולנד - בית וגן ובגבעת שפירא.

ת נ ו ע ה

<u>1977</u>	<u>1967</u>	
52	7	רמזורים
7,000	2,000	תמרורים
500	2	תמרורים מוארים
70	4	מפרצים לאוטובוסים
31,000 מ'	2,000 מ'	מעקי בטיחות
40,000 כלי רכב	7,770 כלי רכב	נפחי תנועה ב-12 שעות בצומת הכניסה לעיר

ת ל י ר י ת

בירושלים מבקרים כיום 96% מכלל התיירים המגיעים לארץ.

תיירים שהגיעו לישראל

1967	-	291 אלף תיירים
1968	-	404 אלף תיירים
1975	-	619 אלף תיירים
1976	-	830 אלף תיירים

בתי מלון מומלצים בירושלים

<u>מספר חדרים</u>			
3,000 חדרים	50	-	1968
5,300 חדרים	64	-	1976

שהייה ממוצעת של תייר בירושלים

1966	-	לינה אחת
1973	-	3.5 לינות - לעומת 4.5 לינות בתל-אביב
1976	-	4.5 לינות - לעומת 3.5 לינות בתל-אביב

מספר מועסקים

1969	-	1,792 עובדים (2,139 בתל-אביב)
1975	-	3,000 עובדים (מספר דומה בתל-אביב)

כנוסים בינלאומיים

1975	-	43 כנוסים בינלאומיים (מתוך 106 בכל הארץ - 40.5%)
1976	-	57 כנוסים בינלאומיים (מתוך 120 בכל הארץ - 47.5%)

כן התקיימו 10 כנוסים בינלאומיים בירושלים שקיימו ישיבות גם בערים אחרות.

הקרן לירושלים

תפקידה של "הקרן לירושלים" לשמש כלי ביטוי ומכשיר פעולה לכל שוחרי ירושלים בני כל הלאומים והדתות, התורמים לשימור הירושה המיוחדת של העיר ולקידום כלל אוכלוסיתה בתחומי החינוך והתרבות, החברה והקהילה.

"הקרן לירושלים", הרשומה על-פי חוק האגודות העותומני, הוקמה בשנת 1966 בראשותו של ראש העיר טדי קולק ומועצה ציבורית המורכבת מקשת רחבה של אישי ציבור,

הרחבתם ושיפוצם של מפעלי רווחה:

א. הקמה והרחבה של מפעלי רווחה לקהילה

- 80 גנים ציבוריים ופינות משחק;
- 10 מגרשי ספורט;
- 20 מרכזים קהילתיים ומועדוני נוער;
- 35 בתי כנסת;
- 12 ספריות;
- 22 כיתות גן ילדים;
- 18 מרפאות שיניים לתלמידים;
- מועדון וגן לעוורים;
- מכון מיח"א;
- מרכז הנופש לנוער "הרי יהודה";
- 4 מועדוני קשישים;
- 6 מעונות לילדים ולנוער במצוקה;
- 7 תחנות לטיפול באם ובילד (טיפות חלב);

ב. סיוע למפעלים עירוניים

1. סיוע להפעלת מרכזים קהילתיים, מועדונים, מגרשי ספורט, קייטנות ומפעלי הקיץ.
2. מפעלי הצגות וקונצרטים לנוער.
3. תמיכה בפרוייקטים קהילתיים נסיוניים והפעלת קרן אמנות ותרבות בשכונות.
4. עדוד פעילות ובקור בני נוער במוזיאון.
5. סיוע בציווד למוסדות חנוך.
6. תמיכה בלהקות דרמה, מחול ומוסיקה.
7. תמיכה במרכז המוסיקה ע"ש טרג וב"חאן הירושלמי".
8. סיוע בחפירות ארכיאולוגיות שונות.

פרוייקטים מיוחדים

1. שיחזור 4 בתי כנסת ברובע היהודי.
2. הקמת מרכז המוסיקה.
3. שיחזור ושיקום "משכנות שאננים".
4. הקמת מעון אורחים לאמנים ולאנשי רוח מחו"ל הבאים ליצור בירושלים.
5. נטיעת הפארק הלאומי סביב העיר העתיקה.
6. הקמת פסלים סביבתיים כגון ה"גולם" בקרית יובל וה"סטבייל" של קולדר בככר הולנד.
7. הסרת אנטנות והתקנת אנטנה מרכזית בעיר העתיקה.

ג'ון ייטל

חבר הזכנ ח - א. רימלט
הצעת חוק ש"ד

חוק יסוד: המדינה (כללי)

1. מדינת ישראל היא התגשמותה של הציונות שהיא תנועה התחייבה והתחננה של העם היהודי. היא נתנה בסוגי מדיני לזכותו ההיסטורית שאינה ניתנת לערעור של העם היהודי לארץ ישראל ולזכותו הטבעית לריבונות לאומית.
2. מדינת ישראל רואה עצמה חייבת לקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע, לאום ומין, להבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חנוך ותרבות ולשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות.
3. ירושלים השלמה, הקדושה לעם היהודי מראשית קורותיו היא בירת המדינה.

הוגשה ליו"ר ה נסח והסגונים
ביום שני כ"ט באדר א' תשל"ו
1 במארס 1976

1143